

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ-ΟΛΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ

**«ΜΕΛΕΤΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΜΟΝΑΔΑΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ»**

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΛΑΜΠΡΟΥ ΣΑΛΑΜΑΛΙΚΗ
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ 2005

Στους γονείς μου και στον Κώστα

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Στον πατέρα μου που έφυγε νωρίς

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Αντί Προλόγου

Η Ελιά

Είμαι του ήλιου η θυγατέρα
η πιο από όλες χαϊδευτή.
Χρόνια η αγάπη του πατέρα
σε αυτόν τον κόσμο με κρατεί.
Όσο να γύρω νεκρωμένη,
αυτόν το μάτι μου ζητεί

Όπου και αν λάχω κατοικία,
δε μ' απολείπουν οι καρποί
ως τα βαθιά μου γηρατειά
δε βρίσκω στη δουλειά ντροπή
μ' έχει ο Θεός ευλογημένη
κι είμαι γεμάτη προκοπή.

φρίκη, ερημιά, νερό, σκοτάδι
τη γη έθαψαν μια φορά
πράσινη αυγή με φέρνει πρώτη
στο Νώε η περισσότερά
όλης της γης είχα γραμμένη
την εμορφάδα και τη χαρά.

Εδώ στον ίσκιο μου αποκάτω
ήρθε ο Χριστός να αναπαυθεί,
κι ακούστηκ' η γλυκιά λαλιά του,
λίγο προτού να σταυρωθεί
το δάκρυ του δροσιά αγιασμένη,
έχει στη ρίζα μου χυθεί.

Είμαι η ελιά η τιμημένη...

Κωστής Παλαμάς

Ευχαριστίες

Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όσους συνέβαλαν στην περάτωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας και συγκεκριμένα τον επιβλέποντα Επίκουρο Καθηγητή κ. Δημήτριο Γεωργακέλλο, για την καθοδήγησή του και τις πολύτιμες συμβουλές του κατά τη διάρκεια συγγραφής της μελέτης.

Επιπροσθέτως, θα ήθελα να ευχαριστήσω τη συμφοιτήτρια μου Δωρικού Λήδα για τη συμπαράσταση και την υποστήριξη που μου έδειξε καθ' όλη τη διάρκεια συγγραφής της μελέτης. Επίσης θα ήταν παράλειψή μου να μην ευχαριστήσω τον πατέρα μου Λάμπρο Σαλαμαλίκη και τη μητέρα μου Θεοδώρα Σαλαμαλίκη που με οδήγησαν σωστά καθώς και το σύζυγό μου Κωνσταντίνο Ντάτσα για την πίστη και την εμπιστοσύνη που μου δείχνει.

Η παρούσα μελέτη εκπονήθηκε για εκπαιδευτικούς σκοπούς, για το λόγο αυτό τα στοιχεία που περιλαμβάνει, ενδέχεται να μην είναι απόλυτως ακριβή.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ	xii
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	xv
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΙΚΟΝΩΝ	xvi
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι. ΠΕΡΙΛΗΨΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	1
1.1 Βασική Ιδέα και Ιστορικό του Προγράμματος	2
1.2 Ανάλυση της Αγοράς και Μάρκετινγκ	2
1.3 Πρώτες Ύλες και άλλα Εφόδια	4
1.4 Μηχανολογικά και Τεχνολογία	4
1.5 Οργάνωση της Μονάδας και Γενικά Έξοδα	5
1.6 Ανθρώπινοι Πόροι	5
1.7 Τοποθεσία, Χώρος Εγκατάστασης, Περιβάλλον	6
1.8 Προγραμματισμός Εκτελέσεως του Έργου	7
1.9 Χρηματοοικονομική Αξιολόγηση της Επένδυσης	7
1.10 Συμπέρασμα	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ. ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	9
2.1 Ιστορικό της Ελιάς	9
2.1.1 Ιστορική Εξέλιξη του Κλάδου του Ελαιολάδου	10
2.1.2 Περιγραφή της Ιδέας του Επενδυτικού Σχεδίου	12
2.1.3 Στόχοι του Επενδυτικού Σχεδίου	14
2.1.3.1 Γεωγραφική Περιοχή και Μερίδιο Αγοράς (τοπική και ξένη)	14
2.1.3.2 Θέση ως προς το Κόστος	15
2.1.3.3 Διαφοροποίηση	15
2.1.4 Τόπος Επενδυτικού Σχεδίου	16
2.1.5 Προϊόν	16
2.1.6 Οικονομικές Πολιτικές	18
2.1.7.Απλή Περιγραφή των Οικονομικών, Κλαδικών, Χρηματοδοτικών, Κοινωνικών και Άλλων Σχετικών με το Επενδυτικό Σχέδιο Πολιτικών	18
2.1.8 Παρουσίαση των Διαφορετικών Γεωγραφικών Επιπέδων	19
2.2 Υποστηρικτές του Προγράμματος	22
2.3 Ιστορικό του Επενδυτικού Σχεδίου	25
2.3.1 Ιστορική Εξέλιξη του Επενδυτικού Σχεδίου	26
2.4 Μελέτες σκοπιμότητας	27
2.4.1 Συγγραφέας	27
2.4.2 Φορέας που παράγγειλε τη μελέτη	27
2.5 Κόστος εκπονήσεως μελετών και σχετικών ερευνών	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ	29
3.1 Ορισμός της Αγοράς και Ανάλυση της Δομής της.	29
3.1.1 Ορισμός της Αγοράς	29
3.1.2 Δομή της Πελατείας	33
3.1.2.1 Ενδιάμεσοι Πελάτες	33
3.1.2.2 Άμεσοι Πελάτες	34
3.1.3 Ανταγωνιστές	37
3.1.3.1 Βαθμός Απασχολήσεως της Παραγωγικής Δυναμικότητας του Κλάδου	39
3.1.3.2 Βασικοί τρόποι ανταγωνισμού	40
3.1.3.2.1 Ποιότητα	40
3.1.3.2.2 «Γκάμα» Προϊόντων	40
3.1.3.2.3 Διαφήμιση	40

3.1.3.2.4 Τιμολόγηση	42
3.1.4 Προμηθευτές	42
3.1.4.1 Ετερογένεια Προμηθευτών	43
3.1.5 Τρόποι Μεταφοράς Προϊόντων	44
3.2 Γενικά Χαρακτηριστικά του Κλάδου του Ελαιολάδου	45
3.3 Ανάλυση Χαρακτηριστικών Εγχώριας Αγοράς Ελαιολάδου	46
3.3.1 Ποσοτικά Στοιχεία	46
3.3.1.1 Όγκος Αγοράς	46
3.3.1.2 Μέγεθος Εγχώριας Αγοράς	50
3.3.1.3 Πωλήσεις των Παραγωγικών Επιχειρήσεων του Κλάδου	52
3.3.1.4 Μεριδία Αγοράς των Βασικότερων Επιχειρήσεων του Κλάδου του Ελαιολάδου	53
3.3.2. Ζήτηση	54
3.3.2.1. Σταθερότητα της Ζήτησης	54
3.3.2.2 Προσδιοριστικοί Παράγοντες της Ζήτησης	54
3.3.2.3 Μελλοντική Ζήτηση	69
3.4 Ανάλυση του Ανταγωνιστικού Περιβάλλοντος	72
3.4.1 Γενικές Πληροφορίες για τους Ανταγωνιστές	72
3.5 Ανάλυση του Περιβάλλοντος του Σχεδίου	87
3.5.1 Φυσικό Περιβάλλον και Ποιότητα	87
3.5.2 Πολιτικό Περιβάλλον και Θεσμικό-Νομοθετικό Πλαίσιο	88
3.5.3 Οικονομικό Περιβάλλον	91
3.5.4 Κοινωνικό Περιβάλλον	96
3.5.5 Τεχνολογικό Περιβάλλον	97
3.6 Αδυναμίες του Κλάδου του Ελαιολάδου	97
3.7 Η Στρατηγική του Μάρκετινγκ	99
3.7.1 Σκοποί και Στόχοι της υπό Μελέτη Βιομηχανικής Μονάδας	100
3.7.2 Στοχοθέτηση (Targeting)	102
3.7.3 Τοποθέτηση (Positioning)	102
3.7.4 Στοιχειοθέτηση του Εμπορικού Σήματος της Εταιρείας	104
3.8 Τακτική του Μάρκετινγκ	105
3.8.1 Προϊόν (Product)	105
3.8.2 Τιμή	108
3.8.3 Προώθηση	110
3.8.4 Διανομή	112
3.9 Πρόγραμμα Παραγωγής	113
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΦΟΔΙΑ	116
4.1 Χαρακτηριστικά των Πρώτων Υλών και των Άλλων Εφοδίων	116
4.1.1 Πρώτες Ύλες	116
4.1.2 Εφόδια Εργοστασίου	121
4.1.2.1 Βοηθητικά Υλικά και Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας	121
4.1.2.2 Υλικά Συσκευασίας και Περιέκτες	122
4.1.2.3 Βοηθητικές Ύλες	123
4.1.2.4 Ανακύκλωση Υλικών	123
4.1.2.5 Ανταλλακτικά	123
4.1.2.6 Εφόδια και Είδη Γραφικής Ύλης	124
4.1.2.7 Εξοπλισμός Εργαζομένων	124
4.1.2.8 Απορρυπαντικά-Απολυμαντικά	124

4.1.2.9 Εφόδια για Κοινωνικές και Εξωτερικές Ανάγκες	125
4.2 Διαθεσιμότητα και Προμήθειες	125
4.2.1 Διαθεσιμότητα Πρώτων Υλών και Λοιπών Εφοδίων	125
4.2.2 Πηγές Προμηθειών	126
4.2.3 Προδιαγραφές Πρώτων Υλών και Άλλων Εφοδίων	127
4.3 Μάρκετινγκ Προμηθειών	130
4.3.1 Ελαχιστοποίηση του Κόστους	131
4.3.2 Ελαχιστοποίηση του Κινδύνου και Αξιοπιστία των Προμηθευτών	131
4.3.3 Καλλιέργεια Σχέσεων με τους Προμηθευτές	131
4.3.4 Επιλογή και Αξιολόγηση του Προμηθευτή	132
4.4 Πρόγραμμα Προμηθειών	135
4.4.1 Επιλογή Βασικών Προμηθευτών	136
4.4.2 Τύποι Συμφωνιών και Διατάξεων	137
4.4.3 Ποσότητες και Ποιότητες	137
4.4.4 Τρόποι Μεταφοράς Πρώτων Υλών και Λοιπών Εφοδίων	138
4.4.5 Εγκαταστάσεις Φορτώσεως Εκφορτώσεως και Αποθηκείσεως	138
4.4.6 Εκτίμηση του Κινδύνου	139
4.5 Απαιτούμενες Ποσότητες Εισροών και Κόστος Πρώτων Υλών και Λοιπών Εφοδίων	140
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	142
5.1 Πρόγραμμα Παραγωγής και Δυναμικότητα της Μονάδας	142
5.1.1 Καθορισμός του Προγράμματος Παραγωγής	142
5.1.2 Καθορισμός της Δυναμικότητας της Μονάδας	143
5.2 Προγραμματισμός Τεχνολογίας	143
5.2.1 Επιλογή Τεχνολογίας	143
5.2.2 Κριτήρια Επιλογής Τεχνολογίας	143
5.3 Απαιτούμενη Τεχνολογία	144
5.3.1 Γραμμή Παραγωγής Τυποποιημένου Ελαιολάδου «Ελιξήριον Αχαϊών»	145
5.4 Μηχανολογικός Εξοπλισμός	151
5.4.1 Μηχανήματα Παραγωγής	151
5.4.2 Βοηθητικά Μηχανήματα	152
5.4.3 Εξοπλισμός Εξυπηρετήσεως	153
5.5 Τρόπος Αποκτήσεως και Μεταφοράς της Τεχνολογίας	153
5.5.1 Κόστος Μηχανολογικών και Τεχνολογίας	154
5.6 Χωρομετρικά και Μηχανολογικά Σχέδια της Μονάδας	155
5.7 Έργα Πολιτικού Μηχανικού	160
5.7.1 Προετοιμασία και Ανάπτυξη Χώρου Εγκατάστασης	160
5.7.2 Κατασκευή Κτιρίων	161
5.7.3 Κατασκευή Μονάδων Παραγωγής	161
5.7.4 Κατασκευή Μονάδων Εξυπηρετήσεως	162
5.8 Κόστος Έργων Πολιτικού Μηχανικού	162
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI.ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ	171
6.1 Οργάνωση, Γενικά Έξοδα και Οργανωτικό Διάγραμμα	171
6.1.1 Περιγραφή Επιμέρους Διευθύνσεων	174
6.2 Καθορισμός Κέντρων Παραγωγής	179
6.2.1 Κέντρα Κόστους Παραγωγής	179
6.2.2 Κέντρα Κόστους Υποστηρίξεως	180
6.2.3 Κέντρα Διοικήσεως και Διαχειρίσεως	180

6.3 Κόστος Γενικών Βιομηχανικών Εξόδων	180
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ	175
7.1 Κατηγορίες και Λειτουργίες Ανθρώπινων Πόρων	175
7.2 Ανάλυση Εργασίας-Προσδιορισμός Αναγκών	175
7.2.1 Διευθυντικό και Εποπτικό Προσωπικό	176
7.2.2 Εργατικό Δυναμικό	181
7.3 Κοινωνικοπολιτικό και Νομοθετικό Περιβάλλον και Συνθήκες Εργασίας και Υγιεινής	182
7.4 Προγραμματισμός των Ανθρώπινων Πόρων	183
7.5 Στρατολόγηση Ανθρώπινου Δυναμικού	185
7.5.1 Διαδικασία Προσέλκυσης Υποψηφίων	185
7.5.2 Διαδικασία Επιλογής Υποψηφίων	187
7.6 Πρόγραμμα Κατάρτισης-Εκπαιδύσεως Ανθρώπινων Πόρων	189
7.7 Εκτιμήσεις του Κόστους Εργασίας	191
7.7.1 Η Αμοιβή της Εργασίας	191
7.7.2 Πολιτική Αμοιβών	191
7.7.3 Κόστος Ανθρώπινων Πόρων	192
7.8 Αξιολόγηση της Απόδοσης	194
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII. ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ, ΧΩΡΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	196
8.1 Εκτίμηση των Αναγκών σε Χώρους της Νέας Μονάδας	196
8.2 Αναζήτηση και Επιλογή Τοποθεσίας	196
8.2.1 Χαρακτηριστικά Στοιχεία Εναλλακτικών Τοποθεσιών	197
8.2.2 Αξιολόγηση Εναλλακτικών Τοποθεσιών	207
8.3 Τελική Επιλογή Χώρου (Οικοπέδου)	209
8.3.1 Γενικά Χαρακτηριστικά Χώρου Εγκατάστασης	209
8.3.1.1 Επιλογή Ορισμένου Οικοπέδου	210
8.3.2 Περιγραφή Τοπικών Παραγόντων	213
8.3.3 Πλεονεκτήματα-Αδυναμίες του Τόπου Εγκατάστασης	218
8.3.4 Επιπτώσεις στο Περιβάλλον και Μέτρα για την Προστασία του	220
8.4 Συνολικό Κόστος	223
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΧ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	224
9.1 Στόχοι του Προγραμματισμού και Προϋπολογισμού Εκτελέσεως του Έργου	224
9.2 Στάδια Εκτελέσεως του Επενδυτικού Σχεδίου	225
9.2.1 Χρονοδιάγραμμα Προϋπολογισμού Εκτελέσεως Έργου	231
9.3 Συνολικό Κόστος Εκτελέσεως του Έργου	232
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Χ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	233
10.1 Χρηματοοικονομική Αξιολόγηση της Επένδυσης	233
10.1.1 Στόχοι Χρηματοοικονομικής Αξιολόγησης	233
10.2 Συνολικό Κόστος Επένδυσης	234
10.2.1 Πάγιο Ενεργητικό	234
10.2.2 Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης	235
10.2.3 Συνολικό Κόστος Επένδυσης	237
10.3 Πηγές Χρηματοδότησης της Επένδυσης	238
10.4 Συνολικό Κόστος Παραγωγής	240
10.4.1 Μελλοντική Διαμόρφωση Συνολικού Κόστους Παραγωγής	240
10.4.2 Μελλοντικές Ανάγκες σε Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης	241
10.5 Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων	242

10.5.1 Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης	242
10.5.2 Κατάσταση Ταμειακών Ροών	243
10.5.3 Ισολογισμός	244
10.6 Κριτική Διερεύνηση Δεικτών	246
10.6.1 Δείκτες Αποδοτικότητας	246
10.6.1.1 Δείκτης Συνολικής Αποδοτικότητας (%)	246
10.6.2 Δείκτες Περιθωρίου Κέρδους	247
10.6.2.1 Μικτό Περιθώριο Κέρδους	247
10.6.2.2 Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	248
10.6.3 Δείκτες Κυκλοφοριακής Ταχύτητας	248
10.6.3.1 Συνολική Κυκλοφοριακή Ταχύτητα	248
10.6.3.2 Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Πάγιου Ενεργητικού	249
10.6.3.3. Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Κυκλοφορούντος Ενεργητικού	250
10.6.3.4 Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Αποθεμάτων	250
10.6.3.5. Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Απαιτήσεων	251
10.6.4 Δείκτες Ρευστότητας	252
10.6.4.1 Τρέχουσα Ρευστότητα	252
10.6.4.2 Άμεση Ρευστότητα	253
10.6.5 Δείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης	254
10.6.5.1 Δανειακή Επιβάρυνση I	254
10.6.5.2 Δανειακή Επιβάρυνση II	254
10.6.6 Δείκτες Κάλυψης	255
10.6.6.1 Κάλυψη Τόκων I	255
10.6.6.2 Κάλυψη Μερισμάτων	256
10.6.7 Δείκτες Παγιοποίησης Περιουσίας	256
10.6.7.1 Παγιοποίηση Περιουσίας I	256
10.6.8 Δείκτες Χρηματοδότησης Ενεργητικού	257
10.6.8.1 Χρηματοδότηση Πάγιου Ενεργητικού με Κεφάλαια Μεγάλης Διάρκειας	257
10.6.8.2 Χρηματοδότηση Πάγιου Ενεργητικού με Ίδια Κεφάλαια	258
10.6.8.3 Χρηματοδότηση Κυκλοφορούντος Ενεργητικού με Κεφάλαια Μεγάλης Διάρκειας	259
10.7 Χρηματοοικονομική Αξιολόγηση της Επένδυσης	260
10.7.1 Μέθοδος Επανείσπραξης του Κόστους της Επένδυσης	260
10.7.2 Μέθοδος Απλού Συντελεστή Απόδοσης του Κεφαλαίου της Επένδυσης	262
10.7.3 Μέθοδος της Καθαρής Παρούσας Αξίας	263
10.7.4 Μέθοδος της Λογιστικής Αποδοτικότητας	264
10.7.5 Μέθοδος Δείκτη Αποδοτικότητας	265
10.7.6 Μέθοδος του Εσωτερικού Συντελεστή Απόδοσης	265
10.8 Αξιολόγηση σε Συνθήκες Αβεβαιότητας	265
10.8.1 Ανάλυση Νεκρού Σημείου	265
Βιβλιογραφία	268

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ	
Πίνακας II-1 Μέσος Όρος Μηνιαίων Αγορών των Νοικοκυριών κατά Μέγεθος	13
Πίνακας II-2 Παραγωγή και Κατανάλωση Ελαιολάδου στην Ευρωπαϊκή Ένωση	20
Πίνακας II-3 Κατανάλωση Ελαιολάδου σε 14 Ευρωπαϊκές Χώρες κατά την Περίοδο 1996-1997	21
Πίνακας II-4 Κόστος Προεπενδυτικών και Προπαρασκευαστικών Μελετών	28
Πίνακας III-1 Συνολικό Μέγεθος Εγχώριας Αγοράς Ελαιολάδου	47
Πίνακας III-2 Μερίδιο Συμμετοχής Εισαγόμενων-Παραγόμενων Ελαιολάδων στην Εγχώρια Αγορά την Περίοδο 1990-2001	48
Πίνακας III-3 Ρυθμός Μεταβολής της Εγχώριας Παραγωγής Ελαιολάδου	50
Πίνακας III-4 Πωλήσεις σε Ευρώ των Σημαντικότερων Εταιριών του Κλάδου	52
Πίνακας III-5 Μερίδια Αγοράς Επιχειρήσεων Τυποποίησης Ελαιολάδου	53
Πίνακας III-6 Πληθυσμός ανά Ομάδα Ηλικιών	57
Πίνακας III-7 Απασχολούμενοι ανά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας	58
Πίνακας III-8 Μέσος Όρος Μηνιαίων Αγορών των 11 Βασικών Ομάδων Αγαθών και Υπηρεσιών	59
Πίνακας III-9 Μέσος Όρος Μηνιαίων Αγορών των Νοικοκυριών κατά Περιοχές	61
Πίνακας III-10 Μέσος Όρος Μηνιαίων Αγορών των Νοικοκυριών κατά Μέγεθος	63
Πίνακας III-11 Εξέλιξη Μέσων Ετήσιων Δεικτών των Τιμών Χονδρικής Πώλησης του Παρθένου Ελαιολάδου για την Περίοδο 1995-2002	64
Πίνακας III-12 Κατά Κεφαλήν Εισόδημα κατά Περιφέρεια	66
Πίνακας III-13 Διάρθρωση Διαφημιστικής Δαπάνης Ελαιολάδου ανά Μέσο Ενημέρωσης	67
Πίνακας III-14 Συνολική Ζήτηση Ελαιολάδου την Περίοδο 1990-2001	70
Πίνακας III-15 Πρόβλεψη Εγχώριας Ζήτησης Ελαιολάδου	71
Πίνακας III-16 Δείκτες Ανεργίας και Απασχόλησης κατά την Περίοδο 1998-2002	92
Πίνακας III-17 Προβλεπόμενες Πωλήσεις Επενδυτικού Σχεδίου για την Περίοδο 2007-2013	101
Πίνακας III-18 Τιμολόγηση Προϊόντων	109
Πίνακας III-19 Προβλεπόμενες Πωλήσεις Επενδυτικού Σχεδίου και Συνολικό Κόστος Μάρκετινγκ για την Περίοδο 2007-2013	114
Πίνακας III-20 Προβλεπόμενες Πωλήσεις Μονόλιτρων Συσκευασιών Επενδυτικού Σχεδίου για την Περίοδο 2007-2013	115
Πίνακας III-21 Προβλεπόμενες Πωλήσεις Πεντόλιτρων Συσκευασιών Επενδυτικού Σχεδίου για την Περίοδο 2007-2013	120
Πίνακας IV-1 Αριθμός Καλλιεργούμενων Ελαιοδέντρων στον Ελλαδικό Χώρο κατά την Περίοδο 1990-2000	117
Πίνακας IV-2 Γεωγραφική Κατανομή Ελαιοτριβείων της Ελληνικής Επικράτειας	118
Πίνακας IV-3 Πηγές Προμήθειας ανά Εισροή	126
Πίνακας IV-4 Αξιολόγηση Προμηθευτών Βάσει της Αξιοπιστίας και της Ποιότητάς τους, και Τρόπος Εξόφλησης των Προμηθευόμενων Υλικών	127
Πίνακας IV-5 Απαιτούμενες Ποσότητες Εισροών και Κόστος Πρώτων Υλών και Λοιπών Εφοδίων	140
Πίνακας IV-6 Πρόβλεψη Κόστους Πρώτων Υλών και Λοιπών Εφοδίων για την Περίοδο 2007-2013	141
Πίνακας V-1 Μηχανήματα Παραγωγής	151

Πίνακας V-2 Βοηθητικά Μηχανήματα	152
Πίνακας V-3 Εξοπλισμός Εξυπηρέτησεως	153
Πίνακας V-4 Κόστος Μηχανολογικών και Τεχνολογίας	154
Πίνακας V-5 Κόστος Έργων Πολιτικού Μηχανικού	162
Πίνακας V-6 Μέσο Ετήσιο Κόστος Συντήρησης Εργοστασίου	163
Πίνακας VI-1 Κόστος Γενικών Βιομηχανικών Εξόδων για το Έτος 2007	181
Πίνακας VI-2 Προβλεπόμενα Γενικά Βιομηχανικά Έξοδα για την Περίοδο 2007-2013	181
Πίνακας VII-1 Εργατικό Δυναμικό της Εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.»	184
Πίνακας VII-2 Επιτελικό και Εποπτικό Προσωπικό της Εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.»	185
Πίνακας VII-3 Ετήσιο Κόστος Εκπαίδευση Ανθρώπινων Πόρων	191
Πίνακας VII-4 Κόστος Εργατικού Δυναμικού της Εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.» (2007)	193
Πίνακας VII-5 Κόστος Επιτελικό και Εποπτικό Προσωπικό της Εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.» (2007)	193
Πίνακας VII-6 Εκτίμηση Κόστους Ανθρώπινων Πόρων για την Περίοδο 2007-2013	194
Πίνακας VIII-1 Μέθοδος Αξιολόγησης Εναλλακτικών Τοποθεσιών με τη Χρήση Σταθμισμένων Συντελεστών Βαρύτητας	208
Πίνακας VIII-2 Χαρακτηριστικά Βιομηχανικής Περιοχής Πατρών	210
Πίνακας VIII-3 Ετήσια Διακύμανση της Θερμοκρασίας στην Περιοχή της Αχαΐας	214
Πίνακας VIII-4 Ετήσια Διακύμανση της Υγρασίας στην Περιοχή της Αχαΐας	215
Πίνακας VIII-5 Ετήσια Διακύμανση της Βροχόπτωσης στην Περιοχή της Αχαΐας	215
Πίνακας VIII-6 Ετήσια Διακύμανση της Έντασης των Ανέμων στην Περιοχή της Αχαΐας	216
Πίνακας VIII-7 Συνολικό Κόστος Απόκτησης Γης και Αρχικής Τοποθέτησης	223
Πίνακας IX-1 Διαδικασία Σύστασης Ανώνυμης Εταιρίας	226
Πίνακας IX-2 Συνολικό Κόστος Εκτελέσεως Επενδυτικού Σχεδίου	232
Πίνακας X-1 Πάγιο Ενεργητικό	235
Πίνακας X-2 Ελάχιστες Απαιτήσεις Τρέχοντος Ενεργητικού και Τρέχοντος Παθητικού	236
Πίνακας X-3 Ετήσιο Κόστος Παραγωγής (2007)	236
Πίνακας X-4 Υπολογισμός Κεφαλαίου Κίνησης	237
Πίνακας X-5 Υπολογισμός Συνολικού Κόστους Επένδυσης	237
Πίνακας X-6 Πηγές Χρηματοδότησης Επενδυτικού Σχεδίου	238
Πίνακας X-7 Υπολογισμός Τόκου και Χρεολυσίου Δανείου	239
Πίνακας X-8 Μελλοντική Διαμόρφωση Συνολικού Κόστους Παραγωγής	240
Πίνακας X-9 Μελλοντικές Ανάγκες σε Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης	241
Πίνακας X-10 Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσης για την Περίοδο 2007-2013	242
Πίνακας X-11 Καταστάσεις Ταμειακών Ροών για την Περίοδο 2007-2013	243
Πίνακας X-12 Ισολογισμοί Τέλους Χρήσης για την Περίοδο 2007-2013	245
Πίνακας X-13 Δείκτης Συνολικής Αποδοτικότητας για την Περίοδο 2007-2013	247
Πίνακας X-14 Δείκτης Μικτού Περιθωρίου Κέρδους για την Περίοδο 2007-2013	247
Πίνακας X-15 Δείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους για την Περίοδο 2007-2013	248

ΜΕΛΕΤΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΝ Α.Ε.

**Η ΜΕΛΕΤΗ ΕΚΠΟΝΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΖΩΓΡΑΦΟΥ
ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΝ Α.Ε.**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΜΑΙΟΣ 2005

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι. ΠΕΡΙΛΗΨΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1.1 Βασική Ιδέα και Ιστορικό του Προγράμματος

Η παρούσα μελέτη, έχει σκοπό την εξέταση της βιωσιμότητας, μίας νεοϊδρυθείσας βιομηχανίας παραγωγής και εμφιάλωσης ελαιολάδου, στη Βιομηχανική Περιοχή Αχαΐας, με την επωνυμία «Ελαιόλαδον Α.Ε.». Οι κατευθυντήριοι παράγοντες, που οδήγησαν στην εκπόνηση της παρούσας μελέτης, ήταν αφενός η έλλειψη οργανωμένης βιομηχανικής μονάδας επεξεργασίας και τυποποίησης ελαιολάδου, αφετέρου δε οι ενισχύσεις που δίδονται για την εγκατάσταση τέτοιων επιχειρήσεων. Το προϊόν που θα παράγει και θα διαθέτει στην αγορά η υπό εξέταση επιχείρηση, είναι το παρθένο ελαιόλαδο, με την εμπορική ονομασία «Ελιξήριον Αχαϊών», το οποίο θα διατίθεται σε συσκευασίες του ενός και των πέντε λίτρων, στην εγχώρια αγορά. Οι υποστηρικτές της επένδυσης, είναι πέντε και είναι κάτοχοι πτυχίων θετικών κυρίως επιστημών, με μακρά εργασιακή εμπειρία. Το ενδιαφέρον για την παρούσα επένδυση εκδηλώθηκε τον Αύγουστο του 2004. Η ανάθεση της μελέτης εδόθη στο γραφείο συμβούλων Ζωγράφου, τον Οκτώβριο του 2004 με ημερομηνία παράδοσης το Μάιο του 2005, μετά την παρέλευση οκτώ μηνών. Το συνολικό κόστος της μελέτης σκοπιμότητας και των παρεμφερών μελετών που πραγματοποιήθηκαν και αγοράσθηκαν, προκειμένου για την εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων, ανήλθε στα 64.000 €.

1.2 Ανάλυση της Αγοράς και Μάρκετινγκ

Η Ελλάδα, είναι η τρίτη χώρα στην παραγωγή ελαιολάδου παγκοσμίως, μετά την Ιταλία και την Ισπανία. Ο κλάδος του ελαιολάδου, επομένως είναι ζωτικής σημασίας για την ελληνική οικονομία, καθώς χιλιάδες οικογένειες ακόμα και σήμερα, καλλιεργούν ελαιόδεντρα αποκομίζοντας κέρδη από την πώληση του ελαιολάδου.

Ένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά του κλάδου του ελαιολάδου, είναι και η ύπαρξη ενός μεγάλου αριθμού επιχειρηματικών μονάδων, οι οποίες ποικίλλουν τόσο ως προς το μέγεθος, όσο και προς την κύρια δραστηριότητά

τους Η ετήσια παραγωγή ελαιολάδου, κυμαίνεται από 300-400 χιλιάδες τόνους, εκ των οποίων τα δύο τρίτα παράγονται στην Κρήτη και στην Πελοπόννησο. Η ελαιοπαραγωγή, εξαρτάται άμεσα από τις καιρικές συνθήκες και από το γεγονός ότι η ελιά είναι δέντρο που παρενιαυτοφορεί, επομένως μία καλή εσοδεία θα ακολουθηθεί από μία κακή και το αντίστροφο.

Όσον αφορά στις ανάγκες της εγχώριας αγοράς, αυτές καλύπτονται από την εγχώρια παραγωγή. Περίπου το μισό της ετήσιας παραγωγής εξάγεται σε «χύμα» μορφή, γεγονός που αποτελεί και μία από τις σημαντικότερες αδυναμίες του κλάδου.¹

Η εγχώρια αγορά ελαιολάδου, βρίσκεται στη φάση της ωριμότητας, καθώς η κατά κεφαλή κατανάλωση ελαιολάδου, είναι ήδη αρκετά υψηλή χωρίς να παρουσιάζει σημαντικές διακυμάνσεις από έτος σε έτος. Για το λόγο αυτό, αλλά και προκειμένου η υπό μελέτη εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.» να κερδίσει σημαντικά μερίδια στην εγχώρια αγορά τυποποιημένου ελαιολάδου, της Αχαΐας, κατά το πρώτο έτος λειτουργίας της, ήτοι το 2007, σκοπεύει να διανείμει στην αγορά ελαιόλαδο σε πρακτική συσκευασία με καπάκι ασφαλείας, σε υψηλή ποιότητα από τους ελαιώνες της Πελοποννήσου, καθώς και σε ανταγωνιστική τιμή.

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», σκοπεύει σε εγκατάσταση ονομαστικής δυναμικότητας 3.000 τόνων ελαιολάδου, με πραγματικό συντελεστή απασχόλησης 85%, δηλαδή στοχεύει σε παραγωγή πραγματικής δυναμικότητας 2.550 τόνων το χρόνο σε μία βάρδια. Τα συνολικά έσοδα της εταιρίας κατά το πρώτο έτος λειτουργίας της αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 13.617.000 €, ενώ το συνολικό κόστος για την προώθηση και τη διαφήμιση του προϊόντος θα καλύπτει ποσοστό 5% επί των πωλήσεων, επομένως για το ίδιο έτος το κόστος μάρκετινγκ, θα αγγίξει το ποσό των 680.850 €.

1.3 Πρώτες Ύλες και άλλα Εφόδια

Οι προμήθειες διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο στην αλυσίδα αξίας της εκάστοτε επιχείρησης. Από άριστης ποιότητας πρώτη ύλη παράγεται προϊόν υψηλής ποιότητας. Η υπό μελέτη εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα χρησιμοποιήσει ως πρώτη ύλη τον ελαιόκαρπο, τον οποίο θα προμηθεύεται από ελαιοπαραγωγούς της ευρύτερης περιοχής της Αχαΐας. Επιπροσθέτως θα χρειασθεί και νερό υψηλής ποιότητας για την πλύση του ελαιόκαρπου και την απομάκρυνση ξένων υλών από αυτόν.

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», σκοπεύει να επανδρώσει το Τμήμα Προμηθειών της με το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό που θα είναι σε θέση να συνάπτει σχέση με εκείνους τους προμηθευτές που θα εφοδιάζουν την εταιρία με τις κατάλληλες εισροές, προκειμένου να παράγεται ένα υψηλής διατροφικής αξίας ελαιόλαδο. Κατά το πρώτο έτος λειτουργίας της υπό μελέτη βιομηχανικής μονάδας, το κόστος πρώτων υλών και λοιπών εφοδίων φτάνει το ποσό των 6.536.242€.

1.4 Μηχανολογικά και Τεχνολογία

Ο μηχανολογικός εξοπλισμός και η τεχνολογία που χρησιμοποιεί η εκάστοτε βιομηχανική μονάδα, αποτελούν σπουδαίους παράγοντες καθορισμού της οικονομικής της ευμάρειας και βιωσιμότητας. Για το λόγο αυτό, η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», επέλεξε μηχανολογικό εξοπλισμό (κύριο, βοηθητικό και εξυπηρετήσεως), τέτοιο ώστε να είναι σε θέση να παράγει την προδιαγεγραμμένη ποσότητα προϊόντος της. Η υπό μελέτη εταιρία επέλεξε την ολική αγορά του εξοπλισμού για να έχει την αίσθηση κυριότητας του τελευταίου. Το κόστος των μηχανολογικών και της τεχνολογίας της εταιρίας, θα φθάσει το ποσό των 1.242.000 €, ενώ τα έξοδα μεταφοράς και εγκατάστασής των θα επιβαρύνουν τις προμηθεύτριες εταιρίες. Επιπροσθέτως μέσα στο κόστος των μηχανολογικών και τεχνολογίας, περιλαμβάνεται και η αρχική εξοικείωση του δυναμικού της εταιρίας με τα μηχανήματα από υπάλληλο της προμηθεύτριας επιχείρησης.

1.5 Οργάνωση της Μονάδας και Γενικά Έξοδα

Η Διοίκηση της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», επέλεξε το πυραμιδοειδές τύπο οργανωτικού διαγράμματος, θεωρώντας ότι θα διευκολύνει τη ροή πληροφοριών ανάμεσα στους υπαλλήλους, αλλά και την αποτελεσματική διοίκηση της εταιρίας.

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα απαρτίζεται από τη Γενική Διεύθυνση και 6 επιμέρους Διευθύνσεις, ήτοι : Διεύθυνση Διασφάλισης Ποιότητας, Διεύθυνση Παραγωγής, Διεύθυνση Ανθρώπινων Πόρων, Διεύθυνση Μάρκετινγκ, Διεύθυνση Οικονομικών, Διεύθυνση Εφοδιασμού, Διεύθυνση Υποστηρικτικών Υπηρεσιών. Με βάση το παραπάνω οργανόγραμμα, το κόστος λειτουργίας της εταιρίας, δύναται να επιμερισθεί σε κέντρα κόστους ανά διεύθυνση. Επιπροσθέτως στην επιχείρηση θα λαμβάνουν χώρα και γενικά έξοδα, τα οποία για το πρώτο έτος λειτουργίας (2007) της υπό μελέτη εταιρίας, θα αγγίζουν το ποσό των 436.000 €, ποσό που θα αναπροσαρμόζεται ετησίως με βάση το μέσο ετήσιο δείκτη πληθωρισμού (3,5%).

1.6 Ανθρώπινοι Πόροι

Είναι προφανές, ότι οι επιχειρήσεις και γενικά οι παντός είδους οργανισμοί, επανδρώνονται και διοικούνται από ανθρώπους. Χωρίς ανθρώπινο δυναμικό, δεν υφίσταται επιχείρηση. Κατ' επέκταση, οι ανθρώπινοι πόροι, αποτελούν έναν από τους πλέον καθοριστικούς συντελεστές επιτυχίας και βιώσιμης ανάπτυξης μιας επιχείρησης.

Βάσει των παραπάνω, η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», σκοπεύει να προσλάβει, άτομα ικανά και κατάλληλα για την επίτευξη των μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων στόχων της. Το ανθρώπινο δυναμικό της εταιρίας, κατά το πρώτο έτος λειτουργίας της ανέρχεται σε 57 άτομα, εκ των οποίων 22 αντιπροσωπεύουν το εργατικό δυναμικό της εταιρίας και οι υπόλοιποι 35 το εποπτικό-επιτελικό προσωπικό της ίδιας. Όσον αφορά στο κόστος ανθρώπινων πόρων, το παραπάνω θα ανέλθει στο ποσό των 741.020 € το έτος 2007. Το κόστος ανθρώπινων πόρων, περιλαμβάνει τόσο τους μισθούς των υπαλλήλων, όσο και τις έμμεσες αποδοχές των τελευταίων υπό μορφή

κοινωνικής ασφάλισης, επιδομάτων παραγωγικότητας καθώς και υπό τη μορφή κόστους εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης των.

1.7 Τοποθεσία, Χώρος Εγκατάστασης, Περιβάλλον

Η επιλογή του τόπου εγκατάστασης της βιομηχανίας, αποτελούσε και αποτελεί, έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες βιωσιμότητας και αποτελεσματικής λειτουργίας των βιομηχανικών εγκαταστάσεων. Η ιδρυτική ομάδα της υπό μελέτη εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», κατόπιν διεξοδικής μελέτης εναλλακτικών τοποθεσιών, κατέληξε στην επιλογή ως τελικό χώρο εγκατάστασης της μονάδας, τη ΒΙ.ΠΕ. Πατρών, ιδιοκτησίας της Τράπεζας Πειραιώς (ΕΤΒΑ). Η επιλογή του τόπου εγκατάστασης, βασίσθηκε, τόσο στην εγγύτητα που παρουσιάζει ο τελευταίος ως προς τις πρώτες ύλες και στο κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό, αλλά και για τα πλεονεκτήματα που προσφέρει λόγω του αναπτυξιακού νόμου 2601/98.²

Προκειμένου η νέα βιομηχανική μονάδα, να λειτουργεί χωρίς να επηρεάζει το περιβάλλοντα χώρο και την πανίδα και χλωρίδα της περιοχής καθώς και η δραστηριότητά της να κριθεί νόμιμη από την Περιφέρεια Πελοποννήσου, κρίθηκε σκόπιμο και αναγκαίο να καταθέσει στο Τμήμα Περιβαλλοντικής Προστασίας, Περιβαλλοντική Μελέτη που θα αναφέρει τόσο τις δραστηριότητές και το είδος ρύπανσης που θα προκαλείται από αυτές, όσο και τα μέτρα στα οποία πρόκειται να προβεί για την διαφύλαξη της περιβαλλοντικής ισορροπίας.

Το συνολικό κόστος απόκτησης γης, της περιβαλλοντικής και γεωλογικής μελέτης που θα εκπονηθεί καθώς και τα διάφορα νομικά έξοδα που απαιτούνται προκειμένου να περιέλθει το οικόπεδο στην ιδιοκτησία της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα ανεβάσουν το κόστος στο παρών στάδιο της μελέτης στο ποσό των 208.000 €

1.8 Προγραμματισμός Εκτελέσεως του Έργου

Ο προγραμματισμός εκτελέσεως του έργου, ασχολείται με τον προϋπολογισμό εκτελέσεως του έργου του, ενώ περιγράφει τα χαρακτηριστικά των κυριότερων εργασιών της εκτελέσεως του έργου καθώς και τους κυριότερους περιορισμούς που κανονικά μπορεί να έχουν ιδιαίτερη επίδραση στην εκτέλεση του επενδυτικού σχεδίου. Η φάση εκτελέσεως του προγράμματος περιλαμβάνει τη χρονική περίοδο από την απόφαση για την επένδυση μέχρι την υλοποίησή της και περιλαμβάνει την προπαρασκευαστική και την κατασκευαστική περίοδο. Πιο αναλυτικά, η διάρκεια εκτελέσεως της υπό μελέτη επένδυσης θα διαρκέσει από το Μάιο του 2005 έως το Δεκέμβριο του 2006, ήτοι 20 μήνες, ενώ το συνολικό κόστος εκτελέσεως του έργου θα ανέλθει στο ποσό των 451.000 €.

1.9 Χρηματοοικονομική Αξιολόγηση της Επένδυσης

Η Χρηματοοικονομική αξιολόγηση της επένδυσης, αποτελεί το πλέον σημαντικό στάδιο κατά τη διάρκεια εκπόνησης μίας μελέτης σκοπιμότητας, καθώς είναι το στάδιο εκείνο από το οποίο θα εξαχθούν τα οικονομικά αποτελέσματα της υπό μελέτη εταιρίας.

Πιο αναλυτικά, το συνολικό κόστος της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε», θα ανέλθει στο ποσό των 4.642.374€, εκ των οποίων το ποσό των 3.225.000€ αντιπροσωπεύει τις πάγιες δαπάνες της εταιρίας, και το ποσό των 1.417.374€ το καθαρό κεφάλαιο κίνησης της εταιρίας για το πρώτο έτος λειτουργίας. Το συνολικό κόστος της υπό μελέτη επένδυσης θα χρηματοδοτηθεί κατά 30% από κρατική επιχορήγηση, κατά 50% από μετοχικό κεφάλαιο, ενώ ένα ποσοστό της τάξεως του 20% από μεσομακροπρόθεσμο τραπεζικό δάνειο.

Πρωτεύοντα ρόλο για την ανταγωνιστικότητα της εταιρίας, διαδραματίζουν τόσο το κόστος παραγωγής, όσο και το καθαρό κέρδος της εταιρίας, που το έτος 2007 θα λάβουν αντίστοιχα τα ποσά των 8.620.512€ και 3.247.717€.

Μέσα στα πλαίσια του παρόντος κεφαλαίου, ακολούθησε και αξιολόγηση της επένδυσης με βάση αξιόπιστες χρηματοοικονομικές μεθόδους, όπως η μέθοδος της καθαρής παρούσας αξίας, ή μέθοδος της λογιστικής αποδοτικότητας, ή μέθοδος του απλού συντελεστή απόδοσης και όλες συνηγορούσαν στην αποδοχή και υλοποίηση της επένδυσης.

1.10 Συμπέρασμα

Έπειτα από την εξέταση όλων των ποιοτικών και ποσοτικών παραμέτρων της επένδυσης, εξάγεται το συμπέρασμα ότι το επενδυτικό σχέδιο θα συμβάλει στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της περιοχής στην οποία θα εγκατασταθεί, θα είναι λειτουργικά βιώσιμο και επικερδές και επομένως θα πρέπει να γίνει αποδεκτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ. ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

2.1 Ιστορικό της Ελιάς

Η ελιά είναι από τα μακροβιότερα δέντρα. Υπάρχουν πολλοί μύθοι σχετικά με την προέλευση της ελιάς. Ο γνωστότερος είναι αυτός που αποδίδει στη θεά Αθηνά την εισαγωγή του πολύτιμου δέντρου στην Αττική. Ο Ποσειδώνας, ο θεός της θάλασσας, φιλονικούσε με την Αθηνά, θεά της Σοφίας, για την κυριαρχία της Αθήνας και ο καθένας τους προσπάθησε να προσφέρει στην πόλη το πολυτιμότερο δώρο. Το συμβούλιο των θεών του Ολύμπου προτίμησε το δώρο της Αθηνάς που ήταν μία ελιά, γιατί η ελιά ζει εκατοντάδες χρόνια, παράγει βρώσιμους καρπούς και από αυτήν εξάγεται ένας καταπληκτικός χυμός, το ελαιόλαδο, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν τροφή από τον άνθρωπο, για τη φροντίδα του σώματος, για θεραπεία ασθενειών καθώς και για το φωτισμό του σπιτιού.³ Η πόλη έκτοτε έλαβε την ονομασία «Αθήνα». Η ελιά είναι επίσης σύμβολο ειρήνης καθώς με κλάδους αγριελιάς στεφάνωναν και τους ολυμπιονίκες. Κατά την Αγία Γραφή, μετά τον κατακλυσμό το περιστέρι επέστρεψε στην κιβωτό του Νώε φύλλο ελιάς.⁴ Η ελιά, αναφέρεται επίσης και από τον Όμηρο στην Οδύσσεια σαν «υγρό χρυσάφι», ενώ ιστορικά ο Σόλωνας τον 6^ο αιώνα π.Χ., θέσπισε ένα νόμο που απαγόρευε το κόψιμο του ιερού δέντρου.

Η πιο γνωστή χρήση του χυμού της ελιάς είναι στο Μυστήριο του βαπτίσματος, όπου το λάδι της ελιάς είναι εκείνο που μεταφέρει τη χάρη του Θεού στο βαπτιζόμενο. Το ελαιόλαδο είναι επίσης και το βασικό υλικό του Αγίου Μύρου, που θυμίζει τα αρωματικά έλαια της αρχαίας τελετουργίας. Η μεγάλη σημασία του ελαιολάδου, φαίνεται άλλωστε και από το γεγονός ότι επί αιώνες υπήρξε μέσο με το οποίο ο αγροτικός πληθυσμός πραγματοποιούσε τις συναλλαγές του. Με λάδι αγόραζαν είδη καθημερινής χρήσης, λάδι έδιναν στον παπά που πραγματοποιούσε τον αγιασμό τα Φώτα, λάδι προσέφεραν και στα παιδιά που έλεγαν τα κάλαντα, με λάδι πραγματοποιούσαν διάφορες αγοραπωλησίες, εξ' ου και η λέξη «λάδωμα» η οποία προέρχεται από αυτήν τη συναλλακτική ιδιότητα του λαδιού. Ακόμα και σήμερα, σε πολλές περιοχές της Ελλάδας, η παραγωγή του ελαιολάδου, αποτελεί το μόνο ασφαλές

εισόδημα του αγρότη. Αυτό εξηγείται μεταξύ άλλων και από το γεγονός ότι ο καρπός του δύσκολα καταστρέφεται και μπορεί να παραμείνει στο δέντρο για μεγάλο διάστημα ακόμα και σε περίπτωση μεγάλης κακοκαιρίας, σε αντίθεση με άλλα αγροτικά προϊόντα.³

Η σχέση των Ελλήνων με την ελιά και το ελαιόλαδο, αδιάλειπτη από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, διευκολύνει, πλουτίζει αλλά και φωτίζει τη ζωή τους. Ήδη από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι τις αρχές του 20^{ου} αιώνα το ελαιόλαδο αποτελούσε την κύρια φωτιστική ύλη, όπως βεβαιώνεται από τους περίφημους προϊστορικούς και αρχαίους λύχνους.³

Εκτός όμως από φωτιστική ύλη, το λάδι χρησιμοποιούνταν κατά την αρχαιότητα και ως μέσο καθαρισμού του σώματος ενώ αργότερα αποτέλεσε τη βάση παραγωγής σαπουνιών. Ο Ιπποκράτης αναφέρει 60 περίπου φαρμακευτικές ιδιότητες του ελαιολάδου και μέχρι σήμερα θεωρείται ευεργετικό για την ανακούφιση πολλών δερματικών κυρίως παθήσεων.³

2.1.1 Ιστορική Εξέλιξη του Κλάδου του Ελαιολάδου

Ο κλάδος του ελαιολάδου, είναι μεγάλης σημασίας για την ελληνική οικονομία, καθώς απασχολεί σημαντικό αριθμό ατόμων και συμβάλλει στη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου. Η Ελλάδα κατατάσσεται τρίτη, μετά την Ισπανία και την Ιταλία στην παραγωγή ελαιολάδου.⁵

Στην Ελλάδα, η ύπαρξη ελαιολάδου χρονολογείται από την 3^η χιλιετηρίδα π.Χ. περίπου, καθώς αρχαιολογικές έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στην Κνωσό της Κρήτης, έφεραν στο φως ελαιοπιεστήριο και πιθάρια φύλαξης ελαιολάδου.⁵

Στην Ελλάδα, ο κλάδος αποτελείται από μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων οι οποίες εμφανίζουν ανομοιογένεια ως προς το μέγεθος και τη δραστηριότητά τους. Η διαδικασία παραγωγής του ελαιολάδου ξεκινάει από την παραλαβή της πρώτης ύλης (ελαιόκαρπος) και επεξεργασία αυτής μέχρι τη διάθεση και

συσκευασία του τελικού προϊόντος, περιλαμβάνει επομένως διάφορα στάδια, σε καθένα από τα οποία δραστηριοποιούνται συχνά διαφορετικές επιχειρήσεις.⁵

Ειδικότερα για την παραγωγή του ελαιολάδου, διακρίνονται δύο τύποι επιχειρήσεων, τα ελαιοτριβεία και οι επιχειρήσεις επεξεργασίας και τυποποίησης του ελαιολάδου. Στον κλάδο δραστηριοποιούνται επίσης και αγροτικοί συνεταιρισμοί και ενώσεις που συγκεντρώνουν τα προϊόντα από τα μέλη τους, τα οποία εν συνεχεία τα επεξεργάζονται, τα εμπορεύονται ή τα τυποποιούν.⁵

Όσον αφορά στα ελαιοτριβεία που αναλαμβάνουν την πρώτη φάση παραγωγής του ελαιολάδου, στον ελλαδικό χώρο, παρουσιάζουν μεγάλη διασπορά. Η πλειονότητα των ελαιοτριβείων εντοπίζεται στα ελαιοπαραγωγικά διαμερίσματα της χώρας μας. Πρόκειται συνήθως για μικρές οικογενειακού μεγέθους επιχειρήσεις, οι οποίες προσλαμβάνουν προσωπικό κατά τους μήνες συγκομιδής της ελιάς.⁵

Όσον αφορά στις επιχειρήσεις τυποποίησης ελαιολάδου, η αγορά είναι συγκεντρωμένη καθώς τέσσερις επιχειρήσεις καλύπτουν από κοινού το 66%-71% της εγχώριας αγοράς κατά την περίοδο του 2001-2002. Την πρώτη θέση καταλαμβάνει η εταιρία Ελαις Α.Ε. Ελαιοϋργικών Επιχειρήσεων, με μερίδιο 31%-33% και ακολουθεί η Μινέρβα Α.Ε. ελαιοϋργικών Επιχειρήσεων 14,5%-15,5% και η Ελαιοϋργική ΚΣΕΠΕΠ με μερίδιο 11%-12%.

Συγκεκριμένα για την ελαιοκομική περίοδο 1999/2000 λειτούργησαν συνολικά στην Ελλάδα 2.310 ελαιοτριβεία, έναντι 2.499 ελαιοτριβείων της περιόδου 1998/1999. Η πλειονότητα των ελαιοτριβείων σε ποσοστό 61%, αφορούσε επιχειρήσεις εγκατεστημένες στις κυριότερες ελαιοπαραγωγικές περιοχές της χώρας, στην Πελοπόννησο και στην Κρήτη. Ειδικότερα, στην Πελοπόννησο λειτούργησαν 859 ελαιοτριβεία, ποσοστό δηλαδή 37,2% του συνόλου της χώρας, και στην Κρήτη 550 ελαιοτριβεία, δηλαδή ποσοστό 23,8% την περίοδο 1999/2000. Οι επιχειρήσεις παραγωγής ελαιολάδου που λειτούργησαν στις εν λόγω περιοχές, κατά την προηγούμενη περίοδο, ανήλθαν συνολικά σε 1.485

και κάλυψαν το 59,4% του συνόλου της χώρας. Αξιόλογος ήταν επίσης ο αριθμός των ελαιοτριβείων που λειτούργησαν και στο γεωγραφικό διαμέρισμα της Στερεάς Ελλάδας και Εύβοιας (321 επιχειρήσεις το 1999/2000) καθώς και των νησιών του Αιγαίου (163 επιχειρήσεις).⁵

Εξετάζοντας λεπτομερέστερα τη γεωγραφική κατανομή ανά νομό, το 1999/2000 τα περισσότερα ελαιοτριβεία (263) ήταν εγκατεστημένα στη Μεσσηνία και ακολούθησαν κατά σειρά οι νομοί: Ηρακλείου με 248 ελαιοτριβεία, Ηλείας με 153 ελαιοτριβεία, Χανίων με 135 ελαιοτριβεία, Λακωνίας με 132 ελαιοτριβεία, Αχαΐας με 120 ελαιοτριβεία και Κέρκυρας με 109 ελαιοτριβεία.⁵

2.1.2 Περιγραφή της Ιδέας του Επενδυτικού Σχεδίου

Η ιδέα του επενδυτικού σχεδίου, είναι η ίδρυση μίας βιομηχανικής μονάδας επεξεργασίας και εμφιάλωσης ελαιολάδου που θα προσφέρει τη δυνατότητα στους κατοίκους των περιοχών της Αχαΐας της αγοράς ελαιολάδου υψηλής ποιότητας σε ανταγωνιστική τιμή και πρακτικότερη συσκευασία.

Η ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου, στην οποία θα δημιουργηθεί η μονάδα, αποτελεί και το σημαντικότερο ελαιοπαραγωγικό διαμέρισμα της Ελλάδος. Για το λόγο αυτό, καθώς και για το γεγονός ότι στην περιοχή της Αχαΐας παρατηρήθηκε έλλειψη οργανωμένου συσκευαστηρίου κρίθηκε θεμιτή η εγκατάσταση μίας μονάδας που θα επεξεργάζεται ελαιόλαδο και κατόπιν θα το εμφιαλώνει με σκοπό τη διάθεση και την εμπορία. Επιπροσθέτως, καθοδηγητική αρχή στην ανάπτυξη της ιδέας του επενδυτικού σχεδίου, ήταν και η ύπαρξη άριστης ποιότητας ελαιοκάρπου, το οποίο όμως συνθλιβόταν σε τοπικά ελαιοτριβεία και διατίθεντο ως χύμα ελαιόλαδο, με αποτέλεσμα πολλές φορές να υποβαθμίζεται η ποιότητά του. Άλλωστε τόσο στον ευρύτερο ελλαδικό χώρο, όσο και ειδικότερα στην περιοχή της Αχαΐας, το μεγαλύτερο μέρος του ελαιολάδου καταναλώνεται χύμα και αφορά κυρίως αυτοκατανάλωση, ενώ το τυποποιημένο προϊόν (έως 10 λίτρα) καλύπτει μικρό ποσοστό της αγοράς, περίπου το 27%.

Η επιλογή ίδρυσης βιομηχανικής μονάδας παραγωγής και εμφιάλωσης/τυποποίησης ελαιολάδου βασίστηκε στο γεγονός ότι το ελαιόλαδο αποτελεί σημαντικό στοιχείο της διατροφής των ανθρώπων, καθώς και στο γεγονός ότι ολοένα και περισσότερα άτομα στρέφονται στη μεσογειακή διατροφή, βασικό συστατικό της οποίας αποτελεί το ελαιόλαδο.

Εξίσου σημαντικός παράγοντας στην επιλογή του συγκεκριμένου τύπου βιομηχανικής μονάδας, αποτελεί και το γεγονός ότι ένα μεγάλο μέρος του οικογενειακού προϋπολογισμού δαπανάται για αγορά ελαιολάδου. Συγκεκριμένα το μέγεθος και η διάρθρωση των νοικοκυριών στη χώρα μας, αποτελούν προσδιοριστικό παράγοντα της ζήτησης του ελαιολάδου. Η ζήτηση ελαιολάδου διαφοροποιείται μεταξύ νοικοκυριών ανάλογα με τον αριθμό των μελών τους και τις περιοχές που διαμένουν (αστικές, ημιαστικές, αγροτικές). Βάσει στοιχείων της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, η μεγαλύτερη μηνιαία δαπάνη για έλαια και λίπη, αφορά το ελαιόλαδο, 9,39 ευρώ, ενώ τα μεγαλύτερα ποσά 15,21 ευρώ, καταβάλλονται από τα νοικοκυριά με 6 μέλη και άνω.

Επίσης τις μεγαλύτερες μηνιαίες δαπάνες για ελαιόλαδο, εμφανίζουν οι αγροτικές περιοχές, 9,89 ευρώ και ακολουθούν οι ημιαστικές περιοχές 9,87 ευρώ, ενώ οι αστικές περιοχές φαίνεται να καταβάλλουν μηνιαία το ποσό των 9,15 ευρώ για την αγορά ελαιολάδου. Η περιφέρεια της Αθήνας παρουσιάζει τις χαμηλότερες μηνιαίες δαπάνες για ελαιόλαδο (8,84 ευρώ).

Πίνακας II-1

Μέσος Όρος Μηνιαίων Αγορών των Νοικοκυριών κατά Μέγεθος

Χαρακτηριστικά Νοικοκυριών	Όλα τα νοικοκυριά	1Μέλος	2 Μέλη	3 Μέλη	4 Μέλη	5 Μέλη	6 Μέλη και άνω
Σύνολο αγορών και απολαβών	1.640,63	954,48	1.348,77	1.865,46	2.113,80	2.068,87	2,165,67
Σύνολο αγορών	1.383,24	761,38	1.112,87	1.594,76	1.810,20	1.781,52	1,849,88
Έλαια και λίπη	12,84	7,12	12,23	13,76	14,80	15,94	21,95
Βούτυρο γάλακτος	0,42	0,22	0,41	0,45	0,47	0,59	0,73
Φυτικό βούτυρο	1,07	0,46	0,88	1,17	1,37	1,67	2,03
Φυτικό μαγειρικό λίπος	0,29	0,12	0,23	0,31	0,39	0,50	0,59
Ελαιόλαδο	9,39	5,46	9,21	10,07	11,63	10,81	15,21
Σπορέλαια και ανάμικτα	1,66	0,85	1,50	1,75	1,94	2,37	3,39
Λοιπά μαγειρικά λίπη	0,00	0,01		0,00	0,01		

2.1.3 Στόχοι του Επενδυτικού Σχεδίου

Στόχος του συγκεκριμένου επενδυτικού σχεδίου, είναι η δημιουργία και εξέλιξη μιας οικονομικά εύρωστης μονάδας παραγωγής και εμφιάλωσης ελαιολάδου. Απώτερος στόχος είναι η προσφορά στους καταναλωτές ενός προϊόντος με έμφαση στην ποιότητα και στην εύκολη χρήση.

2.1.3.1 Γεωγραφική Περιοχή και Μερίδιο Αγοράς (τοπική και ξένη)

Η μονάδα παραγωγής και εμφιάλωσης ελαιολάδου θα εγκατασταθεί στην περιοχή της Αχαΐας, και συγκεκριμένα στη Βιομηχανική Περιοχή Πατρών, καθώς το μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής καλύπτεται από ελαιώνες που παράγουν εξαιρετικής ποιότητας ελαιόλαδο. Στην περιοχή παρατηρήθηκε έλλειψη οργανωμένου συσκευαστηρίου ελαιολάδου και για το λόγο αυτό, θεωρήθηκε εύστοχη η επιλογή της τοποθεσίας. Η τοποθεσία εγκατάστασης της μονάδας απέχει περίπου 21 χιλιόμετρα από την Πάτρα. Ένα εξίσου σημαντικό πλεονέκτημα που παρουσιάζει είναι ότι βρίσκεται πλησίον του τρίτου μεγαλύτερου λιμανιού της Ελλάδος με αποτέλεσμα μακροπρόθεσμα οι εξαγωγές προς της χώρες της Μεσογείου και συγκεκριμένα την Ιταλία να καθίστανται σχετικά εύκολες.

Η επιλογή της τοποθεσίας εγκατάστασης της βιομηχανικής μονάδας, έγινε με γνώμονα την εγγύτητα στις πρώτες ύλες, (ελιές, ελαιόδεντρα) με σκοπό τη μείωση του κόστους παραλαβής και μεταφοράς των πρώτων υλών στη βιομηχανική μονάδα. Επιπροσθέτως η επιλογή της τοποθεσίας προσανατολίστηκε προς τις βασικές αγορές της Πελοποννήσου, με συγκεκριμένους διαύλους διανομής. Πρωτεύουσας σημασίας κίνητρο για την επιλογή της τοποθεσίας, αποτέλεσε το λιμάνι της Πάτρας που καταλαμβάνει την τρίτη θέση μετά το λιμάνι του Πειραιά και της Θεσσαλονίκης, το οποίο μελλοντικά δίνει προοπτικές εξαγωγών προς τις γειτονικές περιοχές της Ιταλίας.

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.» στοχεύει σε μερίδιο αγοράς στην περιοχή της Αχαΐας της τάξεως του 35%, ενώ βραχυπρόθεσμα τουλάχιστον, δεν εξετάζει το ενδεχόμενο εξαγωγών

2.1.3.2 Θέση ως προς το Κόστος

Η πολιτική που σκοπεύει να ακολουθήσει η επιχείρηση «Ελαιόλαδον Α.Ε.» ως προς το κόστος θα εξεταστεί προσεκτικά. Ωστόσο η κατευθυντήρια γραμμή βάσει της οποίας θα κινηθεί, είναι αυτή της μείωσης του κόστους και συνεπακόλουθα μείωση της τιμής στην οποία θα διαθέτει το προϊόν στην αγορά. Η επιλογή άλλωστε του τόπου εγκατάστασης, βασιζόταν στην προαναφερθείσα αρχή, καθώς εγκαθιστώντας το εργοστάσιο κοντά τόσο στις πρώτες ύλες, όσο και πλησίον της αγοράς-στόχου, η εταιρία θα εξοικονομήσει ένα μεγάλο μέρος των χρημάτων που σε διαφορετική περίπτωση θα διέθετε για διανομή του προϊόντος.

2.1.3.3 Διαφοροποίηση

Η σπουδαιότερη διαφοροποίηση του προϊόντος σε σχέση με τους ανταγωνιστές που εμπορεύονται μη τυποποιημένο ελαιολάδο θα είναι η πιστοποίηση του προϊόντος της εταιρίας με το σύστημα διασφάλισης ποιότητας τροφίμων HACCP. Το προαναφερθέν προσδιορίζει και ελέγχει τους πιθανούς κινδύνους που μπορούν να εμφανιστούν σε όλες της φάσεις της παραγωγικής διαδικασίας από την προμήθεια των πρώτων υλών και υλικών συσκευασίας μέχρι και την κατανάλωση του τελικού προϊόντος. Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», έχοντας ως ακρογωνιαίο λίθο την ποιότητα, σκοπεύει να διαφοροποιηθεί, παραμένοντας προσηλωμένη στις διαχρονικές αξίες της και προσφέροντας στους καταναλωτές προϊόντα εξαιρετικής ποιότητας.

Όσον αφορά στη διαφοροποίηση του προϊόντος σε σχέση με τους ανταγωνιστές τυποποιημένου ελαιολάδου, αυτή θα έγκειται στη συσκευασία

του προϊόντος. Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε», σκοπεύει να διαθέσει στην εγχώρια αγορά, ελαιόλαδο σε εύχρηστες συσκευασίες, που έως τώρα δεν έχουν κυκλοφορήσει στην αγορά.

2.1.4 Τύπος Επενδυτικού Σχεδίου

Η τοποθεσία του επενδυτικού σχεδίου επιλέχθηκε τόσο για την εγγύτητά της στην αγορά της Αχαΐας όπου στοχεύει να εισέλθει, όσο και προς την εγγύτητα στις πρώτες ύλες, ελαιόδεντρα. Η καλλιέργεια ελαιοδέντρων στην περιοχή της Αχαΐας κατατάσσεται ανάμεσα στις δύο πιο σημαντικές καλλιέργειες της περιοχής και ένα σημαντικό μέρος του εισοδήματος των παραγωγών προέρχεται από την εμπορία ελαιολάδου. Επομένως ο τύπος εγκατάστασης του επενδυτικού σχεδίου επιλέχθηκε κατά τρόπο ώστε να προσανατολίζεται τόσο ως προς την αγορά, όσο και προς τους πόρους, πρώτες ύλες,

2.1.5 Προϊόν

Η επιχείρηση «Ελαιόλαδον Α.Ε.», σκοπεύει να εμπορευείται και να διαθέτει στην αγορά παρθένο ελαιόλαδο. Ως παρθένα ελαιόλαδα ορίζονται τα έλαια που λαμβάνονται από τον ελαιόκαρπο αποκλειστικά με μηχανικές ή άλλες φυσικές μεθόδους, οι οποίες δε συνεπάγονται αλλοίωση του ελαίου και τα οποία δεν έχουν υποστεί άλλη επεξεργασία πλην της πλύσης, της καθίζησης, της φυγοκέντρωσης και της διήθησης, εξαιρουμένων των ελαίων που έχουν υποστεί μετά από επεξεργασία με διαλύτη ή μεθόδους επανεστεροποίησης και κάθε μίγματος με έλαια άλλης φύσης. Τα έλαια αυτά κατατάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- A)** Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο
- B)** Παρθένο ελαιόλαδο
- Γ)** LAMPANTE ελαιόλαδο

Η εταιρία θα παράγει ελαιόλαδο της δεύτερης κατηγορίας, παρθένο ελαιόλαδο, το οποίο ορίζεται από τον Κώδικα Τροφίμων και Ποτών, ως το ελαιόλαδο του οποίου ο βαθμός οργανοληπτικής αξιολόγησης είναι ίσος ή ανώτερος του 5.5 του οποίου η ελεύθερη οξύτητα, εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, είναι κατά μέγιστο 2,0 g ανά 100g και του οποίου τα λοιπά χαρακτηριστικά είναι σύμφωνα προς τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτή.

Το παρθένο ελαιόλαδο, άριστης ποιότητας, η επιχείρηση (εάν και εφόσον τεθεί σε λειτουργία), θα διαθέτει στην αγορά σε συσκευασία ενός λίτρου σε πλαστική φιάλη και σε συσκευασία 5 λίτρων σε μεταλλική συσκευασία.

Εικόνα II-1

Υπόδειγμα Συσκευασμένου Ελαιόλαδου σε Φιάλη

Εικόνα II-2

Υπόδειγμα Συσκευασμένου Ελαιολάδου σε Μεταλλική Συσκευασία

2.1.6 Οικονομικές Πολιτικές

Η κυριότερη οικονομική στρατηγική στον τομέα του ελαιολάδου, είναι η ενίσχυση των ελαιοπαραγωγών με 1,2 ευρώ το κιλό, ενώ όσον αφορά τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται με σκοπό την εγκατάσταση βιομηχανικών μονάδων επεξεργασίας και τυποποίησης ελαιολάδου, αυτές ενισχύονται μέσω του αναπτυξιακού νόμου 2601/98, με επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις με σκοπό την τόνωση της βιομηχανίας στον ελλαδικό χώρο.

2.1.7 Απλή Περιγραφή των Οικονομικών, Κλαδικών, Χρηματοδοτικών, Κοινωνικών και Άλλων Σχετικών με το Επενδυτικό Σχέδιο Πολιτικών

Ο κλάδος των βιομηχανιών ελαιολάδου, φαίνεται να πιάσει κυρίως από την επικράτηση του χύμα ελαιολάδου έναντι του τυποποιημένου. Το χύμα ελαιολάδο αποτελεί σήμα κατατεθέν για την πορεία του κλάδου. Η διάθεση στην αγορά χύμα ελαιολάδου, εκτός από αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις που φαίνεται να έχει για τις ελληνικές επιχειρήσεις, παρουσιάζεται να έχει και δυσμενείς συνέπειες για την υγεία των καταναλωτών. Σύμφωνα με έρευνα που διεξήχθη από τον Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών Τυποποίησης Ελαιολάδου που διενεργήθη στα νοικοκυριά που χρησιμοποίησαν χύμα ελαιολάδο, έχει αποδειχθεί ότι ένα ποσοστό 70% των δειγμάτων που εξετάστηκαν ήταν ακατάλληλα. Η ακαταλληλότητα του χύμα ελαιολάδου, συνίστατο κατά 16% σε νοθεία, κατά 42% σε εκτροπή από νόμιμες προδιαγραφές και τέλος το στο 12% των δειγμάτων το ελαιολάδο ήταν ακατάλληλο για βρώση.

Παρά το γεγονός ότι το χύμα ελαιολάδο αποτελεί το σημαντικότερο ανταγωνιστή των βιομηχανιών του κλάδου, ωστόσο, είναι κατανοητό, ότι δεν μπορούν να βρεθούν ακριβή στοιχεία. Εκτιμήσεις που έχει πραγματοποιήσει η Stat Bank, δίνουν στο χύμα ελαιολάδο όγκο της τάξης των 50.000 τόνων. Από την άλλη πλευρά, στο επώνυμο τυποποιημένο ελαιολάδο ο όγκος εκτιμάται περίπου σε 30.000 τόνους, με την τιμή ανά καταναλωτή να αγγίζει τα 4,05 € και τη συνολική αξία της αγοράς να ανέρχεται στα 100-110 εκατομμύρια ευρώ.

Η Ελαιΐς εμφανίζεται να κυριαρχεί στη συγκεκριμένη αγορά με μερίδιο περίπου 38%, ενώ στη δεύτερη θέση κατατάσσεται η Μινέρβα με ποσοστό 33%. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις η εταιρία Ελαιΐς λαμβάνει την πρώτη θέση στις υπεραγορές της Αττικής, ενώ το αντίστροφο συμβαίνει στην επαρχία, όπου η Μινέρβα καταλαμβάνει την πρώτη θέση στα σούπερ μάρκετ.⁶

2.1.8 Παρουσίαση των Διαφορετικών Γεωγραφικών Επιπέδων

Το ελαιόλαδο αποτελεί ένα προϊόν πολλαπλών χρήσεων. Εδώ και πολλές δεκαετίες θεωρείται στην περιοχή της Μεσογείου ως σημαντικό για την υγεία και τη διατροφή και στη σύγχρονη εποχή εκτιμάται τόσο στην Ευρώπη όσο και σε ολόκληρο τον κόσμο για τις διατροφικές, υγιεινές και οργανοληπτικές του ιδιότητες. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί το μεγαλύτερο παραγωγό σε παγκόσμια κλίμακα, αφού παράγει το 80% και καταναλώνει το 70% του ελαιολάδου σε ολόκληρο τον κόσμο. Κατά την περίοδο 1996-1997 η κατανάλωση ελαιολάδου στην Ε.Ε. αντιπροσώπευε 1.620.000 τόνους, ενώ η παγκόσμια κατανάλωση ελαιολάδου ανερχόταν σε 2.320.000 τόνους.

Τα κράτη μέλη παραγωγής είναι κατά σειρά μεγέθους της παραγωγής τους, η Ισπανία, η Ιταλία, η Ελλάδα, η Πορτογαλία και η Γαλλία. Κατά το 1995, οι ελαιώνες στην Ευρωπαϊκή Ένωση εκτεινόταν σε 4,5 εκατομμύρια εκτάρια περίπου, εκ των οποίων το 50% βρίσκεται στην Ισπανία και το 25% στην Ιταλία.

Η παγκόσμια παραγωγή ελαιολάδου χαρακτηρίζεται από μεγάλη διακύμανση από έτος σε έτος ανάλογα με την τεχνική υποστήριξη που δέχεται η ελαιοκαλλιέργεια στις ελαιοπαραγωγικές χώρες. Αυτό τείνει να διαταράξει την ομαλή διάθεση του προϊόντος.

Πίνακας II-2

Παραγωγή και Κατανάλωση Ελαιολάδου στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Χώρα	Παραγωγή	Κατανάλωση σε τόνους
Ισπανία	494. 000	374. 000
Γαλλία	2. 000	27. 000
Ελλάδα	262. 000	200. 000
Ιταλία	530. 000	654. 000
Πορτογαλία	31. 000	35. 000
Άλλες		11. 000
Σύνολο	1. 319. 000	1. 301.000

Αντίθετα προς την παραγωγή, η παγκόσμια κατανάλωση τα τελευταία χρόνια τείνει να σταθεροποιηθεί. Ευτυχώς που τα αποθέματα της χρονιάς μεγάλης παραγωγής τείνουν να καλύψουν τα ελλείμματα που δημιουργεί η χρονιά με μειωμένη παραγωγή. Το ελαιόλαδο καταναλίσκεται κατά ένα μεγάλο ποσοστό της τάξεως του 85% στις χώρες παραγωγής και μια μικρή ποσότητα 16% αποτελεί αντικείμενο εμπορίας. Στη συνέχεια παρατίθεται πίνακας με την κατά κεφαλήν κατανάλωση ελαιολάδου σε 14 ευρωπαϊκές χώρες για την περίοδο 1996-1997, από τον οποίο φαίνεται ότι η Ελλάδα, κατέχει την πρώτη θέση στην κατά κεφαλήν κατανάλωση.

Πίνακας II-3

Κατανάλωση Ελαιολάδου σε 14 Ευρωπαϊκές Χώρες κατά την Περίοδο 1996-1997

Χώρα	Λίτρα/Ατομο/Ετος
Ιταλία	10,5
Ισπανία	10,2
Ελλάδα	18,0
Πορτογαλία	6,0
Γαλλία	0,8
Μεγάλη Βρετανία	0,3
Γερμανία	0,2
Βέλγιο- Λουξεμβούργο	0,5
Ολλανδία	0,2
Αυστρία	0,2
Δανία	0,3
Σουηδία	0,7
Ιρλανδία	0,3
Φιλανδία	0,2

Πηγή: International Olive Oil Council (1997).

Όσον αφορά σε επίπεδο παραγωγών, περίπου 2,5 εκατομμύρια παραγωγοί, δηλαδή το 1/3 των γεωργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ασχολείται με την ελαιοκομία, εκ των οποίων 1.160.000 στην Ιταλία, 840.000 στην Ελλάδα, 380.000 στην Ισπανία και 130.000 στην Πορτογαλία. Η Γαλλία έρχεται στην πέμπτη θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και έχει πολύ μικρότερο αριθμό παραγωγών. Η ελαιοπαραγωγή αποτελεί τη μόνη πηγή απασχόλησης και οικονομικής δραστηριότητας σε πολλές περιοχές και έχει διαμορφώσει το τοπίο στις αντίστοιχες χώρες εδώ και πολλούς αιώνες.⁷

Παρά το γεγονός ότι η παραγωγή ελαιολάδου εντός των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης καλύπτει το 80% της παγκόσμιας παραγωγής, ωστόσο σημαντικά μερίδια καταλαμβάνουν και χώρες όπως, η Τυνησία, η Τουρκία, η Συρία και το Μαρόκο. Κατά την περίοδο 2000-2001 η συνολική παραγωγή των προαναφερθέντων χωρών, ήταν 500.000 τόνοι, δηλαδή το 25% της παραγωγής της ευρωπαϊκής Ένωσης και το 20% της συνολικής παγκόσμιας παραγωγής.

Η Ελλάδα, έρχεται τρίτη στον κόσμο σε παραγωγή ελαιολάδου, καλύπτοντας περίπου το 16% της παγκόσμιας παραγωγής. Επιπροσθέτως, η Ελλάδα παρουσιάζει τη μεγαλύτερη κατανάλωση, σε διεθνές επίπεδο, ενώ η κατανάλωση ελαιολάδου, κυμαίνεται σημαντικά και είναι σαφώς μεγαλύτερη στις ελαιοκομικές περιοχές της χώρας.⁸

Στην Ελλάδα η ελιά είναι καλλιέργεια με πολύ μεγάλη διάδοση. Έχει αναπτυχθεί στις παραθαλάσσιες περιοχές της Ηπειρωτικής Ελλάδας και στα νησιά όπου συναντά άριστες εδαφοκλιματικές συνθήκες για την ανάπτυξη της. Η εξάπλωση της ελαιοκαλλιέργειας είναι μεγαλύτερη από κάθε άλλο είδος καρποφόρου δέντρου και καταλαμβάνει πάνω από 6,5 εκατομμύρια στρέμματα, έκταση που αναλογεί στο 15% περίπου της καλλιεργούμενης γεωργικής γης και στο 75% των εκτάσεων των δενδρωδών καλλιεργειών.

Το ελαιόλαδο είναι σπουδαίο προϊόν, μεγάλης οικονομικής και κοινωνικής σημασίας καθώς η ακαθάριστη αξία της παραγωγής του, αντιπροσωπεύει το 12,5% της ακαθάριστης φυτικής παραγωγής της χώρας και το 46,5% του ακαθάριστου γεωργικού εισοδήματος.

2.2 Υποστηρικτές του Προγράμματος

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα υποστηρίξει το επενδυτικό πρόγραμμα, τόσο με δικά της κεφάλαια, όσο και με επιδότηση που στοχεύει να πάρει μέσω του αναπτυξιακού νόμου 2601/86.

Η ομάδα των επενδυτών της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.» απαρτίζεται από τα εξής μέλη:

1) Σαλαμαλίκη Χριστίνα

Διεύθυνση: Σατωβριάνδου 5-7, Πάτρα 26223

Τηλέφωνο: 2610-222512

Η κυρία Σαλαμαλίκη Χριστίνα είναι Γεωπόνος κάτοχος MBA-TQM και έχει εργασιακή εμπειρία σε θέματα ποιότητας, ενώ έχει δουλέψει στο παρελθόν στην εταιρεία Ελαΐς στο τμήμα Διασφάλισης της Ποιότητας.

Εάν και εφόσον υλοποιηθεί το επενδυτικό πρόγραμμα η κυρία Σαλαμαλίκη θα αναλάβει καθήκοντα Γενικού Διευθυντή, ενώ ανάμεσα στα καθήκοντά της θα είναι και η διασφάλιση της ποιότητας.

Ως επενδυτής η κυρία Σαλαμαλίκη έχει την οικονομική δυνατότητα να συνεισφέρει το 20% του συνολικού ύψους της επένδυσης από ίδια κεφάλαια.

2) Δωρικού Λήδα

Διεύθυνση: Μεσολογγίου 24^Α, Πάτρα, 26123

Τηλέφωνο: 2610-223578

Η κυρία Δωρικού Λήδα είναι Μαθηματικός με μεταπτυχιακό σε Marketing Management ενώ έχει εργασιακή εμπειρία σε βιομηχανίες τροφίμων όπως στην Coca-Cola και στην Kraft. Στις επιχειρήσεις αυτές ασχολείτο κυρίως με θέματα προώθησης πωλήσεων.

Εφόσον το σχέδιο υλοποιηθεί η κυρία Δωρικού θα είναι Διευθύντρια της Διεύθυνσης Marketing της νέας εταιρικής μορφής που θα προκύψει.

Ως επενδυτής, η κυρία Δωρικού έχει τη δυνατότητα να συνεισφέρει το 15% του συνολικού ύψους της επένδυσης από ίδια κεφάλαια.

3) Παπαστολόπουλος Αλέξανδρος

Διεύθυνση: Σαρανταπόρου 55, Πάτρα, 26223

Τηλέφωνο: 2610-675476

Ο κύριος Παπαστολόπουλος Αλέξανδρος είναι Πολιτικός Μηχανικός κάτοχος MSc Process Design, με εργασιακή εμπειρία στο σχεδιασμό παραγωγικών διεργασιών.

Εφόσον το σχέδιο υλοποιηθεί, ο κύριος Παπαστολόπουλος θα αναλάβει καθήκοντα Διευθυντή της Παραγωγής στη μονάδα επεξεργασίας και εμφιάλωσης ελαιολάδου.

Ως επενδυτής ο κύριος Παπαστολόπουλος έχει την οικονομική δυνατότητα να προσφέρει το 5% του συνολικού ύψους της επένδυσης από ίδια κεφάλαια.

4) Τσάκωνας Σταύρος

Διεύθυνση: Σακαλλοπουλου 2, Αίγιο, 11523

Τηλέφωνο: 26910-54763

Ο κύριος Τσάκωνας είναι Χημικός κάτοχος μεταπτυχιακού Logistics, με πολυετή εργασιακή εμπειρία στο χώρο των τροφίμων.

Εφόσον το επενδυτικό σχέδιο υλοποιηθεί, ο κύριος Τσάκωνας θα αναλάβει καθήκοντα Διευθυντή της Διεύθυνσης Προμηθειών με σκοπό να πιστοποιεί ότι οι πρώτες ύλες που εισέρχονται στη μονάδα να πληρούν τις ποιοτικές προδιαγραφές που έχει θέσει η μονάδα. Ο κύριος Τσάκωνας είναι ο ηλικιακά γηραιότερος των υπολοίπων επενδυτών με πολυετή, όπως αναφέρθηκε εργασιακή εμπειρία, για το λόγο αυτό θα τοποθετηθεί σε μία καίρια θέση εάν το σχέδιο υλοποιηθεί. Είναι γνωστό άλλωστε ότι οι προμήθειες αποτελούν σημαντικό κόμβο στην αλυσίδα αξίας της επιχείρησης και ότι η εξοικονόμηση χρημάτων στη φάση των προμηθειών θα μετατραπεί αυτόματα σε καθαρό κέρδος.

Ως επενδυτής, ο κύριος Τσάκωνας δύναται να συνεισφέρει το 5% του συνολικού ύψους της επένδυσης από ίδια κεφάλαια.

5) Φωτοπούλου Κατερίνα

Διεύθυνση: Νικολάου Σουλιώτη 45, Αμπελόκηποι, Αθήνα, 11522

Τηλέφωνο: 210-6452004

Η κυρία Φωτοπούλου Κατερίνα είναι Οικονομολόγος κάτοχος MBA με εργασιακή εμπειρία στο οικονομικό τμήμα της ιδιωτικής τράπεζα Eurobank.

Εφόσον το σχέδιο υλοποιηθεί, η κυρία Φωτοπούλου θα αναλάβει καθήκοντα Διευθύντριας της Οικονομικής Διεύθυνσης, της νέας εταιρικής μορφής που θα προκύψει.

Ως επενδυτής, η κυρία Φωτοπούλου, δύναται να προσφέρει το 5% του συνολικού ύψους της επένδυσης από ίδια κεφάλαια.

2.4 Ιστορικό του Επενδυτικού Σχεδίου

Το ιστορικό του επενδυτικού σχεδίου, ακολουθεί με την παράθεση των σχετικών ημερομηνιών από την αρχική σύλληψη της ιδέας τον Αύγουστο του 2004, μέχρι και το πέρας της εκπόνησης; της παρούσας μελέτης, ύστερα από την πάροδο 10 μηνών.

- Σύλληψη Ιδέας – 8/2004
- Δημιουργία Ομάδας – 9/2004
- Καταμερισμός Ευθυνών για την εκπόνηση της Οικονομοτεχνικής Μελέτης Σκοπιμότητας – 9/2004
- Έναρξη Οικονομοτεχνικής Μελέτης – 10/2004
- Αγορά Κλαδικής Μελέτης Ελαιολάδου από την ICAP -10/2004
- Έναρξη Έρευνας Αγοράς & Συλλογής διαφόρων Στοιχείων Marketing – 11/2004
- Έναρξη Έρευνας Προμηθευτών Πρώτων Υλών & Μηχανολογικού Εξοπλισμού – 11/2004
- Ανάθεση Μελέτης Αρχιτεκτονικού & Κατασκευαστικού Σχεδίου και Γεωλογικής Μελέτης – 12/2004

- Πέρας Ερευνών Αγοράς και Συλλογής διαφόρων Στοιχείων Marketing – 1/2005
- Πέρας Έρευνας Προμηθευτών Πρώτων Υλών & Μηχανολογικού Εξοπλισμού – 2/2005
- Πέρας Μελέτης Αρχιτεκτονικού & Κατασκευαστικού Σχεδίου και Γεωλογικής Μελέτης – 3/2005
- Εξεργασία Στοιχείων και Δεδομένων – Συνεχής μέχρι και το πέρας της μελέτης
- Πέρας Οικονομοτεχνικής Μελέτης – 5/2005

2.3.1 Ιστορική Εξέλιξη του Επενδυτικού Σχεδίου

Η ιδέα του παρόντος επενδυτικού προγράμματος ξεκίνησε τον Αύγουστο του 2004, κατά τη διάρκεια της οκτάμηνης σύμβασης της Σαλαμαλίκη Χριστίνας, στον Ελληνικό Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων στο υποκατάστημα Πατρών, και έπειτα από τη προσεκτική εξέταση και διαπίστωση της απουσίας οργανωμένου συσκευαστηρίου στην περιοχή της Αχαΐας. Διακρίθηκε μία επενδυτική ευκαιρία δημιουργίας και εγκατάστασης μίας μονάδας επεξεργασίας και εμφιάλωσης ελαιολάδου στο νομό Αχαΐας προκειμένου να μειωθούν η διάθεση και εμπορία «χύμα» ελαιόλαδου, καθώς και όλα τα συνεπακόλουθα προβλήματα κατανάλωσης μη πιστοποιημένου ελαιόλαδου.

Πραγματοποιήθηκε αρχικά μία πρώτη εκτίμηση της παραγωγής ελαιοκάρπου, της στρεμματικής απόδοσης ελαιώνων της περιοχής καθώς και των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ελαιοπαραγωγοί στην περιοχή της Αχαΐας, από στελέχη της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.». Εν συνεχεία η μελέτη ανατέθηκε στο γραφείο συμβούλων Ζωγράφου.

Όπως είναι άλλωστε γνωστό η μελέτη σκοπιμότητας αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την επιτυχία ενός επενδυτικού προγράμματος. Για το λόγο αυτό, το γραφείο συμβούλων, επιλέχθηκε με γνώμονα την εμπειρία των μελετητών και την ποιότητα των ήδη εκπονηθέντων μελετών.

2.4 Μελέτες σκοπιμότητας

2.4.1 Συγγραφέας

Τη συγγραφή της μελέτης σκοπιμότητας, ανέλαβε το γραφείο μελετών Ζωγράφου, με πολύχρονη εμπειρία εξέτασης επενδυτικών σχεδίων.

2.4.2 Φορέας που παράγγειλε τη μελέτη

Η μελέτη σκοπιμότητας εκπονήθηκε κατόπιν παραγγελίας της ομάδας των υποστηρικτών της επένδυσης, προκειμένου να διαπιστωθεί η βιωσιμότητα και η προκύπτουσα ευρωστία της δημιουργούμενης μονάδας.

2.5 Κόστος εκπόνησεως μελετών και σχετικών ερευνών

- **Κλαδική Μελέτη Ελαιολάδου**, που εκπόνησε η εταιρία ερευνών, ICAP.
- **Αρχιτεκτονική – Κατασκευαστική Μελέτη** που εκπόνησε το Μελετητικό Γραφείο «Γεωτεχνικοί Ρυθμοί Ε.Π.Ε.»
- **Μελέτη Συστημάτων Ποιότητας** (Διαχείρισης Ποιότητας ISO 9001:2000, Υγιεινής & Ασφαλείας OHSAS 18001) που εκπόνησε η εταιρεία Συμβούλων «Quality Engineering A.E.»

Τα σχετικά κόστη αναφέρονται στον πίνακα ΙΙ-4.

Πίνακας ΙΙ-4

Κόστος Προεπενδυτικών και Προπαρασκευαστικών Μελετών

ΚΟΣΤΟΣ ΠΡΟΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ Ελαιολάδου		
ΝΟΜΙΣΜΑ: Ευρώ		
Περιγραφή	ΚΟΣΤΟΣ	ΕΤΟΣ
Κλαδική Μελέτη Ελαιολάδου	1.000	2004
Έρευνες Αγοράς & Marketing Στοιχείων	6.000	2004/5
Μελέτη Σκοπιμότητας	30.000	2004/5
Συνολικό Κόστος Προεπενδυτικών Μελετών	37.000	
Μελέτη Αρχιτεκτονική-Κατασκευαστική	15.000	2005
Μελέτη Συστημάτων Ποιότητας	12.000	2005
Συνολικό Κόστος Προπαρασκευαστικών Ερευνών	27.000	
Γενικό Σύνολο	64.000	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ

3.1 Ορισμός της Αγοράς και Ανάλυση της Δομής της

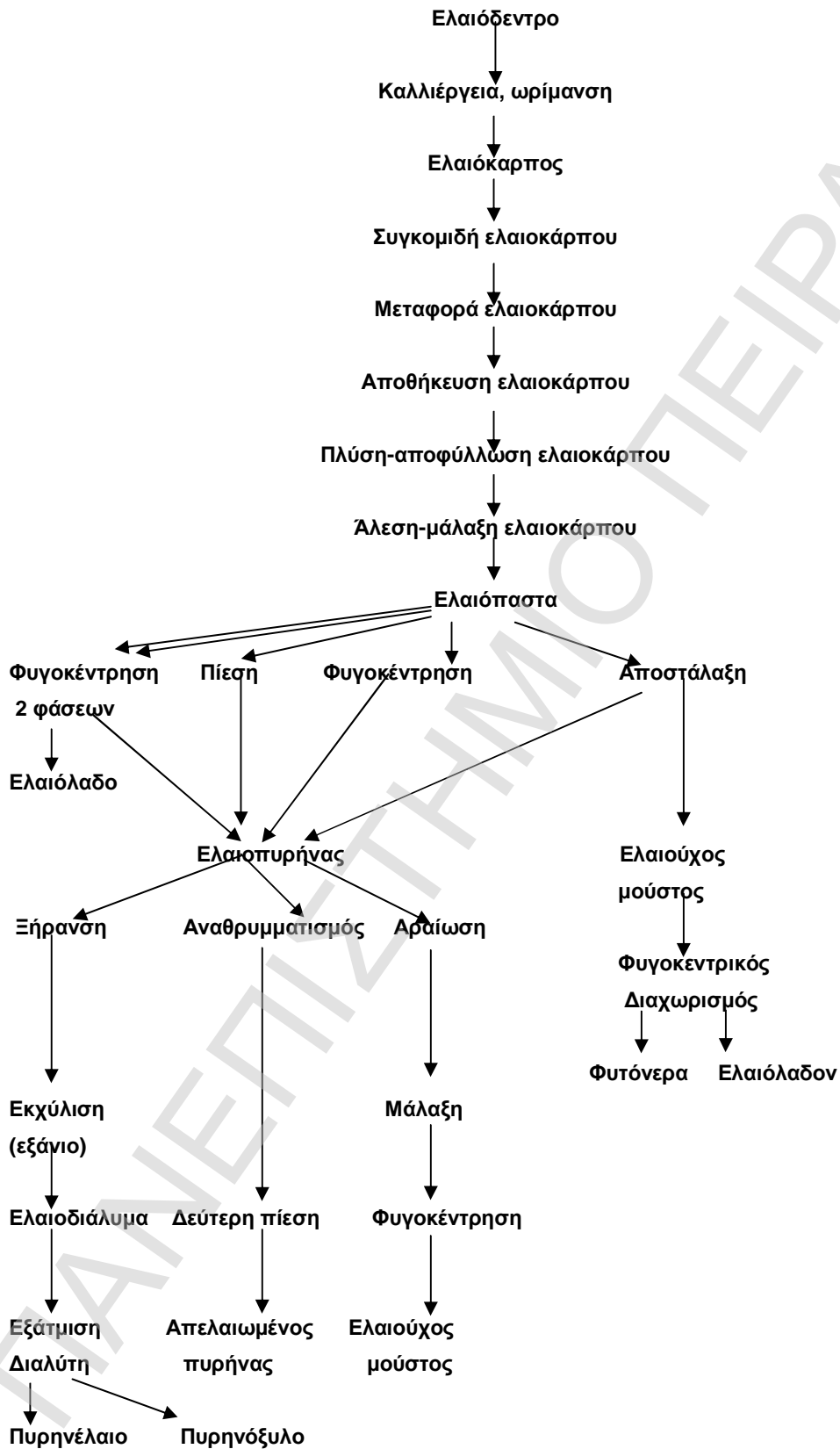
Προκειμένου να γίνει εφικτή η ουσιαστική ανάλυση της αγοράς του ελαιολάδου, στην οποία πρόκειται να εισέλθει η υπό μελέτη επιχείρηση, θα πρέπει αρχικά να οριστεί η δομή της, η οποία, ως γνωστόν καθορίζεται από πέντε βασικά στοιχεία: τα προϊόντα, τους πελάτες, τους ανταγωνιστές, τους προμηθευτές και τελευταία τους διαύλους διανομής.

3.1.1 Ορισμός της Αγοράς

Όπως προαναφέρθηκε η υπό μελέτη βιομηχανική μονάδα σκοπεύει να ασχοληθεί με την παραγωγή παρθένου ελαιόλαδου. Ελαιόλαδο χαρακτηρίζεται: «το έλαιο που λαμβάνεται από τους καρπούς της ελιάς της ευρωπαϊκής (*Olea europaea*), με μέσα αποκλειστικά μηχανικά και μεθόδους ή επεξεργασίες οπωσδήποτε φυσικές, σε θερμοκρασίες που να μην προκαλούν αλλοίωση του ελαίου». Σύμφωνα με τον Κώδικα Τροφίμων και Ποτών, «Παρθένα Ελαιόλαδα» χαρακτηρίζονται τα έλαια που λαμβάνονται από τον ελαιόκαρπο αποκλειστικά με μηχανικές ή άλλες φυσικές μεθόδους, οι οποίες δε συνεπάγονται αλλοίωση του ελαίου και τα οποία δεν έχουν υποστεί άλλη επεξεργασία πλην της πλύσης, της καθίζησης, της φυγοκέντρωσης και της διήθησης, εξαιρουμένων των ελαίων που έχουν ληφθεί μετά από επεξεργασία με διαλύτη ή με μεθόδους επανεστεροποίησης και κάθε μίγματος με έλαια άλλης φύσης.⁹

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.» σκοπεύει να προβεί στην παραγωγή παρθένου ελαιόλαδου το οποίο σύμφωνα με τον Αγορανομικό Κώδικα και Κανονισμό (ΕΚ 1513/2001), είναι το ελαιόλαδο, του οποίου ο βαθμός οργανοληπτικής αξιολόγησης είναι ίσος ή ανώτερος του 5.5 του οποίου η ελεύθερη οξύτητα, εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, είναι κατά μέγιστο 2,0 g ανά 100 g και του οποίου τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά είναι τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτή.⁹

Παρακάτω δίδεται το γενικό διάγραμμα παραγωγής ελαιολάδου.

Διάγραμμα III-1
Αλυσίδα Παραγωγής Ελαιολάδου.¹⁰

Στα πλαίσια του γενικού τίτλου «Ελαιόλαδα», τα τελευταία διαχωρίζονται κυρίως ως προς την οξύτητά τους και διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- **Παρθένα Ελαιόλαδα**

Ελαιόλαδα που λαμβάνονται από τον ελαιόκαρπο αποκλειστικά με μηχανικές ή άλλες φυσικές μεθόδους, οι οποίες δεν συνεπάγονται αλλοίωση του ελαίου και τα οποία δεν έχουν υποστεί άλλη επεξεργασία πλην της πλύσης, της καθίζησης, της φυγοκέντρωσης και της διήθησης, εξαιρουμένων των ελαίων που έχουν ληφθεί μετά από επεξεργασία με διαλύτη ή μεθόδους επανεστεροποίησης και κάθε μίγματος με έλαια άλλης φύσης.

Τα παρθένα έλαια κατατάσσονται στις 3 ακόλουθες κατηγορίες:

1. Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο

Παρθένο ελαιόλαδο, του οποίου ο βαθμός ελαεύτερης οξύτητας, εκφρασμένος σε ελαϊκό οξύ, είναι κατά μέγιστο 0,8 g ανά 100g.

2. Παρθένο Ελαιόλαδο

Παρθένο ελαιόλαδο, καλείται το ελαιόλαδο εκείνο, του οποίου η ελεύθερη οξύτητα, εκφρασμένη σε ελαϊκό οξύ, δεν υπερβαίνει τα 2g ανά 100g.

3. LAMPANTE Ελαιόλαδο

Πρόκειται για παρθένο ελαιόλαδο, του οποίου η ελεύθερη οξύτητα, είναι ανώτερη από 2g ανά 100g.

- **Εξευγενισμένο (ραφινέ) Ελαιόλαδο**

Εξευγενισμένο ελαιόλαδο, καλείται το ελαιόλαδο, του οποίου η ελεύθερη οξύτητα, εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, δεν υπερβαίνει τα 0,3g ανά 100g.

- **Ελαιόλαδο αποτελούμενο από εξευγενισμένα και παρθένα έλαια.**

Πρόκειται για ελαιόλαδο του οποίου η ελεύθερη οξύτητα, δεν υπερβαίνει το 1,0g ανά 100g.

Το ελαιόλαδο αποτελεί για την Ελλάδα εθνικό προϊόν. Για το λόγο αυτό η ελληνική κυβέρνηση, προσπαθεί να ενισχύσει τόσο την παραγωγή, όσο και την ποιοτική αναβάθμισή του, προκειμένου το ελληνικό ελαιόλαδο να εισέλθει στη διεθνή αγορά και να ανταγωνιστεί τα ξένα ελαιόλαδα, λαμβάνοντας σημαντικά μερίδια αγοράς.

Η ελληνική αγορά ελαιολάδου είναι 275.000 τόνους, εκ των οποίων 110.000 τόνοι, αντιπροσωπεύουν την εξαγωγή και 60.000 τόνοι την αυτοκατανάλωση. Το τυποποιημένο λάδι είναι 45.000 τόνοι ενώ οι υπόλοιποι 230.000 τόνοι διακινούνται ως «χύμα» ελαιόλαδο. Καταλαβαίνει λοιπόν κανείς την ανάπτυξη των εταιριών τυποποιημένου ελαιολάδου για τα επόμενα χρόνια από την απαγόρευση διακίνησης του χύμα ελαιολάδου που επιβλήθηκε τον Νοέμβριο του 2003 καθώς καταργείται ο γνωστός, στους καταναλωτές, τενεκές. Η τιμή του ελαιολάδου έχει σημαντικά περιθώρια για ανατιμήσεις από 5 ευρώ το λίτρο. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς ότι το ιταλικό λάδι χαμηλότερης ποιότητας Bertoli που ανήκει στην Unilever και είναι το κορυφαίο στις ΗΠΑ (25% μερίδιο αγοράς). Πωλείται στα 8 ευρώ το μισό λίτρο. Υπάρχει μεγάλη ζήτηση παγκοσμίως λόγω μεσογειακής διατροφής και αύξηση του ποσοστού καρδιακών νοσημάτων.¹¹

Στην περιοχή της Αχαΐας όπου πρόκειται να εγκατασταθεί η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα έχει κυρίως να αντιμετωπίσει τη διάθεση του «χύμα» ελαιολάδου. Το λάδι που παράγεται στην περιοχή προέρχεται κυρίως από την ποικιλία «Πατρινή» ή διαφορετικά «Χονδρελιά», ποικιλίες που παράγουν ελαιόλαδο εκλεκτής ποιότητας. Οι παραπάνω ποσότητες ελαιολάδου διατίθενται στην περιοχή του Αιγίου και της Πάτρας.¹²

3.1.2 Δομή της Πελατείας

Η αγορά του ελαιολάδου, στην ελληνική επικράτεια, παρουσιάζεται ιδιαίτερα διευρυμένη, καθώς το προϊόν «ελαιόλαδο» αποτελεί είδος πρώτης ανάγκης, με αποτέλεσμα να μην υπόκεινται σε περιορισμούς ηλικίας, κοινωνικού και βιοτικού επιπέδου και περιορισμούς όσον αφορά το φύλο. Το ελαιόλαδο καταναλώνεται από άτομα όλων των ηλικιών σε όλες τις περιοχές της Ελλάδας. Προκειμένου από την παρούσα μελέτη να επιλεγεί η κατάλληλη αγορά-στόχος, θα ακολουθήσει η τμηματοποίηση της αγοράς του ελαιολάδου.

3.1.2.1 Ενδιάμεσοι Πελάτες

- **Υπεραγορές (Σούπερ-Μάρκετ)**

Πρόκειται για μεγάλες αλυσίδες υπεραγορών, που θα προμηθεύονται το ελαιόλαδο της επιχείρησης με σκοπό τη μεταπώληση στους τελικούς καταναλωτές. Οι υπεραγορές, προμηθεύονται συνήθως τα προϊόντα τους σε μηνιαία βάση, ενώ καθώς διαθέτουν μία ευρεία γκάμα προϊόντων και συνήθως λόγω έλλειψης χώρου στα ράφια τους, αποδέχονται το προς μεταπώληση προϊόν μετά από συνεννόηση με την παραγωγό εταιρεία. Συνήθως οι εταιρείες καταβάλλουν ένα χρηματικό ποσό στα σούπερ-μάρκετ το οποίο ποικίλλει ανάλογα με τη θέση που θα τοποθετηθεί το ελαιόλαδο. Συγκεκριμένα καθώς το ελαιόλαδο αποτελεί είδος πρώτης ανάγκης θα τοποθετηθεί στα χαμηλότερα ράφια, μαζί με άλλα βασικά προϊόντα, αφού βάσει ερευνών μάρκετινγκ και συμπεριφοράς καταναλωτών που έχουν διεξαχθεί, έχει διαπιστωθεί, ότι στα υψηλότερα ράφια των καταστημάτων, τοποθετούνται κυρίως είδη πολυτελείας, προκειμένου να είναι στο ύψος των ματιών του καταναλωτή με συνέπεια των επηρεασμό της αγοραστικής του συμπεριφοράς.

- **Παντοπωλεία**

Τα παντοπωλεία αποτελούν και αυτά ένα τύπο ενδιάμεσου πελάτη, του ελαιολάδου, το οποίο εν συνεχεία μεταπωλούν στους τελικούς καταναλωτές. Ως είδος πρώτης ανάγκης άλλωστε τα παντοπωλεία προμηθεύονται σε μηνιαία βάση συσκευασμένο ελαιόλαδο, συνεκτιμώντας τις ανάγκες του αγοραστικού κοινού τους, και τη ζήτηση του εν λόγω προϊόντος. Συγκεκριμένα και όσον αφορά στο ελαιόλαδο, τα παντοπωλεία καλύπτουν ανάγκες σε ζήτηση ελαιολάδου, στην περίπτωση που οι υπεραγορές είναι μακριά ή κλειστές. Επιπροσθέτως τοποθετούν το ελαιόλαδο κατά τρόπο κατάλληλο ώστε να εξοικονομείται χώρος για προϊόντα «πολυτελείας», από την πώληση των οποίων αποτελείται και το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων ενός παντοπωλείου.

3.1.2.2 Άμεσοι Πελάτες

- **Χώροι Μαζικής Εστίασης**

Ως άμεσοι πελάτες του ελαιολάδου, θεωρούνται χώροι όπου παρατηρείται υψηλή συγκέντρωση πληθυσμού, και όπου προσφέρεται φαγητό, με αποτέλεσμα την άμεση ζήτηση ελαιολάδου για την παρασκευή του τελευταίου. Ως χώροι μαζικής εστίασης μπορούν να χαρακτηριστούν τα νοσοκομεία, τα εστιατόρια, τα ταχυφαγεία, τα ξενοδοχεία, οι εταιρείες catering, τα γηροκομεία, καθώς και οι παιδικοί σταθμοί. Οι συγκεκριμένοι πελάτες του ελαιολάδου, προμηθεύονται το προϊόν σε μηνιαία βάση όπως και οι ενδιάμεσοι πελάτες, ωστόσο διαφέρουν σημαντικά ως προς το μέγεθος συσκευασίας, το οποίο είναι μεγαλύτερο από ότι στα προηγούμενα. Με την απαγόρευση της δεκαεξάλιπρης συσκευασίας ελαιολάδου, του παραδοσιακού τενεκέ δηλαδή, οι χώροι μαζικής εστίασης προμηθεύονται ελαιόλαδο, σε πεντόλιπρες συσκευασίες, παρά το γεγονός ότι θα πληρώνουν επαναληπτικά το κόστος του περιέκτη. Ο κίνδυνος στροφής των προαναφερθέντων καταναλωτών προς την αγορά, «χύμα» ελαιολάδου, διασφαλίζεται με την υποχρέωση των

τελευταίων να πιστοποιούν τα τρόφιμά τους και τις διαδικασίες παρασκευής των φαγητών τους με το σύστημα HACCP, με αποτέλεσμα να οδηγούνται προς την αγορά πιστοποιημένου ελαιολάδου.

- **Οικογένειες**

Πρόκειται, για τη βασικότερη κατηγορία καταναλωτών στη χώρα μας όσον αφορά το ελαιόλαδο. Από έρευνες έχει διαπιστωθεί ότι το μεγαλύτερο μέρος του οικογενειακού προϋπολογισμού, δαπανάται για την αγορά τροφίμων και δη προϊόντων πρώτης ανάγκης. Το ελαιόλαδο, όπως προαναφέρθηκε δε φαίνεται να επηρεάζεται από παράγοντες όπως ηλικία, φύλο, μορφωτικό και κοινωνικό επίπεδο. Το ελαιόλαδο είναι βασικό συστατικό της ελληνικής κουζίνας με αποτέλεσμα να κατέχει δεσπόζουσα θέση στα ράφια της Ελληνίδας νοικοκυράς.

Όσον αφορά στο τυποποιημένο ελαιόλαδο, αυτό φαίνεται να παρουσιάζει διακυμάνσεις, μεταξύ των αγροτικών και αστικών νοικοκυριών. Αν και η κατανάλωση ελαιολάδου, εμφανίζεται μεγαλύτερη στα αγροτικά νοικοκυριά έναντι των νοικοκυριών των πόλεων, ωστόσο οι αγροτικές οικογένειες καταναλώνουν μικρότερες ποσότητες τυποποιημένου ελαιολάδου, κυρίως επειδή καλλιεργούν ελαιόδεντρα και χρησιμοποιούν λάδι δικής τους παραγωγής.

- **Φοιτητές**

Μία σημαντική κατηγορία πελατών ελαιολάδου, αποτελούν και τα άτομα που μένουν μόνα τους επειδή φοιτούν μακριά από την οικογενειακή τους εστία. Πρόκειται για άτομα και των δύο φύλων ηλικίας 18-26 περίπου, τα οποία περνούν τις περισσότερες ώρες της ημέρας τους στα πανεπιστήμια και τις σχολές τους με αποτέλεσμα να μην τους απομένει αρκετός χρόνος για την παρασκευή φαγητού. Ως επί το πλείστον τρώνε σε ταχυφαγεία, η προτιμούν την κατ' οίκων διανομή έτοιμου φαγητού, ενώ όταν η οικονομική τους κατάσταση δεν είναι ιδιαίτερα εύρωστη, επιλέγουν να μαγειρέψουν κάτι

εύκολο, όχι ιδιαίτερα χρονοβόρο και οικονομικό. Ωστόσο το ελαιόλαδο δεν λείπει ποτέ από τα ράφια της κουζίνας τους, καθώς τα αποκαλούμενα εύκολα φαγητά, όπως τηγανητά αυγά, πατάτες τηγανητές, μακαρόνια με σάλτσα, σαλάτες δεν παρασκευάζονται χωρίς τη συμμετοχή ελαιολάδου. Πρέπει επίσης να σημειωθεί, ότι προτιμούν ελαιόλαδο με βάση την τιμή και το χρώμα μη δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ποιότητα. Υπάρχει βέβαια και ένα τμήμα αυτών, που επιλέγει να χρησιμοποιήσει το ελαιόλαδο, που χρησιμοποιεί η μητέρα ή η γιαγιά τους κατά την παρασκευή των φαγητών. Τα άτομα της κατηγορίας αυτής επιλέγουν κυρίως ελαιόλαδο σε συσκευασία ενός λίτρου, καθώς δε φαίνεται να καταναλώνουν σε σύντομο χρονικό διάστημα μεγάλες ποσότητες προϊόντος.

Αναφορικά με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου τμήματος αγοράς αναλύονται εν συνεχεία. Οι φοιτητές, δαπανούν πολλές ώρες της ημέρας για μελέτη, ενώ τον ελεύθερο χρόνο τους προτιμούν κυρίως χώρους μαζικής εστίασης (καφετέριες, σινεμά, κλαμπ, ταχυφαγεία) Σπαταλούν επίσης πολλές ώρες της ημέρας τους στο διαδίκτυο, στο τηλέφωνο και στην παρακολούθηση τηλεοπτικών σειρών.

- **Εργένηδες**

Εξίσου σημαντική κατηγορία καταναλωτών ελαιολάδου, αποτελούν και οι εργένηδες, άτομα δηλαδή που είτε λόγω επιλογής, είτε λόγω επίδρασης εξωτερικών παραγόντων, διαμένουν μόνοι τους. Συνήθως τα άτομα της κατηγορίας αυτής, δουλεύουν πολλές ώρες, με αποτέλεσμα να απομένει ελάχιστος χώρος για μαγειρική. Επειδή πρόκειται συνήθως για άτομα μεγαλύτερης ηλικίας από τους φοιτητές, με αποτέλεσμα τα οικονομικά τους να είναι σχετικά βελτιωμένα σε σχέση με τα άτομα της προηγούμενης κατηγορίας, για το λόγο αυτό επιλέγουν εστιατόρια και λιγότερο ταχυφαγεία. Στην περίπτωση που τους απομένει κάποιος χρόνος, θα προτιμήσουν να μαγειρέψουν κάτι πρόχειρο και γρήγορο όπως οι φοιτητές, προκειμένου να διαθέσουν το υπόλοιπο του ελεύθερου χρόνου τους στην ξεκούραση και τη διασκέδασή τους. Το ελαιόλαδο δε λείπει σχεδόν ποτέ από την κουζίνα τους,

ενώ κατά την επιλογή τους δίνουν περισσότερη έμφαση στην ποιότητα και λιγότερο στην τιμή σε αντίθεση με τους φοιτητές.

3.1.3 Ανταγωνιστές

Στον ελλαδικό χώρο η αγορά του τυποποιημένου ελαιόλαδου, είναι σχετικά συγκεντρωμένη, καθώς τέσσερις επιχειρήσεις, κάλυψαν από κοινού το 66%-71% της εγχώριας κατανάλωσης κατά την περίοδο 2001/2002. Την πρώτη θέση καταλαμβάνει η εταιρία Ελαΐς Α.Ε. Ελαιουργικών Επιχειρήσεων, με μερίδιο αγοράς που κυμαίνεται από 31%-33%, ενώ ακολουθεί η εταιρία Μινέρβα Α.Ε. Ελαιουργικών Επιχειρήσεων, με μερίδιο αγοράς, που κυμαίνεται από 14,5%-15,5%.⁵

Ο αριθμός των κυριότερων επιχειρήσεων επεξεργασίας και τυποποίησης ελαιολάδου, αγγίζει το 28, και πρόκειται για τις επιχειρήσεις με τις εξής επωνυμίες: NUTRIA Α.Ε., OLITRADE Α.Ε., ΡΛΙΑΣ Α.Ε., ΑΓΡΟ. ΒΙ.Μ Α.Ε., ΑΓΡΟΤΙΚΗ Α.Ε., ΑΝΑΤΟΛΗ «Α.Β.Ε.Α.» Α.Β.Ε., ΓΑΙΑ ΤΡΟΦΙΜΑ Α.Β.Ε.Ε., ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Δ. «ΑΣΠΙΣ ΜΥΣΤΡΑΣ» Α.Ε.Β.Ε., ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ Χ.Β.Ι. Α.Ε., ΔΗΜΑΡΑΚΗΣ ΣΤ. Α.Ε., ΕΛΑΪΣ Α.Ε. ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΕΛΕΜΧΟ Α.Ε., ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΚΛΕΚΤΑ ΕΛΑΙΑ Α.Ε., ΕΛ-ΠΥ Α.Β.Ε.Ε., ΙΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε., ΚΟΡΕ Α.Ε., ΚΟΥΡΙΔΑΚΗ ΑΦΟΙ Α.Ε., ΚΡΕΤΑ ΦΟΥΝΤ Ε.Π.Ε., ΜΙΝΕΡΒΑ Α.Ε. ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΜΠΛΑΟΥΕΛ ΦΡΙΝΤΡΙΧ, ΜΠΟΤΖΑΚΗΣ Α.Ε., ΟΛΥΜΠΙΑ ΧΕΝΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε., ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΕΜΜ. Π. Α.Β.Ε.&ΤΕ, ΠΑΣΠΑΤΗΣ Γ. Α.Β.Ε., ΣΟΓΙΑ ΕΛΛΑΣ Α.Β.Ε.Ε., ΤΡΙΦΥΛΛΙΑ Α.Ε., ΦΑΚΛΑΡΗ ΑΦΟΙ Α.Ε., ΦΟΥΦΑ Η. ΑΦΟΙ Α.Ε. Από τις 28 επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του ελαιολάδου οι 14 εντοπίζονται στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής, 5 στην Κρήτη, 6 στην ευρύτερο γεωγραφικό διαμέρισμα της Πελοποννήσου, 1 στην Κέρκυρα, 1 στη Φθιώτιδα και μία στην Αρκαδία. Όλες οι προαναφερθείσες επιχειρήσεις, πλην της ΚΡΕΤΑ ΦΟΥΝΤ, που είναι εταιρία περιορισμένης ευθύνης, οι υπόλοιπες, έχουν τη νομική μορφή Ανώνυμων Εταιριών.⁵

Ως ανταγωνιστές της υπό μελέτη επιχείρησης θα θεωρηθούν, πέραν των ιδιωτικών επιχειρήσεων, και αρκετοί Συνεταιρισμοί και Ενώσεις Συνεταιρισμών. Ορισμένες από τις κύριες δραστηριότητες των Συνεταιρισμών είναι η συγκέντρωση του ελαιολάδου από τα μέλη τους και η εμπορία του, ενώ συνήθως επεξεργάζονται και τυποποιούν μέρος του προϊόντος.⁵

Οι κυριότεροι Συνεταιρισμοί, που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του ελαιολάδου, είναι 21, με την ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ να καταλαμβάνει τη μερίδα του λέοντος με μερίδιο που αγγίζει 11%-12%. αγροτικοί συνεταιρισμοί που ακολουθούν είναι: ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ ΣΦΑΚΙΩΝ, ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΖΑΚΥΝΘΟΥ, ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΗΛΕΙΑΣ & ΟΛΥΜΠΙΑΣ, ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΑΣΤΕΛΙΟΥ ΚΙΣΣΑΜΟΥ ΣΥΝ. ΠΕ., ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ, ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΛΑΚΩΝΙΑΣ, ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΜΕΣΣΑΡΑΣ, ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ, ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ ΣΥΝ. ΠΕ., ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΠΑΡΟΥ, ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΠΕΖΩΝ, ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΠΡΕΒΕΖΗΣ, ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΡΕΘΥΜΝΗΣ, ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ ΣΥΝ. ΠΕ., ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΑΒΑΛΑΣ ΣΥΝ. ΠΕ., ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ, ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΥΔΩΝΙΑΣ-ΚΙΣΣΑΜΟΥ-ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ-ΚΑΣΤΕΛΙΟΥ-ΧΑΝΙΩΝ-ΜΑΛΕΜΕ, ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΛΕΣΒΟΥ ΣΥΝ. ΠΕ., ΠΑΝΑΙΓΙΑΛΕΙΟΣ ΕΝΩΣΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ. Από τους 21 Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, οι 9 βρίσκονται στην περιοχή της Κρήτης, οι 6 στην περιοχή της Πελοποννήσου, 1 στην Αθήνα, 1 στην Καβάλα, 1 στην Πρέβεζα, 1 στη Ζάκυνθο, και 1 στη Μυτιλήνη.⁵

3.1.3.1 Βαθμός Απασχολήσεως της Εγκατεστημένης Παραγωγικής Δυναμικότητας του Κλάδου

Το μέγεθος της συνολικής απασχόλησης των ιδιωτικών επιχειρήσεων επεξεργασίας και τυποποίησης ελαιολάδου, ανέρχεται σε 1387 μόνιμο προσωπικό των προαναφερθέντων επιχειρήσεων, δηλαδή προσωπικό που καλύπτει πάγιες ανάγκες των εταιριών, ενώ το εποχιακό προσωπικό ανέρχεται σε 298 άτομα. Οι εταιρίες ΕΛΑΪΣ ΑΕ ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΜΙΝΕΡΒΑ Α.Ε. ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ και ΣΟΓΙΑ ΕΛΛΑΣ Α.Β.Ε.Ε. καλύπτουν το 50,28% του απασχολούμενου εργατικού δυναμικού. Σημαντικό είναι επίσης να υπογραμμιστεί ότι πολλές εκ των προαναφερθέντων ιδιωτικών επιχειρήσεων, δραστηριοποιούνται πέραν της επεξεργασίας και τυποποίησης ελαιολάδου με επεξεργασία και τυποποίηση σπορέλαιων, με παραγωγή μαργαρινών και φυτικών λιπών, με παραγωγή ξυδιών, καφέ, μπύρας, εμπορία βρώσιμων ελιών, εμπορία τουρσιών καθώς και με εμπορία χύμα ελαιολάδου.⁵

Όσον αφορά τον αριθμό των μελών των Αγροτικών Συνεταιρισμών, αυτός ανέρχεται σε 1294 μέλη. Από το συνολικό αριθμό των μελών έχει εξαιρεθεί η ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΥΔΩΝΙΑΣ-ΚΙΣΣΑΜΟΥ-ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ-ΚΑΣΤΕΛΙΟΥ-ΧΑΝΙΩΝ-ΜΑΛΕΜΕ, καθώς δεν υποχρεούται στη δημοσίευση των στοιχείων της. Το μεγαλύτερο αριθμό μελών φαίνεται η ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ καθώς περιλαμβάνει 58 αγροτικούς συνεταιρισμούς.⁵

Όπως και οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, έτσι και οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, συγκεντρώνουν όχι μόνο το ελαιολάδο από τα μέλη τους, αλλά και άλλα γεωργικά προϊόντα με σκοπό πιθανά την επεξεργασία και τη μετέπειτα εμπορία τους.⁵

3.1.3.2 Βασικοί τρόποι ανταγωνισμού

3.1.3.2.1 Ποιότητα

Η ποιότητα του ελαιολάδου, αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο. Αν και οι προδιαγραφές για κάθε τύπο ελαιολάδου είναι οροθετημένες, ωστόσο ο ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων όσον αφορά την ακολουθούμενη μέθοδο επεξεργασίας και τυποποίησης του ελαιολάδου, είναι έκδηλος.

Επιπροσθέτως, στον κλάδο δραστηριοποιούνται και επιχειρήσεις που διαθέτουν τόσο στην εγχώρια, όσο και στη διεθνή αγορά, ελαιόλαδο «χύμα». Η ποιότητα του «χύμα» ελαιολάδου, θεωρείται υποδεέστερη αυτής του τυποποιημένου, αν και επιλέγεται για κατανάλωση από μία μεγάλη μερίδα του καταναλωτικού κοινού, ιδιαίτερα λόγω της χαμηλότερης τιμής του.

3.1.3.2 2 «Γκάμα» Προϊόντων

Χαρακτηριστικό της αγοράς είναι το μίγμα προϊόντος (product mix) στην πλειοψηφία των επιχειρήσεων του κλάδου. Οι επιχειρήσεις του κλάδου, δεν παραμένουν μόνο στην επεξεργασία και τυποποίηση ελαιολάδου, αλλά η πλειονότητα αυτών προβαίνει και στην παραγωγή και τυποποίηση βρώσιμων ελιών, επεξεργασία και τυποποίηση διαφόρων τύπων μαγειρικών λιπών, σπορέλαιων, μαργαρίνης, βουτύρου, προκειμένου κατά τον τρόπο αυτό να καλύψει τις ανάγκες περισσότερων της μιας ομάδας-στόχου (target group).

3.1.3.2 3 Διαφήμιση

Η κατηγορία του ελαιολάδου γενικότερα, καταλαμβάνει το μεγαλύτερο ποσοστό 43,2% της διαφημιστικής δαπάνης, Έλαια-Φυτικά Λίπη, με κυριότερο διαφημιστικό μέσο την τηλεόραση (88,05% της συνολικής διαφημιστικής δαπάνης.) Οι εταιρίες Ελαΐς Α.Ε. και Μινέρβα Α.Ε., έχουν

διαθέσει τα μεγαλύτερα ποσά για διαφήμιση τα τελευταία χρόνια, ενώ σημαντικό μέσο προβολής των επιχειρήσεων αποτελεί και ο παγκόσμιος ιστός, που αριθμεί εκατομμύρια χρήστες, με αποτέλεσμα να συμβάλλει στην προβολή και γρήγορη προώθηση των ελαιοκομικών προϊόντων. Ο κύριος όγκος των επιχειρήσεων ωστόσο, διαφημίζεται γενεές τώρα «από στόμα σε στόμα» ειδικά σε τοπικά επίπεδα Δήμων και Κοινοτήτων.

Η διαφήμιση αποτελεί την κύρια μέθοδο προώθησης των πωλήσεων των επιχειρήσεων του κλάδου. Το μερίδιο του ελαιολάδου επί της συνολικής διαφημιστικής δαπάνης των ελαίων και φυτικών λιπών, αυξήθηκε από 49,44% το 2001 σε 67,15% το 2002. Το μέσο που χρησιμοποιούν σε μεγαλύτερο βαθμό οι επιχειρήσεις για την προβολή των εξεταζόμενων προϊόντων είναι η τηλεόραση, η οποία κάλυψε το 77,13%-92,11% κατά της συνολικής διαφημιστικής δαπάνης την περίοδο 1998-2002. Ακολούθησαν τα περιοδικά με αντίστοιχο ποσοστό συμμετοχής (μέγιστη και ελάχιστη τιμή) 7,64%-17,54%. Οι εφημερίδες κάλυψαν το 0,19%-5,32% περίπου της διαφημιστικής δαπάνης την περίοδο 1998-2002, ενώ το ραδιόφωνο με μηδενικό ποσοστό συμμετοχής στο σύνολο της διαφημιστικής δαπάνης, κατά τη διετία 1998-1999, ακολουθεί με ποσοστά συμμετοχής την τριετία 2000-2002 που κυμαίνονται από 0,03%-1,58%.⁵

Το σύνολο της διαφημιστικής δαπάνης εμφάνισε πτωτική πορεία την περίοδο 1998-1999 με ρυθμό μείωσης 4,6%, έναντι της αύξησης της τάξεως του 13,04% που παρουσίασε την επόμενη χρονιά. Το έτος 2001 το σύνολο της διαφημιστικής δαπάνης εμφάνισε και πάλι πτωτική τάση σε σχέση με το έτος 2000, με ρυθμό 6%. Τελικώς το ύψος της συνολικής διαφημιστικής δαπάνης ανήλθε στα 3.761.724 €, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξεως του 40,20% σε σχέση με το έτος 2001.⁵

Τα υψηλότερα κονδύλια διατίθενται για την προβολή του ελαιολάδου, καλύπτοντας το 67,15% (€3.020.626 εκατ.) της συνολικής διαφημιστικής δαπάνης το 2002. Η εν λόγω κατηγορία παρουσίασε αύξηση της διαφημιστικής δαπάνης κατά 27,22% συνολικά το χρονικό διάστημα 2001-2002. Ακολούθησαν οι μαργαρίνες (€1.721.803 εκατ..) με ποσοστό

συμμετοχής 38,38% το 2001 και με ποσοστό συμμετοχής (€888.895 χιλ.) 18,045 το 2002. Το ποσοστό συμμετοχής για την προβολή των ίδιων των εταιριών του κλάδου, επί του συνόλου της διαφημιστικής δαπάνης, ήταν 0,51% το 2001 και 2,34% το έτος 2002.⁵

Το εμπορικό σήμα Άλτις Ελαιόλαδο προβλήθηκε περισσότερο το 2002 μεταξύ των «Ελαιολάδων» καλύπτοντας το 39,02% της δαπάνης της συγκεκριμένης κατηγορίας. Τη δεύτερη θέση κατέλαβε το εμπορικό σήμα Ελαιόλαδο το οποίο κάλυψε το 18,54% της συνολικής διαφημιστικής δαπάνης και ακολούθησε το εμπορικό σήμα Μινέρβα Ελαιόλαδο με μερίδιο 13,83%.⁵

3.1.3.2.4 Τιμολόγηση

Όσον αφορά στην στρατηγική τιμολόγησης των προϊόντων, αυτή φαίνεται να είναι η ίδια για το πλείστον των επιχειρήσεων, καθώς η αγορά χαρακτηρίζεται από συνθήκες έντονου ανταγωνισμού, για το λόγο αυτό οι περισσότερες επιχειρήσεις παραγωγής και τυποποίησης ελαιολάδου προσπαθούν να διαφοροποιηθούν, διαθέτοντας το προϊόν σε διαφορετικές συσκευασίες, ή συνοδευόμενο με πρόσθετες παροχές υπό μορφή δώρου ή επάθλου σε διεξαγόμενο διαγωνισμό.

3.1.4 Προμηθευτές

Άριστης ποιότητας ελαιόλαδο, παράγεται από άριστης ποιότητας πρώτη ύλη που είναι ο ελαιόκαρπος. Είναι επομένως πασιφανές, πως οι προμήθειες θα αποτελέσουν ουσιώδους σημασία επιλογή για την εγκατάσταση, την περαιτέρω ανάπτυξη και πρόοδο της υπό μελέτη επιχείρησης.

Οι προμηθευτές των πάσης φύσεως ελαιουργικών επιχειρήσεων είναι κύρια οι ελαιοπαραγωγοί που απασχολούνται με την καλλιέργεια της ελιάς. Όπως φαίνεται από δεδομένα της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας οι περισσότεροι ελαιοπαραγωγοί, εντοπίζονται στην Κρήτη και στην Πελοπόννησο με

ποσοστά καλλιέργειας 20,9% και 31% αντίστοιχα, ενώ στη Στερεά Ελλάδα και την Εύβοια το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε 20,4%. Ο συνολικός αριθμός των ελαιοπαραγωγών-προμηθευτών φτάνει τις 520.000 χιλιάδες, από τους οποίους το 50,5% είναι επαγγελματίες ελαιοπαραγωγοί. Ο μεγάλος αριθμός ελαιοπαραγωγών σε σχέση με την καλλιεργούμενη έκταση, αποκαλύπτει ότι η καλλιέργεια της ελιάς δεν έχει βιομηχανοποιηθεί σε μεγάλη κλίμακα και έτσι παραμένει «οικογενειακή» απασχόληση και παράδοση.

Όπως προαναφέρθηκε, η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.» θα παραλαμβάνει τον ελαιόκαρπο από παραγωγούς της Πελοποννήσου, και ειδικότερα της Αχαΐας. Στόχος της υπό μελέτη επιχείρησης είναι να ανταγωνιστεί τα ελαιοτριβεία της περιοχής και να αποκτήσει μερίδιο στην αγορά ικανό να συντελέσει στην περαιτέρω ανέλιξή της. Ο αριθμός των ελαιοτριβείων στην περιοχή της Πελοποννήσου ήταν για το έτος 1999 920 ελαιοτριβεία ενώ το έτος 2000 παρουσίασε πτώση της τάξεως του 6,6% και κατήλθε στα 859 ελαιοτριβεία. Συγκεκριμένα για το νομό Αχαΐας ο αριθμός των ελαιοτριβείων τις χρονιές 1999 και 2000 αντίστοιχα ήταν 122 και 120.

Για τη διασφάλιση της άριστης ποιότητας του παραγόμενου ελαιολάδου, οι προμηθευτές, δηλαδή οι ελαιοπαραγωγοί θα ελέγχονται ως προς τους χρόνους παράδοσης, τις τιμές, την ποιότητα του ελαιοκάρπου, τη συνέπεια, τις καλλιεργητικές τεχνικές, καθώς και για την αντίδραση τους σε απρόβλεπτες συνθήκες.

3.1.4.1 Ετερογένεια Προμηθευτών

Οι προμηθευτές του κλάδου, των επιχειρήσεων επεξεργασίας και τυποποίησης ελαιολάδου, παρουσιάζουν ετερογένεια ως προς την ποιότητα των προμηθευόμενων πρώτων υλών που παραδίδουν στις επιχειρήσεις, καθώς και ως προς τον όγκο. Όπως προαναφέρθηκε, οι προμηθευτές, είναι κυρίως ελαιοκαλλιεργητές, που παραδίδουν τον ελαιόκαρπο στις επιχειρήσεις. Η ποιότητα της πρώτης ύλης όμως, διαφέρει, κυρίως λόγω των διαφορετικών καλλιεργητικών τεχνικών και λιπάνσεων καθώς και των διαφορετικών τρόπων

συλλογής του ελαιοκάρπου. Επίσης ιδιαίτερα σημαντικό παράγοντα καθορισμού της ποιότητας της πρώτης ύλης διαδραματίζει και το κλίμα της εκάστοτε περιοχής.

3.1.5 Τρόποι Μεταφοράς Προϊόντων

Τα κυριότερα κανάλια διανομής των υλικών αγαθών είναι: το οδικό δίκτυο, το σιδηροδρομικό δίκτυο, αερομεταφορές καθώς και οι θαλάσσιες μεταφορές. Στην υπό μελέτη εταιρία, και λαμβανομένου του γεγονότος ότι σε πρωταρχική φάση η εταιρία σκοπεύει να προμηθεύει το προϊόν της στην ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου, η διανομή θα πραγματοποιηθεί κατά κύριο λόγο μέσω του οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου της χώρας, με ειδικά φορητά-container και μεταφορικά τρένα αντίστοιχα.

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.» δε σκοπεύει, τουλάχιστον όχι άμεσα να αγοράσει αποθηκευτικούς χώρους σε μεγάλες πόλεις της Πελοποννήσου, καθώς θεωρεί προτιμότερη και οικονομικότερη τη διακίνηση μεγάλων ποσοτήτων ελαιολάδου σε αποθήκες χονδρεμπόρων και σε μεγάλα αλυσίδες σούπερ-μάρκετ.

Στην περίπτωση που η εταιρία μελλοντικά αποφασίσει να επεκτείνει τη δράση της προς τη Βόρεια Ελλάδα, ο δίαυλος διανομής που θα ακολουθήσει θα είναι το οδικό κυρίως δίκτυο ενώ θα πρέπει προκειμένου να περάσει στη Στερεά Ελλάδα να περάσει τον Πατραϊκό κόλπο με το φέρρυ μποατ της γραμμής Ρίου-Αντιρρίου καθώς δεν επιτρέπεται σε φορητά ορισμένου φορτίου και ύψους να διασχίσουν τη γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου.

Σε ενδεχόμενη πιθανότητα εξαγωγών, η εταιρία θα διανείμει το προϊόν της μέσω του θαλάσσιου δικτύου από το λιμάνι της Πάτρας, προς τη γειτονική Ιταλία.

3.2 Γενικά Χαρακτηριστικά του Κλάδου του Ελαιολάδου

Ο κλάδος του ελαιολάδου, χαρακτηρίζεται κυρίως ως εντάσεως κεφαλαίου και αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της ελληνικής οικονομίας, καθώς το ελαιόλαδο αποτελεί εθνικό προϊόν. Ο κλάδος αποτελείται από επιχειρήσεις επεξεργασίας και τυποποίησης ελαιολάδου και πυρηνελαίου, καθώς και από 21 αγροτικούς συνεταιρισμούς. Οι επιχειρήσεις διαφέρουν ως προς το μέγεθος και την οργάνωσή τους. Συγκεκριμένα στον κλάδο δραστηριοποιούνται μονάδες μεγάλου μεγέθους, όπως η εταιρίες ΕΛΑΪΣ Α.Ε., ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΜΙΝΕΡΒΑ Α.Ε., ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ με αυτοματοποιημένη παραγωγή, καθώς και οικογενειακής μορφής επιχειρήσεις κυρίως στην τοπική αγορά.

Οι περισσότερες εταιρίες του κλάδου, δεν δραστηριοποιούνται μόνο στην επεξεργασία και τυποποίηση ελαιολάδου, αλλά προχωρούν και σε άλλες αγορές, παραδείγματος χάρη σε παραγωγή σαπουνιών, σε παραγωγή σπορέλαιων και πυρηνελαίων, σε παραγωγή ξυδιών, ως συμπληρωματικό, του ελαιολάδου, προϊόν κ.α.

Την ανάγκη αναδιάρθρωσης του κλάδου του ελαιόλαδου για να γίνει πιο ανταγωνιστικός, επισημαίνει μελέτη που ολοκλήρωσε το Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών και συνέταξε ο ερευνητής Β. Ζαμπούνης, υπογραμμίζοντας ότι στην αντίθετη περίπτωση η παραγωγή και εμπορία του ελληνικού ελαιόλαδου θα κινδυνεύσει με συρρίκνωση.

Τα ποσοτικά μεγέθη της ελαιοκαλλιέργειας στην Ελλάδα είναι εντυπωσιακά μεγάλα, αλλά μια σειρά από διαρθρωτικά προβλήματα, όπως προκύπτει από την μελέτη του Ι.Ο.Β.Ε., κρατούν τον κλάδο δέσμιο στην υπανάπτυξη, οδηγώντας σταδιακά στην απαξίωση. Ο τομέας του ελαιόλαδου έτσι, αποδεικνύεται ένας τεράστιος μεν, αλλά αναξιοποίητος εθνικός πλούτος, καθώς θεωρείται δεδομένη η ποιοτική υπεροχή του ελληνικού προϊόντος, χωρίς όμως να μετατρέπεται σε οικονομικό όφελος.

Τα βασικά προβλήματα υπανάπτυξης του κλάδου, είναι ο μικρός και πολυτεμαχισμένος κλήρος που οδηγεί σε υψηλό κόστος παραγωγής, η μεγάλη αναλογία ελαιοπαραγωγών μη αγροτών κατ επάγγελμα που έχει ως αποτέλεσμα τις μεγάλες ποσότητες αυτοκατανάλωσης, και κυρίως, η αποφυγή και αδυναμία τυποποίησης, που δεν οδηγεί σε βελτίωση και πιστοποίηση της ποιότητας για τον καταναλωτή, ενώ έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια προστιθέμενης αξίας. Χαρακτηριστικό της οξύτητας του προβλήματος, είναι ότι οι διακινούμενες ποσότητες χύμα ελαιόλαδου είναι πενταπλάσιες από αυτές του τυποποιημένου.

Σημειώνεται ότι το χύμα ελαιόλαδο κυριαρχεί σε αναλογία 12:1 έναντι του τυποποιημένου και στις εξαγωγές, ενώ το ελληνικό προϊόν εμφανίζεται και ακριβότερο από τα ανταγωνιστικά.¹³

3.3 Ανάλυση Χαρακτηριστικών Εγχώριας Αγοράς Ελαιολάδου

3.3.1 Ποσοτικά Στοιχεία

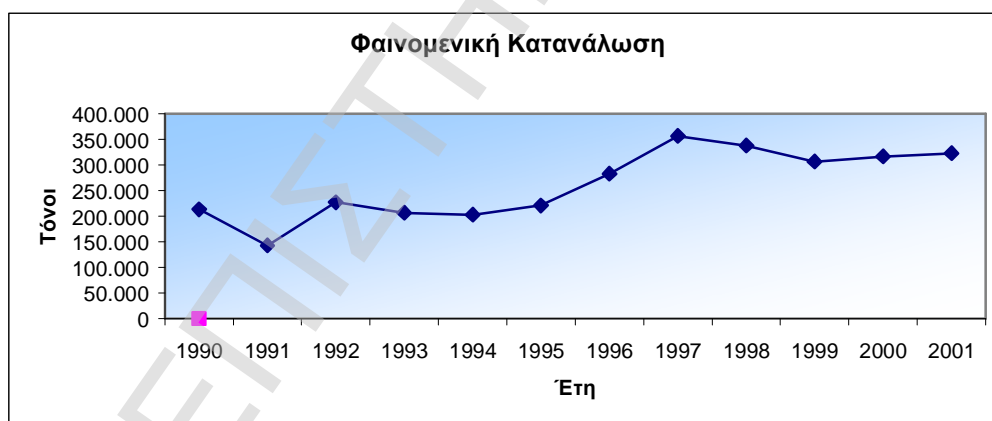
3.3.1.1 Όγκος Αγοράς

Η Ελλάδα συγκαταλέγεται στις μεγαλύτερες ελαιοπαραγωγικές χώρες παγκοσμίως, καθώς καταλαμβάνει την τρίτη θέση μετά την Ιταλία και την Ισπανία. Η παραγωγή ελαιολάδου, στην ελληνική επικράτεια, επαρκεί όχι μόνο να καλύψει τις ανάγκες της εγχώριας αγοράς, αλλά και ανάγκες της διεθνούς αγοράς. Κατά τη διάρκεια της περιόδου 1987-2001 η παραγωγή ελαιολάδου, παρουσίασε αυξομειώσεις με τη μικρότερη παραγόμενη ποσότητα, να εμφανίζεται το 1990 φτάνοντας μόλις τους 157.199 τόνους, σημειώνοντας μείωση έναντι της παραγωγής του έτους 1989 της τάξεως του 46,33%. Η μεγαλύτερη παραγωγή, παρουσιάζεται το έτος 1998, φτάνοντας τους 506.178 τόνους, σημειώνοντας αύξηση της τάξεως του 11,75%. Ωστόσο το μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης, παρουσιάζεται το έτος 1991 με ποσοστό 151,25%. Παρακάτω δίδεται ο Πίνακας 3.1 όπου παρουσιάζονται ποσοτικά δεδομένα για την παραγωγή, τις εισαγωγές και τις εξαγωγές κατά την περίοδο

1990-2001, καθώς υπολογίζεται και η φαινομενική κατανάλωση για την ίδια περίοδο. Ο τύπος βάσει του οποίου υπολογίζεται η φαινομενική κατανάλωση είναι ο εξής: Φαινομενική Κατανάλωση=Παραγωγή+Εισαγωγές-Εξαγωγές

Πίνακας III-1
Συνολικό Μέγεθος Εγχώριας Αγοράς Ελαιολάδου

Έτος	Παραγωγή (σε τόνους)	Εισαγωγές (σε τόνους)	Εξαγωγές (σε τόνους)	Φαινομενική Κατανάλωση (σε τόνους)
1990	292.902	6.920	86.140	213.682
1991	157.199	37.561	51.836	142.924
1992	394.967	1.891	169.580	227.278
1993	304.505	1.655	98.994	207.166
1994	297.309	4.763	98.678	203.394
1995	358.719	2.778	140.071	221.426
1996	407.453	2.007	126.132	283.328
1997	454.635	4.501	102.359	356.777
1998	452.974	3.937	118.526	338.385
1999	506.178	1.035	200.133	307.080
2000	420.000	1.238	104.116	317.122
2001	430.000	4.435	111.148	323.287

Διάγραμμα III-2
Εξέλιξη της Εγχώριας Φαινομενικής Κατανάλωσης Ελαιολάδου την Περίοδο 1990-2001

Με βάση τον παραπάνω πίνακα και διάγραμμα, παρατηρείται ότι η φαινομενική κατανάλωση ελαιολάδου, υπόκειται σε διακυμάνσεις, με μία ανοδική ωστόσο τάση. Η φαινομενική κατανάλωση φτάνει στα ελάχιστα επίπεδα της (142.924 τόνους), για την εξεταζόμενη περίοδο, το έτος 1991,

ενώ η μέγιστη φαινομενική κατανάλωση (356.777 τόνους) παρατηρείται το έτος 1997. Ωστόσο σημαντικό είναι να υπογραμμισθεί ότι για τον υπολογισμό της φαινομενικής κατανάλωσης δε λαμβάνονται υπόψιν τυχόν αποθέματα που παραμένουν αδιάθετα στις αποθήκες των επιχειρήσεων του κλάδου. Επιπροσθέτως η ιδιαίτερα αυξημένη φαινομενική κατανάλωση που παρατηρήθηκε το έτος 1997, πιθανόν να οφείλεται σε μείωση των τιμών ιδιαίτερα λόγω της εντατικοποίησης του ανταγωνισμού που ενδεχόμενα προέκυψε από εισαγόμενα προϊόντα. Επίσης, η μειωμένη φαινομενική κατανάλωση που παρατηρήθηκε το έτος 1991 πιθανόν να οφείλεται στο γεγονός, ότι τη συγκεκριμένη χρονιά, η εγχώρια παραγωγή είχε τη μικρότερη τιμή (157.199 τόνοι).

Η εγχώρια αγορά ελαιολάδου, διανύει το στάδιο της ωριμότητας, καθώς η κατά κεφαλήν κατανάλωση ελαιολάδου είναι ήδη υψηλή και δεν υπόκεινται σε σημαντικές διαφοροποιήσεις από έτος σε έτος.

Στον Πίνακα III-2 που ακολουθεί παρατίθενται τα μερίδια συμμετοχής τόσο των εισαγόμενων ελαιολάδων στην εγχώρια αγορά, όσο και τα ποσοστά συμμετοχής των ελαιολάδων που παράγονται και διατίθενται στην εγχώρια αγορά.

Πίνακας III-2

Μερίδιο Συμμετοχής Εισαγόμενων-Παραγόμενων Ελαιολάδων στην Εγχώρια Αγορά την Περίοδο 1990-2001

Έτος	Εισαγόμενα		Εγχώρια		Σύνολο	
	Ποσότητα(τόνοι)	Ποσοστό	Ποσότητα(τόνοι)	Ποσοστό	Ποσότητα(τόνοι)	Ποσοστό
1990	6.920	2,31%	292.902	97,69%	299.822	100,00%
1991	37.561	19,29%	157.199	80,71%	194.760	100,00%
1992	1.891	0,48%	394.967	99,52%	396.858	100,00%
1993	1.655	0,54%	304.505	99,46%	306.160	100,00%
1994	4.763	1,58%	297.309	98,42%	302.072	100,00%
1995	2.778	0,77%	358.719	99,23%	361.497	100,00%
1996	2.007	0,49%	407.453	99,51%	409.460	100,00%
1997	4.501	0,98%	454.635	99,02%	459.136	100,00%
1998	3.937	0,86%	452.974	99,14%	456.911	100,00%
1999	1.035	0,20%	506.178	99,80%	507.213	100,00%
2000	1.238	0,29%	420.000	99,71%	421.238	100,00%
2001	4.435	1,02%	430.000	98,98%	434.435	100,00%

Από τα δεδομένα του προηγούμενου πίνακα, διαπιστώνεται ότι το ποσοστό συμμετοχής των εισαγόμενων ελαιολάδων, έναντι αυτών που παράγονται στην εγχώρια ελληνική αγορά, είναι αμελητέο, εκτός από το έτος 1991 που το ποσοστό συμμετοχής των εισαγόμενων ελαιολάδων άγγιξε το 19,29%, γεγονός που οφείλεται στη μειωμένη εγχώρια παραγωγή της συγκεκριμένης ελαιοκομικής περιόδου. Τα χαμηλά ποσοστά συμμετοχής των εισαγόμενων ελαιολάδων, οφείλονται κυρίως στο ότι οι ανάγκες της ελληνικής αγοράς σε ελαιόλαδο καλύπτονται σχεδόν αποκλειστικά από την εγχώρια παραγωγή. Το μεγαλύτερο ποσοστό ελαιολάδου καταναλώνεται σε «χύμα» μορφή, ενώ το τυποποιημένο προϊόν καλύπτει ένα μικρό μόνο μέρος της συνολικής κατανάλωσης. Πιο συγκεκριμένα η κατανάλωση του τυποποιημένου ελαιολάδου καλύπτει το 25%-27% της εγχώριας αγοράς. Οι παραγωγοί παρακρατούν ένα μέρος της παραγωγής τους για ίδια χρήση. Η αυτοκατανάλωση καλύπτει ποσοστό που κυμαίνεται από 30%-33%.

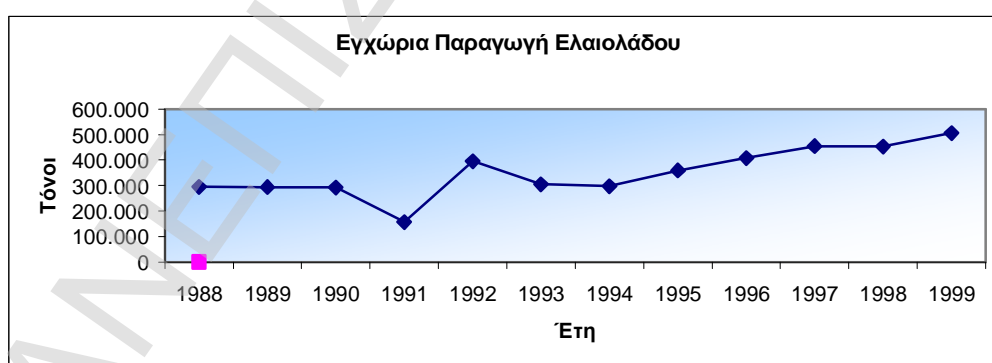
Όσον αφορά την αξία της εγχώριας αγοράς ελαιολάδου, αυτή εκτιμάται σε 445.000.000 € για την ελαιοκομική περίοδο 2001/2002.

3.3.1.2 Μέγεθος Εγχώριας Αγοράς

Στο σημείο αυτό της μελέτης, κρίνεται θεμιτή η λεπτομερέστερη ανάλυση του ρυθμού μεταβολής της εγχώριας παραγωγής ελαιολάδου. Στον Πίνακα III-3 που ακολουθεί, παρουσιάζεται ο ρυθμός μεταβολής της εγχώριας παραγωγής ελαιολάδου, καθώς και οι παραγόμενες ποσότητες για τις εκάστοτε ελαιοκομικές περιόδους.

Πίνακας III-3
Ρυθμός Μεταβολής της Εγχώριας Παραγωγής Ελαιολάδου

Περίοδος	Ποσότητα (τόνοι)	Ρυθμός Μεταβολής (%)
1987/1988	295.337	
1988/1989	294.094	-0,42
1989/1990	292.902	-0,41
1990/1991	157.199	-46,33
1991/1992	394.967	151,25
1992/1993	304.505	-22,90
1993/1994	297.309	-2,36
1994/1995	358.719	20,66
1995/1996	407.453	13,59
1996/1997	454.635	11,58
1997/1998	452.974	-0,37
1998/1999	506.178	11,75
1999/2000	420.000	-17,03
2000/2001	430.000	2,38
2001/2002	360.000	-16,28

Διάγραμμα III-3
Εγχώρια Παραγωγή Ελαιολάδου για την Περίοδο 1988-2002

Από τα δεδομένα του προηγούμενου πίνακα, διαπιστώνεται μία αξιοσημείωτη αύξηση της τάξεως του 151,25%, γεγονός που πιθανόν να οφείλεται στην

προηγούμενη κακή ελαιοκομική περίοδο. Άλλωστε όπως είναι γνωστό το ελαιόδεντρο παρενιαυτοφορεί, δηλαδή η παραγωγή του είναι διετής και παρουσιάζει κυκλικότητα, καθώς μια «καλή» ελαιοκομική χρονιά (υψηλή παραγωγή) σε συγκεκριμένη περιοχή ακολουθείται από μία «κακή» ελαιοκομική χρονιά (χαμηλή παραγωγή). Η υψηλή παραγωγή ωστόσο, όπως και η χαμηλή είναι πιθανόν να οφείλονται στις καιρικές συνθήκες που επικρατούν στις ελαιοκομικές περιοχές. Έτσι ένας ενδεχόμενος πάγος, ή μια σχετικά υψηλή πτώση της θερμοκρασίας, ενδεχόμενα θα οδηγήσουν σε καταστροφή της ηρτημένης εσοδείας και πιθανότατα και του ελαιόδεντρου με αποτέλεσμα να αυξηθούν τα επίπεδα των εισαγωγών. Στην περίπτωση μάλιστα που καταστραφεί και το ελαιόδεντρο, (όπως συνέβη σε πολλές περιοχές της Ελλάδος μετά την πτώση της θερμοκρασίας στις 13 Φεβρουαρίου του 2004) η εγχώρια παραγωγή θα εμφανίζεται μειωμένη για μερικές χρονιές, μέχρι το ελαιόδεντρο να είναι σε θέση να επανέλθει στην πρότερή του κατάσταση.¹⁴

3.3.1.3 Πωλήσεις των Παραγωγικών Επιχειρήσεων του Κλάδου

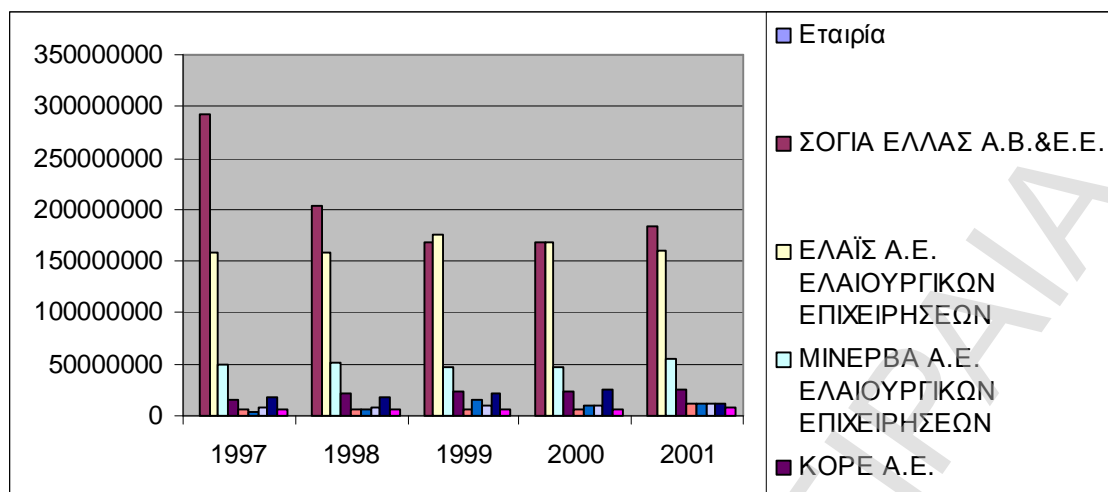
Πέραν των στοιχείων που εδόθησαν παραπάνω, θα ήταν σκόπιμη η παράθεση των πωλήσεων των 9 πιο σημαντικών επιχειρήσεων του κλάδου του ελαιολάδου, προκειμένου να δοθεί μια διαχρονική πορεία του κύκλου εργασιών τους. Επομένως στον Πίνακα III-4, δίδονται οι πωλήσεις των 9 πιο σημαντικών επιχειρήσεων του κλάδου.

Πίνακας III-4

Πωλήσεις σε Ευρώ των Σημαντικότερων Εταιριών του Κλάδου

Εταιρία	1997	1998	1999	2000	2001
ΣΟΓΙΑ ΕΛΛΑΣ Α.Β.&Ε.Ε.	292.817.520,00	203.271.489,00	167.310.230,00	167.667.269,00	182.961.491,00
ΕΛΑΪΣ Α.Ε. ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	158.650.712,00	157.311.343,00	175.815.008,00	168.538.671,00	160.648.113,00
ΜΙΝΕΡΒΑ Α.Ε. ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	49.841.576,00	51.209.324,00	46.736.106,00	46.965.221,00	55.481.209,00
ΚΟΡΕ Α.Ε.	16.490.550,00	22.055.120,00	23.731.959,00	23.617.500,00	24.730.740,00
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΚΛΕΚΤΑ ΕΛΑΙΑ Α.Ε.	5.422.829,00	5.395.439,00	6.813.080,00	6.015.369,00	11.612.256,00
NUTRIA Α.Ε.	4.619.636,00	5.213.547,00	15.700.208,00	9.534.929,00	11.411.478,00
ΑΓΡΟ.ΒΙ.Μ. Α.Ε.	7.095.034,00	7.494.084,00	9.388.766,00	9.175.466,00	11.326.845,00
ΡΛΙΑΣ Α.Β.&Ε.Ε	17.049.438,00	18.509.153,00	21.347.498,00	25.778.841,00	11.030.363,00
ΑΓΡΟΤΙΚΗ Α.Ε.	5.000.261,00	5.732.229,00	5.958.577,00	6.464.880,00	6.977.140,00
ΣΥΝΟΛΟ	556.989.553	476.193.726	472.803.431	463.760.146	476.181.636

Από τα αριθμητικά δεδομένα του παραπάνω πίνακα, παρατηρείται ότι οι συνολικές πωλήσεις των 9 βασικότερων εταιριών του κλάδου, ανήλθαν σε 556.989.553 € για το έτος 1997, ενώ το έτος 1998 παρουσίασαν μείωση της τάξεως του 14,5%. Ωστόσο θα πρέπει να σημειωθεί, ότι οι παραπάνω πωλήσεις δεν αναφέρονται μόνο σε πωλήσεις ελαιολάδου.

Διάγραμμα III-4

Πωλήσεις των Σημαντικότερων Εταιριών του Κλάδου

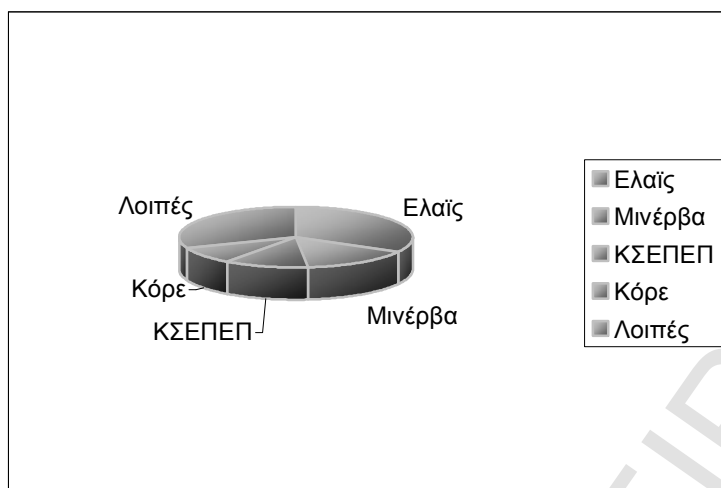
3.3.1.4 Μεριδία Αγοράς των Βασικότερων Επιχειρήσεων του Κλάδου του Ελαιολάδου

Παρά το γεγονός ότι με την τυποποίηση ελαιολάδου ασχολούνται αρκετές επιχειρήσεις, ωστόσο τη μερίδα του λέοντος (66%-71%) κατά την περίοδο 2001-2002, στην εγχώρια αγορά, κατέλαβαν τέσσερις επιχειρήσεις, τα μερίδια των οποίων παρουσιάζονται στον Πίνακα III-5.

Πίνακας III-5

Μεριδία Αγοράς Επιχειρήσεων Τυποποίησης Ελαιολάδου

Εταιρία	Μερίδιο (%)
Ελαΐς Α.Ε. Ελαιουργικών Επιχειρήσεων	31,0-33,0
Μινέρβα Α.Ε. Ελαιουργικών Επιχειρήσεων	14,5-15,5
Ελαιουργική ΚΣΕΠΕΠ	11,0-12,0
Κόρε Α.Ε.	8,5-9,5
Λοιπές Επιχειρήσεις	29,0-34,0

Διάγραμμα III-5
Μερίδια Αγοράς Επιχειρήσεων Τυποποίησης Ελαιολάδου

3.3.2. Ζήτηση

3.3.2.1. Σταθερότητα της Ζήτησης

Η ζήτηση τόσο του ελαιολάδου, όσο και του πυρηνελαίου δεν παρουσιάζει σημαντικές διακυμάνσεις, καθώς πρόκειται για είδος διατροφής και όχι για κάποιο είδος που καλύπτει δευτερεύουσες ανάγκες. Παραταύτα, η ζήτηση του ελαιολάδου, δεν είναι πλήρως ανελαστική κυρίως λόγω της ύπαρξης υποκατάστατων προϊόντων όπως σπορέλαιων.⁵

3.3.2.2 Προσδιοριστικοί Παράγοντες της Ζήτησης

Το ελαιόλαδο όπως είναι γνωστό, αποτελεί σημαντικό συστατικό της μεσογειακής διατροφής, για το λόγο αυτό τόσο η νωπή κατανάλωση όσο και η έμμεση κατανάλωση μέσω της χρησιμοποίησής του κατά το μαγείρεμα, φαίνεται να αποκτά ιδιαίτερη σημασία.

Η ζήτηση του ελαιολάδου, υπόκεινται σε ένα πλήθος παραγόντων, ποιοτικών όσο και ποσοτικών, που καθορίζουν την τρέχουσα και μελλοντική εξέλιξή της.

- **Οργανοληπτικά Χαρακτηριστικά**

Τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά του ελαιολάδου, όπως το χρώμα, η γεύση και το άρωμα, αποτελούν σημαίνοντες παράγοντες καθορισμού της ζήτησης. Οι καταναλωτές έχουν διαφορετικές απαιτήσεις σε άρωμα, γεύση και χρώμα. Άλλοι προτιμούν ελαιόλαδα με βαθύ πράσινο χρώμα, άλλοι πιο ανοιχτόχρωμο ελαιόλαδο. Πάντως το βέβαιο είναι, ότι τα παραπάνω οργανοληπτικά χαρακτηριστικά του ελαιολάδου, θα πρέπει να συμμορφούνται με ειδικούς κανονισμούς του ευρωπαϊκού κώδικα τροφίμων και ποτών.

- **Συσκευασία**

Η συσκευασία, αποτελεί σπουδαίο παράγοντα καθορισμού της ζήτησης ελαιολάδου. Το ελαιόλαδο διατίθεται σήμερα στην αγορά σε γυάλινα μπουκάλια ή μπουκάλια από τερεφθαλικό πολυαιθυλένιο (PET), καθώς και σε δοχεία από λευκοσίδηρο. Συνήθως οι καταναλωτές προτιμούν συσκευασίες που δεν αλλοιώνουν την ποιότητα του ελαιολάδου, και αποθηκεύονται εύκολα. Στην Ελλάδα, οι καταναλωτές προτιμούν συνήθως συσκευασίες πλαστικές, ή αν πρόκειται για αγοραστές που καταναλώνουν μεγάλες ποσότητες ελαιολάδου, τότε ως κατάλληλη συσκευασία θεωρούν αυτή του λευκοσιδήρου. Όσον αφορά σε χώρες του εξωτερικού, προτιμάται κυρίως η γυάλινη συσκευασία του ενός λίτρου, καθώς οι χώρες με χαμηλή κατανάλωση ελαιολάδου, χρησιμοποιούν το ελαιόλαδο, ως συνοδευτικό του φαγητού και επομένως δίνουν δέουσα σημασία στη συσκευασία και όχι τόσο στην ποσότητα που περιέχεται σε αυτήν.

Πιο συγκεκριμένα για τη συσκευασία προϊόντων ελαιολάδου, ο Κανονισμός (ΕΚ) 1019/2002 της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αναφέρεται στο λιανικό εμπόριο δηλαδή στην πώληση στον τελικό καταναλωτή ελαιολάδων και πυρηνελαίων. Οι κατηγορίες των προϊόντων αυτών πρέπει να παρουσιάζονται στον τελικό καταναλωτή σε συσκευασίες:

1. Μέγιστης χωρητικότητας μέχρι 5 λίτρων.

2. Με σύστημα ανοίγματος που πρέπει να καταστρέφεται μετά το πρώτο άνοιγμα.

3. Με εγκεκριμένη σήμανση σε ανεξίτηλη ετικέτα.¹⁵

Επιπρόσθετα αξίζει να υπογραμμισθεί ότι η συσκευασία, πέραν από προσδιοριστικό παράγοντα της ζήτησης, επηρεάζει και την ποιότητα του προϊόντος. Το ελαιόλαδο θα πρέπει να είναι αεροστεγώς κλεισμένο, να αποθηκεύεται σε δροσερό μέρος, σε θερμοκρασία κάτω των 30⁰ C, και να αποφεύγεται η έκθεση στην ηλιακή ακτινοβολία. Θα πρέπει οι καταναλωτές να προτιμούν την αποθήκευση του ελαιολάδου σε χώρο δροσερό, και σκιερό.

Πάνω στη συσκευασία, με βάση κανόνες που έχουν θεσπιστεί για τη διακίνηση και εμπορία ελαιολάδου στους τελικούς καταναλωτές, θα πρέπει να αναγράφεται η ημερομηνία λήξης του προϊόντος, η επωνυμία και η διεύθυνση της εταιρίας, τα συστατικά του ελαιολάδου, το καθαρό βάρος του προϊόντος, καθώς και η μέθοδος επεξεργασίας αυτού.¹⁶

Επίσης, βάσει έρευνας που έχει διεξαχθεί, από το Μεσογειακό Αγρονομικό Πανεπιστήμιο Χανίων, οι καταναλωτές και κατ' επέκταση η ζήτηση του τυποποιημένου ελαιολάδου, επηρεάζεται και από τη χωρητικότητα της συσκευασίας. Ειδικότερα οι ευρωπαίοι καταναλωτές, φαίνεται να προτιμούν σε ποσοστό 36% τις συσκευασίες του ενός λίτρου, και σε ποσοστό 23,8% τις συσκευασίες των πέντε λίτρων, ενώ με μικρότερα ποσοστά προτίμησης, ακολουθούν οι συσκευασίες των δύο, τριών και μισού λίτρου.¹⁷

- **Υποκατάστατα**

Σημαντικός παράγοντας προσδιορισμού της ζήτησης, φαίνεται να είναι και η ύπαρξη υποκατάστατων προϊόντων, όπως των σπορέλαιων. Κυριότερα, η τιμή των σπορέλαιων επηρεάζει σημαντικά της ζήτηση, καθώς η τιμή, των υποκατάστατων του ελαιολάδου, προϊόντων κυμαίνεται σε χαμηλά σε σχέση με το τυποποιημένο ελαιόλαδο επίπεδα.

Επιπροσθέτως αν θεωρηθεί ότι το τυποποιημένο ελαιόλαδο, αποτελεί το κύριο προϊόν, τότε το «χύμα» ελαιόλαδο αποτελεί υποκατάστατο. Η τιμή του «χύμα» ελαιολάδου είναι υποδιπλάσια αυτής του τυποποιημένου, γεγονός που επηρεάζει σημαντικά την τελική επιλογή του καταναλωτή.

- **Συμπληρωματικά**

Το λάδι δε φαίνεται να διαθέτει ευρεία γκάμα συμπληρωματικών προϊόντων που να επηρεάζουν τη ζήτησή του. Αν ως συμπληρωματικό αγαθό θεωρήσουμε το ξύδι, τότε το τελευταίο δε φαίνεται να καθορίζει τη ζήτηση, καθώς η τιμή του αποτελεί ένα μικρό ποσοστό του διαθέσιμου εισοδήματος των καταναλωτών με αποτέλεσμα όποια διακύμανση και αν υποστεί, να μην προκαλέσει μεταβολή της αγοραστικής συμπεριφοράς των καταναλωτών ως προς το ελαιόλαδο. Άλλωστε η χρησιμοποίηση του ελαιολάδου στην παρασκευή σαλατών, αποτελεί μία μόνο από τις χρήσεις του.

- **Δημογραφικοί Παράγοντες**

Είναι σημαντικό να τονισθεί στο σημείο αυτό της μελέτης, ότι σπουδαίο ρόλο στον καθορισμό της ζήτησης προϊόντων, διαδραματίζουν ορισμένοι δημογραφικοί παράγοντες, όπως η ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού, ο αριθμός γεννήσεων, θανάτων, η γεωγραφική κατανομή του πληθυσμού κ.α. Παρακάτω δίδεται ο Πίνακας III-6, που παρουσιάζει τη σύνθεση του πληθυσμού τα έτη 1997,1999 και 2001 αντίστοιχα.

Πίνακας III-6
Πληθυσμός ανά Ομάδα Ηλικιών

Ηλικία	1997	1999	2001
0-14	1.715.338	1.656.378	1.652.200
15-64	7.086.806	7.116.139	7.118.300
64 και άνω	1.673.736	1.738.448	1.814.200
Σύνολο	10.475.880	10.510.965	10.584.700

Ένας εξίσου σπουδαίος δημογραφικός παράγοντας, που επηρεάζει τη ζήτηση είναι και η σύνθεση των εργαζομένων ανά μονάδα οικονομικής δραστηριότητας, όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας III-7

Απασχολούμενοι ανά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	Α' ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	Β' ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	Γ' ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	Α' ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ % ΣΥΝΟΛΟΥ
1988	3.657,4	972,0	995,7	1.688,8	26,6%
1989	3.670,9	929,9	1.011,2	1.729,2	25,3%
1990	3.719,1	889,2	1.031,4	1.797,0	23,9%
1991	3.632,4	806,5	1.000,7	1.825,3	22,2%
1992	3.684,5	806,7	1.000,0	1.877,8	21,9%
1993	3.720,2	793,9	899,9	2.026,4	21,3%
1994	3.789,6	789,7	895,2	2.104,7	20,8%
1995	3.823,8	781,9	887,1	2.154,7	20,4%
1996	3.871,9	786,1	885,8	2.199,9	20,3%
1997	3.854,0	764,9	865,6	2.223,3	19,8%

Από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα, γίνεται εμφανές, πως το εργατικό δυναμικό που απασχολείται με τον πρωτογενή τομέα παραγωγής, αρχίζει και φθίνει και κατέρχεται σε ποσοστό της τάξεως του 19,8% το 1997, έναντι του 26,6% που ήταν το 1988.

Εν συνεχεία παρατίθεται στον πίνακα που ακολουθεί, ο μέσος όρος μηνιαίων αγορών των 11 βασικών ομάδων αγαθών και υπηρεσιών (σε ευρώ)

Πίνακας III-8
Μέσος Όρος Μηνιαίων Αγορών των 11 Βασικών Ομάδων Αγαθών και Υπηρεσιών

Είδος Δαπάνης	Έρευνα 1999/2000		Έρευνα 1994/1995		Έρευνα 1988/1989	
	Αξία (€)	%	Αξία (€)	%	Αξία (€)	%
Σύνολο αγορών	1383,2	100,0	851,7	100,0	404,7	100,0
Είδη διατροφής	240,6	17,4	237	27,8	121	29,9
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	50,6	3,7	30,7	3,6	13,6	3,4
Είδη ενδύσεως και υποδήσεως	128,9	9,3	90,5	10,6	58	14,3
Στέγαση-ύδρευση	139,7	10,1	101	11,9	41,3	10,2
Διαρκή αγαθά	112,5	8,1	71	8,3	36,6	9,0
Υγεία και καλλυντικά	94,3	6,8	67,1	7,9	29,5	7,3
Εκπαίδευση-μόρφωση-αναψυχή	106,7	7,7	61,2	7,2	27,4	6,8
Μεταφορές και επικοινωνίες	168,4	12,2	125,6	14,7	47,1	11,6
Επικοινωνίες	48,9	3,5				
Ξενοδοχεία, καφεενεία, εστιατόρια	129,4	9,4				
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	163,2	11,8	67,5	7,9	30,1	7,4
Σύνολο απολαβών σε είδος	257,4		165,7	19,5	62,6	15,5

Από τα αριθμητικά δεδομένα του παραπάνω πίνακα, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του διαθέσιμου εισοδήματος σπαταλάται σε είδη διατροφής, είδη πρώτης ανάγκης δηλαδή. Στα είδη διατροφής, συμπεριλαμβάνεται και το ελαιόλαδο, το οποίο χρησιμοποιείται κατά κόρον στα ελληνικά νοικοκυριά. Η ποσοστιαία συμμετοχή των ειδών διατροφής στις μηνιαίες αγορές των καταναλωτών παρουσίασαν πτώση από το 1988 έως το 2000, γεγονός που πιθανότατα οφείλεται στο σύγχρονο τρόπο ζωής. Με την εμφάνιση στο εργασιακό προσκήνιο των γυναικών, ολοένα και λιγότερος

χρόνος απομένει για μαγείρεμα, ενώ τα νεαρά ζευγάρια, προτιμούν να τρώνε κάτι γρήγορο και εύκολο σε εστιατόρια και ταχυφαγεία, αποφεύγοντας την κατά αυτούς «σπατάλη» χρόνου για την προετοιμασία ενός παραδοσιακού γεύματος.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει το μέσο όρο μηνιαίων αγορών ελαιολάδου των νοικοκυριών κατά περιοχές.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Πίνακας III-9
Μέσος Όρος Μηνιαίων Αγορών των Νοικοκυριών κατά Περιοχές

Δαπάνες		Περίοδος 1998-1999	Σύνολο αγορών και απολαβών σε είδος	Σύνολο αγορών	Έλαια και λίπη	Βούτυρο γάλακτος	Φυτικό βούτυρο	Φυτικό μαγειρικό λίπος	Ελαιόλαδο	Σπορέλαια και ανάμικτα	Λοιπά μαγειρικά λίπη
Όλες οι Περιοχές			1640,63	1.383,24	12,84	0,42	1,07	0,29	9,39	1,66	0,00
Αστικές Περιοχές	Σύνολο Αστικών Περιοχών		1800,23	1.523,46	12,66	0,48	1,12	0,30	9,15	1,61	0,01
	Περιφέρεια Πρωτεύουσας		1966,82	1.661,46	12,32	0,51	1,10	0,30	8,84	1,56	0,01
	Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσ/νίκης		1657,64	1.380,01	14,40	0,51	1,45	0,23	9,81	2,38	0,02
Λοιπές Αστικές Περιοχές			1504,21	1.286,11	12,82	0,41	1,04	0,32	9,58	1,45	
Ημιαστικές Περιοχές			1435,24	1.199,73	13,58	0,44	1,12	0,36	9,87	1,80	
Αγροτικές Περιοχές			1249,27	1.041,00	13,02	0,24	0,90	0,24	9,89	1,75	

Η ζήτηση ελαιολάδου διαφοροποιείται μεταξύ των νοικοκυριών ανάλογα με τις περιοχές στις οποίες διαμένουν (αστικές, ημιαστικές, αγροτικές). Όσον αφορά στις διαφορετικές περιοχές, τις μεγαλύτερες μηνιαίες δαπάνες για ελαιόλαδο, εμφανίζουν οι αγροτικές περιοχές (€9,89) και ακολουθούν οι ημιαστικές περιοχές (€9,87) και οι αστικές (€9,15). Η περιφέρεια της Αθήνας, παρουσιάζει τις χαμηλότερες μηνιαίες δαπάνες για την αγορά ελαιολάδου.

Ο επόμενος πίνακας, παρουσιάζει τις μέσες μηνιαίες δαπάνες των νοικοκυριών, ανάλογα με τον αριθμό των μελών τους, από όπου φαίνεται ότι τη μεγαλύτερη μηνιαία δαπάνη για έλαια και λίπη, αφορά το ελαιόλαδο (€9,39), ενώ τα μεγαλύτερα ποσά (€15,21) δαπανώνται από νοικοκυριά με 6 μέλη και άνω.

Πίνακας III-10

Μέσος Όρος Μηνιαίων Αγορών των Νοικοκυριών κατά Μέγεθος

Δαπάνες	Σύνολο αγορών και απολαβών σε είδος	Σύνολο αγορών	Έλαια και λίπη	Βούτυρο γάλακτος	Φυτικό βούτυρο	Φυτικό μαγειρικό λίπος	Ελαιόλαδο	Σπορέλαια και άλλα ανάμικτα	Λοιπά μαγειρικά λίπη	
Όλα τα Νοικοκυριά	1.640,63	1.383,24	12,84	0,42	1,07	0,29	9,39	1,66	0	
Αριθμός Μελών	1 μέλος	954,48	761,38	7,12	0,22	0,46	0,12	5,46	0,85	0,01
	2 μέλη	1.348,77	1.112,87	12,23	0,41	0,88	0,23	9,21	1,5	
	3 μέλη	1.865,46	1.594,76	13,76	0,45	1,17	0,31	10,07	1,75	0
	4 μέλη	2.113,80	1.810,20	14,8	0,47	1,37	0,39	11,63	1,94	0,01
	5 μέλη	2.068,87	1.781,52	15,94	0,59	1,67	0,5	10,81	2,37	
	6 μέλη και άνω	2.165,67	1.849,88	21,95	0,73	2,03	0,59	15,21	3,39	

- **Ποιότητα**

Η ποιότητα, φαίνεται και αυτή να διαδραματίζει ένα σπουδαίο ρόλο στον προσδιορισμό της ζήτησης. Ποιότητα σημαίνει για τους καταναλωτές ότι το ελαιόλαδο είναι αγνό, χωρίς συντηρητικά και άλλες προσμείξεις, χωρίς επεξεργασία.¹⁸ Ένα μεγάλο ποσοστό των καταναλωτών φαίνεται να επιλέγει προϊόντα πιστοποιημένης ποιότητας, ενώ και το ποσοστό των καταναλωτών που επιλέγουν το «χύμα» ελαιόλαδο, τις φορές που στρέφονται προς την κατανάλωση τυποποιημένου ελαιολάδου, επιλέγουν ελαιόλαδο ποιοτικά ανώτερο. Όλες οι κατηγορίες φαίνεται να δίνουν βάση στην ποιότητα του προϊόντος, σε συνδυασμό με την τιμή του τελευταίου.

- **Τιμή**

Η τιμή του ελαιολάδου, θεωρείται ένας από τους πλέον σημαντικούς παράγοντες προσδιορισμού της ζήτησης. Η τιμή δύναται να λειτουργήσει θετικά ή αρνητικά ως προς τη ζήτηση του εξεταζόμενου προϊόντος. Η τιμή του ελαιολάδου, παρουσιάζει σημαντικές διακυμάνσεις από έτος σε έτος, αλλά και από μήνα σε μήνα, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην προσφορά. (παραγωγή και αποθέματα). Επιπλέον σημαντικός παράγοντας προσδιορισμού της ζήτησης, θεωρείται και η τιμή του «χύμα» ελαιολάδου, του οποίου η τιμή είναι σχεδόν η μισή αυτής του τυποποιημένου ελαιολάδου.

Στον παρακάτω πίνακα, δίδεται η εξέλιξη των μέσων ετήσιων δεικτών των τιμών χονδρικής πώλησης του Παρθένου ελαιολάδου για την οκταετία 1995-2002.

Πίνακας III-11

Εξέλιξη Μέσων Ετήσιων Δεικτών των Τιμών Χονδρικής Πώλησης του Παρθένου Ελαιολάδου για την Περίοδο 1995-2002

Έτος	Παρθένο Ελαιόλαδο
1995	100
1996	141,2
1997	104,6
1998	87,9
1999	93,1
2000	88
2001	92,46
2002	108,84

Παρατηρείται από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα, ότι η τιμή του ελαιολάδου, αυξήθηκε το έτος 1996 κατά 41,2% ενώ το 1997, η τιμή του ελαιολάδου, αυξήθηκε μόλις κατά 4,6%. Τις επόμενες χρονιές, η τιμή χονδρικής πώλησης ελαιολάδου, ακολούθησε πτωτική πορεία, ενώ αυξήθηκε και πάλι το 2002.

- **Διατροφική Αντίληψη**

Οι διατροφικές συνήθειες των ανθρώπων των ανεπτυγμένων και των αναπτυσσόμενων χωρών, μεταβάλλονται σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Οι πληθυσμοί των χωρών αυτών καταναλώνουν τροφές πλούσιες σε θερμίδες που αποτέλεσμα έχουν την αύξηση χρόνιων ασθενειών, όπως καρδιοπάθειες, διαβήτη και καρκίνο.¹⁹

Τις τελευταίες δεκαετίες, οι λαοί των ανεπτυγμένων χωρών, στρέφονται προς ένα πιο υγιεινό τρόπο ζωής, περιλαμβάνοντας στην καθημερινή τους διατροφή, προϊόντα όπως το παραδοσιακό ελαιόλαδο. Το ελαιόλαδο, χρησιμοποιείται από την αρχαιότητα έως σήμερα ως θρεπτικό συστατικό, ως φάρμακο και ως καλλυντικό. Πριν από έναν αιώνα περίπου διαπιστώθηκε ότι η προσθήκη ελαιολάδου στο γεύμα βοηθούσε στη μείωση της συγκέντρωσης των γαστρικών υγρών, μείωση της δυσπεψίας και ελάττωση του πόνου, με τη χορήγηση χυμού ελαιολάδου μαζί με πορτοκάλι.²⁰

Εξίσου σημαντικές ευεργετικές επιδράσεις της χρήσης ελαιολάδου στο καθημερινό διαιτολόγιο είναι η μείωση εμφάνισης έλκους του δωδεκαδάκτυλου, η βελτίωση της κινητικότητας του παχέος εντέρου, η ίαση δερματικών παθήσεων λόγω της βιταμίνης Ε, η πρόληψη ασθενειών του ήπατος, η προστασία του οργανισμού από θρομβώσεις, η ευνοϊκή επίδραση στην ανάπτυξη του κεντρικού νευρικού συστήματος, στη δομή των οστών του εγκεφάλου και η του αγγειακού συστήματος.

Από μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί, φαίνεται πως οι άνθρωποι ως αποτέλεσμα δικής τους επιλογής, όσο και ως αποτέλεσμα της προβολής των ευεργετικών επιδράσεων του ελαιολάδου, στρέφονται στη χρήση του.

- **Κατά Κεφαλήν Εισόδημα**

Σημαντικός παράγοντας προσδιορισμού της ζήτησης, φαίνεται να διαδραματίζει και το εισόδημα των καταναλωτών. Αν και στην υπό μελέτη περίπτωση, το ελαιόλαδο, ως είδος πρώτης ανάγκης δε φαίνεται να δέχεται σημαντικές πιέσεις ως προς τη ζήτησή τους, ωστόσο από έρευνες φαίνεται ότι ιδιαίτερα σε περιόδους οικονομικής ύφεσης η ζήτηση του προϊόντος εμφανίζεται σχετικά μειωμένη. Παρακάτω δίδεται ένας πίνακας με τα κατά κεφαλήν εισοδήματα διαφόρων περιοχών της ελληνικής επικράτειας.²¹

Πίνακας III-12
Κατά Κεφαλήν Εισόδημα κατά Περιφέρεια

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Εισόδημα (σε Ευρώ)	Δείκτες *
ΚΥΡΙΩΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Αν. Μακεδονίας και Θράκης	122.46	75.82
	Δυτικής Μακεδονίας	156.44	96.86
	Ηπείρου	94.61	58.58
	Στερεάς Ελλάδας	153.48	95.02
	Πελοποννήσου	131.06	81.14
	Βορείου Αιγαίου	99.39	61.54
ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Κεντρικής Μακεδονίας	139.69	86.48
	Θεσσαλίας	123.20	76.29
	Ιονίων Νήσων	120.52	74.62
	Δυτικής Ελλάδος	116.88	72.37
	Νοτίου Αιγαίου	147.83	91.24
	Κρήτης	142.56	88.26
ΚΥΡΙΩΣ ΑΣΤΙΚΕΣ	Αττικής	161.52	100.00

- **Διαφήμιση**

Η διαφήμιση του ελαιολάδου, αποτελεί κατά κύριο λόγο το σημαντικότερο μέσο επηρεασμού της ζήτησης, και πραγματοποιείται κυρίως από επιχειρήσεις επεξεργασίας και τυποποιήσεως ελαιολάδου. Οι διαφημιστικές

καμπάνιες, λαμβάνουν κυρίως χώρα κατά τη διάρκεια της περιόδου Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου και Φεβρουαρίου-Μαρτίου κάθε έτους.⁵

Η διαφημιστική δαπάνη για το ελαιόλαδο, ανήλθε σε 2,7 εκατομμύρια ευρώ το έτος 2001 από 2,6 εκατομμύρια ευρώ που ήταν το 198 παρουσιάζοντας ετήσιες αυξομειώσεις. Το έτος 2002 το ποσό της διαφημιστικής δαπάνης ανήλθε σε 3,8 εκατομμύρια ευρώ σημειώνοντας αύξηση της τάξεως του 40% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.⁵

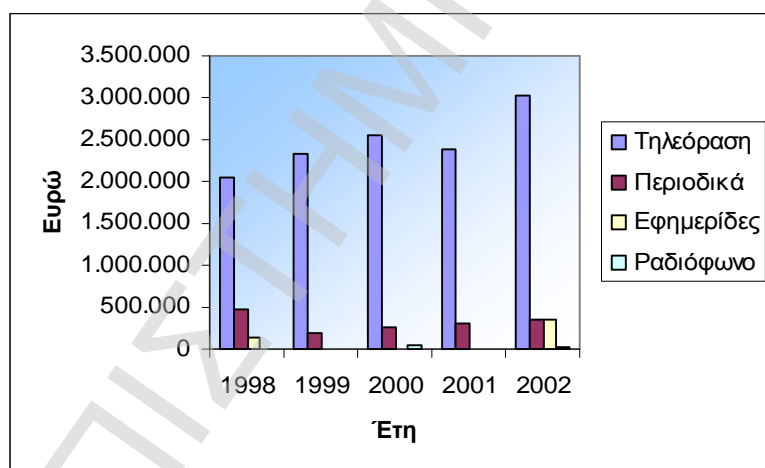
Στη συνέχεια παρατίθεται ένας πίνακας που παρουσιάζει τη διάρθρωση της διαφημιστικής δαπάνης ανά μέσο για την τετραετία 1998-2000.

Πίνακας III-13
Διάρθρωση Διαφημιστικής Δαπάνης Ελαιολάδου ανά Μέσο
Ενημέρωσης

Διαφημιστικό Μέσο	1998	1999	2000	2001	2002
Τηλεόραση	2.043.762	2.325.972	2.543.900	2.374.210	3.020.626
Περιοδικά	464.698	193.171	260.179	298.517	345.250
Εφημερίδες	141.077	6.025	5.435	9.315	366.819
Ραδιόφωνο	0	0	45.112	926	29.029
Σύνολο	2.649.537	2.525.168	2.854.626	2.682.968	3.761.724

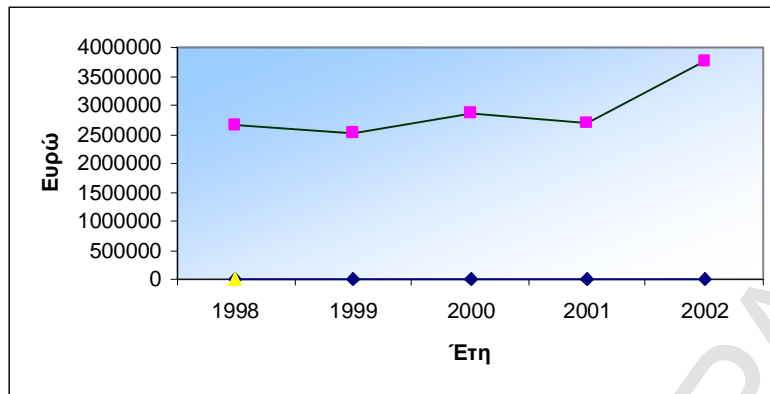
Από τον παραπάνω πίνακα, διαπιστώνεται ότι το κύριο μέσο προβολής του ελαιολάδου αποτελεί η τηλεόραση, η οποία φαίνεται να απορρόφησε το 2002 ποσοστό ίσο με το 80,3% της συνολικής διαφημιστικής δαπάνης για το ελαιόλαδο. Την ίδια χρονιά έπονται οι εφημερίδες με μερίδιο ίσο με 9,7 % και τα περιοδικά με ποσοστό ίσο με 9,2%. Την πλέον ακατάστατη τάση ακολούθησαν οι εφημερίδες σαν μέσο προβολής του ελαιολάδου, που φαίνεται να χρησιμοποιήθηκαν το 1998 ως μέσο προβολής του προϊόντος καταλαμβάνοντας μερίδιο της διαφημιστικής δαπάνης ίσο με το 5,3%, ενώ το 1999 και μέχρι το 2001 τα μερίδια των εφημερίδων κινήθηκαν σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Όσον αφορά στο ραδιόφωνο, το τελευταίο δε φαίνεται να είναι πολύ διαδεδομένο για την προβολή του προϊόντος.⁵

Στις διαφημιστικές καμπάνιες, τα υψηλότερα κονδύλια, σπαταλώνονται για την προώθηση των εμπορικών σημάτων των εταιριών επεξεργασίας και τυποποίησης ελαιολάδου. Το εμπορικό σήμα για το οποίο σπαταλήθηκαν τα περισσότερα κονδύλια είναι το Άλτης της εταιρίας Ελαίς Α.Ε.Β.Ε. με μερίδιο που ανέρχεται στο 39%. Έπεται το εμπορικό σήμα Μινέρβα της ομώνυμης εταιρίας με ποσοστό 13,8%. Πέραν, όμως της προβολής και της διάθεσης μεγάλων χρηματικών ποσών για τη διάδοση εμπορικών σημάτων, ένα ποσοστό της τάξεως του 18,5% της διαφημιστικής δαπάνης του έτους 2002 διατέθηκε για την προβολή αυτού καθ' αυτού του ελαιολάδου. Αξίζει επίσης να τονισθεί, ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει ποσά ενίσχυσης για την προβολή του ελαιολάδου σε άλλες χώρες-μέλη, ενώ και οι μεγάλες ιδιωτικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ελλαδικό χώρο, καταβάλλουν σημαίνουσες προσπάθειες για την προβολή και τη διάδοση του ελληνικού ελαιολάδου στο εξωτερικό.⁵

Διάγραμμα III-6

Κατανομή Διαφημιστικών Δαπανών ανά Μέσο Ενημέρωσης

Διάγραμμα III-7
Διαχρονική Εξέλιξη Διαφημιστικής Δαπάνης

Η προσεκτική ανάλυση των παραπάνω αριθμών, δίδει τη δυνατότητα να εξαχθεί το συμπέρασμα, ότι η διαφήμιση, αποτελεί καίριο παράγοντα καθορισμού της ζήτησης. Από έρευνες που έχουν διεξαχθεί η διαφήμιση φαίνεται να επηρεάζει ασυνείδητα και ενσυνείδητα τις επιλογές των καταναλωτών. Το ελαιόλαδο προβάλλεται στη σύγχρονη εποχή ως θεραπευτικό και ως απαραίτητο συστατικό της μεσογειακής διατροφής, που τόσο άλλωστε έχει διαδοθεί τα τελευταία χρόνια. Οι επιχειρήσεις σήμερα δαπανούν υπέρογκα ποσά σε διαφημιστικές εκστρατείες, κατακλύζοντας τον δυνητικό καταναλωτή με καινοτόμα μηνύματα, που απώτερο σκοπό έχουν την αύξηση του μεριδίου αγοράς τους.

3.3.2.3 Μελλοντική Ζήτηση

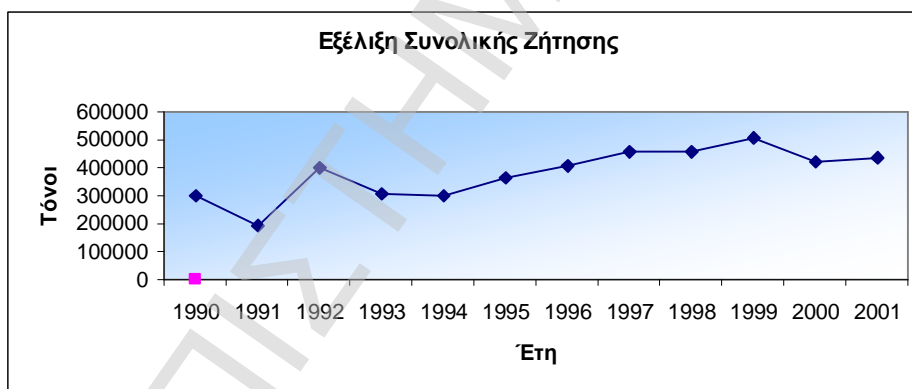
Όπως προαναφέρθηκε η ζήτηση του ελαιολάδου, υπόκεινται σε μία πληθώρα προσδιοριστικών παραγόντων, που επηρεάζουν το μέγεθός της, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό. Σύμφωνα με στοιχεία από έρευνες που έχουν διεξαχθεί, η ζήτηση του ελαιολάδου, ακολούθησε ανοδική πορεία κατά τη διάρκεια της περιόδου 1999-2001.

Παρακάτω δίδεται ο πίνακας που απεικονίζει τη συνολική ζήτηση του ελαιολάδου, κατά τη διάρκεια της προαναφερθείσας περιόδου.

Πίνακας III-14

Συνολική Ζήτηση Ελαιολάδου την Περίοδο 1990-2001

Έτος	Παραγωγή (τόνοι)	Εισαγωγές (τόνοι)	Συνολική Ζήτηση (τόνοι)
1990	292.902	6.920	299.822
1991	157.199	37.561	194.760
1992	394.967	1.891	396.858
1993	304.505	1.655	306.160
1994	297.309	4.763	302.072
1995	358.719	2.778	361.497
1996	407.453	2.007	409.460
1997	454.635	4.501	459.136
1998	452.974	3.937	456.911
1999	506.178	1.035	507.213
2000	420.000	1.238	421.238
2001	430.000	4.435	434.435

Διάγραμμα III-8

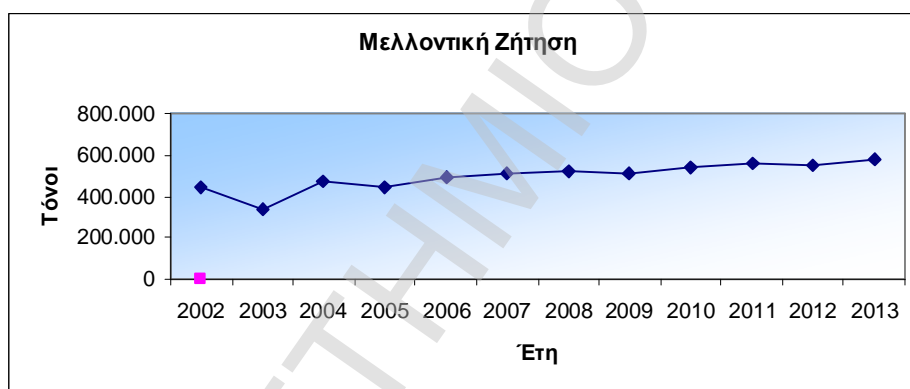
Εξέλιξη Συνολικής Ζήτησης

Από το παραπάνω διάγραμμα, διαπιστώνεται η ανοδική πορεία της συνολικής ζήτησης ελαιολάδου, κατά την περίοδο 1990-2001, με μία ραγδαία πτώση το έτος 1991. Το επόμενο βήμα στην παρούσα μελέτη, θα είναι ο υπολογισμός της μελλοντικής ζήτησης του ελαιολάδου. Ο υπολογισμός της μελλοντικής ζήτησης ελαιολάδου, θα πραγματοποιηθεί με τη συμβολή του στατιστικού πακέτου Statgraphics 5.1, και με τη μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων.

Πίνακας III-15

Πρόβλεψη Εγχώριας Ζήτησης Ελαιολάδου

Έτος	Μελλοντική Ζήτηση (τόνοι)
2002	446.673
2003	342.000
2004	471.148
2005	440.000
2006	495.623
2007	507.860
2008	520.098
2009	507.000
2010	544.573
2011	556.810
2012	552.000
2013	581.286

Διάγραμμα III-9
Πρόβλεψη της Ζήτησης

Από την παραπάνω διαγραμματική απεικόνιση, γίνεται εμφανής η ανοδική πορεία της εγχώριας κατανάλωσης ελαιολάδου, με μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης 2,5% περίπου. Ωστόσο δεν πρέπει να αγνοηθεί το γεγονός ότι η μελλοντική κατανάλωση προβλέφτηκε με βάση τις ισχύουσες συνθήκες και με παράμετρο τον καιρό και τις χαμηλές θερμοκρασίες που πιθανόν να εμφανισθούν και να επηρεάσουν την παραγωγή. Παραταύτα, μελλοντικά είναι πιθανόν να επιδράσουν εξωγενείς παράγοντες, που να επηρεάσουν τη ζήτηση του ελαιολάδου, με αποτέλεσμα την απόκλιση της τελευταίας από τις προβλεπόμενες τιμές.

3.4 Ανάλυση του Ανταγωνιστικού Περιβάλλοντος

3.4.1 Γενικές Πληροφορίες για τους Ανταγωνιστές

Όπως προαναφέρθηκε σε η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.» προκειμένου να έχει μία βιώσιμη ανάπτυξη θα πρέπει να αποκτήσει το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, έναντι 27 επιχειρήσεων επεξεργασίας και τυποποίησης ελαιολάδου, καθώς και 21 και πλέον οργανωμένων αγροτικών συνεταιρισμών. Θα ήταν σκόπιμο στο σημείο αυτό της παρούσης μελέτης να γίνει μία λεπτομερέστερη περιγραφή των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του ελαιολάδου, προκειμένου να κατανοηθούν καλύτερα οι κύριοι γνώμονες δράσης των.

- **NUTRIA A.E.**

Η εταιρία NUTRIA AE, ιδρύθηκε το 1994, ενώ προέκυψε από μετατροπή της ομόρρυθμης εταιρίας Μαντζαβίνος Γ. & Σία Ο.Ε. «Nutria» που προϋπήρχε από το 1990. Σημαντικό μέρος του κύκλου εργασιών της εταιρίας προέρχεται από την παραγωγή, επεξεργασία και τυποποίηση και εμπορία ελαιολάδου. Η εταιρία διαθέτει δικό της ελαιοτριβείο για την παραγωγή ελαιολάδου, ενώ προμηθεύεται και ελαιόλαδο από την εγχώρια αγορά προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες ζήτησης των καταναλωτών της. Το μεγαλύτερο ποσοστό του ελαιολάδου το διαθέτει στην αγορά σε μορφή χύμα αλλά και τυποποιημένη.⁵

Η εταιρία, έχει ως έδρα τον Άγιο Κωνσταντίνο στο νομό Φθιώτιδας, όπου βρίσκονται οι εγκαταστάσεις της σε μία έκταση 2,5 στρεμμάτων. Η NUTRIA έχει ιδρύσει μία υπερσύγχρονη μονάδα, σε εγκαταστάσεις 3.800 m²., ενώ διαθέτει 25 άτομα μόνιμο προσωπικό για την κάλυψη των παγίων αναγκών της. Η εταιρία, πέραν της παραγωγής, επεξεργασίας και τυποποίησης ελαιολάδου δραστηριοποιείται και στο χονδρικό εμπόριο των δημητριακών.⁵

Η εταιρία φαίνεται να κατέχει σημαντική θέση στον κλάδο, καθώς σύμφωνα με στοιχεία των πωλήσεων η Nutria κατείχε το οικονομικό έτος 2001 την έκτη

θέση ανάμεσα σε 28 επιχειρήσεις του κλάδου με μερίδιο αγοράς ίσο με 2,12%. Η εταιρεία έχει ετήσιο τζίρο 24.262.000 ευρώ, κάνοντας πωλήσεις στην τοπική αγορά, αλλά και εξαγωγές σε διάφορα κράτη όπως Η.Π.Α., Ιταλία, Σουηδία, Τσεχία, Ισραήλ, Ιαπωνία, Αίγυπτο, Ν. Αφρική, Φιλανδία και αλλού.⁵

Η ιδιαιτερότητα της εταιρίας αφορά στην χρήση καρπών που προέρχονται, κατά το μεγαλύτερο ποσοστό τους από δικά τους ελαιόδεντρα και κατά μικρότερο, από παραγωγούς συμβεβλημένους με την επιχείρηση. Η εταιρία, διαθέτει το δικό της ελαιοτριβείο και πραγματοποιεί την εμφιάλωση και την εμπορία του τελικού προϊόντος. Το ελαιοτριβείο έχει δυνατότητα έκθλιψης 10.000 τόνων καρπού, οι οποίοι δίνουν 2.000 τόνους ελαιολάδου σε 100 ημέρες περίπου. Αυτή είναι και η συνήθης περίοδος εργασίας για ένα ελαιοτριβείο στην Ελλάδα. Η εταιρία παρακολουθεί επισταμένως τη σωστή ανάπτυξη των δέντρων και των καρπών, μειώνοντας στο ελάχιστο την χρήση φυτοφαρμάκων.²²

- **OLTRADE A.E.**

Η εταιρία Oltrade A.E. ιδρύθηκε το 1990 και ξεκίνησε τις εμπορικές της δραστηριότητες το επόμενο έτος, το 1991. Ποσοστό ίσο με το 80%-85% του κύκλου εργασιών της προέρχεται από την πώληση ελαιολάδου και πυρηνελαίου. Η εταιρία τυπτοποιεί τα προϊόντα της με την τεχνική φασόν. Συστεγάζεται με τις συγγενείς εταιρίες Olitecch E.Π.Ε. και Ολικό Α.Ε. Η τελευταία, είναι μία από τις σημαντικότερες επιχειρήσεις του κλάδου, του ελαιολάδου, ενώ τυπτοποιεί για λογαριασμό της εταιρίας Olitrade A.E. το ελαιόλαδο «Μύθος».⁵

Η εταιρία εδρεύει στην Καλλιθέα Αττικής, ενώ η ακριβής της διεύθυνση είναι Ελευθερίου Βενιζέλου 330. Η Olitrade A.E. απασχολεί 9 άτομα ως μόνιμο προσωπικό. Πέραν της επεξεργασίας, τυποποίησης (φασόν) και εμπορίας ελαιολάδου, η εταιρία εισάγει και εμπορεύεται σπορέλαια ως υποκατάστατα του βασικού της προϊόντος που είναι το ελαιόλαδο.⁵

- **PLIAS**

Η εταιρία Plias A.E. ιδρύθηκε το 1960 και ανέλαβε τις δραστηριότητες της εταιρίας Παπουτσάνης Π. Δ. Ε.Ε. που είχε ιδρυθεί το 1942, η οποία αποτελούσε συνέχεια της ατομικής επιχείρησης Δ. Παπουτσάνης, η οποία προϋπήρχε από το 1870. Το 2000 τροποποίησε την επωνυμία της από Π.Δ. Παπουτσάνης Α.Β.Ε.Ε. στη σημερινή. Η εταιρία επεξεργάζεται και τυποποιεί κυρίως πυρηνέλαιο , το οποίο όμως καλύπτει μόλις το 5% του κύκλου εργασιών της.

Η έδρα της επιχείρησης είναι η Κηφισιά, όπου βρίσκονται οι εγκαταστάσεις της όπου και εργάζονται 121 άτομα ως μόνιμο προσωπικό. Η εταιρία πέραν των δραστηριοτήτων της στον τομέα του εδώδιμου ελαίου, παράγει και εμπορεύεται σαπουνία, αφρόλουτρα, γλυκερίνες και λίπη. Η εταιρία PliasAE, δε θεωρείται από τους σπουδαιότερους ανταγωνιστές της υπό μελέτη επιχείρησης, καθώς το μεγαλύτερο τμήμα της εμπορικής της δραστηριότητας, καλύπτεται από την διάθεση και εμπορία προϊόντων καθαρισμού.⁵

- **ΑΓΡΟ.ΒΙ.Μ. Α.Ε.**

Η εταιρία Αγρο. Βι. Μ. Α.Ε. ιδρύθηκε το 1995 στην Καλαμάτα, έπειτα από μετατροπή της ήδη υπάρχουσας εταιρίας Γυφτέας Δημ. & Σία ΕΒΕ, η οποία υφίσταντο από το 1979. Οι πωλήσεις του ελαιολάδου, κάλυψαν το 45% του συνολικού κύκλου εργασιών της κατά το έτος 2001, ενώ το 2002 το ποσοστό αυτό αυξήθηκε κατά 42% και ανήλθε στο 64%. Η εταιρία, πέραν της συγκέντρωσης, διαλογής, επεξεργασίας, μεταποίησης, τυποποίησης, συσκευασίας και εμπορίας ελαιολάδου, διαθέτει στην αγορά πυρηνέλαιο, ελιές, φρούτα, πατάτες, ξερά σύκα καθώς και ξύδι.

Η εταιρία εδρεύει στη Ασπρόχωμα Μεσσηνίας και το μόνιμο προσωπικό της ανέρχεται σε 30 άτομα. Οι ανάγκες σε εποχιακό προσωπικό ανέρχονται σε 158. Το ελαιολάδο και οι ελιές αποτελούν την βάση των δραστηριοτήτων της AGRO.VI.M. Α.Ε. . Τυπικά, η εταιρία αγοράζει το σημαντικό ποσοστό του 20% της παραγωγής της Μεσσηνίας. Η AGRO.VI.M. Α.Ε. εξάγει διάφορα μεγέθη

ελιών τα τελευταία χρόνια κατοχυρώνοντας ταυτόχρονα τα ονόματα των προϊόντων της τόσο στην Ελληνική αγορά όσο και στη διεθνή αγορά.

Οι πιο σημαντικές αγορές του εξωτερικού είναι αυτές των Η.Π.Α., του Καναδά, της Μεγάλης Βρετανίας, της Αυστραλίας και της Ιταλίας. Πρόσφατα, τα περισσότερα προϊόντα της εισήχθησαν στις παρακάτω αγορές: Γαλλία, Γερμανία, Ελβετία, Νέα Ζηλανδία, Κύπρο, Μάλτα, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβενία, Τσεχία, Σλοβακία, Δανία, Αίγυπτο, Ζιμπάμπουε, Βραζιλία, Ιαπωνία και Ταϊβάν.^{5,23}

- **ΑΓΡΟΤΙΚΗ Α.Ε.**

Η εταιρία Αγροτική Α.Ε., ιδρύθηκε το 1982, με έδρα τον Πειραιά, ενώ το 1984 μετέφερε την έδρα της στο Μοσχάτο Αττικής. Η εταιρία δραστηριοποιείται στο χώρο της επεξεργασίας, τυποποίησης και εμπορίας ελαιολάδου και σπορέλαιων, ενώ έχει επεκτείνει τη δραστηριότητά της και στην παραγωγή πλαστικών φιαλών. Η εταιρία Αγροτική Α.Ε. έχει πάγιες ανάγκες που καλύπτονται από 30 άτομα.⁵

- **ΑΝΑΤΟΛΗ «ΑΒΕΑ» Α.Β.Ε.**

Η εταιρία Ανατολή «Α.Β.Ε.Α.» Α.Β.Ε., ιδρύθηκε το 1917, ενώ προϋπήρχε από το 1889. Ένα ποσοστό της τάξεως του 70% περίπου, του συνολικού κύκλου εργασιών της προέρχεται από την πώληση ελαιολάδου, το 15% από την πώληση πυρηνελαίου, το 5% από την πώληση ελιών ενώ το υπόλοιπο 10% καλύπτεται από λοιπές δραστηριότητες, όπως παραγωγή και εμπορία σαπουνιών.

Η εταιρία εδρεύει στα Χανιά της Κρήτης ενώ το μόνιμο προσωπικό της ανέρχεται σε 40 άτομα.⁵

- **ΓΑΙΑ ΤΡΟΦΙΜΑ Α.Β.Ε.Ε.**

Η εταιρία Γαία Τρόφιμα Α.Β.Ε.Ε., ιδρύθηκε το 1995 με έδρα το Αγρίνιο και προέκυψε από μετατροπή της νομικής μορφής Gaea Εμπορική ΕΠΕ. Το Δεκέμβριο του 2002 απορρόφησε την εταιρία ΤΟΥΛΠΑΚ ΑΕ. Το 50% περίπου του κύκλου εργασιών της προέρχεται από πωλήσεις βρώσιμων επιτραπέζιων ελιών, ενώ η πώληση ελαιολάδου αποτελεί το 25%-30% του κύκλου εργασιών της. Το 90% τόσο των βρώσιμων ελιών, όσο και του τυποποιημένου ελαιολάδου διατίθενται στο εξωτερικό.

Η έδρα της εταιρίας σήμερα βρίσκεται στην Καλλιθέα, επί της λεωφόρου Συγγρού. Η εταιρία απασχολεί 40 άτομα. Η εταιρία Γαία Τρόφιμα Α.Β.Ε.Ε., πέραν από την τυποποίηση ελαιολάδου και ελιών δραστηριοποιείται και στο χώρο παραγωγής σαλτσών, σαλατών, λαχανικών σε κονσέρβες, καθώς και με την τυποποίηση αρωματικών φυτών και ξυδιού (φασόν) και τέλος πραγματοποιεί χονδρικό εμπόριο γκοφρετών.⁵

Οι κύριοι στόχοι της επιχείρησης είναι: η ικανοποίηση του πελάτη, ο ικανοποιητικός βαθμός ανάπτυξης, η κερδοφορία και η μακροπρόθεσμη επιστροφή της επένδυσης. Η βασική στρατηγική και φιλοσοφία της επιχείρησης, είναι να προάγει ένα υγιεινό τρόπο διατροφής και διαβίωσης, διαθέτοντας στους καταναλωτές προϊόντα φυσικά, χωρίς συντηρητικά, που έχουν παραχθεί κάτω από αυστηρές προδιαγραφές και ελέγχους. Επιπρόσθετα κατευθυντήριες αρχές της επιχείρησης αποτελούν τα πρότυπα ποιότητας HACCP και ISO. Εν κατακλείδι, η εταιρία Γαία επέλεξε την επωνυμία αυτή, καθώς από τη μυθολογία η Γαία ήταν η μητέρα της Γης και αποτελούσε ένα σύμβολο γονιμότητας. Σκοπός επομένως της εταιρίας είναι να δώσει ένα ηχηρό περιβαλλοντικό μήνυμα.²⁴

- **ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Δ. «ΑΣΠΙΣ ΜΥΣΤΡΑΣ» Α.Ε.Β.Ε.**

Η εταιρία Γεωργακόπουλος, ιδρύθηκε το 1988 με έδρα τον Άγιο Στέφανο Αττικής. Η εταιρία απασχολεί 15 υπαλλήλους και δραστηριοποιείται κυρίως

στο χώρο της τυποποίησης ελαιολάδου και σπορελαίων, τα οποία διαθέτει στην εγχώρια κυρίως αγορά.⁵

- **ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ Χ.Β.Ι. Α.Ε.**

Η εταιρία Γιαννούλης Χ.Β.Ι. Α.Ε., ιδρύθηκε το 1974, με έδρα τα Χανιά της Κρήτης. Προήλθε από μετατροπή της νομικής μορφής της εταιρίας Γιαννούλης Χαράλαμπος & Σία Ο.Ε., η οποία προϋπήρχε από το 1957. Το μεγαλύτερο μέρος του κύκλου εργασιών της αφορά στις πωλήσεις πυρηνελαίου το οποίο διατίθεται κατά κύριο λόγο σε χώρες του εξωτερικού. Το μεγαλύτερο μέρος του ελαιολάδου που παράγει το διαθέτει στην αγορά σε μη τυποποιημένη μορφή.

Η έδρα της εταιρίας, βρίσκεται στα Χανιά. Διαθέτει 70 άτομα μόνιμο προσωπικό και 130 εποχιακό. Οι κύριες δραστηριότητές της αφορούν στην παραγωγή ελαιολάδου, πυρηνελαίου, ελαιόπαστας, υποπροϊόντων και σαπουνόπαστας. Δραστηριοποιείται επίσης στο χώρο της τυποποίησης ελαιολάδου, με την ονομασία «Liohogi», καθώς και με την τυποποίηση πυρηνελαίου. Τέλος έχει επεκτείνει το ενδιαφέρον τις και στην εκμετάλλευση ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων.⁵

- **ΔΗΜΑΡΑΚΗΣ ΣΤ. Α.Ε.**

Η εταιρία Δημαράκης, ιδρύθηκε το 1999 κατόπιν μετατροπής της νομικής μορφής της ατομικής επιχείρησης Δημαράκης Στυλιανός Ε. Το εμπορικό σήμα Ερμής αφορά ελαιόλαδο και πυρηνέλαιο, ενώ το εμπορικό σήμα Αδάμας αφορά παρθένο ελαιόλαδο, το «Κάλλιστον» extra παρθένο ελαιόλαδο και το Αυθεντικό βιολογικό. Η εταιρία αναλαμβάνει την τυποποίηση προϊόντων και για λογαριασμό άλλων εταιριών.

Η έδρα της εταιρίας βρίσκεται στην Αργολίδα, όπου εντοπίζονται οι εγκαταστάσεις της. Το ανθρώπινο δυναμικό της ανέρχεται στα 6 άτομα, αποτελεί επομένως μία μικρού τύπου επιχείρηση, που διαθέτει το τυποποιημένο ελαιόλαδο στην τοπική κυρίως αγορά.⁵

- **ΕΛΑΪΣ Α.Ε. ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

Η εταιρία Ελαΐς Α.Ε., ιδρύθηκε το 1932, κατόπιν μετατροπής της εταιρίας Μακρής Αρ. & Σία Ε.Ε., η οποία ιδρύθηκε το 1920. Το 1962, ξεκίνησε τη συνεργασία της με τη Unilever. Εταιρία του προαναφερθέντος ομίλου κατέχει πλέον, σημαντικό πακέτο μετοχών της εταιρίας Ελαΐς. Οι μετοχές της εταιρίας διαπραγματεύονται ήδη από το 1940 στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Το 1993 απορρόφησε την εταιρία Εδίνα Α.Ε., ενώ το 1999 απορρόφησε την εταιρία Μίρο.

Η εταιρία Ελαΐς εδρεύει στο Νέο Φάληρο και απασχολεί 305 άτομα ως μόνιμο προσωπικό. Τα εμπορικά σήματα του ελαιολάδου που εμπορεύεται έχουν τις εξής ονομασίες: Άλτις (Παραδοσιακό, Απαλό, Κλασσικό, Βιο, Αγουρέλαιο) και Ελάνθη. Η εταιρία πέραν από την επεξεργασία και τυποποίηση ελαιολάδου, δραστηριοποιείται στο χώρο της επεξεργασίας και τυποποίησης σπορέλαιων και παστών, καθώς και στον τομέα της παραγωγής μαργαρίνης και μαγειρικού λίπους και στην εμπορία ειδών διατροφής, όπως τοματοειδών, τσαγιού, κονσερβών και κρέατος. Ένα ποσοστό της τάξεως του 25% του κύκλου εργασιών της εταιρίας, καλύπτεται από την πώληση ελαιολάδου.^{5,25}

- **ΕΛΕΜΧΟ Α.Ε.**

Η εταιρία Ελέμχο Α.Ε., ιδρύθηκε το 1998. Τα εμπορικά σήματα με τα οποία είναι γνωστή η επιχείρηση είναι το Κρητικό Λιοτόπι, Αλέξανδρος, Διός και Estella. Η εταιρία εδρεύει στα Βριλήσσια Ατικής και δραστηριοποιείται στο χώρο επεξεργασίας και τυποποίησης ελαιολάδου, σπορελαίων και πυρηνελαίων. Το μεγαλύτερο μερίδιο του κύκλου εργασιών της καλύπτεται από την εμπορία ελαιολάδου, το οποίο διατίθεται τυποποιημένο ή χύμα στο εξωτερικά, το 60% περίπου, αλλά και στην εγχώρια αγορά.⁵

- **ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΚΛΕΚΤΑ ΕΛΑΙΑ Α.Ε.**

Η εταιρία Ελληνικά Εκλεκτά έλαια Α.Ε., ιδρύθηκε το 1994 με την επωνυμία Ανανίας Αθήνα Ελλάς Α.Ε. η οποία στα τέλη του 2000 τροποποιήθηκε στη σημερινή της μορφή. Είναι αποτέλεσμα της συγχώνευσης του κλάδου τυποποίησης της Μύλοι Σόγιας Α.Ε. με την εταιρία ελαιολάδου Ανανίας Αθήνα Ελλάς Α.Ε, μετά την εξαγορά της δεύτερης από την πρώτη. Η δραστηριότητα της Μύλοι Σόγιας Α.Ε στο χώρο της τυποποίησης και συσκευασίας σπορέλαιων ξεκίνησε το 1988 με το εμπορικό σήμα «το Λαμπερό» . Σήμερα, η οικογένεια λαδιών «το Λαμπερό» περιλαμβάνει σογιέλαιο, αραβοσιτέλαιο και ηλιέλαιο. Τα προϊόντα βρίσκονται τοποθετημένα στις μεγαλύτερες αλυσίδες υπεραγορών.²⁶

Η Ανανίας Αθήνα Ελλάς Α.Ε. «ξεκίνησε» πριν 75 χρόνια σαν ένα κατάστημα ελαιολάδου στην Νότια Πελοπόννησο. Σήμερα, στα προϊόντα της συμπεριλαμβάνονται κάθε είδους ελαιόλαδα και ελιές και οι εξαγωγές φτάνουν στο Ηνωμένο Βασίλειο, στις Η.Π.Α. και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η εταιρία ασχολείται κυρίως με την επεξεργασία και τυποποίηση ελαιολάδου, πυρηνελαίου, σπορέλαιων και ελιών. Το μεγαλύτερο ποσοστό του κύκλου εργασιών της καλύπτεται από την παραγωγή και διάθεση σπορέλαιων, ενώ μόλις το 30%-35% καλύπτεται από τις πωλήσεις ελαιολάδου. Τα εμπορικά σήματα με τα οποία είναι γνωστή η εταιρία, είναι: Ανανίας, Αστερία, Δήμητρα και Αίγλη. Η έδρα της εταιρίας βρίσκεται στην Αθήνα, στην οδό Βουκουρεστίου, όπου βρίσκονται οι εγκαταστάσεις της, ενώ για την κάλυψη των πάγιων αναγκών της, διαθέτει 45 άτομα.⁵

Το όραμα και η φιλοσοφία της επιχείρησης, είναι η παραγωγή και διάθεση προϊόντων υψηλής ποιότητας, με έμφαση στα εθνικά μας προϊόντα., ο σεβασμός στους πελάτες μέσα από τη συνεχή προσπάθεια παραγωγής ποιοτικών προϊόντων καθώς και η απορρόφηση των εθνικών προϊόντων και η εξαγωγή τους στις αγορές του εξωτερικού με σκοπό την τόνωση της Ελληνικής οικονομίας.

Τα προϊόντα παράγονται στις σύγχρονες βιομηχανικές εγκαταστάσεις της εταιρίας, όπου τηρούνται όλοι οι κανόνες των συστημάτων ποιότητας και υγιεινής. Η ποιότητα των πρώτων, βοηθητικών υλών αλλά και των τελικών προϊόντων ελέγχεται στο πλήρως εξοπλισμένο χημείο της εταιρίας από εξειδικευμένους χημικούς.²⁶

- **ΕΛ-ΠΥ Α.Β.Ε.Ε.**

Η εταιρία ΕΛ-ΠΥ Α.Β.Ε.Ε., ιδρύθηκε το 1995 με την επωνυμία ΕΛ-ΠΥΡ Α.Β.Ε.Ε.. Το έτος 2001 η εταιρία απέκτησε τη σημερινή της επωνυμία. Η εταιρία εδρεύει στην Αθήνα, απασχολεί 35 άτομα, ενώ ασχολείται με την τυποποίηση ελαιολάδου.⁵

- **ΕΛΣΑΠ Α.Ε.**

Η εταιρία Ελσαπ Α.Ε. ιδρύθηκε το 1983, με έδρα την Αθήνα ενώ το 1994 μετέφερε την έδρα της στο Ναύπλιο.⁵

- **ΙΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε.**

Η εταιρία Ιονικές Επιχειρήσεις Α.Ε, ιδρύθηκε το 1994 με έδρα την Κέρκυρα, προκειμένου να συνεχίσει τις εργασίες της εταιρίας Τσουκαλάς Σπύρος & Σία Ε.Ε., η οποία προϋπήρχε ήδη από το 1962. Η εταιρία δραστηριοποιείται στο χώρο της τυποποίησης ελαιολάδου, πυρηνελαίου και σπορέλαιων. Το μεγαλύτερο ποσοστό του κύκλου εργασιών της καλύπτεται από την εμπορία και τυποποίηση ελαιολάδου, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό καλύπτεται από την εμπορία και τυποποίηση πυρηνελαίου και σπορέλαιων. Τα εμπορικά σήματα με τα οποία έγινε γνωστή η επιχείρηση, είναι Διώνη, Σταλιά, Αλκμήνη και Κρίσια. Η εταιρία χαρακτηρίζεται ως μικρού μεγέθους, καθώς το ανθρώπινο δυναμικό της αποτελείται από μόλις 5 άτομα.⁵

- **ΚΟΡΕ Α.Ε.**

Η εταιρία Κορέ Α.Ε., ιδρύθηκε το 1986, με έδρα την Αθήνα. Η Κορέ Α.Ε. δραστηριοποιείται κυρίως στο χώρο της τυποποίησης και εμπορίας σπορέλαιων, ελαιολάδου και πυρηνελαίου, ενώ είναι και τοπικός αντιπρόσωπος ξυδιού, καφέ, μπύρας και εμφιαλωμένου υγραερίου. Η εταιρία Κορέ, απασχολεί 50 άτομα ως μόνιμο προσωπικό. Τα εμπορικά σήματα με τα οποία έχει γίνει γνωστή είναι: Κόρη, Κτήμα και Ολίβια.⁵

- **ΚΟΥΡΙΔΑΚΗ ΑΦΟΙ Α.Ε.**

Η εταιρία Κουριδάκη, ιδρύθηκε το 1991 με έδρα τα Χανιά της Κρήτης. Η εταιρία απασχολεί 10 άτομα, ενώ δραστηριοποιείται στο χώρο της παραγωγής και τυποποίησης ελαιολάδου και στο χώρο των βιολογικών καλλιεργειών. Τα εμπορικά σήματα με τα οποία είναι γνωστή η εταιρία είναι: Κρητικό Ελαιόλαδο, Κρητικό Σμαράγδι, Φαίδρα, Λισσός, Ζωηφόρον, Κάλλιστον, Εύοσμον, Κρητικός Μύθος. Το μεγαλύτερο ποσοστό του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, το 70% περίπου, προέρχεται από την πώληση τυποποιημένου ελαιολάδου, ενώ ποσοστό 40%-50% διατίθεται προς πώληση σε χώρες του εξωτερικού.⁵

Τα δυνατά σημεία της επιχείρησης, είναι: η πολυετής εμπειρία και γνώση στο χώρο της παραγωγής, της τυποποίησης και της εμπορίας του ελαιολάδου, η ικανότητα και ευελιξία της χρησιμοποίησης μεγάλων ποσοτήτων (περίπου 8.000-10.000 τόνους) κάθε χρόνο, η εξαιρετική ποιότητα των πρώτων υλών, η καθετοποίηση της γραμμής παραγωγής, η έγκαιρη λήψη αποφάσεων καθώς και η έκδηλη αγάπη για τα προϊόντα που παράγει και ο σεβασμός στον καταναλωτή.²⁷

- **ΚΡΕΤΑ ΦΟΥΝΤ Ε.Π.Ε.**

Η εταιρία Κρέτα Φουντ Ε.Π.Ε., ιδρύθηκε το 1993 με έδρα τα Χανιά της Κρήτης και την επωνυμία Μπλου Σταρ Ε.Π.Ε.. Το 1994 η εταιρία μετονομάστηκε σε Κρέτα Φουντ ΕΠΕ, ενώ ολοκληρωμένες και πλήρεις δραστηριότητες η εταιρία

απέκτησε από το 1998. Η εταιρία απασχολεί 7 άτομα, και δραστηριοποιείται στο χώρο της τυποποίησης και εμπορίας ελαιολάδου, το οποίο διαθέτει τόσο στην εγχώρια αγορά όσο και στο εξωτερικό και συγκεκριμένα στην Ιαπωνία, στις ΗΠΑ και στην Ε.Ε. σε ποσοστό που κυμαίνεται από 10%-30%. Η εταιρία διαθέτει στην αγορά ελαιόλαδο με την ονομασία Cretegold.⁵

- **ΜΙΝΕΡΒΑ Α.Ε. ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

Η εταιρία ιδρύθηκε το 1971 με την επωνυμία Μινέρβα Ελαιουργική Βιομηχανική και Εμπορική Α.Ε.- Άγγελος Σαχπάλογλου & Σία. Προήλθε από μετατροπή της νομικής μορφής της εταιρίας Σαχπάλογλου Άγγελος & Σία Ο.Ε., η οποία είχε ιδρυθεί από το 1969, ενώ η προϋπήρχε από το 1952. Το 2000 η εταιρία Μινέρβα Α.Ε. Ελαιουργικών Επιχειρήσεων, απορρόφησε την εταιρία Ρέα Α.Β.Ε.Ε. Περίπου το 50% του κύκλου εργασιών της εταιρίας, προέρχεται από την πώληση ελαιολάδου και πυρηνελαίου, το οποίο διαθέτει κυρίως στην ελληνική αγορά. Ωστόσο η επιχείρηση, πραγματοποιεί και εξαγωγές, που προορίζονται κυρίως για χώρες της Ευρώπης, της Αμερικής, της Αυστραλίας, της Κίνας και της Αφρικής και καλύπτουν περίπου το 20% των συνολικών πωλήσεων της εταιρίας.⁵

Η έδρα της εταιρίας, βρίσκεται στη Μεταμόρφωση Αττικής ενώ διαθέτει 200 άτομα μόνιμο προσωπικό. Ανάμεσα στις δραστηριότητες της επιχείρησης, περιλαμβάνονται η επεξεργασία και τυποποίηση ελαιολάδου, πυρηνελαίου και σπορέλαιων, καθώς και η παραγωγή μαργαρίνης και μαγειρικών λιπών. Εκτός των προαναφερθέντων, η εταιρία έχει προχωρήσει και στην εισαγωγή και εμπορία ρυζιού, απορρυπαντικών και σαπουνιών. Η εταιρία διαθέτει τρία εμπορικά σήματα ελαιολάδου με τις ονομασίες: Μινέρβα, Χωριό, Νίκη.⁵

- **ΜΠΛΑΟΥΕΛ ΦΡΙΝΤΡΙΧ**

Η εταιρία Μπλάουελ Φρίντριχ, ιδρύθηκε το 1980. Το μεγαλύτερο ποσοστό του κύκλου εργασιών της επιχείρησης. Καλύπτεται από την πώληση ελαιολάδου, ενώ μικρότερο ποσοστό καταλαμβάνουν οι πωλήσεις των ελιών. Η εταιρία

έχει επεκτείνει τις δραστηριότητές της στο εξωτερικό καθώς το 985 της συνολικής ποσότητας ελαιολάδου, εξάγεται σε χώρες του εξωτερικού.⁵

Η έδρα της εταιρίας, βρίσκεται στη Μεσσηνία και συγκεκριμένα στην Καλαμάτα, όπου βρίσκονται και οι εγκαταστάσεις της, απασχολεί 35 άτομα ενώ πέραν από την επεξεργασία και τυποποίηση ελαιολάδου, έχει επεκτείνει τις δραστηριότητές της και στην τυποποίηση ελιών, κάπαρης, πολτού ελιάς, σκόρδου και τσαγιού, ενώ παράλληλα, ασχολείται και με βιολογικές καλλιέργειες. Η εταιρία διαθέτει τέσσερα εμπορικά σήματα ελαιολάδου με τις παρακάτω ονομασίες: Mani, Greek Gold, Καλαμάτα Gold.^{5,28}

- **ΜΠΟΤΖΑΚΗΣ Α.Ε.**

Η εταιρία Μποτζάκης, ιδρύθηκε το 1995 στο Ηράκλειο Κρήτης και προέκυψε, από μετατροπή της ατομικής επιχείρησης Μποτζάκης Γεώργιος που προυπήρχε από το 1985. Το μεγαλύτερο ποσοστό ελαιολάδου που επεξεργάζεται το διαθέτει σε μορφή χύμα, ενώ ένα μικρότερο ποσοστό αυτού τυποποιείται και διατίθεται στο αγοραστικό κοινό. Το ήμισυ περίπου των πωλήσεων της εταιρίας, προέρχεται από εξαγωγές που πραγματοποιεί η τελευταία στη Γερμανία, την Ιταλία, την Αμερική, την Κορέα και την Αυστραλία. (Κλαδική Μελέτη ICAP) Η εταιρεία διαθέτει ένα πραγματικά υπερσύγχρονο, κάθετα οργανωμένο εργοστάσιο παραγωγής στο Αλάγνι Ηρακλείου.

Η εταιρεία έχει πιστοποιηθεί από την ΔΗΩ - Οργανισμός Ελέγχου & Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων σύμφωνα με τον κανονισμό 2092/91 και σύμφωνα το USDA/NOP Final Rules, μέλος της IFOAM όσον αφορά την παραγωγή, συσκευασία, διατήρηση και επισήμανση γεωργικών προϊόντων, καθώς επίσης και την BIO ΕΛΛΑΣ σύμφωνα με τον κανονισμό 2092/91. Η εταιρία έχει επίσης πιστοποιηθεί με ISO9001/2000 και HACCP.²⁹

Η έδρα της εταιρίας είναι το Ηράκλειο της Κρήτης, όπου βρίσκονται και οι εγκαταστάσεις της εταιρίας, όπου και απασχολούνται 7 άτομα. Η εταιρία δραστηριοποιείται αποκλειστικά στο χώρο της επεξεργασίας και τυποποίησης

ελαιολάδου. Τα εμπορικά σήματα με τα οποία είναι γνωστή η εταιρία είναι: Cretan Prince, Creta Oil, Olyssos, Lando.⁵

- **ΟΛΥΜΠΙΑ ΧΕΝΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε.**

Η εταιρία, ιδρύθηκε το 1989 στα Δουνέικα Ηλείας με την επωνυμία Ολύμπια Αγροτική & Βιομηχανική Α.Ε., η οποία το 1999 έλαβε τη σημερινή της ονομασία. Το σημαντικότερο ποσοστό του κύκλου εργασιών της προέρχεται από την πώληση ελαιολάδου και επιτραπέζιων ελιών που προορίζονται κυρίως για την κάλυψη της εγχώριας ζήτησης. Όσον αφορά ειδικότερα το ελαιόλαδο, μέρος αυτού εξάγεται στην Αυστραλία, στις ΗΠΑ και στην Ιαπωνία.⁵

Η φιλοσοφία της εταιρείας Ολύμπια Ξενία Α.Β.Α.Ε. είναι να προσφέρει - όπως άλλωστε κάνει τόσα χρόνια, προϊόντα μόνο άριστης ποιότητας στις καλύτερες δυνατές τιμές χωρίς όμως συμβιβασμούς στην ποιότητα τους κι αυτό είναι που για τόσα χρόνια προσπαθούμε.³⁰

Έτσι η εταιρεία και μετά και την πιστοποίησή της κατά ISO 9001 από τον ΕΛΟΤ εδώ και 4 χρόνια προσπαθεί συνέχεια να φέρει τα παραδοσιακά αυτά προϊόντα πιο κοντά και στους νέους ανθρώπους με συνεχή έρευνα και λανσάρισμα προϊόντων παραδοσιακών μεν αλλά με νέες αντιλήψεις.³⁰

Η έδρα της εταιρίας, βρίσκεται στο 81^ο χιλιόμετρο της Εθνικής οδού Πατρών-Πύργου, στο ύψος της Αμαλιάδας. Η εταιρία έχει 50 υπαλλήλους και δραστηριοποιείται στο χώρο της τυποποίησης ελαιολάδου, ελιών, ελαιόπαστας και παραγωγής και εμπορίας τουριστών. Η εταιρία διαθέτει τρία εμπορικά σήματα ελαιολάδου με τις εξής ονομασίες: Xenia, Olympia Xenia.⁵

- **ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΕΜΜ Π. Α.Β.Ε. & Τ.Ε.**

Η Παπαϊωάννου Α.Ε. αποτελεί το τελευταίο στάδιο μιας μακράς σχέσης με το ελαιόλαδο, το ξεκίνημα της οποίας πηγαίνει πολύ πίσω στις αρχές της δεκαετίας του 50. Ήταν τότε όταν πραγματοποιούσε τα πρώτα επιχειρηματικά

βήματα στο ελαιόλαδο σ' ένα μικρό ορεινό χωριό της Πελοποννήσου, (το Ελαιοχώρι).³¹

Μέσα από την σχέση ζωής και την αφοσίωσή της προς το προϊόν και σε συνδυασμό με τον σεβασμό προς τον καταναλωτή και τους πελάτες, κατάφερε να διευρύνει το μέγεθος της επιχειρηματικής της δράσης πάρα πολύ μέσα σ' ένα σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα.³¹

Η εταιρία Παπαϊωάννου Εμμ Π. Α.Β.Ε. & Τ.Ε, ιδρύθηκε το 1991 στην Παλλήνη Αττικής προκειμένου να συνεχίσει τις εργασίες της επιχείρησης Παπαϊωάννου Εμμανουήλ η οποία είχε ιδρυθεί το 1985 και η οποία αποτελούσε και αυτή συνέχεια της εταιρίας Παπαϊωάννου Εμμ. & Σία Ο.Ε. η οποία είχε ιδρυθεί το 1976. Το 1993 η εταιρία μετέφερε την έδρα της στα Σπάτα, όπου βρίσκονται σήμερα οι εγκαταστάσεις της. Η επιχείρηση απασχολεί σήμερα 8 άτομα και δραστηριοποιείται κυρίως στο χώρο της επεξεργασίας και τυποποίησης ελαιολάδου και σπορέλαιων και της εμπορίας ελιών. Η εταιρία διαθέτει τρία εμπορικά σήματα με τις εξής ονομασίες: Αρκαδία, Αγνό Καλαμάτας και Αρκάδας.⁵

- **ΠΑΣΠΑΤΗΣ Γ. Α.Β.Ε.**

Η εταιρία Πασπάτης Γ. Α.Β.Ε., ιδρύθηκε το 1993. με έδρα τη Νέα Ιωνία Αττικής, και προήλθε από μετατροπή της εταιρίας Πασπάτης Γεώργιος ΕΠΕ, η οποία προϋπήρχε από το 1987.⁵

Η εταιρία Πασπάτης εδρεύει στη Νέα Ιωνία Αττικής, απασχολεί 5 άτομα, ενώ ασχολείται αποκλειστικά με την επεξεργασία και το χονδρικό εμπόριο μη τυποποιημένου ελαιολάδου.⁵

- **ΣΟΓΙΑ ΕΛΛΑΣ Α.Β.Ε.Ε.**

Η εταιρία Σόγια Ελλάς Α.Β.Ε.Ε., ιδρύθηκε το 1976 με έδρα την Αθήνα με την επωνυμία Σόγια Ελλάς Α.Β.Ε.Ε. Επεξεργασίας και Βιομηχανοποίησης Ελαιοδών Σπόρων. Κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους η επωνυμία της

τροποποιήθηκε αποκτώντας τη σημερινή της μορφή. Διαθέτει 200 άτομα προσωπικό και ασχολείται με την παραγωγή σογιάλεου, σογιέλαιου, λεκιθίνης, ηλιελαίου, ηλιάλευρου και μαργαρίνης. Επεξεργάζεται και τυποποιεί σπορέλαια, πυρηνέλαια και ελαιόλαδα, ενώ πραγματοποιεί εισαγωγές και χονδρικό εμπόριο δημητριακών. Το μεγαλύτερο μέρος του ελαιολάδου που επεξεργάζεται το διαθέτει, για τυποποίηση, στην εταιρία Κορέ ΑΕ με την οποία συνεργάζεται. Η εταιρία διαθέτει ελαιόλαδο με ένα εμπορικό σήμα με την ονομασία Orfeas.⁵

- **ΤΡΙΦΥΛΙΑ Α.Ε.**

Η εταιρία Τριφυλία Α.Ε., ιδρύθηκε το 1998 στην Κυπαρισσία Μεσσηνίας, κατόπιν μετατροπής της εταιρίας Κανελλοπούλου Ε. Κληρονόμοι Ε.Π.Ε. Το μεγαλύτερο ποσοστό του κύκλου εργασιών της προκύπτει από την πώληση ελαιολάδου, ενώ ένα μεγάλο τμήμα ελαιολάδου, διατίθεται σε μη τυποποιημένη μορφή στο εξωτερικό.⁵

Η εταιρία έχει έδρα τη Μεσσηνία, ενώ το μόνιμο προσωπικό της είναι 1 άτομο. Για την κάλυψη εποχιακών αναγκών προσλαμβάνει 10 επιπλέον άτομα. Η εταιρία ασχολείται κυρίως με την τυποποίηση ελαιολάδου, πυρηνελαίου και ελιών ενώ δραστηριοποιείται και στο χώρο της εμπορίας χύμα ελαιολάδου. Η εταιρία, διαθέτει στο αγοραστικό κοινό ελαιόλαδο με την επωνυμία της εταιρίας, Τριφυλία.⁵

- **ΦΑΚΛΑΡΗ ΑΦΟΙ Α.Ε.**

Η εταιρία Φακλάρη Αφοι Α.Ε., ιδρύθηκε το 1995 στο Άργος. Το μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικού κύκλου εργασιών της προέρχεται από την πώληση ελαιολάδου και με μικρότερο ποσοστό από την πώληση σπορελαίων και επιτραπέζιων ελιών.⁵

Η έδρα της εταιρίας βρίσκεται στο 7^ο χιλιόμετρο της Εθνικής οδού Άργους-Τρίπολης. Διαθέτει 10 άτομα προσωπικό και ασχολείται κυρίως με την

τυποποίηση ελαιολάδου, ελιών και σπορέλαιων. Διαθέτει στο καταναλωτικό κοινό ελαιόλαδο με την ονομασία «Αργολίς».⁵

- **ΦΟΥΦΑ Η. ΑΦΟΙ Α.Ε.**

Η εταιρία Φούφα Η. Αφοί Α.Ε., ιδρύθηκε το 1992 με την επωνυμία Ελαιουργία Αρκαδίας Α.Ε.. Το 1998 η επωνυμία της εταιρίας μετατράπηκε στη σημερινή. Το μεγαλύτερο μέρος του κύκλου εργασιών της προκύπτει από τις πωλήσεις ελαιολάδου, ποσοστό της τάξεως του 80%-90%, ενώ σημαντικό τμήμα του τυποποιημένου ελαιολάδου διατίθεται σε χώρες του εξωτερικού.

Η έδρα της εταιρίας, βρίσκεται στα Σπάτα. Χαρακτηρίζεται ως μία μικρού μεγέθους επιχείρηση καθώς το μόνιμο προσωπικό της αποτελείται από 8 άτομα. Η εταιρία δραστηριοποιείται βασικά στο χώρο της τυποποίησης ελαιολάδου και σπορέλαιων. Η επιχείρηση διαθέτει στην αγορά το ελαιόλαδο «Λιόφυτο».

3.5 Ανάλυση του Περιβάλλοντος του Σχεδίου

3.5.1 Φυσικό Περιβάλλον και Ποιότητα

Η διοίκηση της εταιρείας, έχει ήδη λάβει υπόψη της λόγω των οικολογικών ευαισθησιών της, τις πιθανές περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις για αυτό και σχεδίασε τις διεργασίες της μονάδας, σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο ISO 14001. Σύμφωνα με αυτές, η χρησιμοποίηση των υπολειμμάτων του εργοστασίου σε βιομηχανίες παραγωγής σαπουνιών και άλλων καλλυντικών και φαρμακευτικών προϊόντων, καθώς και σε βιομηχανίες παραγωγής φυτοφαρμάκων και ζωοτροφών.

Η διοίκηση της εταιρείας, έχοντας οικολογικές ευαισθησίες, ανέθεσε σε εξωτερικούς συμβούλους μια μελέτη περιβαλλοντολογικής διαχείρισης κατά

ISO 14001. Αφού έγινε η ανάλυση των επιπτώσεων και ανευρέθησαν οι σημαντικοί παράγοντες που επιδρούν στο περιβάλλον, αποφασίσθηκε η διαχείριση των αποβλήτων τόσο με σκοπό την εναρμόνιση με την περιβαλλοντολογική ευαισθησία, όσο και με εμπορικούς σκοπούς. Λεπτομερέστερη ανάλυση των μέτρων στα οποία θα προβεί η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε», θα ακολουθήσει στο Κεφάλαιο VIII.

3.5.2 Πολιτικό Περιβάλλον και Θεσμικό-Νομοθετικό Πλαίσιο

Όσον αφορά το πολιτικό περιβάλλον, αυτό διαγράφεται σταθερό για την επόμενη τετραετία. Τα τελευταία χρόνια γίνεται προσπάθεια προστασίας του καταναλωτή, καθώς το ελαιόλαδο γίνεται εύκολα θύμα νοθείας με σκοπό το εύκολο κέρδος. Για την προστασία επομένως του τελικού καταναλωτή η Κοινότητα έχει υιοθετήσει πολλούς κανονισμούς, οι κυριότεροι εκ των οποίων είναι οι κάτωθι:

- Κανονισμός 136/66/ΕΟΚ του Συμβουλίου «περί κοινής οργανώσεως της αγοράς στον τομέα των λιπαρών ουσιών»
- Κανονισμός 2568/91 της Επιτροπής «σχετικά με τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών ελαιολάδων και των πυρηνελαίων, καθώς και με τις σχετικές μεθόδους προσδιορισμού»
- Κανονισμός 2658/87/ΕΟΚ του Συμβουλίου-Κεφάλαιο 15 «για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο»
- Κανονισμός 1019/02 της Επιτροπής «για προδιαγραφές εμπορίας ελαιολάδου»
- Κανονισμός 2081/92/ΕΟΚ του Συμβουλίου «για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωγραφικών προϊόντων και των τροφίμων»
- Κανονισμός 2815/98/ΕΚ της Επιτροπής «σχετικά με τα εμπορικά πρότυπα»

Συγκεκριμένα ο Κανονισμός 1019/2002 τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό 1964/2002.

Με το νέο Κανονισμό: «Καθορίζονται κανόνες εμπορίας και ειδικοί κανόνες επισήμανσης για τα ελαιόλαδα και πυρηνέλαια που διατίθενται στο λιανικό εμπόριο, οι οποίοι συμπληρώνουν αυτούς που προβλέπονται από την οδηγία 13/2000, που αφορά στην επισήμανση, παρουσίαση και διαφήμιση των τροφίμων γενικά»

«Λιανικό εμπόριο, σύμφωνα με το νέο κανονισμό, θεωρείται η πώληση του τελικού καταναλωτή εξαιρετικού παρθένου και παρθένου ελαιολάδου, ελαιολάδου και πυρηνελαίου, ως έχουν ή ενσωματωμένα σε τρόφιμα»

«Από την 1^η Νοεμβρίου 2003, η πώληση στο λιανικό εμπόριο των παραπάνω ελαιολάδων και πυρηνελαίων επιτρέπεται μόνο σε συσκευασίες μέχρι πέντε λίτρα και οι οποίες πρέπει να έχουν ετικέτα με την επισήμανση που αναφέρεται παρακάτω και να είναι εφοδιασμένες με πώμα μίας χρήσης»

«Ο κανονισμός δίνει τη δυνατότητα στα κράτη-μέλη να καθορίσουν συσκευασίες πάνω από πέντε λίτρα μόνο για έλαια που προορίζονται για κατανάλωση σε νοσοκομεία, εστιατόρια, καντίνες ή άλλες συλλογικές εστιάσεις»

Η υποχρέωση της χρήσης μέγιστης σημασμένης πεντόλιτρης συσκευασίας και από τον παραγωγό, εκτιμάται ότι θα περιορίσει σημαντικά την ανεξέλεγκτη διάθεση χύμα ελαιολάδου, που αποτέλεσμα θα έχει την αναβάθμιση της ποιότητας του ελαιολάδου. Από την άλλη πλευρά όμως, ο τελικός καταναλωτής θα κληθεί να καταβάλλει υψηλότερο οικονομικό τίμημα, αφού πλέον θα είναι αναγκασμένος να προμηθεύεται το ελαιόλαδο σε περισσότερες μικρές πεντόλιτρες συσκευασίες, πληρώνοντας έτσι το κόστος του περιέκτη.

Το άρθρο 3 του τροποποιημένου κανονισμού, αναφέρεται στη σήμανση των συσκευασιών ελαιολάδου. Η σήμανση επομένως των ελαίων πρέπει να περιλαμβάνεται με τρόπο ευκρινή και ανεξίτηλο, εκτός από την ονομασία πώλησης θα πρέπει να περιλαμβάνει την ακόλουθη πληροφορία για κάθε

κατηγορία ελαίου. Συγκεκριμένα για το παρθένο ελαιόλαδο αυτό θα πρέπει στη συσκευασία να ορίζεται «ελαιόλαδο που παράγεται από ελιές και μόνο με μηχανικές μεθόδους»

Ωστόσο η υποχρεωτική πληροφόρηση για την ποιοτική κατηγορία, οφείλεται να μην καταστρατηγηθεί από τις επιχειρήσεις τυποποίησης ελαιολάδου. Η πληροφόρηση αυτή θα είναι θεμιτό να μην κρυφτεί στη οπίσθιο μέρος της συσκευασίας. Επιπλέον το ανεξίτηλο της υποχρεωτικής σήμανσης χρήζει περαιτέρω αποσαφήνιση προκειμένου να καταστεί μη εφικτή η καθ' οιονδήποτε τρόπο παραποίηση της συσκευασίας.

Όσον αφορά τα μείγματα φυτικών ελαίων και ελαιολάδου, ο νέος κανονισμός αναφέρει ότι η ονομασία πωλήσεως και η επισήμανση στην περίπτωση μειγμάτων ελαιολάδων θα πρέπει να αναφέρεται ως : «Μείγμα φυτικών ελαίων (ή συγκεκριμένα ονόματα των σπορέλαιων) και ελαιολάδου, το ποσοστό του οποίου ανέρχεται σε (...%).» Επίσης ο νέος κανονισμός, επιτρέπει την προβολή της παρουσίας ελαιολάδου, με εικόνες ή γραφικές παραστάσεις, μόνο στην περίπτωση κατά την οποία το ποσοστό του στο μείγμα είναι ανώτερο του 50%. Βάσει του άρθρου 6 του ανωτέρου κανονισμού, φαίνεται ότι καταβάλλεται προσπάθεια βελτίωσης και όχι υποβάθμισης του ελαιολάδου, ενώ σκοπό έχει την άμεση προστασία του καταναλωτή από νοθευμένα προϊόντα.

Όσον αφορά τις εξακριβώσεις των προαιρετικών ενδείξεων όπως «πρώτη πίεση εν ψυχρώ», «εξαγωγή εν ψυχρώ», «οξύτητα», οργανοληπτικά χαρακτηριστικά καθώς και τα αναγραφόμενα στα μείγματα φυτικών ελαίων και ελαιολάδου, ο κανονισμός καθορίζει την ανάγκη καθιέρωσης από τα οικεία κράτη μέλη, ενός συστήματος έγκρισης των επιχειρήσεων, των εγκαταστάσεων συσκευασίας που βρίσκονται στο έδαφός τους. Η χορήγηση έγκρισης προκειμένου να αναγραφεί στη συσκευασία η χώρα καταγωγής του ελαιολάδου, είναι απαραίτητη. Διευκρινίζεται ότι ο προσδιορισμός της καταγωγής, συνίσταται στην ένδειξη ενός κράτους μέλους της κοινότητας, ή μίας τρίτης χώρας και δεν αφορά τα προϊόντα που απολαμβάνουν

Προστατευμένης Ονομασίας Προέλευσης ή Προστατευμένης Γεωγραφικής Ένδειξης.

Με βάση επομένως τον Κανονισμό 1019/02, οι αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, όπως ο ΕΦΕΤ, ΓΚΧ και το Υπουργείο Γεωργίας, οφείλουν να διαμορφώσουν ενιαία εθνικά μέτρα εφαρμογής, με βασικό στόχο τη μέγιστη αξιοποίηση των δυνατοτήτων ανάδειξης της ποιότητας του ελληνικού ελαιολάδου. Είναι αδήριτη ανάγκη η εφαρμογή ενός συνεκτικού και αποτελεσματικού συστήματος ελέγχων σε όλο το φάσμα παραγωγής, τυποποίησης, εμπορίας και διάθεσης του ελαιολάδου, όπως και το κατάλληλο πλαίσιο ενημέρωσης των καταναλωτών και των επιχειρήσεων. Συνάμα στη σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη αγορά, προκειμένου οι επιχειρήσεις παραγωγής και τυποποιήσεως ελαιολάδου να είναι ανταγωνιστικές, είναι απαραίτητο να εφαρμόζουν επαρκή συστήματα αυτοελέγχου με βάση την εφαρμογή των αρχών του προτύπου HACCP. Το HACCP είναι ένα σύστημα διασφάλισης της ποιότητας και της υγιεινής των τροφίμων, που σκοπό έχει την αναγνώριση των κρίσιμων σημείων καθ'όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των, και τη λήψη διορθωτικών ενεργειών προκειμένου το τρόφιμο να καταστεί ασφαλές τόσο κατά την κατανάλωση όσο και κατά την απόθεσή του. Στην περίπτωση του ελαιολάδου συγκεκριμένα, το σύστημα αναγνωρίζει και ελαχιστοποιεί τόσο χημικούς κινδύνους (από φυτοφάρμακα), όσο και φυσικούς κινδύνους (γυαλιά από τους περιέκτες, ή ξένα σώματα λόγω ανεπιτυχούς φιλτραρίσματος).

3.5.3 Οικονομικό Περιβάλλον

Οι διάφοροι οικονομικοί παράγοντες που επικρατούν κυρίως στη χώρα του εκάστοτε επενδυτικού σχεδίου, επηρεάζουν όπως είναι αναμενόμενο την επιτυχία και τη βιωσιμότητα του. Η περιοχή εγκατάστασης της υπό μελέτη επιχείρησης, είναι η Βιομηχανική Περιοχή Πατρών και ανήκει στη Β' περιοχή κινήτρων, ωστόσο επειδή πρόκειται για εγκατάσταση νέας βιομηχανικής μονάδας υπάγεται στη Γ' περιοχή κινήτρων, μέσω του αναπτυξιακού νόμου 2601/86. Ειδικότερα ο αναπτυξιακός νόμος, παρέχει τη δυνατότητα βελτίωσης

του βιοτικού επιπέδου αναπτυσσόμενων περιοχών, με τη δυνατότητα επενδύσεων στις περιοχές γεγονός που θα συνεπικουρήσει στην περαιτέρω ανάπτυξη τους. Μέσω του αναπτυξιακού νόμου, η εταιρεία θα χρηματοδοτηθεί με τη μορφή επιδοτήσεων και επιχορηγήσεων. Είναι προφανής επομένως ο βαθμός σημαντικότητας ύπαρξης παρεμφερών οικονομικών παροχών.

Πέραν όμως των προαναφερθέντων κινήτρων που δύναται να λάβει η εταιρεία, θα πρέπει να εξετασθεί με λεπτομέρεια το ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον της χώρας όπου πρόκειται να πραγματοποιηθεί η επένδυση. Η Ελλάδα, κατατάσσεται ανάμεσα στις μικρότερες οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά απολαμβάνει τα τελευταία χρόνια σημαντική ανάπτυξη με σχετικά χαμηλό πληθωρισμό. Το 2001 και το 2002, το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν αυξήθηκε με ρυθμό της τάξεως του 4,1% και 4,0% αντίστοιχα. Το 2003 το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν αυξήθηκε με ρυθμό 3,7% και με δείκτη πληθωρισμού της τάξεως του 3,1%. Φαίνεται επομένως ότι η ελληνική οικονομία έχει εισέλθει σε μία αναπτυξιακή τροχιά και αναμένεται να συνεχιστεί και τα επόμενα χρόνια.

Άλλοι οικονομικοί δείκτες που θα συντελέσουν στην εκτενέστερη ανάλυση του οικονομικού περιβάλλοντος της Ελλάδος, είναι οι δείκτες ανεργίας, που φαίνεται να ακολουθεί κατιούσα τάση τα τελευταία χρόνια, από 11,9% που ήταν το 1999 σε 9,9% το 2002. Το 2003 ο δείκτης ανεργίας διαμορφώθηκε στο 9,6%.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι δείκτες ανεργίας και απασχόλησης κατά την περίοδο 1998-2002:

Πίνακας III-16

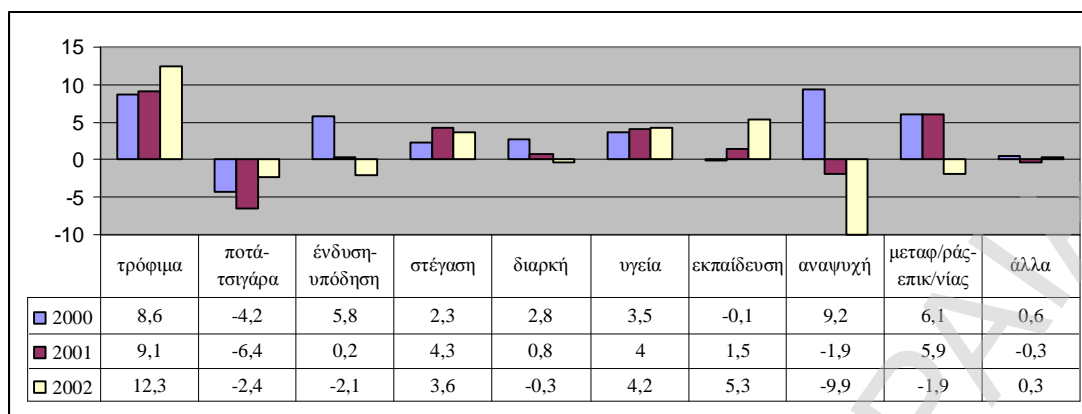
Δείκτες Ανεργίας και Απασχόλησης κατά την Περίοδο 1998-2002

	1998	1999	2000	2001	2002
Εργατικό Δυναμικό (σε χιλιάδες)	4445,7	4463,2	4437,4	4362,2	4369
Εργαζόμενοι (σε χιλιάδες)	3967,2	3939,8	3946,3	3917,5	3948,7
% επί του συνόλου του εργατικού δυναμικού	89,2	88,3	88,9	89,8	90,4
Ανεργοί (σε χιλιάδες)	478,5	523,4	491,1	444,7	420,1
% επί του συνόλου του εργατικού δυναμικού	10,7	11,7	11,1	10,2	9,6

Οι κυριότεροι παράγοντες που οδήγησαν την ελληνική οικονομία σε αναπτυξιακή τροχιά, είναι τόσο ο υψηλός δείκτης οικοδόμησης λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων, όσο και η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη (12^ο μέλος) τον Ιανουάριο του 2001. Ο σχετικά υψηλός ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, στηρίχθηκε σε εξωγενείς κυρίως παράγοντες, οι οποίοι προέκυψαν εν μέρει με την εισροή πόρων από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε., καθώς και με τη ραγδαία ανάπτυξη της καταναλωτικής πίστης. Ωστόσο, οι προοπτικές για τη συνέχιση υψηλού ρυθμού ανάπτυξης δεν παρουσιάζονται ευοίωνες, αν παραμείνει ίδιος ο τρόπος ενίσχυσης της οικονομικής δραστηριότητας. Προκειμένου να διατηρηθεί υψηλός ο ρυθμός ανάπτυξης σε μονιμότερη βάση, θα πρέπει να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις και το κατάλληλο κλίμα προκειμένου να αναλάβει ο ιδιωτικός επιχειρηματικός τομέας, σημαντικές πρωτοβουλίες και να αναπτυχθούν νέοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας με έμφαση στον εξαγωγικό προσανατολισμό. Στόχος είναι η ανάπτυξη να βασίζεται στον ιδιωτικό επιχειρηματικό τομέα και να οδηγήσει στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης. Εξίσου σημαντική είναι και η προσέλκυση στον ελλαδικό χώρο ξένων επενδύσεων.³²

Όσον αφορά τον πληθωρισμό αυτός παρουσιάζεται να είναι σε υψηλότερα επίπεδα έναντι των υπολοίπων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αν και ακολουθεί πτωτική τάση. Το 2002 και το 2003 οι δείκτες πληθωρισμού ήταν 3,6% και 3,1% αντίστοιχα.

Παρά την προβλεπόμενη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και τη μείωση του ποσοστού ανεργίας, οι πληθωριστικές τάσεις εντάθηκαν με αποτέλεσμα τα περισσότερα νοικοκυριά στην ελληνική επικράτεια να εμφανίζονται απαισιόδοξα όσον αφορά στα οικονομικά τους ιδιαίτερα λόγω του πληθωρισμού. Προκειμένου να παρουσιασθούν οι αναμενόμενες μεταβολές στην καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών, και τι επιδράσεις θα υπάρξουν όσον αφορά την κατανάλωση τροφίμων, διεξήχθη έρευνα τα αποτελέσματα της οποίας, παρουσιάζονται στο παρακάτω διάγραμμα:

Διάγραμμα III-10

Μεταβολή της Καταναλωτικής Δαπάνης των Νοικοκυριών κατά την Περίοδο 2000-2002

Όπως παρουσιάζεται στον παραπάνω πίνακα, τα νοικοκυριά μείωσαν σημαντικά τις δαπάνες τους όσον αφορά την ένδυση, την υπόδηση, τα ποτά, τα τσιγάρα, τις δαπάνες για αναψυχή καθώς και τις δαπάνες για διαρκή καταναλωτικά αγαθά, ενώ φαίνεται ότι συγκέντρωσαν την προσοχή και το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματός τους για αγορά ειδών πρώτης ανάγκης όπως είναι τα τρόφιμα, και κατ' επέκταση το ελαιόλαδο, το οποίο και εξετάζεται, για την ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη, και εν τέλει για την εκπαίδευσή των ίδιων καθώς και των παιδιών τους. Επομένως από τα προαναφερθέντα, εξάγεται το συμπέρασμα ότι ακόμα και μία σημαντική αύξηση του πληθωρισμού, δε είναι ικανή να επηρεάσει καθοριστικά την κατανάλωση ειδών πρώτης ανάγκης, όπως είναι το ελαιόλαδο, το οποίο αποτελεί απαραίτητο συστατικό της ελληνικής διατροφής, καθώς τα νοικοκυριά φαίνεται να τοποθετούν τα τρόφιμα στην κορυφή της πυραμίδας των αναγκών τους.

Όσον αφορά το έτος 2005, οι προοπτικές φαίνονται ιδιαίτερα αισιόδοξες. Στην εσωτερική αγορά εργασίας, ο μέσος ακαθάριστος μισθός θα αυξηθεί κατά 5,8% σε τρέχουσες τιμές και 2,9% σε σταθερές τιμές ξεπερνώντας κατά τον τρόπο αυτό την αύξηση παραγωγικότητας, κατά μία ποσοστιαία μονάδα. Επίσης τα μέτρα της κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής, φαίνεται να δημιουργούν ένα ευνοϊκότερο περιβάλλον που θα επηρεάσει θετικά όλους τους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας, θα βελτιώσει την

ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, με αποτέλεσμα να ενισχυθούν οι εξαγωγές και οι επενδύσεις και να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας. Τα μέτρα της κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής που θα οδηγήσουν σε άνθηση της ελληνικής οικονομίας είναι:

- Η φορολογική μεταρρύθμιση κυρίως με τη σταδιακή μείωση των φορολογικών συντελεστών των επιχειρήσεων και των φυσικών προσώπων.
- Ο νέος αναπτυξιακός νόμος που θα προσφέρει αυξημένες ενισχύσεις, ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, και σημαντικά κίνητρα για την τόνωση των επενδύσεων και την εξομάλυνση των περιφερειακών ανισορροπιών.
- Η επίσπευση της απορρόφησης του Γ' ΚΠΣ, και η ορθολογικότερη αξιοποίησή τους.
- Η αξιοποίηση της μεταολυμπιακής εποχής και η προβολή των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας.
- Η υιοθέτηση εθνικής στρατηγικής για την περιφερειακή ανάπτυξη με άμεση προτεραιότητα της ενίσχυσης της ορεινής και νησιωτικής Ελλάδος
- Η αναδιάρθρωση των δημοσίων δαπανών υπέρ της υγείας, της παιδείας και γενικότερα του κοινωνικού κράτους.
- Η ήπια δημοσιονομική προσαρμογή με την πλήρη διαφάνεια της δημοσιονομικής διαχείρισης, τον περιορισμό των καταναλωτικών δαπανών, την αξιοποίηση της κινητής και ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου, την περιστολή της φοροδιαφυγής, τη μείωση των εξοπλιστικών δαπανών, και τη διαμόρφωση νέου πλαισίου για τις αποκρατικοποιήσεις.³³

Όσον αφορά στις μεσοπρόθεσμες προοπτικές της διετίας 2006-2007, ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να αγγίξει το 4,1%. Οι επενδύσεις, τόσο οι ιδιωτικές όσο και οι δημόσιες αναμένεται να αυξηθούν, ενώ θετική αναμένεται να είναι και η συμβολή του εξωτερικού τομέα, ύστερα από σημαντική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, που θα προέλθει από την αύξηση της

παραγωγικότητας. Ο πληθωρισμός αναμένεται να υποχωρήσει από 3,1% που ήταν το 2004 σε 2,7% το 2007.³³

Στην αγορά εργασίας, εκτιμάται άνοδος των πραγματικών μισθών κατά 2% ετησίως και του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος των εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα κατά 3,5% ετησίως, αύξηση της απασχόλησης και υποχώρηση του ποσοστού ανεργίας, περισσότερο από 2 ποσοστιαίες μονάδες το 2007.³³

3.5.4 Κοινωνικό Περιβάλλον

Η Ελλάδα κατέχει την υψηλότερη θέση παγκοσμίως στην κατά κεφαλήν κατανάλωση ελαιολάδου, με ποσότητα ελαιολάδου, που αγγίζει τα 23 κιλά, ποσότητα που συγκρινόμενη με τη μέση κατά κεφαλήν κατανάλωση που είναι 4,65 κιλά, στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αρκετά υψηλή. Οι αντίστοιχες κατά κεφαλήν καταναλώσεις στην Ιταλία και την Ισπανία που είναι χώρες με ιδιαίτερα ικανοποιητικές παραγωγές ελαιολάδου, είναι 12,41 κιλά και 13,68 κιλά. Η ροπή και η στροφή του Έλληνα προς τη μεσογειακή διατροφή, καθιστούν παράγοντες, ιδιαίτερα ευοίωνους για την εγχώρια αγορά ελαιολάδου.

Το ελαιόλαδο, δεν αποτελεί κάποιο είδος πολυτελείας, αλλά είδος πρώτης ανάγκης, καθώς χρησιμοποιείται κατά κόρον στη μαγειρική και στην παρασκευή φαγητών. Επιπροσθέτως, η ζήτηση του είναι έως ένα βαθμό ανελαστική και η κατανάλωση του δεν υπόκειται σε μεταβολές εξαιτίας δημογραφικών ή άλλων παραγόντων. Το ελαιόλαδο καταναλώνεται από όλες τις κοινωνικές τάξεις, από άτομα διαφορετικού φύλου, βιοτικού και μορφωτικού επιπέδου.³⁴

3.5.5 Τεχνολογικό Περιβάλλον

Η ραγδαία εξέλιξη σε τεχνολογικό επίπεδο, φαίνεται ότι έχει επηρεάσει και τις βιομηχανίες παραγωγής και επεξεργασίας ελαιολάδου. Συγκεκριμένα η επεξεργασία του ελαιολάδου, πραγματοποιείται σήμερα με αυτοματοποιημένα συστήματα, τα οποία αφενός επεξεργάζονται μεγαλύτερες ποσότητες ελαιολάδου, αφετέρου δε παράγουν καλύτερης ποιότητας ελαιόλαδο.

Ειδικότερα όσον αφορά τα ελαιουργεία, η τεχνολογική πρόοδος λαμβάνει τη μορφή εκσυγχρονισμού του εξοπλισμού τους με νέου τύπου φυγοκεντρικά μηχανήματα. Το σημαντικότερο πλεονέκτημα του τύπου αυτού μηχανημάτων (Decanters), ήρθε να λύσει κατά ένα μεγάλο μέρος το χρονίζον πρόβλημα των αποβλήτων των ελαιοτριβείων, καθώς ο διαχωρισμός του ελαιολάδου πραγματοποιείται χωρίς την προσθήκη νερού. Πέραν όμως της άμβλυνσης του προβλήματος των αποβλήτων, τα συγκεκριμένα μηχανήματα, παράγουν ποιοτικά ανώτερο λάδι, έχουν μικρή κατανάλωση νερού, και ελάχιστη δαπάνη για ζέσταμα του νερού με αποτέλεσμα να εξοικονομείται ενέργεια, παράγουν λάδι μεγάλης διατηρησιμότητας, κυρίως λόγω των αντιοξειδωτικών που περιέχονται στο τελευταίο και τέλος λειτουργούν αθόρυβα, βελτιώνοντας κατά τέτοιο τρόπο τις συνθήκες εργασίας των υπαλλήλων των ελαιουργείων.

3.6 Αδυναμίες του Κλάδου του Ελαιολάδου

- Οι ελληνικές εταιρείες αδυνατούν να κινηθούν αποτελεσματικά στην εξωτερική αγορά, παρότι το ελληνικό ελαιόλαδο, είναι καλύτερης ποιότητας από τα αντίστοιχα του εξωτερικού, (χαμηλή οξύτητα), για το λόγο αυτό οι Ιταλικές κατά κύριο λόγο εταιρείες, το αγοράζουν και το αναμειγνύουν με χαμηλότερης ποιότητας ελαιόλαδα, και το μεταπωλούν σε ανταγωνιστικές τιμές.
- Σημαντική αδυναμία του κλάδου του ελαιολάδου, αποτελεί και η διάθεση στην αγορά «χύμα» ελαιολάδου. Η διάρθρωση μάλιστα

μεταξύ «χύμα» και τυποποιημένου ελαιολάδου, άλλαξε δραστικά μετά την μείωση της ενίσχυσης στην τυποποίηση ελαιολάδου. Σήμερα η ενίσχυση τείνει να καταργηθεί, με αποτέλεσμα το τυποποιημένο ελαιόλαδο να καλύπτει μόλις το 25% της εγχώριας παραγωγής.

- Ακόμα μία σημαντική αδυναμία που αντιμετωπίζει ο κλάδος είναι η μη καθετοποίηση του, από την παραγωγή έως την τελική κατανάλωση, με αποτέλεσμα να μην αναπτύσσονται οικονομίες κλίμακας και οι ελληνικές ελαιοπαραγωγικές επιχειρήσεις να μην δρουν ανταγωνιστικά ως προς τις επιχειρήσεις του εξωτερικού.
- Ανάγκη για εκσυγχρονισμό των ελαιοτριβείων και ελαιοδεξαμενών.³⁵
- Η εισβολή στην κοινοτική και εγχώρια αγορά των σποροελαίων.²⁸
- Η αδυναμία πολιτικής χάραξης εξαγωγών επώνυμων προϊόντων
- Η χαλάρωση των μηχανισμών στήριξης και προστασίας του ελαιολάδου στα πλαίσια της τροποποίησης της Κοινής Οργάνωσης των Λιπαρών Ουσιών.³⁵
- Η αύξηση των εξαγωγών προς την Ευρωπαϊκή Ένωση από τις υπό ανάπτυξη χώρες (Μαρόκο, Τυνησία, Τουρκία). Σημειώνεται μάλιστα ότι η παραγωγή ελαιολάδου στις άνω χώρες προβλέπεται να αυξηθεί αφενός λόγω νέων δενδροφυτεύσεων, αφετέρου γιατί δεν προβλέπεται αύξηση της κατά κεφαλήν εγχώριας κατανάλωσης ελαιολάδου, λόγω της στασιμότητας των μισθών.³⁵
- Η μη ανάπτυξη της αγοράς ελαιολάδων ΠΟΠ (Προϊόν Ονομασίας Προέλευσης) και ΠΓΕ (Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης). Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί το βιολογικό λάδι Μάνης, που η ένδειξη ΠΟΠ έχει κατοχυρωθεί από Αυστριακή Εταιρεία³⁵

3.8 Η Στρατηγική του Μάρκετινγκ

Προκειμένου μία νέο-εισερχόμενη εταιρεία να οδηγηθεί σε βιώσιμη ανάπτυξη, θα πρέπει πολύ προσεκτικά και διεξοδικά να διεξαχθεί έρευνα της αγοράς, στην οποία πρόκειται να εισέλθει. Προτού επομένως μία επιχείρηση, ξεκινήσει την επιχειρηματική της δραστηριότητα, αλλά και κάθε χρόνο μετά την έναρξή της, θα πρέπει να συντάσσει ένα ετήσιο σχέδιο μάρκετινγκ, ώστε όχι μόνο να γνωρίζει, αλλά και να προγραμματίζει τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί, προκειμένου να διατηρήσει αλλά και να αυξήσει την πελατεία της, προσελκύοντας δυνητικούς καταναλωτές. Ο λόγος σύνταξης σχεδίου μάρκετινγκ σε ετήσια βάση, είναι ότι τίποτα δεν παραμένει αμετάβλητο στην αγορά

Τα μέρη, ενός σχεδίου μάρκετινγκ είναι τέσσερα:

1. Χαρτογράφηση της υπάρχουσας κατάστασης της αγοράς(Μέγεθος και ρυθμός ανάπτυξης της αγοράς)
  - Προϊόντα στην αγορά
  - Μέγεθος, αριθμός, στόχοι και στρατηγικές του ανταγωνισμού
  - Υπάρχοντα κανάλια διανομής
  - Μακροοικονομικό περιβάλλον
2. Στόχοι
  - Οικονομικοί
  - Στόχοι μάρκετινγκ
  - Άλλοι στόχοι
3. Στρατηγική
  - Ποιες θα είναι οι «ομάδες στόχοι» της επιχείρησης
  - Ποια προϊόντα θα προσφερθούν στους καταναλωτές, και πως αυτά θα «τοποθετηθούν», στο μυαλό των καταναλωτών.
  - Ποια θα είναι η στρατηγική τιμολόγησης των προϊόντων
  - Ποια θα είναι τα κανάλια διανομής των προϊόντων
4. Προώθηση προϊόντων
  - Διαφήμιση
  - Προώθηση πωλήσεων
  - Άμεσο μάρκετινγκ³⁶

3.7.1 Σκοποί και Στόχοι της υπό Μελέτη Βιομηχανικής Μονάδας

Οι κυριότεροι στόχοι της υπό μελέτη επιχείρησης, είναι αφενός η απόσπαση ενός ικανοποιητικού μεριδίου από την εγχώρια αγορά, αφετέρου δε η διάθεση στην αγορά ενός ποιοτικά ανώτερου και σημαντικά εύχρηστου προϊόντος. Μετά από την εξέταση της εγχώριας αγοράς ελαιολάδου, παρουσιάζεται κενό στην αγορά και στη διάθεση τυποποιημένων ελαιολάδων σε εύχρηστες και πρωτότυπες συσκευασίες.

Η εταιρεία «Ελαιόλαδον Α.Ε.» για το λόγο αυτό σκοπεύει να διαθέσει στην αγορά ελαιόλαδο σε συσκευασίες του 1 και των 5 λίτρων, όπως και οι ήδη υπάρχουσες ελαιοβιομηχανίες. Η διαφοροποίηση ωστόσο στην οποία πρόκειται να προβεί η υπό ίδρυση εταιρεία, έγκειται στη διαφορετική μορφή του περιέκτη. Η εταιρεία, σκοπεύει να διαθέσει στην αγορά συσκευασίες με ειδικά κουμπώματα και κανουλίσσες, προκειμένου ο καταναλωτής να ρυθμίζει την ποσότητα του ελαιολάδου που θέλει να καταναλώσει.

Σε προηγούμενο σημείο της παρούσας μελέτης, ελέχθη ότι η φαινομενική κατανάλωση ελαιολάδου για το έτος 2001 άγγιζε τους 323.287 τόνους και ότι ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης της φαινομενικής κατανάλωσης θα ήταν, υπό κανονικές συνθήκες 7,4%. Επομένως κατά το έτος έναρξης λειτουργίας της εταιρίας που ορίζεται ως το 2007 αναμένεται ότι η μελλοντική ζήτηση σε τόνους, θα είναι ίση με 507.860. Η υπό μελέτη επιχείρηση θα οδηγηθεί στην εγκατάσταση ονομαστικής δυναμικότητας 3000 τόνων ελαιολάδου, με πραγματικό συντελεστή απασχόλησης 85%, δηλαδή στοχεύει σε παραγωγή πραγματικής δυναμικότητας 2.550 τόνων το χρόνο σε μία βάρδια. Ο συντελεστής απασχόλησης θα είναι μικρότερος του 100, λόγω καθυστερήσεων και νεκρών χρόνων που θα εμφανίζονται κατά τη διάρκεια της παραγωγής, λόγω καθαρισμού των μηχανημάτων, αλλά και λόγω ενδεχόμενων επιδιορθώσεων των τελευταίων. Επιπροσθέτως η υπό μελέτη βιομηχανία, επέλεξε την εγκατάσταση μεγαλύτερης ονομαστικής δυναμικότητας για να αποφύγει στο μέλλον, νέες αγορές μηχανημάτων παραγωγής και καινούργιες διαμορφώσεις χώρων, στην περίπτωση της αύξησης της παραγωγής της. Βάσει των προηγούμενων, η υπό ίδρυση

μονάδα, στοχεύει σε κατάκτηση μεριδίου της αγοράς τυποποιημένου ελαιολάδου ίσο στην περιοχή της Αχαΐας ίσο με 12,6% κατά το πρώτο έτος λειτουργίας της, όπου η αγορά τυποποιημένου ελαιολάδου στην περιοχή της Αχαΐας είναι ίση με 19.786 τόνοι. Το προαναφερθέν μερίδιο, που αναμένεται να κατακτήσει η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα προκύψει αναλογικά από όλους τους ανταγωνιστές του κλάδου, καθώς ουδείς εξ' αυτών δεν έχει διανείμει στην αγορά ελαιόλαδο σε παρόμοια συσκευασία.

Το επόμενο στάδιο της ανάλυσης των στόχων και των σκοπών της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», είναι η καταγραφή των εσόδων της από το έτος ενάρξεως λειτουργίας της, που έχει καθοριστεί το 2007 και για μία πενταετία, δηλαδή μέχρι το 2012. Σύμφωνα με στοιχεία που παρατέθηκαν σε προηγούμενη παράγραφο, η αξία της εγχώριας αγοράς ελαιολάδου την ελαιοκομική περίοδο 2001/2002 ανήλθε στο ποσό των 445.000.000 ευρώ. Την ίδια περίοδο επομένως η μέση τιμή πώληση ενός τόνου ελαιολάδου ανήλθε στα 1.376 ευρώ ο τόνος το χύμα ελαιόλαδο. Προκειμένου ωστόσο η εταιρία να οδηγηθεί σε βιώσιμη ανάπτυξη θα πρέπει να αναπροσαρμόζει την τιμή της μονάδος του τυποποιημένου προϊόντος της, με βάση τον πληθωρισμό, που βάσει στοιχείων προβλέπεται να κυμανθεί περίπου στο 3,5%. Με βάση την αναπροσαρμογή με το μέσο ετήσιο δείκτη πληθωρισμού, η αξία της εγχώριας αγοράς ελαιολάδου για το έτος 2007, θα αγγίξει το ποσό των 523.000.000 €. Επομένως, τα συνολικά έσοδα που προβλέπεται να έχει η επιχείρηση, παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας III-17

Προβλεπόμενες Πωλήσεις Επενδυτικού Σχεδίου για την Περίοδο 2007-2013

Έτος	Ποσότητα (τόνοι)	Πωλήσεις (ευρώ)
2007	2.550	13.617.000
2008	2.550	14.093.595
2009	2.550	14.586.870
2010	2.550	15.097.410
2011	2.550	15.625.819
2012	2.550	16.172.722
2013	2.550	16.738.767

3.8.2 Στοχοθέτηση (Targeting)

Ένα σημαντικό βήμα κατά την ανάλυση του μάρκετινγκ, είναι και η επιλογή της κατάλληλης αγοράς-στόχου μέσα στην οποία θα δραστηριοποιηθεί η υπό μελέτη επιχείρηση. Τα τμήματα των πελατών που η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», σκοπεύει να προσεγγίσει προκειμένου να διαθέσει το προϊόν της, είναι οι οικογένειες, οι εργένηδες, οι χώροι μαζικής εστίασης και οι ενδιάμεσοι πελάτες, όπως οι υπεραγορές και τα παντοπωλεία.

Η επιλογή της συγκεκριμένης αγοράς-στόχου, έγινε βάσει της ανάγκης των καταναλωτών για άριστης ποιότητας προϊόντα και συγκεκριμένα ελαιολάδου, σε πιο πρακτική συσκευασία. Είναι προφανές, ότι με τους συμβατικούς περιέκτες δεν μπορεί να ρυθμιστεί η ποσότητα του ελαιολάδου που επιθυμεί κάποιος να καταναλώσει, ενώ παράλληλα πολλές φορές τα πώματα των συσκευασιών δεν είναι ασφαλή με αποτέλεσμα, όχι σπάνια να συμβαίνουν μικροατυχήματα. Τμήματα της αγοράς επομένως, φάνηκε να έχουν ανάγκη για συσκευασίες, καλαίσθητες αλλά κυρίως εύχρηστες. Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.» παρουσιάζεται στο προσκήνιο της ελληνικής αγοράς, με σκοπό να ικανοποιήσει την ανάγκη αυτή, διαθέτοντας νέες πρωτότυπες συσκευασίες.

3.8.3 Τοποθέτηση (Positioning)

Η αποτελεσματική και έξυπνη τοποθέτηση του προϊόντος στην αγορά, αποτελεί το αμέσως επόμενο βήμα στην ανάλυση του μάρκετινγκ. Στο στάδιο αυτό, παρουσιάζεται στους καταναλωτές, ο λόγος για τον οποίο πρέπει να αγοράσουν το προϊόν της υπό μελέτη εταιρίας. Για αυτό θα πρέπει να παρατεθούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του ελαιολάδου της εταιρίας έναντι των αντίστοιχων προϊόντων των ανταγωνιστριών εταιριών.

Η τοποθέτηση του προϊόντος περιλαμβάνει τέσσερα βασικά στάδια: την ευρεία τοποθέτηση, τη συγκεκριμένη τοποθέτηση αξίας και τέλος την πρόταση συνολικής αξίας. Πιο συγκεκριμένα και αναφορικά με την ευρεία τοποθέτηση, η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», επιλέγει τη διαφοροποίηση του προϊόντος έναντι αντίστοιχων προϊόντων ανταγωνιστριών εταιριών. Οι εναλλακτικές επιλογές

της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», ήταν να στοχεύσει σε ειδικό τμήμα της αγοράς ή να ακολουθήσει την τακτική του χαμηλού κόστους. Ωστόσο, επειδή οι τιμές του ελαιολάδου δε δύνανται να συμπιεστούν αρκετά, η εταιρία κατέληξε στην επιλογή της διαφοροποίησης. Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», επέλεξε συγκεκριμένα τη διαφοροποίηση του περιέκτη, καθώς από έρευνες παρατηρήθηκε κενό στο σημείο αυτό της αγοράς.

Εν συνεχεία και προκειμένου για τη συγκεκριμένη τοποθέτηση του προϊόντος στην αγορά, η υπό μελέτη εταιρία, σκοπεύει να επιστήσει την προσοχή των καταναλωτών στο διαφοροποιημένο χαρακτηριστικό του προϊόντος της, και δη στα ειδικά πώματα, τα οποία θα διευκολύνουν σημαντικά τη χρήση του εν λόγω σκεύασματος. Το προϊόν «ελαιόλαδο» επομένως, θα παρουσιαστεί στους καταναλωτές, ως : « ελαιόλαδο στην πιο πρακτική συσκευασία».

Το επόμενο στάδιο της τοποθέτησης του προϊόντος, αποτελεί, η τοποθέτηση αξίας του προϊόντος. Ως γνωστόν πολύ συχνά οι καταναλωτές, σκέφτονται με βάση το κόστος που θα έχει η αγορά του συγκεκριμένου προϊόντος τον οικογενειακό προϋπολογισμό τους. Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», σκοπεύει να ακολουθήσει τη στρατηγική «Περισσότερες Παροχές με τα Ίδια Χρήματα» (More for the Same). Δηλαδή, θα προσφέρει ένα προϊόν υψηλής ποιότητας στους καταναλωτές, αντάξιο των προϊόντων των εταιριών που κατέχουν τη μερίδα του λέοντος στην ελληνική αγορά, σε πιο πρακτική συσκευασία, χωρίς οι καταναλωτές να επιβαρύνονται το επιπρόσθετο κόστος της καινοτόμου συσκευασίας.

Το τέταρτο και τελευταίο στάδιο της διαδικασίας τοποθέτησης του προϊόντος, είναι η πρόταση συνολικής αξίας του προϊόντος. Η πρόταση συνολικής αξίας του προϊόντος, θα αποτελέσει και το κίνητρο αγοράς του προϊόντος, καθώς αντικατοπτρίζει τα πλεονεκτήματα που παρέχει το εν λόγω προϊόν έναντι των ήδη υπαρχόντων. Η πρόταση συνολικής αξίας του ελαιολάδου, της υπό μελέτη επιχείρησης εστιάζεται κυρίως στην πρακτική και πρωτότυπη συσκευασία, που θα δίνει στους καταναλωτές τη δυνατότητα να αποφεύγουν μικροατυχήματα και να ρυθμίζουν οι ίδιοι την ποσότητα ελαιολάδου που επιθυμούν να καταναλώσουν.

3.8.4 Στοιχειοθέτηση του Εμπορικού Σήματος της Εταιρείας

Σημαντική παράμετρος επιτυχίας μίας νεοεισερχόμενης εταιρίας, είναι η ύπαρξη ενός ισχυρού εμπορικού σήματος που θα την κάνει να ξεχωρίσει από τις υπόλοιπες και να εντυπωθεί με ευκολία στο μυαλό των καταναλωτών. Το εμπορικό σήμα (brand name) θα πρέπει να συγκεντρώνει ορισμένα χαρακτηριστικά, έτσι ώστε να είναι σε θέση να απορροφήσει σημαντικό τμήμα της αγοράς και να αποκτήσει πιστούς πελάτες.

Το όνομα της εταιρίας, θα πρέπει να είναι αρχικά κατανοητό, να απομνημονεύεται με ευκολία και να παροτρύνει τους καταναλωτές σε αγορά. Η εταιρία, επέλεξε το όνομα «Ελαιόλαδον» προκειμένου να παραπέμπει άμεσα τους καταναλωτές στο προϊόν που εμπορεύεται, ενώ χρησιμοποιεί την καθαρεύουσα, προκειμένου το όνομά της να αποκτήσει μία αριστοκρατική αίγλη, αλλά και για να δηλώσει την μακρόχρονη παρουσία του ελαιολάδου, ως βασικό συστατικό στη διατροφή των ανθρώπων.

Για τη στοιχειοθέτηση του εμπορικού σήματος της εταιρίας, επιλέχθηκε η ελληνική γλώσσα, καθώς το ελαιόλαδο, είναι ένα κατεξοχήν μεσογειακό προϊόν, με την Ελλάδα να κατατάσσεται στην τρίτη θέση της παγκόσμιας αγοράς ελαιολάδου. Για την Ελλάδα ειδικότερα, το ελαιόλαδο, κατέχει ιδιαίτερη θέση, καθώς αποτελεί εθνικό προϊόν

Ένας εξίσου σημαντικός παράγοντας που συντέλεσε στην επιλογή της συγκεκριμένης εμπορικής ονομασίας, είναι η ονομασία της εταιρίας Ελαις, που κατέχει σημαντικό μερίδιο στην αγορά ελαιολάδου. Η ονομασία «Ελαιόλαδον» επιλέχθηκε, καθώς πιθανόν να παραπέμπει στην προαναφερθείσα ανταγωνίστρια εταιρία, με αποτέλεσμα η εταιρία «Ελαιόλαδον» να καταφέρει να προσελκύσει σημαντική μερίδα των καταναλωτών της «Ελαις».

Προκειμένου το εμπορικό σήμα της εταιρίας, να αποκτήσει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του και να διαφοροποιηθεί από τα ήδη υπάρχοντα, σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν η γραφή και το χρώμα που θα χρησιμοποιηθούν. Η

εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.» επέλεξε το χρυσό χρώμα και τους καλλιγραφικούς χαρακτήρες έτσι ώστε το όνομα της να παραπέμπει σε αυτοκρατορική πολυτέλεια.

Όσον αφορά την εμπορική ονομασία του προϊόντος της, αυτή θα είναι: «Ελιξήριον Αχαιών». Ειδικότερα η εμπορική ονομασία «Ελιξήριον Αχαιών» θα ελκύσει μεγάλο ποσοστό της αγοράς της Αχαΐας αλλά και μέρος του ευρύτερου καταναλωτικού κοινού, καθώς θα παραπέμπει τους καταναλωτές σε ένα προϊόν, υψηλής διατροφικής αξίας, που θα αναζωογονεί το σώμα. Η ονομασία επομένως, θα συνυφασθεί άμεσα με το αγνό παραδοσιακό λάδι, το άριστα ποιοτικά. Προκειμένου για την ονομασία, επιλέχθηκε η καθαρεύουσα, για να τονίσει την αξία του προϊόντος, και την παρουσία του καθαυτού ελαιολάδου, ανά τους αιώνες.

3.9 Τακτική του Μάρκετινγκ

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.» προκειμένου να εισέλθει στην ελληνική αγορά και να αποκτήσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των ομοειδών επιχειρήσεων του κλάδου, θα πρέπει να ακολουθήσει μία τακτική μάρκετινγκ που θα την τοποθετήσει σε αναπτυξιακή τροχιά. Η τακτική του μάρκετινγκ σε σχέση με τη στρατηγική, είναι δυνατόν να αναθεωρείται σε ετήσια βάση, ανάλογα με τις ανάγκες της αγοράς και τις εκάστοτε κοινωνικοπολιτικές και οικονομικές συνθήκες που επικρατούν στον κλάδο του ελαιολάδου.

Προκειμένου επομένως η υπό μελέτη εταιρία να κατακτήσει τους στόχους της και να οδηγηθεί σε βιώσιμη ανάπτυξη, θα πρέπει να σχεδιάσει ένα αποτελεσματικό μίγμα μάρκετινγκ, τέτοιοι ώστε να ικανοποιεί τόσο τους εσωτερικούς όσο και τους εξωτερικούς πελάτες της.

3.8.4 Προϊόν (Product)

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», και βάσει του διαχωρισμού που έχει προηγηθεί, σκοπεύει να διαθέσει στην αγορά παρθένο ελαιόλαδο, το οποίο λόγω των

εδαφοκλιματικών συνθηκών που επικρατούν στην Ελλάδα, των ποικιλιών που καλλιεργούνται, των μεθόδων συλλογής και επεξεργασίας που εφαρμόζονται είναι υψηλής ποιότητας.

Η εταιρία θα διαθέτει το προϊόν της σε δύο διαφορετικές συσκευασίες του ενός και των πέντε λίτρων. Αρχικά τουλάχιστον δε θα επεκταθεί στην εμπορία διαφορετικών συσκευασιών.

Τα παραγόμενα και διατιθέμενα στην αγορά είδη θα είναι εξαιρετικής ποιότητας, καθώς κύριο μέλημα της εταιρίας, θα είναι η ικανοποίηση των αναγκών των καταναλωτών. Η άριστη ποιότητα του τελικού προϊόντος θα έρχεται σαν επακόλουθο της υψηλής ποιότητας της πρώτης ύλης, που είναι ο ελαιόκαρπος. Στην περιοχή που πρόκειται να εγκατασταθεί η υπό μελέτη βιομηχανική μονάδα, η ποικιλία «Πατρινιά», διακρίνεται για το εξαιρετικής ποιότητας ελαιόλαδο που παράγει.

Ακρογωνιαίος λίθος της λειτουργίας της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα είναι η ποιότητα που θα της προσφέρει το εισιτήριο για ένταξη στην εγχώρια αγορά. Για τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας, η εταιρία θα εγκαταστήσει σύστημα διασφάλισης και ελέγχου ποιότητας, προκειμένου το τελικό προϊόν να είναι όχι μόνο ασφαλές αλλά και ποιοτικά ανώτερης ποιότητας.

Όπως προαναφέρθηκε το ελαιόλαδο, θα διατίθεται στην αγορά σε δύο διαφορετικής χωρητικότητας περιέκτες, έναν του ενός και έναν των πέντε λίτρων. Ο περιέκτης της μικρότερης συσκευασίας θα είναι κατασκευασμένος από πολυαοθυλένιο (PET), ενώ ο παραδοσιακός τενεκές θα κατασκευάζεται από λευκοσίδηρο. Οι παραπάνω περιέκτες θα συσκευάζονται στη συνέχεια σε χάρτινα κιβώτιο χρώματος μπεζ, των είκοσι κιλών, τα οποία θα περιέχουν ομοειδείς συσκευασίες. Η τοποθέτηση των προϊόντων σε χάρτινα κιβώτια, γίνεται προς διευκόλυνση της μεταφοράς αυτών στις αποθήκες των χονδρεμπόρων και των ενδιάμεσων πωλητών. Στο κιβώτιο θα αναγράφεται σε εμφανές σημείο, η επωνυμία της εταιρίας, και η εμπορική ονομασία του προϊόντος, ο αριθμός της παρτίδας, ο αριθμός των περιεχομένων τεμαχίων, η ημερομηνία λήξης και το καθαρό βάρος των προϊόντων.

Αναφορικά με τις συσκευασίες των τελικών προϊόντων, το τυποποιημένο ελαιόλαδο του ενός λίτρου θα περιέχεται σε μπουκάλι κατασκευασμένο από τερεφθαλικό πολυαιθυλένιο και θα διαθέτει εκτός από το καπάκι ασφαλείας της μίας χρήσης και ειδικό ρυθμιστή της ροής του περιεχομένου ελαιολάδου. Τα βασικά χρώματα που θα χρησιμοποιηθούν στη συσκευασία, θα είναι το μπλε και το χρυσό προσδίδοντας με τον τρόπο αυτό μία μεγαλοπρέπεια στο προϊόν ικανή να συμβαδίζει με την επωνυμία της επιχείρησης. Προκειμένου μάλιστα η συσκευασία να συνδεθεί με το εμπορικό σήμα της εταιρίας, με χρυσό σπάγκο περασμένο γύρω από το λαιμό του μπουκαλιού θα υπάρχει ένα χάρτινο μπιλιέτο το οποίο θα περιέχει μία διαφορετική συνταγή παραδοσιακού φαγητού.

Στην ετικέτα του μπουκαλιού, θα αναγράφεται το εμπορικό όνομα του ελαιολάδου, η επωνυμία της εταιρίας, η περιοχή προέλευσης της πρώτης ύλης, η ημερομηνία λήξης, ο βαθμός οξύτητας του προϊόντος, η μέθοδος επεξεργασίας του προϊόντος η ακριβής διεύθυνση της εταιρίας, καθώς και τηλέφωνο της, καθώς και το τηλέφωνο του κέντρου δηλητηριάσεων προκειμένου για αντιμετώπιση περιστατικών δηλητηρίασης.

Όσον αφορά στις συσκευασίες των πέντε λίτρων, αυτές θα είναι κατασκευασμένες από λευκοσίδηρο, σε μπλε χρώμα με χρυσά γράμματα. Θα αναγράφονται και σε αυτήν όλες οι απαραίτητες πληροφορίες, ενώ και στην πεντόλιτρη συσκευασία θα υπάρχει δεμένο ένα χάρτινο μπιλιέτο με μία παραδοσιακή συνταγή. Η διαφοροποίηση της συσκευασίας αυτής έναντι των αντίστοιχων έγκειται στο ότι η συσκευασία αυτή θα διαθέτει κάνουλα πλαστική όπως τα βαρέλια και έτσι θα διευκολύνεται η μετάγγιση ελαιολάδου από τον τενεκέ σε μικρότερα δοχεία.

Προκειμένου η εταιρία να δομήσει ισχυρές σχέσεις με τους πελάτες της, έχει σκοπό να δημιουργήσει υπηρεσία εξυπηρέτησης μετά την πώληση (after sales services). Προς την κατεύθυνση αυτή σκοπεύει να δημιουργήσει τηλεφωνική γραμμή παραπόνων, που θα είναι δωρεάν (toll free), με σκοπό οι καταναλωτές να εκθέτουν με εκάστοτε παράπονά τους ή να εκθέτουν τις απόψεις και τις ιδέες τους για βελτίωση του προϊόντος. Η γραμμή δε θα

λειτουργεί επί εικοσιτετράωρης βάσεως αλλά τις ώρες λειτουργίας της επιχείρησης. Τις υπόλοιπες ώρες που η επιχείρηση βρίσκεται εκτός λειτουργίας, οι καταναλωτές θα μπορούν να αφήνουν το ονοματεπώνυμό τους, το τηλέφωνό τους και το παράπονο και ο αρμόδιος υπάλληλος θα επικοινωνεί άμεσα μαζί τους για την ταχύτερη διευθέτηση του εκάστοτε παραπόνου. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των καταναλωτών, η εταιρία θα διαθέτει και ηλεκτρονική διεύθυνση στο διαδίκτυο από όπου οι καταναλωτές θα μπορούν να ενημερώνονται για τα προϊόντα της εταιρίας και για την πολιτική ποιότητας, καθώς θα είναι σε θέση να αποστέλλουν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τα παράπονά τους. Η γραμμή παραπόνων καθώς και η ηλεκτρονική διεύθυνση της εταιρίας, θα αναγράφονται στη συσκευασία του προϊόντος.

Συνήθη προβλήματα τα οποία μπορεί να καταγραφούν μέσω της γραμμής παραπόνων και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είναι:

- Προϊόντα των οποίων έχει παρέλθει η ημερομηνία λήξης.
- Προϊόντα με δυσάρεστες οσμές
- Κατεστραμμένες συσκευασίες
- Προϊόντα με αλλοιωμένη γεύση
- Προϊόντα ελλιποβαρή

Η πολιτική της εταιρίας όσον αφορά τη διαχείριση των παραπόνων, θα είναι αρχικά η αναλυτική εξέταση αυτών ανάλογα και η άμεση αντικατάσταση των ελαττωματικών προϊόντων. Η φράση που μπορεί να αποτυπώσει καλύτερα τους στόχους της επιχείρησης και την πολιτική ποιότητας είναι «στόχος μας είναι να επιστρέφουν οι πελάτες και όχι τα προϊόντα».

3.8.5 Τιμή

Η τιμή αποτελεί τη δεύτερη παράμετρο του μίγματος μάρκετινγκ και αποτελεί σημαίνοντα παράγοντα καθορισμού της ζήτησης του προϊόντος. Οι παράγοντες που επηρεάζουν την τιμή ενός προϊόντος είναι αρκετοί, μερικοί από τους οποίους παρουσιάζονται παρακάτω;

- Η μοναδικότητα του προϊόντος.
- Το κόστος κατασκευής και διάθεσης.
- Η ύπαρξη ή μη υποκατάστατων προϊόντων.
- Η συνολική ζήτηση του προϊόντος τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο.
- Η επωνυμία της εταιρίας στην αγορά.
- Η εικόνα που έχει σχηματίσει ο καταναλωτής για το προϊόν.
- Η εικόνα που θέλει να δώσει η επιχείρηση στο προϊόν της.
- Η εποχικότητα του προϊόντος.
- Οι στόχοι της εταιρίας για τα μερίδια αγοράς.
- Τα επιθυμητά κέρδη.³⁶

Η τιμή είναι καθοριστικός παράγοντας των εσόδων μίας επιχείρησης και πρέπει να επιλεγεί κατά τέτοιο τρόπο που να μεγιστοποιεί τα κέρδη της επιχείρησης. Η τιμή του προϊόντος θα πρέπει να επιλεγεί κατά τρόπο τέτοιο που να είναι ανταγωνιστική έναντι παρόμοιων προϊόντων. Η μέση τιμή του τυποποιημένου ελαιολάδου το 2004 είναι 4,25, το 2007 έτος λειτουργίας της εταιρίας η τιμή του προϊόντος θα έχει διαφοροποιηθεί συνυπολογιζόμενου και του πληθωρισμού (μέσος πληθωρισμός 3,5%) θα έχει φτάσει τα 4,81 ευρώ ανά κιλό. Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται οι τιμές λιανικής πώλησης των προϊόντων ελαιολάδου στην εγχώρια αγορά, αυξάνοντας την τιμή του ελαιολάδου κατά ένα ποσοστό, κυρίως λόγω των εξελίξεων που παρουσιάστηκαν στις τιμές του πετρελαίου, που με την άνοδό του θα προκαλέσει έμμεση αύξηση σε καταναλωτικά αγαθά, ειδικότερα λόγω της αύξησης στα κόμιστρα διανομής των προϊόντων.

Πίνακας III-18
Τιμολόγηση Προϊόντων

Είδος	Προτεινόμενη Τιμή σε Ευρώ
Συσκευασία 1 Λίτρου «Ελιξήριον Αχαιών»	5.5
Συσκευασία 5 Λίτρων «Ελιξήριον Αχαιών»	25,5

Η τιμολογιακή πολιτική που ακολουθεί η εταιρία επομένως, χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι ο καταναλωτής θα κερδίζει με την αγορά πεντόλιτρης συσκευασίας 2 ευρώ.

Πέραν από την παραπάνω τιμολογιακή πολιτική, η εταιρία θα πραγματοποιεί περιοδικά και κυρίως πριν την περίοδο των Χριστουγέννων και του Πάσχα εκπτώσεις με τη μορφή προσφορών. Οι προσφορές της θα εστιαστούν κυρίως στην παροχή κάποιου δώρου στους καταναλωτές, όπως δώρο ένα ξύδι μαζί με δύο συσκευασίες ελαιολάδου, μία σαλατιέρα γυάλινη, ή δύο κουτάλες για σαλάτα.

3.8.3 Προώθηση

Η προώθηση, αποτελεί την τρίτη παράμετρο του μίγματος μάρκετινγκ και είναι και αυτή σημαντική όπως και οι προηγούμενες. Η προώθηση σκοπό έχει να κάνει ευρέως γνωστό το προϊόν της εταιρίας στην αγορά. Η προώθηση πωλήσεων είναι μία δραστηριότητα που απευθύνεται τόσο στους τελικούς καταναλωτές, όσο και στα κανάλια διανομής. Οι κύριοι στόχοι της προώθησης προϊόντων είναι :

- Να πεισθεί ο καταναλωτής να δοκιμάσει το προϊόν
- Να κάνει ο καταναλωτής επαναλαμβανόμενες αγορές, έτσι ώστε να γίνει πιστός πελάτης.

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.» προκειμένου να κάνει το προϊόν της επώνυμο, και να το τοποθετήσει υψηλά στην πυραμίδα αποδοχής των καταναλωτών, θα ακολουθήσει ορισμένες μεθόδους. Είναι άλλωστε γνωστό ότι μεγάλο μέρος του προϋπολογισμού των επιχειρήσεων δαπανάται σε διαφημιστικές εκστρατείες. Οι μέθοδοι προώθησης που θα ακολουθήσει η υπό μελέτη επιχείρηση είναι:

Δημιουργία Ηλεκτρονικής Διεύθυνσης

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», έχει σκοπό να δημιουργήσει μία ηλεκτρονική σελίδα στο διαδίκτυο, προκειμένου οι χρήστες του παγκόσμιου ιστού, να είναι σε θέση να γνωρίσουν την ιστορία της επιχείρησης, τα προϊόντα της, την πολιτική, τα οράματά της, και τα συστήματα που εφαρμόζει όσον αφορά την ποιότητα. Από έρευνες που έχουν διεξαχθεί, φαίνεται ότι ο αριθμός των ατόμων που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για την πληροφόρησή τους αυξάνει

με ιλιγγιώδη ταχύτητα, ενώ δεν είναι λίγες οι επιχειρήσεις που επιλέγουν το διαδίκτυο προκειμένου να προβληθούν.

Επιπροσθέτως η εταιρία, θα παρέχει τη δυνατότητα στους χρήστες της σελίδας τους, να καταθέτουν τα παράπονα και τις προτάσεις τους για βελτίωση του προϊόντος, ενώ θα τους προσφέρει το δικαίωμα να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς που θα διεξάγει.

Διαφήμιση

Διαφήμιση, ονομάζεται, οποιαδήποτε πληρωμένη καταχώρηση στα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Η διαφήμιση ως εργαλείο προσφέρει τη δυνατότητα γρήγορης και εκτεταμένης παρουσίασης του μηνύματος της εταιρίας, καθώς και της «ζωντανής», «δραματικότερης» προβολής της μέσω εικόνας, ήχου και κίνησης.

Η υπό εξέταση εταιρία, σκοπεύει να διαφημίσει το προϊόν της μέσω τηλεόρασης, (μέσω τοπικών καναλιών κυρίως), μέσω τοπικών ραδιοφωνικών καναλιών, καθώς και μέσω τοπικών εφημερίδων. Αν και θα χρησιμοποιήσει και τα τρία επικοινωνιακά μέσα, ωστόσο το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού που θα διαθέσει για τη διαφήμιση του προϊόντος της, θα δαπανηθεί στην προβολή του προϊόντος της μέσω των τοπικών εφημερίδων. Το κυριότερο μήνυμα της διαφήμισης, θα είναι «Το μυστικό των Αχαιών φυλαγμένο αποκλειστικά για εσάς, τώρα σε πιο πρακτική συσκευασία».

Εκτύπωση Διαφημιστικών Φυλλαδίων

Η εταιρία σκοπεύει να προβεί στην εκτύπωση έντυπου διαφημιστικού υλικού για την προβολή της στο ευρύτερο αγοραστικό κοινό. Στο φυλλάδιο, θα έχει εικόνες των προϊόντων της, ενώ θα περιγράφει τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του, επιπροσθέτως θα παραθέτει ένα σύντομο ιστορικό της εταιρίας, ενώ στο φυλλάδιο θα υπάρχει η ηλεκτρονική διεύθυνση που θα παραπέμπει τους δυνητικούς καταναλωτές, για λήψη περισσότερων πληροφοριών μέσω διαδικτύου. Το έντυπο διαφημιστικό υλικό, θα μοιρασθεί σε σούπερ μάρκετ,

σε ιδιοκτήτες παντοπωλείων, σε ξενοδοχεία, νοσοκομεία και γενικότερα χώρους μαζικής εστίασης.

Προώθηση Πωλήσεων

Προκειμένου για την άμεση προώθηση του προϊόντος της, η εταιρία «Ελαιόλαδον», σκοπεύει να έρθει σε επαφή με εκπαιδευτικά ιδρύματα, (Πανεπιστήμια, σχολεία), και να ανοίξει τις πόρτες της σε φοιτητές και μαθητές, προκειμένου να τους παρουσιάσει την παραγωγή και επεξεργασία του ελαιόλαδου. Με τον τρόπο αυτό θα προσφέρει τόσο κοινωνικό έργο, μέσω της διδασκαλίας, ενώ ταυτόχρονα και μέσω των μαθητών θα γίνει σταδιακά γνωστή.

Μία άλλη μέθοδο που θα χρησιμοποιήσει για την άμεση προώθηση των πωλήσεων της είναι η στελέχωση του τμήματος μάρκετινγκ με άτομα που θα προωθούν το προϊόν της εταιρίας στα σουπερ-μάρκετ, προσφέροντας στους καταναλωτές δείγμα του προϊόντος.

Η τελευταία μέθοδος που σκοπεύει να ακολουθήσει είναι η παροχή δώρων και εκπτώτικων κουπονιών που θα αποτελέσουν για τους καταναλωτές ένα επιπλέον κίνητρο για την αγορά του εν λόγω προϊόντος.

3.8.5 Διανομή

Η διανομή των προϊόντων της εταιρίας, θα γίνεται κυρίως με φορητά-containers, από τη βιομηχανική μονάδα που ευρίσκεται στη Βιομηχανική Περιοχή Πάτρας, στις αποθήκες των χονδρεμπόρων, και των εκάστοτε λιανοπωλητών.

Επομένως για τη διανομή των προϊόντων της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.» θα χρησιμοποιηθεί τόσο το οδικό δίκτυο, ενώ στην περίπτωση ενδεχόμενων εξαγωγών, θα χρησιμοποιηθεί και το θαλάσσιο δίκτυο.

3.9 Πρόγραμμα Παραγωγής

Έπειτα από τον καθορισμό του προβλεπόμενου προγράμματος πωλήσεων που πραγματοποιήθηκε στην παράγραφο 3.8.1 και μετά τον καθορισμό του σχεδίου μάρκετινγκ που προτίθεται να ακολουθήσει η επιχείρηση, θα δοθεί συνοπτικά το πρόγραμμα παραγωγής της εταιρίας. Η επιχείρηση «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα λειτουργεί ανομοιογενώς μέσα στο χρόνο καθώς ο ελαιόκαρπος συλλέγεται από τα ελαιόδεντρα μέσα σε μία περιορισμένη χρονική περίοδο. Η εταιρία επομένως θα εντατικοποιεί τη λειτουργία της από το μήνα Σεπτέμβριο μέχρι το μήνα Μάρτιο, ενώ το υπόλοιπο χρονικό διάστημα θα επικεντρώνεται στην τυποποίηση του προϊόντος της και στην προώθηση πωλήσεών της. Επιπροσθέτως, η εταιρία έχει εξασφαλίσει την ύπαρξη και διαμόρφωση αποθηκευτικών χώρων, ενώ αναφορικά με το συντελεστή δυναμικότητάς της, αυτός θα διαμορφωθεί στο 85% της ονομαστικής προκειμένου να ληφθούν υπόψη καθυστερήσεις λόγω μηχανικών βλαβών και καθαρισμού των μηχανημάτων. Το έτος λειτουργίας της επιχείρησης, έχει καθορισθεί ως το 2007.

Σχετικά με τις προδιαγραφές παραγωγής, η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», σκοπεύει να εγκαταστήσει Σύστημα Διασφάλισης της Ποιότητας, το οποίο θα εμπεριέχει πρότυπα της σειράς ISO και HACCP. Επειδή πρόκειται για την παραγωγή τροφίμου, σύμφωνα με τον Κώδικα Τροφίμων και Ποτών, θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα κρίσιμα σημεία ελέγχου κατά τη διάρκεια της παραγωγής και τυποποίησης, έτσι ώστε ο καταναλωτής να απολαμβάνει ένα προϊόν ασφαλές και ποιοτικά ανώτερο. Όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος, η εταιρία δε φαίνεται να έχει δυσμενείς επιπτώσεις, καθώς θα τοποθετήσει ειδικά φίλτρα για τις ανεπιθύμητες οσμές, ενώ προκειμένου για τα υγρά απόβλητα, η συνεργασία της με την εταιρία ΕΠΤΑ, φαίνεται να την απαλλάσσει από την εγκατάσταση μονάδας βιολογικού καθαρισμού.

Στη συνέχεια θα δοθεί ο πίνακας III-19, όπου θα φαίνεται το συνολικό κόστος μάρκετινγκ για την περίοδο 2007-2013. Το κόστος μάρκετινγκ, θα υπολογίζεται σαν ένα ποσοστό 5% επί των ετήσιων πωλήσεων. Το κόστος μάρκετινγκ θα περιλαμβάνει κυρίως δαπάνες για μάρκετινγκ και προώθηση

προϊόντων, έξοδα για αύξηση των πωλήσεων και κάποιο τμήμα του κόστους διανομής. Ο παρακάτω πίνακας δίδει με λεπτομέρεια τις συνολικές πωλήσεις και τα συνολικά κόστη μάρκετινγκ για την περίοδο 2007-2013.

Πίνακας III-19

Προβλεπόμενες Πωλήσεις Επενδυτικού Σχεδίου και Συνολικό Κόστος Μάρκετινγκ για την Περίοδο 2007-2013

Έτος	Πωλήσεις (€)	Συνολικό Κόστος Μάρκετινγκ (€)
2007	13.617.000	680.850
2008	14.093.595	704.679
2009	14.586.870	729.343
2010	15.097.410	754.870
2011	15.625.819	781.290
2012	16.172.722	808.636
2013	16.738.767	836.938

Στους πίνακες που ακολουθούν στη συνέχεια, παρατίθενται οι προβλεπόμενες πωλήσεις, που προκύπτουν από την πώληση μονόλιτρης και πεντόλιτρης συσκευασίας, λαμβάνοντας υπόψη, ότι η υπό μελέτη μονάδα, θα παράγει κατά 60% συσκευασίες ενός λίτρου και κατά ένα ποσοστό 40% συσκευασίες των πέντε λίτρων.

Πίνακας III-20

Προβλεπόμενες Πωλήσεις Μονόλιτρων Συσκευασιών Επενδυτικού Σχεδίου για την Περίοδο 2007-2013

Έτος	Πωλήσεις (€)
2007	8.415.000
2008	8.709.525
2009	9.014.358
2010	9.329.861
2011	9.656.406
2012	9.994.380
2013	10.344.184

Πίνακας III-21
Προβλεπόμενες Πωλήσεις Πεντόλιτρων Συσκευασιών Επενδυτικού
Σχεδίου για την Περίοδο 2007-2013

Έτος	Πωλήσεις (€)
2007	5.202.000
2008	5.384.070
2009	5.572.512
2010	5.767.549
2011	5.969.413
2012	6.178.342
2013	6.394.583

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΦΟΔΙΑ

4.1 Χαρακτηριστικά των Πρώτων Υλών και των Άλλων Εφοδίων

4.1.1 Πρώτες Ύλες

Η πρώτη ύλη του τυποποιημένου ελαιολάδου, όπως έχει ήδη λεχθεί είναι ο ελαιόκαρπος, ο οποίος είναι ο καρπός του ελαιόδεντρου. Το ενδιαμέσο προϊόν, που δύναται και αυτό να θεωρηθεί ως πρώτη ύλη του τυποποιημένου ελαιόδεντρου είναι το προϊόν επεξεργασίας των ελαιοτριβείων και δη το μη συσκευασμένο, «χύμα», ελαιόλαδο. Στην Ελλάδα υφίστανται δύο τύποι ελαιόδεντρων, εκείνοι που καλλιεργούνται για την παραγωγή βρώσιμων ελιών και εκείνοι που καλλιεργούνται για την παραγωγή ελαιολάδου.

Η ποιότητα του παραγόμενου τυποποιημένου ελαιολάδου, είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ποιότητα της πρώτης ύλης. Ειδικότερα στην Ελλάδα λόγω των εδαφοκλιματικών συνθηκών που επικρατούν η ποιότητα του παραγόμενου ελαιοκάρπου είναι άριστης ποιότητας. Αυτό άλλωστε αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα βρίσκεται στην τρίτη θέση της παγκόσμιας παραγωγής ελαιολάδου, ως προς την ποιότητα του τελευταίου, κατέχει τα ηνία.

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, οι ποικιλίες των ελαιοδέντρων, χωρίζονται στις ποικιλίες που καλλιεργούνται για την παραγωγή βρώσιμων ελιών, και στις ποικιλίες που καλλιεργούνται για την παραγωγή ελαιολάδου. Για την παρούσα μελέτη, ως πρώτη ύλη θα θεωρήσουμε τις ποικιλίες ελαιοδέντρων που προορίζονται για την παραγωγή ελαιολάδου. Οι κυριότερες ποικιλίες που καλλιεργούνται για παραγωγή ελαιολάδου είναι: Κορωνέικη, Κονσερβολιά, Πατρινιά, Τσουνάτη, Μεγαρείτικη, Βαλανολιά, Ανδραμιπίνη, Χαλκιδική, Ματολιά και τέλος η ποικιλία Καλαμάτα. Οι ποικιλίες αυτές χαρακτηρίζονται για το λεπτό άρωμα και τη γεύση τους.

Ως προμηθευτές της πρώτης ύλης θεωρούνται οι ελαιοπαραγωγοί οι οποίοι σε αριθμό αγγίζουν τις 520.000, από τους οποίους το 50,5% είναι επαγγελματίες καλλιεργητές και οι υπόλοιποι καλλιεργούν ελαιόδεντρα για την παραγωγή ελαιολάδου, με απώτερο σκοπό την αυτοκατανάλωση. Όσον αφορά την έκταση που καταλαμβάνει σήμερα η ελαιοκαλλιέργεια στην ελληνική επικράτεια, αυτή φτάνει το 1.100.000 εκτάρια, ενώ ο αριθμός των ελαιοδέντρων ξεπερνά τα 140.000.000. Το μεγαλύτερο ποσοστό κάλυψης του εδάφους με ελαιόδεντρα παρατηρείται στην Πελοπόννησο (30,4%), ενώ τη δεύτερη θέση καταλαμβάνει η Κρήτη με ποσοστό 20,9%. Στον πίνακα που ακολουθεί δίδεται για τη χρονική περίοδο από 1990-2000 ο αριθμός των καλλιεργούμενων ελαιοδέντρων στην ελληνική επικράτεια.

Πίνακας IV-1

Αριθμός Καλλιεργούμενων Ελαιοδέντρων στον Ελλαδικό Χώρο κατά την Περίοδο 1990-2000

Έτος	Αριθμός Ελαιοδέντρων
1990	104.291.779
1991	104.950.000
1992	105.760.046
1993	106.248.762
1994	110.772.737
1995	114.003.029
1996	117.905.650
1997	121.182.101
1998	122.481.028
1999	130.769.382
2000	129.053.238

Όπως παρατηρείται από τον παραπάνω πίνακα, ο αριθμός των ελαιοδέντρων κατά τη διάρκεια της δεκαετίας 1990-2000, παρουσίασε σταδιακή αύξηση. Της τάξεως του 23,6%. Η ελιά είναι δέντρο άλλωστε ανθεκτικό στις ακραίες κλιματικές συνθήκες καθώς παρουσιάζει την ιδιότητα της αναγέννησης και για το λόγο αυτό οι παραγωγοί προβαίνουν στην καλλιέργειά της.

Εκτός από τους ελαιοπαραγωγούς, σαν προμηθευτές της πρώτης ύλης της υπό μελέτη βιομηχανίας, προμηθευτές πρώτης ύλης δύνανται να θεωρηθούν

και τα ελαιοτριβεία που βρίσκονται διασκορπισμένα στους διάφορους νομούς της Ελλάδας. Καθώς η υπό μελέτη επιχείρηση θα διαθέτει στην αγορά τυποποιημένο ελαιόλαδο, είναι σε θέση να προμηθεύεται «χύμα» ελαιόλαδο από τα ελαιοτριβεία και εν συνεχεία να το επεξεργάζεται, να το συσκευάζει με σκοπό την μεταπώλησή του. Εν συνεχεία παρατίθεται πίνακας με τη γεωγραφική κατανομή των ελαιοτριβείων της ελληνικής επικράτειας.

Πίνακας IV-2

Γεωγραφική Κατανομή Ελαιοτριβείων της Ελληνικής Επικράτειας

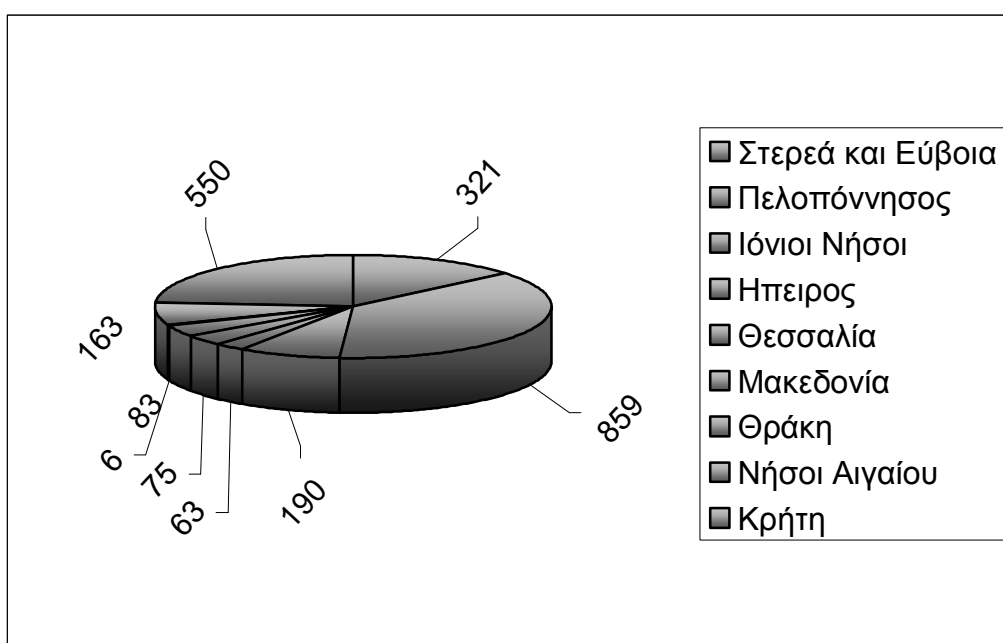
Νομός	Αριθμός Ελαιοτριβείων	
	1998/1999	1999/2000
Στερεά και Εύβοια		
Αιτωλοακαρνανίας	92	85
Αττικής-Πειραιά	52	46
Βοιωτίας	45	43
Εύβοιας	93	71
Ευρυτανίας	2	2
Φθιώτιδας	61	56
Φωκίδας	22	18
Σύνολο Διαμερίσματος	367	321
Πελοπόννησος		
Αργολίδος	75	72
Αρκαδίας	42	37
Αχαΐας	122	120
Ηλείας	173	153
Κορίνθου	86	82
Λακωνίας	134	132
Μεσσηνίας	288	263
Σύνολο Διαμερίσματος	920	859
Ιόνιοι Νήσοι		
Ζακύνθου	47	46
Κερκύρας	134	109
Κεφαλληνίας	19	16
Λευκάδος	28	19
Σύνολο Διαμερίσματος	228	190
Ήπειρος		
Άρτας	7	7
Θεσπρωτίας	23	25

Ιωαννίνων		
Πρεβέζης	18	31
Σύνολο Διαμερίσματος	48	63
Θεσσαλία		
Καρδίτσας		
Λάρισας	17	21
Μαγνησίας	49	49
Τρικάλων	5	5
Σύνολο Διαμερίσματος	71	75
Μακεδονία		
Γρεβενών		
Δράμας	2	2
Ημαθίας		
Θεσσαλονίκης	4	5
Καβάλας	18	19
Καστοριάς		
Κιλκίς		
Κοζάνης		
Πέλλης		
Πιερίας	5	5
Σερρών	12	12
Φλώρινας		
Χαλκιδικής	38	40
Σύνολο Διαμερίσματος	79	83
Θράκη		
Έβρου	4	4
Ξάνθης	2	2
Ροδόπης		
Σύνολο Διαμερίσματος	6	6
Νήσοι Αιγαίου		
Δωδεκανήσων	44	37
Κυκλάδων	53	25
Λέσβου	74	63
Σάμου	28	25
Χίου	16	13
Σύνολο Διαμερίσματος	215	163
Κρήτη		
Ηρακλείου	255	248

Λασιθίου	74	74
Ρεθύμνου	92	93
Χανίων	144	135
Σύνολο Διαμερίσματος	565	550
Γενικό Σύνολο	2499	2310

Από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα, παρατηρείται ότι ο μεγαλύτερος αριθμός ελαιοτριβείων εντοπίζεται στην περιοχή της Πελοποννήσου, ενώ το δημοτικό διαμέρισμα της Κρήτης έπεται δεύτερο.

Διάγραμμα IV-1

Αριθμός Ελαιοτριβείων ανά Δημοτικό Διαμέρισμα

Σημαντικό, θα ήταν στο σημείο αυτό να υπογραμμισθεί, ότι η προμηθευθείσα ποσότητα ελαιοκάρπου, θα είναι μεγαλύτερη, καθώς ένα τμήμα του βάρους οφείλεται σε φύλλα και σε ξένες ύλες που συνοδεύουν και είναι αναμεμιγμένες με τον ελαιοκάρπο που θα χρησιμοποιηθεί ως πρώτη ύλη.

4.1.2 Εφόδια Εργοστασίου

Είναι προφανές πως για την ορθή και απρόσκοπτη λειτουργία του εργοστασίου, είναι απαραίτητα εκτός από την πρώτη ύλη που είναι το ελαιόλαδο, και άλλα εφόδια τα οποία θα παρουσιαστούν εκτενέστερα παρακάτω.

4.1.2.1 Βοηθητικά Υλικά και Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας.

Ηλεκτρισμός. Η υπό μελέτη βιομηχανική μονάδα, παραγωγής και τυποποίησης ελαιολάδου, έχει ανάγκη την αδιάκοπη παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, προκειμένου να λειτουργεί χωρίς την παρουσίαση προβλημάτων. Το ηλεκτρικό ρεύμα θα παρέχεται για τη λειτουργία των μηχανημάτων του εργοστασίου, στο χώρο του ελαιοτριβείου, στο χώρο της τυποποίησης και συσκευασίας του προϊόντος, ενώ η ηλεκτρική ενέργεια θα χρησιμοποιείται και για τη διατήρηση της θερμοκρασίας του περιβάλλοντος χώρου σε επίπεδα ευχάριστα για τους εργαζομένους.

Στην ελληνική επικράτεια, δεν επικρατεί πλέον μονοπώλιο όπως παλαιότερα στην παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, ωστόσο η υπό μελέτη εταιρία, σκοπεύει να προμηθεύεται ηλεκτρική ενέργεια από τη ΔΕΗ. Επιπροσθέτως και για την αποφυγή οιονδήποτε προβλημάτων από ενδεχόμενη διακοπή του ηλεκτρικού ρεύματος, η υπό μελέτη βιομηχανική μονάδα, σκοπεύει να έχει στη διάθεσή της γεννήτριες προκειμένου να λειτουργεί αδιάκοπα.

Καύσιμα. Όσον αφορά στα καύσιμα, πετρέλαιο, βενζίνη, η εταιρία, προβλέπεται να δαπανά το μεγαλύτερο ποσοστό για τη θέρμανση των διοικητικών χώρων του εργοστασίου κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Όσον αφορά στη διακίνηση των προϊόντων της, αυτή έχει δοθεί υπεργολαβία σε εταιρία που αναλαμβάνει διανομές και θα συμπεριληφθεί στα Γενικά Βιομηχανικά Έξοδα, που αναλύονται στο 6^ο Κεφάλαιο της παρούσας μελέτης.

Νερό. Στην υπό μελέτη βιομηχανική μονάδα, το νερό αποτελεί πρωτίστης σημασίας στοιχείο, καθώς είναι απαραίτητο για την πλύση των ελιών. Η ποιότητά του θα πρέπει να είναι αυτή που καθορίζεται από τον Κώδικα Τροφίμων και Ποτών. Το νερό πέραν της χρήσης του στα παραγωγικά τμήματα του εργοστάσιου, θα χρησιμοποιείται και στους χώρους υγιεινής, στην καντίνα και σε ψύκτες που θα υπάρχουν μέσα στο χώρο του εργοστασίου για τις ανάγκες των υπαλλήλων.

Το νερό θα διοχετεύεται στο εργοστάσιο, μέσω της κατάλληλης υποδομής της Βιομηχανικής Περιοχής των Πατρών, ενώ κατά τακτά χρονικά διαστήματα θα υποβάλλεται σε χημικές αναλύσεις προκειμένου να διασφαλίζεται αυτή καθ' αυτή η ποιότητά του και η καταλληλότητα ή μη για πόση, όσο και το τελικό προϊόν της επιχείρησης, για την επεξεργασία του οποίου χρησιμοποιείται.

4.1.2.2 Υλικά Συσκευασίας και Περιέκτες

Τα υλικά συσκευασίας και οι περιέκτες, εξυπηρετούν δύο βασικούς σκοπούς, κατ' αρχήν τη φυσική διακίνηση και προστασία του προϊόντος από φυσικούς παράγοντες και φθορές και αφενός εξυπηρετούν τους στόχους του μάρκετινγκ όπως αυτοί έχουν τεθεί από το σχέδιο μάρκετινγκ, με την παρουσίαση του προϊόντος σε μία ελκυστική για τον καταναλωτή συσκευασία. Προκειμένου το παραπάνω να είναι εφικτό, θα πρέπει στους αποθηκευτικούς χώρους της υπό μελέτη βιομηχανικής μονάδας να υπάρχουν τα υλικά τα απαραίτητα για τη συσκευασία του προϊόντος και την ασφαλή διακίνησή του στους τελικούς καταναλωτές.

Τα υλικά συσκευασίας, που θα χρησιμοποιήσει η εταιρία θα είναι φιάλες από πολιβινυλοχλωρίδιο χωρητικότητας ενός λίτρου, δοχεία κατασκευασμένα από λευκοσίδηρο χωρητικότητας πέντε λίτρων, καθώς και χάρτινα κιβώτια για την τοποθέτηση και αποθήκευση του προϊόντος και τη διάθεσή τους στους ενδιαμέσους κυρίως καταναλωτές. Όπως και για τον ελαιόκαρπο, έτσι και για τα υλικά συσκευασίας θα υπολογιστεί η ποσότητα λαμβανομένης υπόψιν μίας απώλειας της τάξεως του 1%. Επιπρόσθετα και λόγω του γεγονότος ότι η

εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα παράγει τη συσκευασία του ενός και των πέντε λίτρων σε αναλογία 3:2, οι προμηθευθείσες ποσότητες θα είναι σχετικές με την παραπάνω αναλογία.

4.1.2.3 Βοηθητικές Ύλες

Τα βοηθητικά υλικά που θα χρειασθούν αφορούν κυρίως στα ειδικά πώματα των δύο συσκευασιών, καθώς και στις ετικέτες που θα επικολλούνται στη συσκευασία του ενός λίτρου. Τα εν λόγω βοηθητικά υλικά θα προμηθεύονται σε ποσότητες ελαφρώς μεγαλύτερες από αυτές των υλικών συσκευασίας, καθώς λόγω της ευπάθειας των υλικών τους, πιθανόν κάποια εξ' αυτών να χαρακτηριστούν ελαττωματικά.

4.1.2.4 Ανακύκλωση Υλικών

Το θέμα της διαθέσεως των αποβλήτων, θεωρείται αυξημένης σπουδαιότητας και για το λόγο αυτό οι νέες παραγωγικές μονάδες εστιάζουν την προσοχή τους στην υιοθέτηση παραγωγικών διαδικασιών φιλικών ως προς το περιβάλλον. Όσον αφορά τα λύματα που θα παράγονται από τη λειτουργία του ελαιοτριβείου της βιομηχανικής μονάδας, αυτά θα τα διαχειρίζεται όπως προαναφέρθηκε η εταιρία ΕΠΤΑ, προκειμένου την περαιτέρω επεξεργασία τους.

Όσον αφορά σε άλλα απόβλητα, όπως κατεστραμμένες συσκευασίες, χάρτινα κιβώτια κ.α., θα παραλαμβάνονται από το ειδικά απορριμματοφόρα του δήμου με σκοπό την ανακύκλωση των υλικών.

4.1.2.5 Ανταλλακτικά

Μετά το πέρας της ωφέλιμης ζωής των μηχανών του εργοστασίου, θα πρέπει να υπάρχουν ανταλλακτικά και εξαρτήματα αυτών, έτσι ώστε να μη

διακόπτεται η ομαλή λειτουργία τους. Τα ανταλλακτικά είναι αυτά που ορίζονται από τον εκάστοτε κατασκευαστή, θα πρέπει να υπάρχουν σε αποθέματα ασφαλείας, προκειμένου να διασφαλίζεται η επιτυχής λειτουργία της παραγωγικής διαδικασίας.

4.1.2.6 Εφόδια και Είδη Γραφικής Ύλης

Τα είδη γραφικής ύλης είναι απαραίτητα και αυτά τη διεξαγωγή της εργασίας των υπαλλήλων, όπως χαρτιά, στυλό, μολύβια, γομολάστιχες. Το τμήμα προμηθειών, αναλαμβάνει να παραγγέλνει τις αναγκαίες κάθε φορά ποσότητες, προκειμένου να διευκολύνεται το έργο των υπαλλήλων.

4.1.2.7 Εξοπλισμός Εργαζομένων

Ο εξοπλισμός των εργαζομένων και κυρίως των υπαλλήλων που έρχονται σε άμεση επαφή με το προϊόν, είναι απαραίτητος, καθώς πρόκειται για τρόφιμο, με αποτέλεσμα, να υφίσταται η ανάγκη αύξησης της προσοχής των εργαζομένων. Ειδικότερα στα τμήματα της παραγωγής και της τυποποίησης του ελαιολάδου, οι εργαζόμενοι θα υποχρεούνται να φοράνε φόρμες εργασίας, γάντια μίας χρήσης και κεφαλοκαλύμματα. Κάθε εργαζόμενος θα παραλαμβάνει στην αρχή του έτους 2 φόρμες εργασίας, των οποίων τον καθαρισμό και την περιποίηση θα αναλαμβάνει ο ίδιος ο εργαζόμενος.

4.1.2.8 Απορρυπαντικά-Απολυμαντικά

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», σκοπεύει να προμηθεύεται απορρυπαντικά τόσο για τη γενική καθαριότητα του εργοστασίου, όσο και εξειδικευμένα απολυμαντικά για τον καθαρισμό των μηχανημάτων και των χώρων παραγωγής και τυποποίησης του ελαιολάδου, από χημικές βιομηχανίες και κυρίως από την εταιρία Οικοχημική Α.Ε. Η επιλογή της παρούσας εταιρίας για την προμήθεια των απορρυπαντικών και των απολυμαντικών, έγινε

κυρίως με γνώμονα τη φιλικότητα των σκευασμάτων της εταιρίας τόσο ως προς το περιβάλλον όσο και προς τον άνθρωπο.

4.1.2.9 Εφόδια για Κοινωνικές και Εξωτερικές Ανάγκες

Η ελαιοπαραγωγική επιχείρηση «Ελαιόλαδον Α.Ε» θα διαθέτει καντίνα εντός του εργοστασίου με συσκευασμένα τρόφιμα και αναψυκτικά, τα οποία θα διαθέτει στους εργαζομένους της καθώς και σε επισκέπτες της εταιρίας. Επιπροσθέτως εντός του εργοστασίου, θα υπάρχει ειδικός χώρος περίθαλψης των εργαζομένων σε περίπτωση τραυματισμού, με φαρμακευτικό υλικό πρώτης ανάγκης, όπως οινόπνευμα, ιώδιο, παυσίπονα, γάζες. Το τμήμα προμηθειών θα είναι υπεύθυνο για την ποσότητα του φαρμακευτικού υλικού, καθώς και για την άμεση αντικατάστασή του, σε περίπτωση παρέλευσης της ημερομηνίας λήξης. Αναφορικά με τα συσκευασμένα τρόφιμα, την ευθύνη για την προμήθεια αυτών, θα την έχει ο υπάλληλος της καντίνας, κάτω από την επίβλεψη του τμήματος προμηθειών.

4.2 Διαθεσιμότητα και Προμήθειες

Οι προμήθειες διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο στην επιτυχή λειτουργία ενός οργανισμού. Σημαίνοντα επίσης παράγοντα επιτυχούς λειτουργίας των βιομηχανικών και μη μονάδων αποτελεί και η σταθερή διαθεσιμότητα των υλικών και οι καθαυτό προμηθευτές, όπως αυτοί θα αξιολογηθούν με βάση την τήρηση των συμβολαίων και άλλα σημαντικά κριτήρια η ανάλυση των οποίων ακολουθεί.

4.2.1 Διαθεσιμότητα Πρώτων Υλών και Λοιπών Εφοδίων

Η σταθερή διαθεσιμότητα πρώτων υλών και λοιπών εφοδίων, κρίνεται απαραίτητη τόσο για την αρχική λειτουργία της εν λόγω βιομηχανικής μονάδας, όσο και για την περαιτέρω βιώσιμη ανάπτυξή της. Η υπό μελέτη

ελαιοπαραγωγική μονάδα, είναι ουσιώδους σημασίας, να προμηθεύεται με σταθερές ποσότητες ελαιοκάρπου, προκειμένου να παράγει τις προβλεπόμενες ποσότητες τυποποιημένου ελαιολάδου. Πέραν όμως των πρώτων υλών, απαραίτητα για την λειτουργία του εργοστασίου, θεωρούνται η ηλεκτρική ενέργεια, η παροχή της προβλεπόμενης ποσότητας και ποιότητας νερού, τα υλικά συσκευασίας, και η διαθεσιμότητα καυσίμων προκειμένου για τη μεταφορά και διανομή των προϊόντων στους ενδιάμεσους και τελικούς καταναλωτές.

Το τμήμα προμηθειών επομένως, θα πρέπει να επιστήσει την προσοχή του και να διεξάγει έρευνα για τη διαθεσιμότητα των υλικών έτσι ώστε να είναι ανά πάσα στιγμή να είναι σε θέση να καλύπτει τις πάγιες και έκτακτες ανάγκες του.

4.2.2 Πηγές Προμηθειών

Οι πηγές προμήθειας των απαιτούμενων για την υπό μελέτη βιομηχανία, εισροών παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας IV-3
Πηγές Προμήθειας ανά Εισροή

Εισροή	Πηγή Προμήθειας
Ελαιοκάρπος	Ελαιοπαραγωγοί
Ηλεκτρική Ενέργεια	ΔΕΗ
Καύσιμα (Πετρέλαιο, Βεντζίνη)	Εταιρείες Διανομής Πετρελαιοειδών
Νερό	ΔΕΥΑΠ
Τηλέφωνο	Εταιρίες Σταθερής Τηλεφωνίας
Υλικά Συσκευασίας και Περιέκτες	Βιομηχανίες Χάρτου και Πλαστικού
Υλικά Συσκευασίας και Περιέκτες	Βιομηχανίες Παραγωγής Αλουμινίου
Ανταλλακτικά	Εταιρείες Διάθεσης Μηχανημάτων και Ανταλλακτικών
Απορρυπαντικά-Απολυμαντικά	Χημικές Βιομηχανίες/Χονδρέμποροι Απορρυπαντικών Οικοχημική Α.Ε.
Εξοπλισμός Εργαζομένων	Βιομηχανίες Πλαστικού/Βιοτεχνίες Επαγγελματικού Ρουχισμού
Τρόφιμα-Ποτά	ΜΑΚΡΟ
Ιατροφαρμακευτικός Εξοπλισμός	Φαρμακοβιομηχανίες
Αναλώσιμα	Χονδρέμποροι Αναλωσίμων

4.2.3 Προδιαγραφές Πρώτων Υλών και Άλλων Εφοδίων

Εφόσον εξασφαλιστούν τόσο οι πηγές προμήθειας, όσο και η διαθεσιμότητα των πρώτων υλών, θα πρέπει να διασφαλιστεί και η ποιότητα των προμηθευόμενων υλικών. Οι πρώτες ύλες, όπως και τα λοιπά εφόδια, προκειμένου να γίνουν αποδεκτά από τη βιομηχανική μονάδα, θα πρέπει να καλύπτουν ορισμένες προδιαγραφές που θα έχουν a priori τεθεί. Οι προδιαγραφές, θα επιτρέψουν στους δυνητικούς προμηθευτές να κάνουν αποτελεσματικές προσφορές ενώ παράλληλα, θα διευκολύνει τους υπαλλήλους του τμήματος προμηθειών να αξιολογήσουν τις εκάστοτε προσφορές και να μετρήσουν την απόδοση.³⁷ Ειδικότερα οι προδιαγραφές των προμηθευόμενων υλικών παρατίθενται στη συνέχεια:

- **Ελαιόκαρπος:** Τα κριτήρια επιλογής που έχουν τεθεί για την πρώτη ύλη είναι, η καθαυτή ποιότητα του ελαιόκαρπου, όσο και η ποιότητα του εξ' αυτού παραγόμενου ελαιολάδου. Επιπροσθέτως σημαντικό παράγοντα επιλογής της πρώτης ύλης, αποτελεί και η απαλλαγή του ελαιόκαρπου από ασθένειες όπως δάκο, πυρηνοτρήτη και γενικότερα ασθένειες που προσβάλλουν το ελαιόδεντρο και υποβαθμίζουν την ποιότητα του παραγόμενου ελαιοκαρπου.
- **Ηλεκτρική Ενέργεια:** Στην περίπτωση της ηλεκτρικής ενέργειας, τίθεται θέμα ποιοτικών κυρίως κριτηρίων επιλογής.
- **Καύσιμα (Πετρέλαιο, Βενζίνη):** Οι προδιαγραφές που έχουν τεθεί προκειμένου για τα καύσιμα, αφορούν αφενός στην τιμή του ανά λίτρο αφετέρου δε στην καθαρότητά του.
- **Νερό:** Στην περίπτωση του νερού, τα κριτήρια επιλογής είναι κυρίως ποιοτικά, ωστόσο και εδώ όπως και στην περίπτωση της ηλεκτρικής ενέργειας, η παροχή νερού υπόκεινται σε συνθήκες μονοπωλίου, καθώς μοναδικός προμηθευτής της εταιρίας, είναι η Δημόσια Επιχείρηση Ύδρευσης της Πάτρας, μέσω του τοπικού δικτύου

ύδρευσης της Βιομηχανικής Περιοχής των Πατρών. Ωστόσο επειδή το νερό θα χρησιμοποιηθεί έμμεσα ως συστατικό του ελαιολάδου, μέσω της πλύσης του ελαιοκάρπου, θα πρέπει να είναι απαλλαγμένο μικροβίων, ξένων σωμάτων και ουσιών που πιθανά να προξενήσουν βλάβη στους καταναλωτές του προϊόντος, για το λόγο αυτό δείγμα από το νερό της περιοχής θα αποστέλλεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, προκειμένου να διαπιστώνεται και να διασφαλίζεται η ποιότητά του και η καταλληλότητα του για χρήση. Στην περίπτωση που το νερό διαπιστωθεί ότι δεν καλύπτει τις ποιοτικές προδιαγραφές, αυτομάτως θα διακόπτεται η λειτουργία του εργοστασίου, και θα λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα, όπως εγκατάσταση φίλτρων ή καθαρισμός του νερού προκειμένου να επιλυθεί το πρόβλημα.

- **Υλικά Συσκευασίας και Περιέκτες:** Αναφορικά με τη συγκεκριμένη κατηγορία εισροών, τα κριτήρια επιλογής που έχουν τεθεί είναι η ανθεκτικότητα των χρησιμοποιούμενων υλικών, σε φθορές. Τα υλικά συσκευασίας και οι περιέκτες, θα πρέπει να είναι ασφαλή και φιλικά προς το περιβάλλον, να μην αλλοιώνουν την ποιότητα του περιεχομένου προϊόντος και να είναι ελκυστικά προς τον καταναλωτή. Σημαντικό παράγοντα επιλογής, αποτελεί και η τιμή ανά τεμάχιο στην περίπτωση των περιεκτών, ενώ στην περίπτωση των χάρτινων κιβωτίων παράγοντα επιλογής αποτελεί η τιμή ανά τόνο.
- **Βοηθητικά υλικά:** Πρωταρχικό παράγοντα επιλογής, των βοηθητικών υλικών και ειδικότερα των πωμάτων των περιεκτών, αποτελεί η ασφάλεια με την οποία σφραγίζουν τις συσκευασίες και η συμβατότητά τους με τους περιέκτες. Επιπλέον σημαντικό κριτήριο επιλογής αποτελεί και το ποσοστό ελαττωματικών ανά παρτίδα, όπως ακριβώς και η τιμή τους.
- **Ανταλλακτικά:** Όσον αφορά στα ανταλλακτικά, η συμβατότητα τους με τις μηχανές επεξεργασίας και τυποποίησης του ελαιολάδου, αποτελούν τους κυριότερους παράγοντες επιλογής, ενώ εξίσου σημαντικό κριτήριο

επιλογής αποτελεί η τιμή, η ωφέλιμη ζωή τους μετά την τοποθέτηση, καθώς και οι εγγυήσεις που παρέχονται από την προμηθεύτρια εταιρία.

- **Απορρυπαντικά-Απολυμαντικά:** Οι προδιαγραφές που τίθενται για την κατηγορία απορρυπαντικά-απολυμαντικά, αφορούν τόσο στην ισχύ τους, όσο και στην φιλικότητα τους προς το περιβάλλον. Τα απολυμαντικά ειδικότερα, επειδή χρησιμοποιούνται για τον καθαρισμό των μηχανών που επεξεργάζονται και τυποποιούν το ελαιόλαδο, θα πρέπει να είναι ουδέτερα τόσο για τον εργαζόμενο, όσο και για τον τελικό καταναλωτή, ενώ θα πρέπει η υπολειμματική τους διάρκεια να τέτοια ώστε στο τελικό προϊόν να μην εμπεριέχονται κατάλοιπα, που ενδεχομένως να υποβαθμίσουν την ποιότητα του και να το χαρακτηρίσουν ως μη ασφαλές για το χρήστη. Η τιμή αποτελεί και στην παρούσα κατηγορία κριτήριο επιλογής.
- **Εξοπλισμός Εργαζομένων:** Ο εξοπλισμός των εργαζομένων, όπως φόρμες, κεφαλοκαλύμματα και γάντια, κρίνεται απαραίτητος ειδικότερα στις βιομηχανίες τροφίμων, τόσο για την προστασία των εργαζομένων, όσο και για τη διασφάλιση της καθαρότητας και υγιεινής του τροφίμου. Συγκεκριμένα για τις φόρμες των εργαζομένων, κριτήριο επιλογής θα αποτελέσει η τιμή της μονάδας, η ανθεκτικότητα του και η πρακτικότητά τους κατά τη χρήση, ενώ για τα κεφαλοκαλύμματα και τα γάντια κυριότερο παράγοντα επιλογής θα αποτελέσει η τιμή της μονάδος.
- **Τρόφιμα-Ποτά:** Η κατηγορία Τρόφιμα και Ποτά θα χρησιμοποιηθεί ως εισροή στην καντίνα του εργοστασίου. Οι προμήθειες της κατηγορίας αυτής θα πραγματοποιούνται από τον υπεύθυνο της καντίνας με την επίβλεψη του τμήματος προμηθειών, ενώ κύρια κριτήρια επιλογής θα είναι η ποιότητα των προϊόντων, η ασφάλειά τους, η θρεπτική τους αξία, η ανθεκτικότητα των συσκευασιών, η ημερομηνία λήξης και η τιμή τους.

- **Ιατροφαρμακευτικό Υλικό:** Οι προδιαγραφές της κατηγορίας αυτής θα είναι ιδιαίτερα αυστηρές καθώς πρόκειται για ευπαθές υλικό, το οποίο θα πρέπει να ελέγχεται επισταμένως τόσο ως προς την ημερομηνία λήξης, όσο και ως προς τις παρενέργειες που πιθανότατα να προκύψουν με τη χρήση του. Η τιμή στη συγκεκριμένη κατηγορία φαίνεται να είναι δευτερευούσης σημασίας, αφενός γιατί το υλικό προμηθεύεται σε χαμηλές ποσότητες αφετέρου δε γιατί η ποιότητα και η αξιοπιστία του υλικού θεωρούνται πρωτίστης σημασίας.
- **Αναλώσιμα Υλικά:** Τα κριτήρια επιλογής της συγκεκριμένης κατηγορίας, είναι κυρίως η τιμή τους και η αξιοπιστία τους αναλόγως με τη χρήση για την οποία προορίζονται.

4.3 Μάρκετινγκ Προμηθειών

Το μάρκετινγκ προμηθειών, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, κατά τη διάρκεια λειτουργίας μίας επιχείρησης και θα πρέπει να πραγματοποιείται κατά τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται η άρτια λειτουργία της επιχείρησης. Οι προμήθειες άλλωστε είναι γνωστό, ότι αποτελούν κομβικό σημείο στην αλυσίδα αξίας μίας εταιρίας, για το λόγο αυτό θα πρέπει και το αντίστοιχο τμήμα να είναι επανδρωμένο, άτομα ικανά να συνδιαλλάσσονται με τους προμηθευτές και να πετυχαίνουν τους βέλτιστους όρους προμηθειών. Στην εν λόγω επιχείρηση, το τμήμα προμηθειών θα αποτελείται από έναν υπεύθυνο, που θα οργανώνει και φέρνει εις πέρας τόσο τις αρχικές όσο και τις μελλοντικές προμήθειες. Γενικότερα το μάρκετινγκ προμηθειών, έχει τρεις στόχους, οι οποίοι θα αναλυθούν στις επόμενες παραγράφους.

- Ελαχιστοποίηση κόστους
- Ελαχιστοποίηση κινδύνου
- Καλλιέργεια σχέσεων με τους προμηθευτές

4.3.1 Ελαχιστοποίηση του Κόστους

Όπως προαναφέρθηκε, οι προμήθειες αποτελούν κομβικό σημείο στην αλυσίδα αξίας μίας επιχείρησης, καθώς ένα ευρύ εξοικονόμηση από τις προμήθειες αποτελεί ένα ευρύ κέρδος. Για το λόγο αυτό, η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», σκοπεύει να ανιχνεύσει την οικονομική ποσότητα παραγγελίας για κάθε ξεχωριστή εισροή, και να πραγματοποιεί τις παραγγελίες της βάσει ενός μοντέλου, που θα την οδηγήσει στο να εξοικονομήσει χρήματα, χωρίς παράλληλα να κινδυνεύει από έλλειψη αποθεμάτων για την ορθή λειτουργία της.

4.3.2 Ελαχιστοποίηση του Κινδύνου και Αξιοπιστία των Προμηθευτών

Ο δεύτερος στόχος του μάρκετινγκ προμηθειών είναι να ελαχιστοποιήσει τη πιθανότητα εμφάνισης κινδύνων και περιστατικών που δύνανται να θέσουν την εταιρία σε επισφαλή κατάσταση. Οι κίνδυνοι που ενδεχομένως να εμφανιστούν, έγκειται σε καθυστερημένες παραδόσεις, σε απεργίες των προμηθευτών, σε ποιότητα εισροών διαφορετική από την προσυμφωνημένη, αθέτηση όρων συμβολαίων, ποσότητες που αποκλίνουν από την παραγγελία κ.α. Για την ελαχιστοποίηση εμφάνισης τέτοιων φαινομένων, θα διενεργείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα από το τμήμα προμηθειών, αξιολόγηση των προμηθευτών, έτσι ώστε η εταιρία να αποφεύγει ή να διακόπτει συνεργασίες που δεν την ωφελούν. Επίσης, κατά την παραλαβή των εισροών θα διενεργείται δειγματοληπτικός έλεγχος τόσο από τον υπεύθυνο του τμήματος προμηθειών, όσο και από τον υπεύθυνο του τμήματος ποιότητας.

4.3.3 Καλλιέργεια Σχέσεων με τους Προμηθευτές

Οι πηγές προμήθειας, και κατ' επέκταση οι προμηθευτές, φαίνεται να διαδραματίζουν ουσιώδους σημασίας ρόλο στην επιτυχή λειτουργία της επιχείρησης. Για το λόγο αυτό, η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.» σκοπεύει να καλλιεργήσει δυνατές σχέσεις εμπιστοσύνης με τους προμηθευτές, έχοντας

κατανοήσει ότι οι προμήθειες αποτελούν κομβικό σημείο στην αλυσίδα αξίας της επιχείρησης. Προκειμένου να επιτύχει το στόχο της, θα πρέπει να επανδρώσει το τμήμα προμηθειών με άτομα ικανά στις διαπροσωπικές σχέσεις που θα υιοθετήσουν την επιχειρηματική δεοντολογία που αρμόζει. Πιο συγκεκριμένα η ηθική δεοντολογία απαιτεί οι υπάλληλοι να χαρακτηρίζονται από ειλικρίνεια, τιμιότητα και εμπιστευτικότητα αναφορικά με τις πληροφορίες που τους παρέχονται από τους προμηθευτές. Επιπλέον, οι υπάλληλοι του τμήματος προμηθειών, θα πρέπει να διαθέτουν την ικανότητα να κατευνάζουν τα πνεύματα σε περίπτωση ενδεχόμενης διαμάχης, ενώ εν κατακλείδι θεμιτό είναι να χαρακτηρίζονται από το αίσθημα της δικαιοσύνης και της κοινωνικής υπευθυνότητας.³⁸ Η δόμηση ισχυρών και μακροπρόθεσμων σχέσεων με τους προμηθευτές αφενός γιατί οι προμηθευτές θα προσπαθούν να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντα της εταιρίας, αφετέρου δε οι προμηθευτές είναι σε θέση να συμμετάσχουν με προτάσεις βελτίωσης στη σχεδίαση του τελικού προϊόντος.

Οι προμηθευτές, είναι επίσης σε θέση να παρέχουν στην εταιρία, χρήσιμες πληροφορίες σε σχέση με ανταγωνίστριες εταιρίες και να ενημερώνουν την επιχείρηση για εναλλακτικά υλικά. Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», για τους προαναφερθέντες λόγους θα ακολουθήσει τη στρατηγική της επιλογής ενός προμηθευτή, εκτός από την περίπτωση προμήθειας πρώτων υλών και ειδικότερα του ελαιόκαρπου, καθώς την συγκεκριμένη κατηγορία εφοδίων θα την προμηθεύεται από ανεξάρτητους, τοπικούς ελαιοπαραγωγούς. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα συνάψει σχέσεις με ένα μόνο προμηθευτή, θα διατηρεί στα αρχεία της, λίστες προμηθευτών, προκειμένου να αντιμετωπίσει απρόβλεπτες καταστάσεις και πιθανούς κινδύνους που ενδεχομένως να τη φέρουν εκτός λειτουργικής τροχιάς.

4.3.4 Επιλογή και Αξιολόγηση του Προμηθευτή

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», προκειμένου να προβεί σε επιλογή, και εγκαθίδρυση σχέσεων με τους προμηθευτές της, να τους αξιολογεί με βάση τα

παρακάτω ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια, επιλέγοντας πάντα, τον ή τους προμηθευτές με τη μεγαλύτερη κάθε φορά συνολική βαθμολογία.

- **Ποιότητα:** Η ποιότητα των προμηθευόμενων υλικών, φαίνεται να δρά καθοριστικά στην επιλογή των πηγών προμήθειας, καθώς η υπό μελέτη εταιρία, θεωρεί την ποιότητα ως ακρογωνιαίο λίθο της λειτουργίας της. Επομένως κατόπιν δειγματοληπτικών ελέγχων που θα διενεργεί στα υλικά θα διαπιστώνει και θα αξιολογεί εάν η ποιότητα των υλικών καλύπτει τις προδιαγραφές λειτουργίας της.
- **Αξιοπιστία-Ετοιμότητα Παράδοσης:** Οι εκάστοτε προμηθευτές, θα αξιολογούνται με βάση την αξιοπιστία τους να προμηθεύουν την εταιρία, με εισροές που να καλύπτουν τις προδιαγραφές όσον αφορά την ποιότητα και την απαιτούμενη ποσότητα, που ήδη έχει θέσει η επιχείρηση.
- **Σωστή Τιμολόγηση:** Ένα εξίσου σημαντικό κριτήριο αξιολόγησης των προμηθευτών, θα είναι η σωστή τιμολόγηση καθώς και οι όροι και οι προθεσμίες εξόφλησης της αξίας των εισροών. Σημαντικό παράγοντα επιλογής, διαδραματίζει επίσης και η παροχή ενδεχόμενων διευκολύνσεων, από μέρους των προμηθευτών.
- **Εγγύτητα:** Η απόσταση επίσης μεταξύ της υπό μελέτη εταιρίας και της πηγής προμήθειας, είναι κρίσιμης σημασίας, καθώς όσο μεγαλύτερη είναι η απόσταση τόσο αυξημένο θα είναι το κόστος των προμηθευόμενων υλικών. Επομένως η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.» σκοπεύει να επιλέξει προμηθευτές που θα βρίσκονται σε κοντινή απόσταση από αυτήν προκειμένου η προμήθεια των υλικών να μην κωλυσιεργεί από αντίξοες καιρικές συνθήκες αφενός, αφετέρου δε να μην υποχρεούται να καταβάλλει μεγαλύτερο ποσό χρημάτων λόγω της μεγαλύτερης απόστασης μεταφοράς.

- **Ικανότητα Αντίδρασης σε Απρόβλεπτες Αλλαγές:** Οι προμηθευτές θα πρέπει να είναι σε θέση να προσαρμόζονται σε διαφοροποιημένες καταστάσεις, όπως αυξομειώσεις της ζήτησης, η διαφοροποιημένοι χρόνοι παραδόσεων.
- **Τεχνολογία:** Η τεχνολογία παραγωγής των προμηθευόμενων υλικών διαδραματίζει σπουδαίο παράγοντα στην επιλογή τους.
- **Προηγούμενες Αξιολογήσεις και Πιστοποιητικά Ποιότητας:** Αξιολογήσεις που έχουν διεξαχθεί κατά το παρελθόν και πιστοποιητικά ποιότητας τα οποία έχουν στην κατοχή τους οι προμηθευτές, φαίνεται να αποτελούν παράγοντα ικανό να επηρεάσει και να καθορίσει την επιλογή τους από την εταιρία.
- **Κοινωνικό Προφίλ:** Οι χρησιμοποιούμενες από την πλευρά των προμηθευτών διεργασίες, η υπευθυνότητα που δείχνουν προς το περιβάλλον, η ηθική συμπεριφορά τους προς τους εργαζομένους καθώς και το κατά πόσο προάγουν το κοινό καλό, αποτελούν και αυτά σπουδαία κριτήρια επιλογής.
- **Συνεχής Βελτίωση:** Οι προμηθεύτριες εταιρίες, είναι θεμιτό να μην παραμένουν στάσιμοι ως προς την ποιότητα των προϊόντων τους, αλλά να κατευθύνονται πάντα προς την αναβάθμιση και βελτίωση της ποιότητας των εκροών τους, προκειμένου να αποκτήσουν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που θα τους οδηγήσει στη βιώσιμη ανάπτυξη.
- **Υιοθέτηση Δεοντολογίας και Ανυπαρξία Συγκρούσεων:** Είναι σημαντικό επίσης, οι προμηθευτές θα πρέπει να υιοθετούν την επιχειρηματική δεοντολογία της εκάστοτε επιχείρησης με την οποία συνεργάζονται, προκειμένου να γίνουν αποδεκτοί, ενώ παράλληλα θα πρέπει να είναι εχέμυθοι όσον αφορά στα εσωτερικά δρώμενα της εταιρίας και να αποφεύγουν τις συγκρούσεις με την εταιρία.

- **Ροή Πληροφοριών:** Η ροή πληροφοριών, είναι από και προς της επιχείρησης, είναι εξίσου σημαντική, προκειμένου τόσο η εταιρία όσο και οι προμηθευτές να μπορούν να εναρμονίζονται με τις εξελίξεις και να οδηγούνται σε συνεχείς βελτιώσεις της λειτουργίας και σε δόμηση ισχυρών σχέσεων μεταξύ τους.
- **Κίνητρα:** Τα κίνητρα που παρέχουν οι προμηθευτές, είναι επίσης σπουδαία και η αξία τους θα πρέπει να αξιολογείται από την εταιρία προκειμένου για τη σύναψη συνεργασίας

Η αξιολόγηση των προμηθευτών δε θα διενεργείται άπαξ, αλλά θα λαμβάνει χώρα σε τακτά χρονικά διαστήματα, καθώς οι απαιτήσεις και οι προδιαγραφές αλλάζουν συνεχώς. Την αξιολόγηση θα πραγματοποιεί το τμήμα Προμηθειών σε συνεργασία με το τμήμα Ποιότητας. Προκειμένου η αξιολόγηση των προμηθευτών να πραγματοποιηθεί όσο το δυνατόν ορθότερα, θα πρέπει να υιοθετηθεί και το κατάλληλο μοντέλο. Με βάση το μοντέλο αυτό αξιολόγησης, τα παραπάνω δώδεκα κριτήρια θα σταθμιστούν με ένα συντελεστή βαρύτητας ανάλογα με το προμηθευόμενο υλικό. Για παράδειγμα, είναι πιθανόν το κριτήριο αξιοπιστία στην περίπτωση της προμήθειας ελαιοκάρπου να είναι περισσότερο σημαντικό από το κριτήριο Σωστή Τιμολόγηση, σε σχέση με την περίπτωση που τα προμηθευόμενα υλικά είναι ανταλλακτικά. Ο κάθε προμηθευτής θα βαθμολογείται ανάλογα με την απόδοσή του σε κάθε κριτήριο ξεχωριστά και τελικώς θα επιλέγεται εκείνος που η συνολική βαθμολογία του είναι υψηλότερη έναντι των υπολοίπων.

4.4 Πρόγραμμα Προμηθειών

Σημαίνοντα παράγοντα επιτυχίας της εταιρίας, θα αποτελέσει και ένα ορθά δομημένο πρόγραμμα προμηθειών. Το πρόγραμμα προμηθειών σε μία επιχείρηση, θα πρέπει να ασχολείται κυρίως με:

- Τον προσδιορισμό των πηγών προμήθειας, έπειτα από ενδελεχή έρευνα.
- Τις συμφωνίες και τις επικρατούσες διατάξεις.
- Τις ποσότητες και τις ποιότητες των εισροών που απαιτούνται για τη λειτουργία της επιχείρησης.
- Τους χρόνους παραδόσεων των προμηθευόμενων εφοδίων.
- Τους τρόπους διανομής των υλικών.
- Την αποθήκευσή τους.
- Την εκτίμηση του κινδύνου.³⁹

4.4.1 Επιλογή Βασικών Προμηθευτών

Η επιλογή των βασικών προμηθευτών της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.» υπόκεινται στα δέκα κριτήρια που αναφέρθηκαν προηγουμένως. Ωστόσο θεμιτό θα ήταν να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή και σε παράγοντες, όπως η γεωγραφική περιοχή στην οποία βρίσκεται ο προμηθευτής, στην επωνυμία των προμηθευτριών εταιριών και την ιδιοκτησία στην οποία ανήκουν, στις κυριότερες δραστηριότητές τους, στη χρηματοοικονομική κατάστασή τους, στη δυνατότητά τους για κερδοφόρο λειτουργία, στην παραγωγική δυνατότητα τους, στους βασικούς πελάτες τους, στην επιχειρηματική τους εμπειρία και τέλος στα χαρακτηριστικά των προμηθειών τους.

Στον παρακάτω πίνακα, δίδεται ο κατάλογος των βασικών προμηθευτών της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», όπως ακριβώς και η αξιοπιστία, η ποιότητά τους και ο τρόπος εξόφλησης των προμηθειών.

Πίνακας IV-4

Αξιολόγηση Προμηθευτών Βάσει της Αξιοπιστίας και της Ποιότητας τους, και Τρόπος Εξόφλησης των Προμηθευόμενων Υλικών

Εισροή	Επωνυμία Προμηθευτή	Αξιοπιστία	Ποιότητα	Τρόπος Εξόφλησης
Ελαιόκαρπος	Ελαιοπαραγωγοί	Υψηλή	Άριστη	Μετρητά/Παραλαβή
Ηλεκτρική Ενέργεια	ΔΕΗ	Μέτρια	Καλή	Διμηνιαίος Λογαριασμός
Καύσιμα	REVOIL	Υψηλή	Πολύ Καλή	Μετρητά/Παραλαβή
Νερό	ΔΕΥΑΠ	Πολύ Καλή	Καλή	Τετραμηνιαίος Λογαριασμός
Υλικά Συσκευασίας και Περιέκτες	Χαρτελ Α.Ε., Σιδενορ Α.Ε.,	Υψηλή	Υψηλή	Μετρητά/Παραλαβή
Υλικά Συσκευασίας και Περιέκτες	Πλαστόπολις Α.Ε.	Υψηλή	Υψηλή	Μετρητά/Παραλαβή
Βοηθητικά υλικά	Αφοι Κόρδα	Πολύ Καλή	Καλή	Μετρητά/Παραλαβή
Ανταλλακτικά	Αναστασίου	Πολύ Καλή	Υψηλή	Μηνιαίος Λογαριασμός
Απορρυπαντικά	Διομήδης και Σία	Πολύ Καλή	Υψηλή	Μετρητά/Παραλαβή
Εξοπλισμός Εργαζομένων	Αφοι Παπαγεωργίου Α.Ε.	Μέτρια	Καλή	Μετρητά/Παραλαβή
Τρόφιμα-Ποτά	ΜΑΚΡΟ	Υψηλή	Υψηλή	Μετρητά/Παραλαβή
Ιατροφαρμακευτικό Υλικό	Bayer Hellas	Υψηλή	Υψηλή	Μετρητά/Παραλαβή
Αναλώσιμα Υλικά	Μακρίδης Α.Ε., Πλαίσιο	Πολύ Καλή	Πολύ Καλή	Μετρητά/Παραλαβή

4.4.2 Τύποι Συμφωνιών και Διατάξεων

Η εν λόγω βιομηχανία, σκοπεύει να υπογράψει συμβόλαια με τις προμηθεύτριες εταιρίες, στα οποία θα αναγράφονται με λεπτομέρεια οι όροι και οι προδιαγραφές των εισροών, καθώς και οι επιμέρους όροι πληρωμής και ελέγχου των υλικών. Η εταιρία σκοπεύει να αναθεωρεί τους όρους των συμβολαίων ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς, σε συνεννόηση πάντοτε με τους προμηθευτές. Με τον προαναφερθέν τρόπο της σύναψης συμβολαίων, η εταιρία, στοχεύει στο να καλλιεργήσει ισχυρούς και συνάμα ξεκάθαρους δεσμούς με τους προμηθευτές της.

4.4.3 Ποσότητες και Ποιότητες

Οι ποσότητες και οι ποιότητες των προμηθευόμενων υλικών, θα πρέπει να είναι οι προβλεπόμενες με βάση το πρόγραμμα παραγωγής της υπό μελέτη

βιομηχανίας καθώς και με τις προδιαγραφές που έχει η τελευταία θέσει όσον αφορά τις εκροές της και τη γενικότερη λειτουργία της.

4.4.4 Τρόποι Μεταφοράς Πρώτων Υλών και Λοιπών Εφοδίων

Όσον αφορά τους τρόπους μεταφοράς των πρώτων υλών και των λοιπών εφοδίων, θα πραγματοποιούνται κατά κύριο λόγο μέσω των εθνικών οδικών αρτηριών. Η μεταφορά των εισροών θα διενεργείται με ευθύνη κυρίως των προμηθευτών. Στην περίπτωση ειδικότερα του ελαιόκαρπου, η μεταφορά θα πραγματοποιείται από μεταφορικά μέσα των παραγωγών, ωστόσο το κόστος μεταφοράς των πρώτων υλών θα επιβαρύνει την επιχείρηση. Στην περίπτωση εμπλοκής του οδικού δικτύου, η μεταφορά των υλικών θα διενεργείται κατά το δυνατόν μέσω του σιδηροδρομικού δικτύου.

4.4.5 Εγκαταστάσεις Φορτώσεως Εκφορτώσεως και Αποθηκεύσεως

Οι προμηθευόμενες εισροές, θα κατευθύνονται απευθείας στην υπό μελέτη βιομηχανική μονάδα και εν συνεχεία σε κατάλληλους αποθηκευτικούς χώρους. Ειδικότερα, ο ελαιόκαρπος, που θα αποτελέσει και την πρώτη ύλη της ελαιοβιομηχανίας, θα κατευθυνθεί προς την Αποθήκη Α΄ Υλών, όπου θα επικρατούν ρυθμιζόμενες συνθήκες θερμοκρασίας, υγρασίας και φωτισμού, προκειμένου να προφυλαχθεί το προϊόν από ενδεχόμενη υποβάθμιση. Όσον αφορά τα υλικά συσκευασίας και τους περιέκτες αυτά θα τοποθετούνται σε ειδικές παλέτες στην Αποθήκη Β΄ Υλών, ενώ τα λοιπά Εφόδια στην Αποθήκη Εφοδίων που θα βρίσκεται δίπλα στην Αποθήκη Β΄ Υλών. Πλησίον του χώρου όπου θα βρίσκονται οι γραμμές παραγωγής των προϊόντων θα υπάρχει η Αποθήκη Ετοίμων Προϊόντων, που θα έχει έξοδο προς τον προαύλιο χώρο του εργοστασίου, έτσι ώστε να είναι εύκολη η φόρτωση του προϊόντος στα φορτηγά και η περαιτέρω μεταφορά του. Οι εν λόγω Αποθήκες θα βρίσκονται στο ισόγειο του κτιρίου. Ειδικοί χώροι θα υπάρχουν και για την αποθήκευση του ιατροφαρμακευτικού υλικού, για τα αναλώσιμα, καθώς και για τα τρόφιμα και τα ποτά. Πιο συγκεκριμένα, για την αποθήκευση του ιατροφαρμακευτικού

υλικού θα υπάρχει ένα μικρός χώρος στο ισόγειο του κτιρίου. Για την αποθήκευση των αναλωσίμων, ειδικός χώρος θα υπάρχει και για αυτά στον πρώτο όροφο του κτιρίου, καθώς είναι εισροές που απαιτούνται για την λειτουργία των γραφείων και όχι τόσο της παραγωγικής διαδικασίας, ενώ τέλος τα τρόφιμα και τα ποτά θα αποθηκεύονται στο κυλικείο του εργοστασίου.

4.4.6 Εκτίμηση του Κινδύνου

Στην μελέτη σκοπιμότητας, πρέπει να γίνει προσπάθεια να εκτιμηθούν οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι, που πιθανόν να θέσουν το πρόγραμμα προμηθειών εκτός λειτουργίας. Παρακάτω, δίδονται μερικοί από τους συνηθισμένους κινδύνους, που παρουσιάζονται κατά τη λειτουργία ενός προγράμματος προμηθειών:

- Καθυστερήσεις παραδόσεων των υλικών.
- Υλικά που δεν υπόκεινται στις ποιοτικές και ποσοτικές προδιαγραφές που έχουν τεθεί από την επιχείρηση.
- Απεργίες.
- Αποτυχία των προμηθευτών να καλύψουν τις υποχρεώσεις τους.
- Αδυναμία μεταφορών.
- Αδυναμία αποθήκευσης πλεονάζουσας ποσότητας υλικών.
- Αδυναμία των προμηθευτών να τηρήσουν τους όρους του συμβολαίου.
- Μεταβολή, κάποιου χαρακτηριστικού των προμηθευτών, όπως της οικονομικής τους κατάστασης.
- Άλλες παράνομες ενέργειες.⁴⁰

4.5 Απαιτούμενες Ποσότητες Εισροών και Κόστος Πρώτων Υλών και Λοιπών Εφοδίων

Πίνακας IV-5
Απαιτούμενες Ποσότητες Εισροών και Κόστος Πρώτων Υλών και
Λοιπών Εφοδίων

Εισροή	Ετήσια Ποσότητα	Κόστος/Μονάδα	Κόστος 2007
Πρώτες Ύλες			
Ελαιόκαρπος	11.850 τόνοι	500 ευρώ/τόνο	5.925.000
Νερό(πλύσης ελαιόκαρπου)	4.000 λίτρα	1ευρώ/τόνο	4.000
Βοηθητικά Υλικά			
Ηλεκτρισμός	68.500 kwh	0,04/Kwh	2.740
Καύσιμα	12.000 λίτρα	0,65 ευρώ/λίτρο	7.800
Νερό	7.500 λίτρα	1ευρώ/τόνο	7.500
Υλικά Συσκευασίας			
Χάρτινα Κιβώτια	128.000 τεμάχια	0.10 ευρώ/τεμάχιο	12.800
Περιέκτες 1ος Λίτρου	1.545.000 τεμάχια	0.25 ευρώ/τεμάχιο	386.250
Περιέκτες 5 Λίτρων	206.000 τεμάχια	0.7 ευρώ/τεμάχιο	164.800
Ανταλλακτικά			
Ανταλλακτικά Μηχανημάτων	100 τεμάχια	4 ευρώ/τεμάχιο	400
Εξοπλισμός Εργαζομένων			
Φόρμες Εργασίας	50 τεμάχια	10ευρώ/τεμάχιο	500
Σκουφάκια	4.600 τεμάχια	0.07 ευρώ/τεμάχιο	322
Γάντια μίας Χρήσεως	7.000 τεμάχια	0.04 ευρώ/τεμάχιο	280
Απορρυπαντικά-Απολυμαντικά			
Απορρυπαντικά	9.000 λίτρα	0.2	1.800
Απολυμαντικά	6.000 λίτρα	0.3	1.800
Εφόδια για Κοινωνικές και Εξωτερικές Ανάγκες			
Τρόφιμα	36.000 τεμάχια	0.5 ευρώ/τεμάχιο	18.000
Φαρμακευτικό Υλικό	1.500 τεμάχια	0.5 ευρώ/τεμάχιο	750
Είδη Γραφικής Ύλης	5.000 τεμάχια	0.3 ευρώ/τεμάχιο	1.500
Συνολικό Κόστος			6.536.242

Παρακάτω και με βάση τον Πίνακα IV-5, παρουσιάζονται τα κόστη πρώτων υλών και λοιπών εφοδίων για την περίοδο 2007-2013, έχοντας ως αφετηρία το έτος 2007. Τα προαναφερθέντα κόστη θα αναπροσαρμόζονται ετησίως, με βάση το μέσο ετήσιο δείκτη πληθωρισμού, ο οποίος αναμένεται να είναι της τάξης του 3,5%.

Πίνακας IV-6
Πρόβλεψη Κόστους Πρώτων Υλών και Λοιπών Εφοδίων για την
Περίοδο 2007-2013

Τύπος Εισροής	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Πρώτες Ύλες	5.929.000	6.136.515	6.351.293	6.573.588	6.803.664	7.041.792	7.288.255
Βοηθητικά Υλικά	18.040	18.671	19.324	20.000	20.700	21.424	22.173
Υλικά Συσκευασίας	563.850	583.584	604.009	625.149	647.029	669.675	693.114
Ανταλλακτικά	400	414	428	443	458	474	490
Εξοπλισμός Εργαζομένων	1.102	1.140	1.180	1.221	1.264	1.308	1.354
Απορρυπαντικά-Απολυμαντικά	3.600	3.726	3.856	3.991	4.130	4.274	4.424
Εφόδια για Κοινωνικές και Εξωτερικές Ανάγκες	20.250	20.958	21.691	22.450	23.235	24.048	24.889
Σύνολο	6.536.242	6.765.008	7.001.781	7.246.842	7.500.480	7.762.995	8.034.700

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

5.1 Πρόγραμμα Παραγωγής και Δυναμικότητα της Μονάδας

Ο πρωταρχικός στόχος του παρόντος κεφαλαίου είναι ο καθορισμός των τεχνικών απαιτήσεων και των επιπέδων παραγωγής που δύναται να επιτευχθούν, κάτω από συγκεκριμένους κοινωνικοοικονομικούς, οικολογικούς και τεχνικούς περιορισμούς, στην υπό μελέτη βιομηχανική μονάδα.

5.1.1 Καθορισμός του Προγράμματος Παραγωγής

Το πρόγραμμα παραγωγής της υπό μελέτη βιομηχανικής μονάδας και κατά συνέπεια ο όγκος του παραγόμενου παρθένου ελαιόλαδου, θα βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με τις ανάγκες της αγοράς και τις προτεινόμενες στρατηγικές μάρκετινγκ. Το αρχικό μηχανολογικό σχέδιο επομένως, θα σχεδιασθεί κατά τρόπο ώστε να υπακούει στο υπάρχον σχέδιο μάρκετινγκ και στα ποιοτικά και ποσοτικά πρότυπα που έχει καθορίσει. Ωστόσο σημαντικοί παράγοντες για την εύρεση και τον καθορισμό της ποσότητας εκροής, είναι οι απαιτήσεις σε εισροές και η διαθεσιμότητα των τελευταίων καθώς και η χρησιμοποιούμενη τεχνολογία.

Το πρόγραμμα παραγωγής της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με το πρόγραμμα πωλήσεων της εταιρίας που παρουσιάστηκε στο Κεφάλαιο ΙΙΙ. Το πρόγραμμα παραγωγής επομένως, θα πρέπει να καλύπτει ένα ποσοστό 0,5% της εγχώριας αγοράς τυποποιημένου ελαιόλαδου, ενώ η ονομαστικά μέγιστη δυναμικότητα της μονάδας, δηλαδή η τεχνικά εφικτή δυναμικότητα, έχει οριστεί στους 3.000 τόνους ετησίως, (200 μέρες εργασίας) σε μία βάρδια, ενώ η συγκεκριμένη δυναμικότητα, αφορά στην παραγωγή παρθένου ελαιολάδου. Πιο συγκεκριμένα στο εργοστάσιο, θα λειτουργεί μία γραμμή παραγωγής παρθένου ελαιόλαδου το οποίο θα τυποποιείται κατά ένα 80% σε συσκευασίες τους ενός λίτρου και το υπόλοιπο 20% σε πεντόλιτρες ανοξειδωτες συσκευασίες.

5.1.2 Καθορισμός της Δυναμικότητας της Μονάδας

Αναφορικά με το συντελεστή απασχόλησης, αυτός θα είναι της τάξης του 85% και θα αντιστοιχεί στη λεγόμενη εφικτή κανονική δυναμικότητα, που είναι και η δυναμικότητα που επιτυγχάνεται υπό κανονικές συνθήκες λειτουργίας του εργοστασίου. Η αδυναμία επίτευξης της παραγωγής στα οριζόμενα επίπεδα της ονομαστικής μέγιστης δυναμικότητας της μονάδας, οφείλεται κύρια σε αιτίες όπως: αργίες, διακοπές από βλάβες, συντήρηση μηχανημάτων, καθαρισμός, ατυχήματα στο χώρο του εργοστασίου κ.α.

5.2 Προγραμματισμός Τεχνολογίας

5.2.1 Επιλογή Τεχνολογίας

Η επιλογή της κατάλληλης τεχνολογίας αποτελεί, ουσιώδους σημασίας παράγοντα στην επιτυχή λειτουργία μίας επιχείρησης. Συγκεκριμένα η τεχνολογία που θα χρησιμοποιηθεί θα πρέπει να αποτελεί το μέσο επίτευξης των στρατηγικών στόχων της επιχείρησης και την κάλυψη των αναγκών της αγοράς, όπως αυτές έχουν προσδιορισθεί από την ανάλυση της αγοράς. Η τεχνολογία και η τεχνογνωσία που θα επιλεγεί από την εκάστοτε βιομηχανία, θα πρέπει επίσης να είναι ευέλικτη έτσι ώστε η βιομηχανία να είναι σε θέση να προσαρμόζεται σε επικείμενες αλλαγές και τροποποιήσεις.

5.2.2 Κριτήρια Επιλογής Τεχνολογίας

Προκειμένου η επιλογή της τεχνολογίας να γίνει όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά, θα πρέπει οι εναλλακτικές τεχνολογίες να αξιολογηθούν με βάση τα κριτήρια που παρουσιάζονται στην συνέχεια:

- Η τεχνολογία θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από συμβατότητα, τόσο με τις απαιτήσεις της αγοράς, όσο και με τις απαιτήσεις σε εισροές.

- Να καλύπτει τις απαιτήσεις του υπάρχοντος προγράμματος παραγωγής και να επιτρέπει την επίτευξη της εφικτής δυναμικότητας της μονάδας.
- Απλότητα σχεδιασμού.
- Η διαθεσιμότητα της τεχνολογίας και τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας.
- Η ευελιξία σε τεχνολογικές μεταβολές και σε αλλαγές των απαιτήσεων της αγοράς.
- Η δαπάνη πάγιας επένδυσης και το κόστος λειτουργίας.
- Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις.
- Δυνατότητα απορρόφησης της τεχνολογίας και καμπύλη εκμάθησης των εργαζομένων.
- Ποσοστό ατυχημάτων.
- Δυνατότητα ενδεχόμενης επέκτασης/ βελτίωσης.⁴¹

5.3 Απαιτούμενη Τεχνολογία

Όπως προαναφέρθηκε, η τεχνολογία και η τεχνογνωσία, που θα χρησιμοποιηθεί από την εκάστοτε επιχείρηση, βρίσκεται σε άμεση σχέση με το σχέδιο μάρκετινγκ, το πρόγραμμα πωλήσεων της εταιρίας, τις απαιτήσεις της αγοράς, τις ανάγκες σε πρώτες ύλες και εφόδια όπως αυτά περιγράφηκαν στο Κεφάλαιο IV, καθώς και τις κοινωνικοοικονομικές, πολιτικές και οικολογικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή εγκατάστασης της βιομηχανικής μονάδας.

Ειδικότερα η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», σκοπεύει να χρησιμοποιήσει για την επεξεργασία του παρθένου ελαιολάδου «Ελιξήριον Αχαΐών», τα φυγοκεντρικά μηχανήματα νέας γενιάς, τα ονομαζόμενα “Decanters”. Πιο συγκεκριμένα, η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα εγκαταστήσει τα μηχανήματα “Decanters” τα οποία έχουν έρθει να δώσουν λύση στο χρόνιο πρόβλημα της διάθεσης των αποβλήτων. Με το νέο τρόπο λειτουργίας των ελαιουργείων, και με δεδομένο ότι τα φυγοκεντρικά μηχανήματα επεξεργάζονται την ελαιοζύμη χωρίς την

προσθήκη νερού, το πρόβλημα των υγρών αποβλήτων, επιλύεται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Εκτός, όμως από τη λύση του προβλήματος των αποβλήτων, η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», οδηγήθηκε στην επιλογή των συγκεκριμένων μηχανημάτων για ένα σημαντικό αριθμό ωφελειών που τα τελευταία παρουσίαζαν. Οι σημαντικότερες ωφέλειες που προκύπτουν από την χρησιμοποίηση των “Decanters”, είναι:

- Μικρή κατανάλωση νερού
- Ελάχιστη δαπάνη για ζέσταμα νερού
- Ποιοτικά ανώτερο λάδι
- Μεγαλύτερη διατηρησιμότητα του ελαιόλαδου (λόγω των αντιοξειδωτικών που περιέχονται σε αυτό).
- Αθόρυβη λειτουργία.⁴²

5.3.1 Γραμμή Παραγωγής Τυποποιημένου Ελαιόλαδου «Ελιξήριον Αχαϊών»

Στάδια Επεξεργασίας Ελαιοκάρπου

1. Παραλαβή και Ζύγισμα

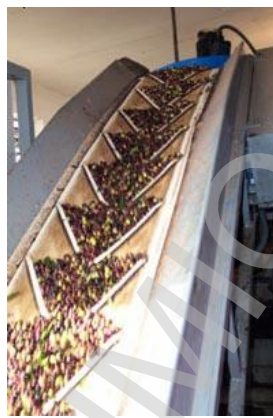
Το πρώτο στάδιο της επεξεργασίας του ελαιόλαδου, είναι η παραλαβή του ελαιοκάρπου, η εξακρίβωση των ποιοτικών του προδιαγραφών και τέλος το ζύγισμα με σκοπό να μετρηθεί η ποσότητα του τελευταίου.⁴³

2. Τροφοδοσία-Αποφύλλωση

Ο ελαιόκαρπος, τοποθετείται σε ειδική λεκάνη τροφοδοσίας, όπου μέσω αναβατορίου, ή μεταφορικής ταινίας και εν συνεχεία οδηγείται στο αποφυλλωτήριο, με σκοπό την απομάκρυνση των φύλλων της ελιάς. Η απομάκρυνση των φύλλων κρίνεται απαραίτητη καθώς η παραμονή και η

σύνθλιψή τους προσδίδει στο ελαιόλαδο, πικρίζουσα γεύση και το εμπλουτίζει με σημαντική ποσότητα χλωροφύλλης, η οποία παρουσία φωτός, επιδρά δυσμενώς στην ποιότητα του παραγόμενου ελαιολάδου.

Η μεταφορά του ελαιοκάρπου, είναι προτιμότερο να διενεργείται με τη χρήση μεταφορικής ταινίας, καθώς στην περίπτωση χρήσης ατέρμωνος κοχλία ο ελαιοκάρπος τραυματίζεται με αποτέλεσμα να δημιουργούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις για απώλεια ελαιολάδου, κατά τη διάρκεια της πλύσης του. Στην υπό μελέτη μονάδα θα χρησιμοποιηθεί ως μέσο τροφοδοσίας η μεταφορική ταινία.

Εικόνα V-1

Τροφοδοσία Ελαιοκάρπου

Οι εταιρίες που χρησιμοποιούν σα μέσο τροφοδοσίας τη μεταφορική ταινία είναι:

Ελαιουργική

Pieralisi

Verona

Benolia

3. Πλύσιμο

Το τρίτο στάδιο της πλύσης του ελαιοκάρπου, φαίνεται να διαδραματίζει και αυτό σημαντικό ρόλο για την τελική προκύπτουσα ποιότητα του ελαιολάδου. Κατά το στάδιο αυτό, ο ελαιοκάρπος πλένεται με σκοπό την απομάκρυνση

ξένων υλών, όπως σκόνης χώματος έτσι ώστε να αποφευχθεί ο αλληλογαιωδών μειγμάτων κατά το διαχωρισμό.

Εικόνα V-2
Πλύσιμο Ελαιοκάρπου

4. Σπάσιμο-Άλεση ελαιοκάρπου

Το τέταρτο στάδιο, της επεξεργασίας του ελαιοκάρπου είναι το σπάσιμο και η άλεση της πρώτης ύλης. Ο ελαιοκάρπος μεταφέρεται σε μία λεκάνη υποδοχής και εν συνεχεία με τη βοήθεια αναβατορίου οδηγείται σε ελαιομυλο ή σπαστήρα. Στα σύγχρονα ελαιουργεία χρησιμοποιούνται φυγοκεντρικού τύπου μηχανήματα, σφυρόμυλοι μικρών διαστάσεων, που λειτουργούν με σφυριά που περιστρέφονται μέσα σε ένα σταθερό διάφραγμα, κόσκινο, ή ακόμα καλύτερα σε ένα περιστρεφόμενο διάφραγμα με φορά αντίθετη από αυτή των σφυριών.

Το σπάσιμο του καρπού, πραγματοποιείται με την πτώση του από τη χοάνη τροφοδοσίας, και μπορεί να γίνει σε μικρότερα ή μεγαλύτερα τεμαχίδια, ανάλογα με τη διάμετρο των οπών του διαφράγματος.

5. Μάλαξη

Η μάλαξη της ελαιοζύμης διαδραματίζει πολύ σπουδαίο ρόλο στην εξαγωγή του ελαιολάδου. Η χρησιμοποιούμενη μέθοδος καθώς και ο τύπος των μηχανημάτων, επηρεάζουν σημαντικά την απόδοση αλλά και την ποιότητα του ελαιολάδου. Με τη διαδικασία της μάλαξης, επιταχύνεται η συνένωση των

μικρών σταγονιδίων λαδιού του μεσοκαρπίου, σε μεγαλύτερες. Έτσι ώστε τελικά να δημιουργηθεί το λάδι.

Καθοριστικό παράγοντα κατά την εξαγωγή του ελαιολάδου, παίζει τόσο η ταχύτητα της μάλαξης, όσο και η θερμοκρασία της ελαιοζύμης. Στην περίπτωση συγκεκριμένα, που η ταχύτητα της μάλαξης είναι μικρή, διευκολύνεται η συνένωση των ελαιοσταγονιδίων ενώ περιορίζεται η δημιουργία γαλακτωμάτων. Όσον αφορά στη θερμοκρασία της ελαιοζύμης, από αυτήν φαίνεται να εξαρτάται τόσο η ποιότητα όσο και η ποσότητα του παραγόμενου ελαιολάδου. Οι υψηλές θερμοκρασίες, στις διάφορες φάσεις θα πρέπει να αποφεύγονται καθώς προκαλούν βιοχημικές αλλαγές στην ελαιοζύμη και καταστροφή των αρωματικών συστατικών του ελαιολάδου. Η θερμοκρασία κατά τη διάρκεια της μάλαξης, θα πρέπει να κυμαίνεται από 27^ο C-33^ο C, σε μεγαλύτερες θερμοκρασίες, το χρώμα του ελαιολάδου, αποκτά κοκκινωπό χρώμα, ενώ παρατηρείται αύξηση της οξύτητάς του.

Στην υπό μελέτη επιχείρηση θα χρησιμοποιηθούν μαλακτήρες κάθετης διάταξης. Η μάλαξη θα πραγματοποιείται με περιστρεφόμενο άξονα, ο οποίος θα φέρει μικρό αριθμό πτερυγίων και θα κινείται με πολύ αργό ρυθμό. Τόσο ο άξονας όσο και τα πτερύγια, που θα έρχονται σε επαφή με την ελαιοζύμη θα είναι κατασκευασμένα από ανοξείδωτο χάλυβα. Ο μαλακτήρας, θα διαθέτει μηχανισμό ρύθμισης της ταχύτητας περιστροφής, ώστε η ταχύτητα να ρυθμίζεται ανάλογα με τη φύση της ελαιοζύμης. Σε κανονικής φύσεως ελαιοζύμη, η ταχύτητα ρυθμίζεται στις 18-20 στροφές ανά λεπτό. Περισσότερες στροφές και παράταση του χρόνου μάλαξης, είναι δυνατόν να προκαλέσουν δημιουργία γαλακτωμάτων.

Στην υπό μελέτη επιχείρηση, όπως προαναφέρθηκε, θα χρησιμοποιηθεί κάθετης διάταξης μαλακτήρες, καθώς έχει αποδειχθεί ότι εξασφαλίζουν καλύτερη προστασία της ελαιοζύμης από τον ατμοσφαιρικό αέρα με αποτέλεσμα να εμποδίζουν την απώλεια των αρωματικών συστατικών του ελαιολάδου και την έναρξη της οξειδωτικής τάγγισης του τελευταίου.

Εικόνα V-3
Μάλαξη Ελαιοκάρπου

6. Παραλαβή Ελαιολάδου

Η παραλαβή του ελαιολάδου, αποτελεί το έκτο στάδιο της γραμμής παραγωγής και έγκειται στο διαχωρισμό του ελαιολάδου από την ελαιοζύμη. Το τελευταίο επιτυγχάνεται με φυγοκέντρωση ενώ παλαιότερα, στα παλαιού τύπου ελαιουργεία με πίεση.

Εικόνα V-4
Παραλαβή Ελαιολάδου

7. Τελικός Διαχωρισμός Ελαιολάδου

Το έβδομο στάδιο της γραμμής παραγωγής είναι ο καθαρισμός του ελαιολάδου. Κατά τη διάρκεια του σταδίου αυτού, το ελαιόλαδο, περνάει από ελαιοδιαχωριστήρα. Ο ελαιοδιαχωριστήρας αποτελείται από ένα σταθερό

κορμό και ένα περιστρεφόμενο τύμπανο. Στο τελευταίο είναι προσαρμοσμένος ένας μεγάλος αριθμός κωνικών δίσκων.

Η υγρή φάση κατανέμεται σε λεπτά στρώματα πάνω στην επιφάνεια κάθε δίσκου και κατά τον τρόπο αυτό γίνεται πιο αποτελεσματική η επίδραση της φυγόκεντρου δύναμης, με την οποία τελικώς διαχωρίζεται το λάδι από τα απόνερα και τις ξένες ύλες.

Οι παράγοντες που επηρεάζουν τον τελικό καθαρισμό του λαδιού κατά τη φάση αυτή είναι:

- Ειδικό βάρος: όσο μεγαλύτερη είναι η διαφορά του ειδικού βάρους των συστατικών της υγρής φάσης, τόσο καλύτερος και ευκολότερος ο διαχωρισμός της.
- Σχήμα και διαστάσεις σταγονιδίων: όσο μεγαλύτερα είναι τα σταγονίδια του μείγματος, τόσο γρηγορότερος και ο διαχωρισμός του.
- Ιξώδες: όσο περισσότερο ρευστή η υγρή φάση, τόσο γρηγορότερα διαχωρίζεται το μείγμα.
- Θερμοκρασία: η υψηλή θερμοκρασία διευκολύνει το διαχωρισμό.

Εικόνα V-5

Τελικός Διαχωρισμός Ελαιολάδου

8. Συσκευασία

Το στάδιο της συσκευασίας, αποτελεί και το τελευταίο στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας, που καθιστά το προϊόν της εταιρίας, έτοιμο προς διάθεση στον καταναλωτή. Κατά τη διάρκεια του σταδίου αυτού,

συσκευάζονται 0,965 τόνοι σε συσκευασία του ενός λίτρου, και 0,643 τόνοι σε συσκευασία των πέντε λίτρων.

5.4 Μηχανολογικός Εξοπλισμός

Ο μηχανολογικός εξοπλισμός που θα χρησιμοποιηθεί από τη μονάδα χωρίζεται σε τρεις βασικές κατηγορίες α) Μηχανήματα Παραγωγής β) Βοηθητικά Μηχανήματα γ) Μηχανήματα Εξυπηρέτησεως³⁹

5.4.1 Μηχανήματα Παραγωγής

Στην κατηγορία Μηχανήματα Παραγωγής, περιλαμβάνονται όλα τα μηχανήματα εκείνα, τα οποία χρησιμοποιούνται προκειμένου για την επεξεργασία και τυποποίηση του ελαιολάδου, έως ότου το τελευταίο καταστεί έτοιμο προς διάθεση.

Πίνακας V-1

Μηχανήματα Παραγωγής

Τύπος Μηχανήματος	Προμηθευτής
Αναβατόρια Τροφοδοσίας (2)	Rodel
Αποφυλλωτήρια (2)	Rodel
Πλυντήρια (2)	Primolia
Μαλακτήρια (8)	Pieralisi
Ντεκάντερ (2)	Pieralisi
Διαχωριστήρες (2)	Pieralisi
Συσκευαστής 5 Λίτρων	Serac
Συσκευαστής 1 Λίτρου	Serac

5.4.2 Βοηθητικά Μηχανήματα

Τα Βοηθητικά Μηχανήματα, αφορούν στα μηχανήματα εκείνα που χρησιμοποιούνται επικουρικά κατά τη διάρκεια επεξεργασίας και τυποποίησης του προϊόντος. Στον Πίνακα V-2 που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα βοηθητικά μηχανήματα που θα χρησιμοποιήσει η υπό μελέτη εταιρία, καθώς και τις προμηθεύτριες εταιρίες.⁴⁴

Πίνακας V-2
Βοηθητικά Μηχανήματα

Τύπος Μηχανήματος	Προμηθευτής
Ηλεκτρογεννήτριες (3)	KLIMATAIR A.E.
Σύστημα Εξαερισμού και Κλιματισμού	KLIMATAIR A.E.
Δεξαμενές Αποθήκευσης Ελαιολάδου	ALUMOIL A.E.
Σωληνώσεις	ΛΙΑΡΟΜΑΤΗΣ ΒΑΣ. Α.Ε.Ε.
Όργανα Ελέγχου	UNICON
Ιμάντες Κίνησης	ΣΙΜΚΑΡ Α.Ε.
Οχήματα Μεταφοράς εντός του Εργοστασίου	BIOCAR Α.Ε.

5.4.3 Εξοπλισμός Εξυπηρετήσεως

Ο εξοπλισμός εξυπηρετήσεως διαδραματίζει επιτελικό ρόλο στην επιχείρηση και δεν έχει άμεση σχέση με τη διαδικασία παραγωγής. Ο εξοπλισμός εξυπηρετήσεως και οι προμηθεύτριες εταιρίες του τελευταίου, παρουσιάζονται στον Πίνακα V-3.

Πίνακας V-3
Εξοπλισμός Εξυπηρετήσεως

Τύπος Μηχανήματος	Προμηθευτής
Εξοπλισμός Επίπλωσης	SATO
Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές/Περιφερειακές Μονάδες	Multimedia A.E.
Τηλεπικοινωνιακός Εξοπλισμός	Siemens
Συστήματα Πυρασφάλειας	Optus Πυρασφάλεια
Αντικλεπτικά Συστήματα	Ευρώπα Security
Ηλεκτρικός Εξοπλισμός	Philips A.E.
Μοκέτες	XFloor
Μηχανήματα Καθαρισμού	Οικοχημική A.E.

5.5 Τρόπος Αποκτήσεως και Μεταφοράς της Τεχνολογίας

Η απόκτηση της τεχνολογίας και του μηχανολογικού εξοπλισμού, θα πραγματοποιηθεί με εφάπαξ πληρωμή κατά την αγορά και παραλαβή των τελευταίων. Εν συνεχεία, θα ακολουθήσει μία περίοδος εκμάθησης και αφομοίωσης της τεχνολογίας από το εργατικό δυναμικό της υπό μελέτη βιομηχανικής μονάδας, με τη συνδρομή υπαλλήλων από τις προμηθεύτριες εταιρίες, ενέργεια που συμπεριλαμβάνεται στο πακέτο προσφορών των εκάστοτε προμηθευτών.

5.5.1 Κόστος Μηχανολογικών και Τεχνολογίας

Το κόστος μηχανολογικών και τεχνολογίας, διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του συνολικού κόστους της επένδυσης, που θα παρουσιασθεί στο Κεφάλαιο Χ της παρούσας μελέτης. Στον Πίνακα V-4 που ακολουθεί παρουσιάζονται, τόσο τα επιμέρους κόστη των μηχανολογικών ανά κατηγορία, όσο και το αθροιστικό κόστος των μηχανολογικών και της τεχνολογίας.

Πίνακας V-4
Κόστος Μηχανολογικών και Τεχνολογίας

Εξοπλισμός	Κόστος (€)
Κύριος Παραγωγικός Εξοπλισμός	
Αναβατόρια Τροφοδοσίας (2)	28.000
Αποφυλλωτήρια (2)	30.000
Πλυντήρια (2)	80.000
Μαλακτήρια (8)	160.000
Ντεκάντερ (2)	120.000
Διαχωριστίρες (2)	100.000
Συσκευαστής 5 Λίτρων	90.000
Συσκευαστής 1 Λίτρου	100.000
Βοηθητικός Εξοπλισμός	
Ηλεκτρογεννήτριες (3)	36.000
Σύστημα εξαερισμού και κλιματισμού	45.000
Δεξαμενές Αποθήκευσης Ελαιολάδου (4)	40.000
Σωληνώσεις	12.000
Όργανα Ελέγχου	50.000
Ιμάντες Κίνησης	8.000
Οχήματα Μεταφοράς εντός του Εργοστασίου	60.000
Εξοπλισμός Εξυπηρέτησης	
Εξοπλισμός Επίπλωσης	110.000
Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές/Περιφερειακές Μονάδες	50.000
Τηλεπικοινωνιακός Εξοπλισμός	7.000
Συστήματα Πυρασφάλειας	30.000
Αντικλεπτικά Συστήματα	20.000
Ηλεκτρικός Εξοπλισμός	48.000
Μοκέτες	9.000
Μηχανήματα Καθαρισμού	9.000
Συνολικό Κόστος Μηχανολογικών και Τεχνολογίας	1.242.000

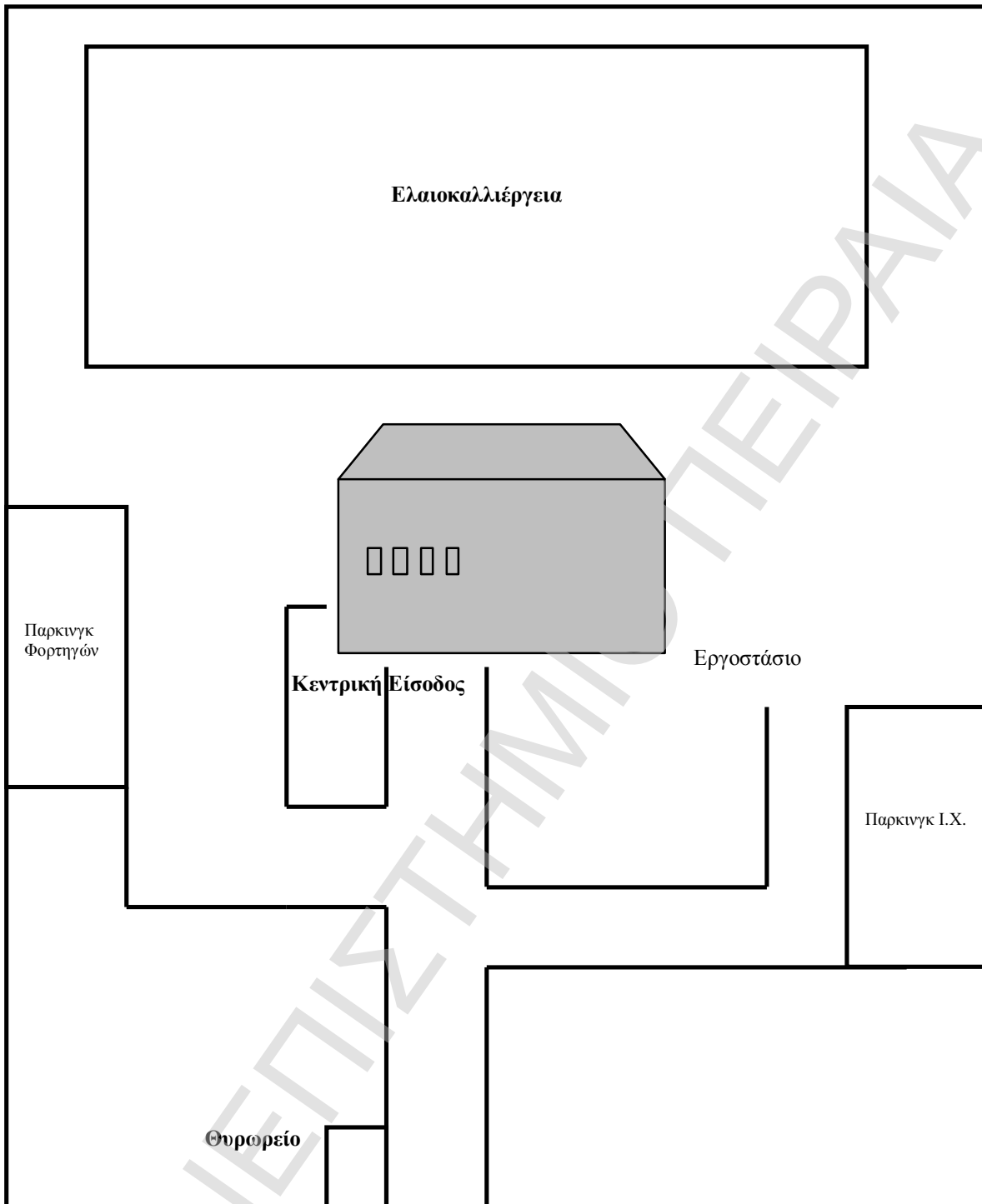
5.6 Χωρομετρικά και Μηχανολογικά Σχέδια της Μονάδας

Έπειτα από την επιλογή του μηχανολογικού εξοπλισμού, θα ακολουθήσει η παράθεση των χωρομετρικών σχεδίων της επιχείρησης, τόσο του εξωτερικού της επιχείρησης, όσο και των εσωτερικών χώρων της τελευταίας.

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», όπως έχει ήδη αναφερθεί θα εγκατασταθεί σε οικόπεδο συνολικής εκτάσεως 15 στρεμμάτων στην Βιομηχανική Περιοχή Αχαΐας. Το ποσοστό κάλυψης στην προαναφερθείσα βιομηχανική περιοχή αγγίζει το ποσοστό 60%.

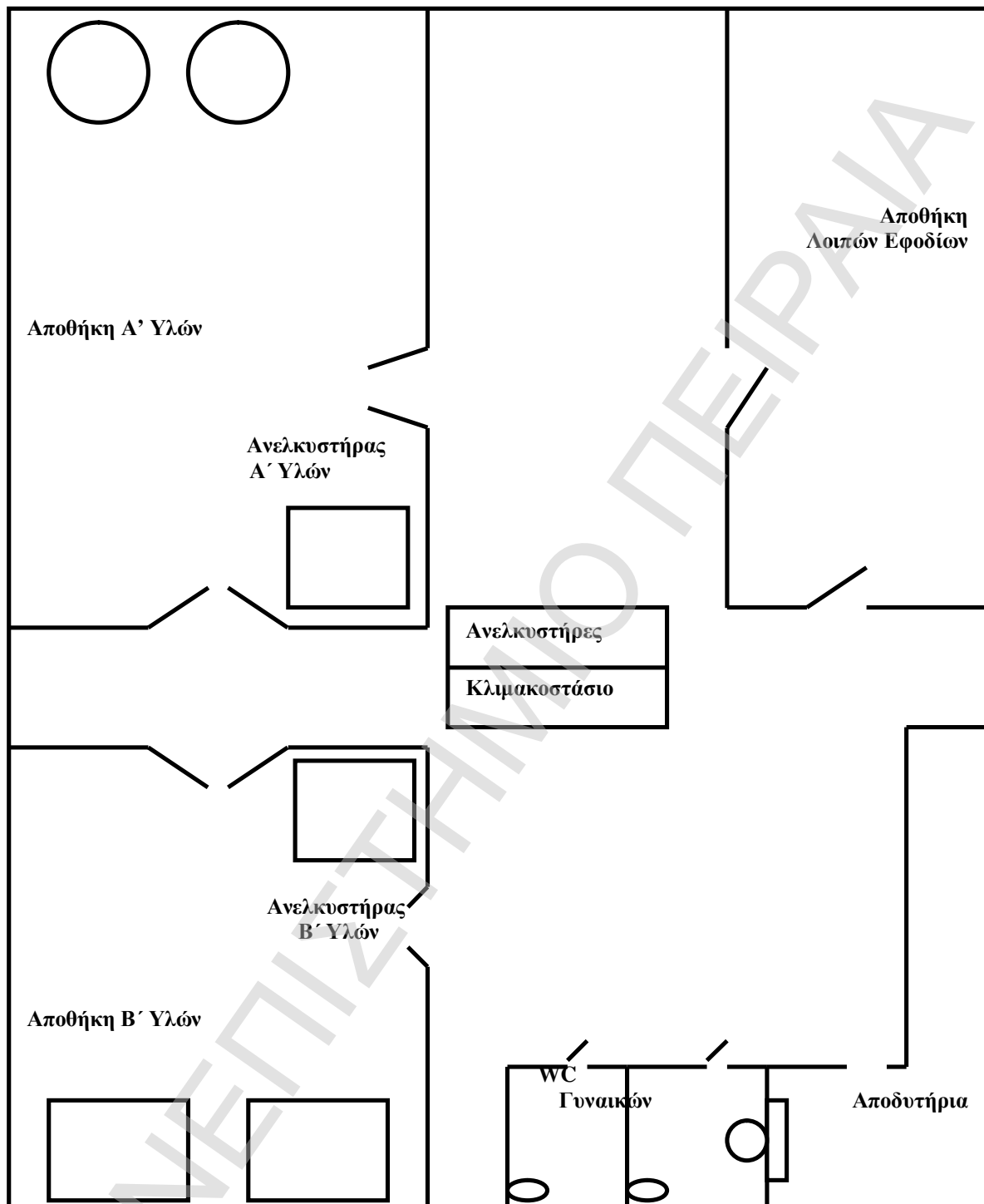
Η υπό μελέτη βιομηχανική μονάδα, θα αποτελείται από ένα κεντρικό κτίριο 3 ορόφων και συγκεκριμένα: υπόγειο, ισόγειο και πρώτο όροφο. Πιο αναλυτικά κάθε όροφος θα περιλαμβάνει τα εξής:

- **Υπόγειο:** Στο υπόγειο του κτιρίου, θα υπάρχουν οι Αποθήκες Α΄ Υλών, Β΄ Υλών και Λοιπών Εφοδίων του Εργοστασίου.
- **Ισόγειο:** Στο ισόγειο, θα υπάρχουν οι γραμμές παραγωγής και συσκευασίας του προϊόντος, η αποθήκη Έτοιμων Προϊόντων και του ιατροφαρμακευτικού υλικού, ο χώρος υποδοχής των εργαζομένων και των πελατών της επιχείρησης καθώς και το κυλικείο.
- **Α΄ Όροφος:** Στον Α΄ Όροφο της εταιρίας, θα υπάρχουν τόσο οι διοικητικοί χώροι της εταιρίας, ο συνεδριακός χώρος.

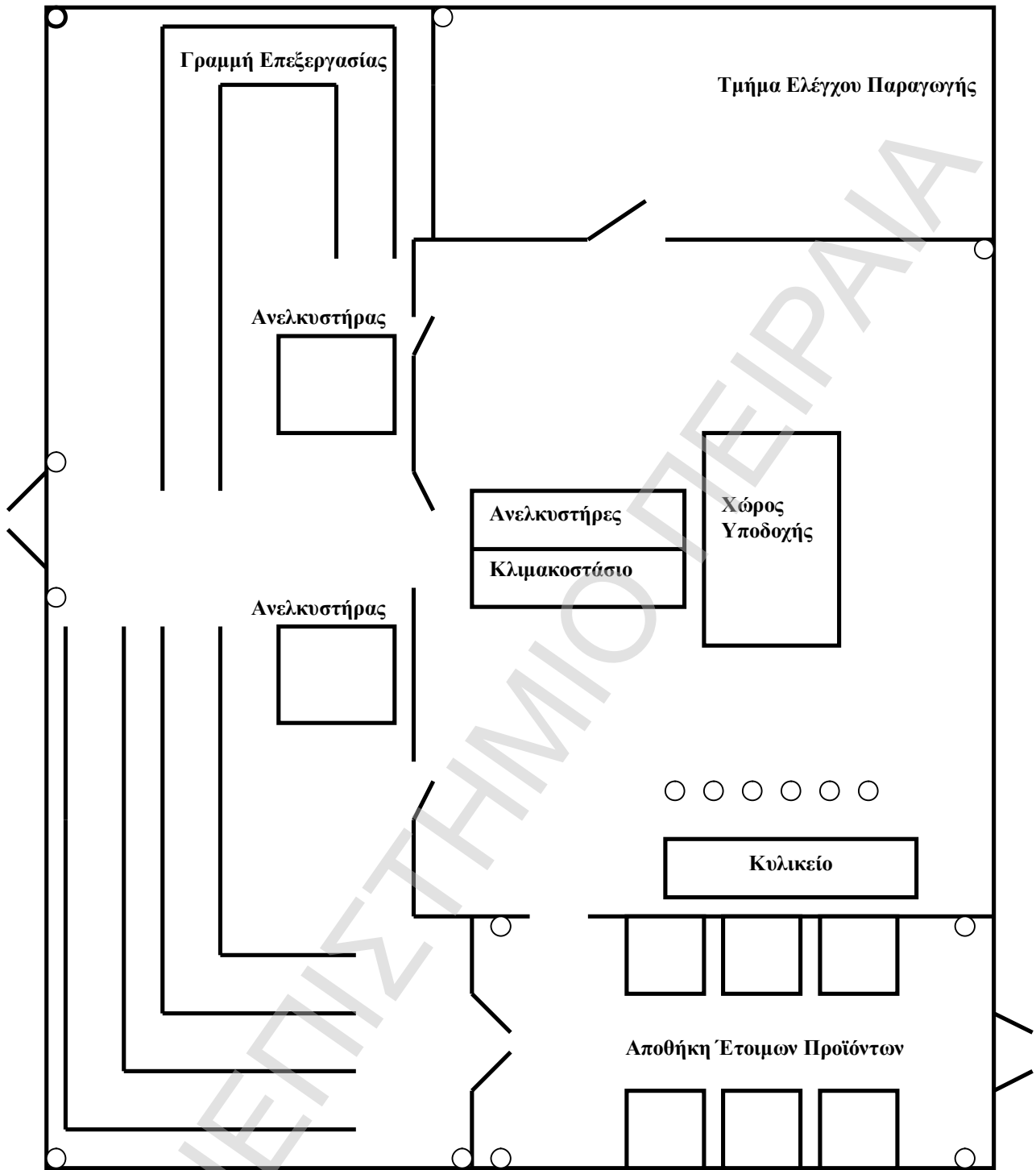
Εικόνα V-6

Χωρομετρικό Σχέδιο Οικοπέδου

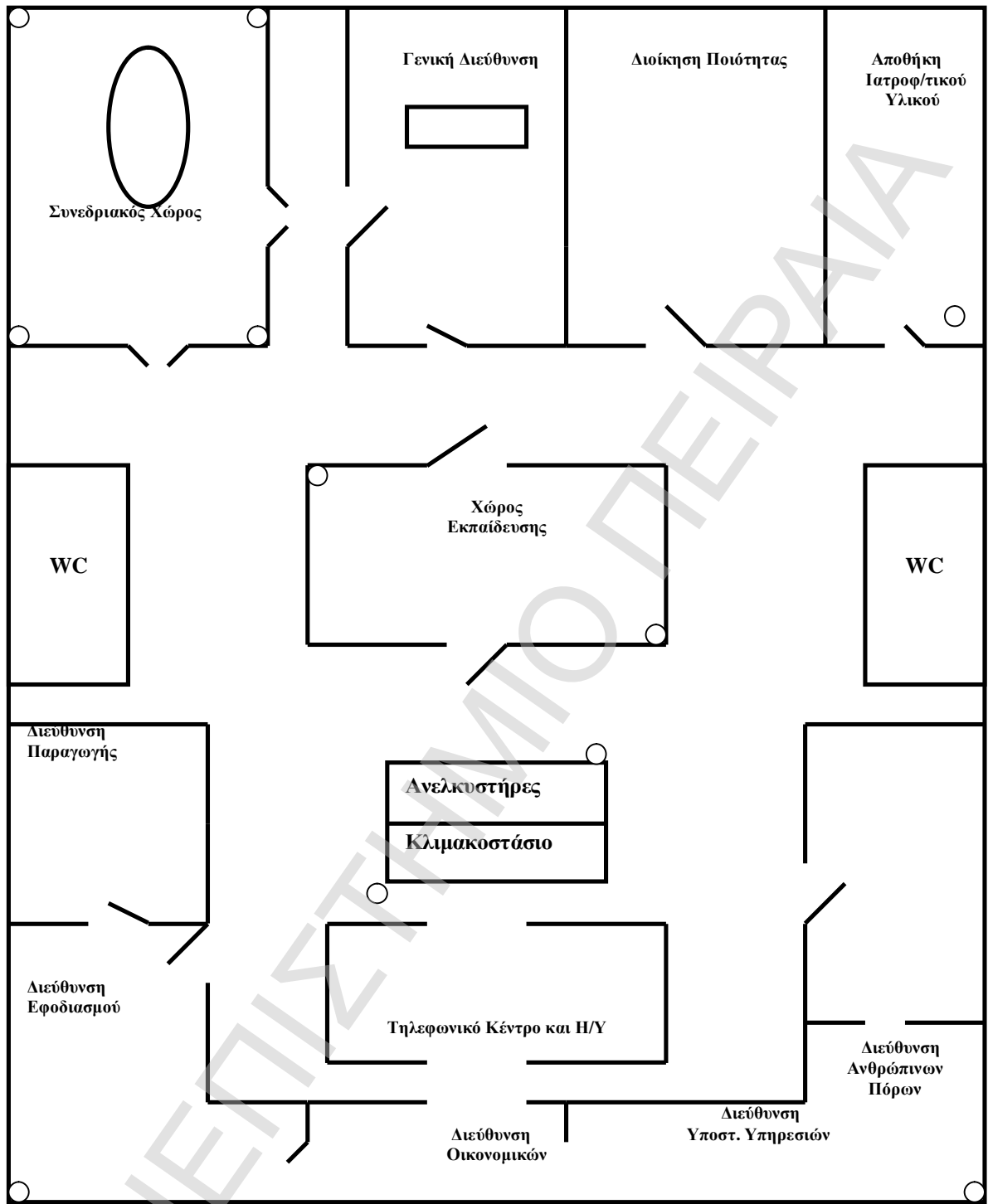
Εικόνα V-7

Κάτοψη Υπογείου

Εικόνα V-8

Κάτοψη Ισογείου

Εικόνα V-9
Κάτοψη Α΄ Ορόφου

5.7 Έργα Πολιτικού Μηχανικού

Τα έργα πολιτικού μηχανικού, καθώς και η επιλογή του κατάλληλου τεχνικού γραφείου, είναι ουσιώδους σημασίας στην περίπτωση της κατασκευής μίας νέας βιομηχανικής μονάδας. Η υπό μελέτη βιομηχανική μονάδα θα συνεργαστεί με το γραφείο πολιτικών μηχανικών «Χελάς και Υιός Α.Ε.», το οποίο κατέχει εξέχουσα θέση στον επιχειρηματικό κόσμο της Αχαΐας, με πολυετή πείρα στο χώρο των βιομηχανικών κατασκευών. Ειδικότερα τα έργα του πολιτικού μηχανικού έγκειται κυρίως στην προετοιμασία και ανάπτυξη του χώρου εγκατάστασης, στην κατασκευή κτιρίων, κατασκευή μονάδων παραγωγής και μονάδων εξυπηρετήσεως, σε λοιπά έργα που σχετίζονται κυρίως με την παροχή ηλεκτρικού, νερού, επικοινωνιών, αερίου, ανελκυστήρων, μεταφορικών διευκολύνσεων, σε περιφράξεις οικοπέδου και σε αποχετεύσεις αποβλήτων και όμβριων υδάτων, καθώς και στην αισθητική διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου.

5.7.1 Προετοιμασία και Ανάπτυξη Χώρου Εγκατάστασης

Όπως προαναφέρθηκε η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», πρόκειται να εγκατασταθεί στη Βιομηχανική Περιοχή Πατρών σε οικόπεδο συνολικού εμβαδού 15 στρεμμάτων. Τα τεχνικά έργα που περιλαμβάνονται στην παρακάτω κατηγορία πρόκειται να κοστίσουν περί τα 250.000 € και θα συνίσταται στις εξής εργασίες.

- Εκχερνώσεις και ισοπεδώσεις.
- Τοποθέτηση σωληνώσεων ύδρευσης, καλωδιώσεων ηλεκτροδότησης, καθώς και εγκατάσταση τηλεπικοινωνιακού δικτύου.
- Έργα αποχετεύσεως και διαχειρίσεως ακάθαρτων υδάτων.
- Τεχνικά έργα περίφραξης της περιμέτρου του οικοπέδου.
- Πλατφόρμες φόρτο-εκφόρτωσης των απαραίτητων εισροών.
- Αισθητική διαμόρφωση χώρου, φύτευση ελαιόδεντρων και τοποθέτηση χλόης, καθώς και ξύλινων τραπεζοκαθισμάτων στον προαύλιο χώρο της εταιρίας.

5.7.2 Κατασκευή Κτιρίων

Τα έργα που εμπεριέχονται στην παρούσα κατηγορία προβλέπεται ότι θα κοστίσουν περί τα 700.000 € και περιλαμβάνουν τις ακόλουθες εργασίες:

- Κατασκευή κύριου εργοστασιακού κτιρίου.
- Αντισεισμική στήριξη κτιρίου.
- Τοποθέτηση ειδικών φίλτρων ελέγχου αερίων ρυπαντών.
- Αποθηκευτικοί χώροι.
- Χώροι σταθμεύσεως του προσωπικού της εταιρίας και των επισκεπτών αυτής.
- Γραφεία, αίθουσα συνεδριάσεων, εστιατόριο, αποδυτήρια προσωπικού, εγκαταστάσεις υγιεινής, κατασκευή χώρου ιατρικής περίθαλψης, θυρωρείο και χώρος υποδοχής.
- Δίκτυο εξαερισμού και κλιματισμού.
- Υδραυλικές εγκαταστάσεις.
- Ηλεκτρικές εγκαταστάσεις.
- Θερμομόνωση κτιρίου.
- Ηχομόνωση κτιρίου.
- Κύριος φωτισμός κτιρίου και φωτισμός κινδύνου.
- Εγκατάσταση συστήματος πυρόσβεσης με μόνιμες εγκαταστάσεις ακροφύσια, ή κινητές (υγρούς και ξηρούς ψεκαστήρες)

5.7.3 Κατασκευή Μονάδων Παραγωγής

Οι τεχνικές εργασίες που περιλαμβάνονται στην κατασκευή μονάδων παραγωγής, αφορούν κυρίως στους χώρους παραγωγής και τυποποίησης του προϊόντος και αναμένεται ότι θα κοστίσουν περί τις 200.000 €.

- Κατασκευή ειδικών βάσεων, για την ασφαλή στήριξη των μηχανημάτων παραγωγής και τυποποίησης του ελαιολάδου.

- Κατασκευή συστήματος ελέγχου της θερμοκρασίας του χώρου παραγωγής, για την αποφυγή οξειδώσεως του προϊόντος.
- Τοποθέτηση υποδομών για τις συσκευές ελέγχου και αυτοματισμού.
- Ειδικές μονώσεις, ηχομονώσεις και χρωματισμοί.
- Εγκατάσταση συστήματος πυρόσβεσης.

5.7.4 Κατασκευή Μονάδων Εξυπηρέτησεως

Όσον αφορά την κατασκευή των μονάδων εξυπηρέτησεως, αναμένεται να κοστίσει περί τις 110.000 € και θα περιλαμβάνει τις ακόλουθες εργασίες:

- Ανελκυστήρες και κλιμακοστάσια.
- Τοποθέτηση αλεξικέραυνων.

5.8 Κόστος Έργων Πολιτικού Μηχανικού

Πίνακας V-5
Κόστος Έργων Πολιτικού Μηχανικού

A/A	Περιγραφή	Συνολικό Κόστος (€)
1	Προετοιμασία και ανάπτυξη χώρου εγκατάστασης	250.000
2	Κατασκευή κτιρίων	700.000
3	Κατασκευή μονάδας παραγωγής και συσκευασίας	200.000
4	Κατασκευή μονάδων εξυπηρέτησεως	110.000
	Σύνολο	1.260.000

Πέραν από το κόστος των τεχνικών έργων που θα λάβουν χώρα κατά την τεχνική περίοδο, η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα διαθέτει σε ετήσια βάση κονδύλι για τη συντήρηση των τεχνικών έργων. Για το σκοπό αυτό θα συνεργαστεί με την εταιρία «192 Α.Ε.» προκειμένου για τη συντήρηση του εργοστασίου. Η εταιρία «192 Α.Ε.», θα αναλάβει το γενικό καθαρισμό του κτιρίου, τη συντήρηση των ανελκυστήρων, την επιδιόρθωση βλαβών που θα παρουσιάζονται στις ηλεκτρολογικές και υδραυλικές εγκαταστάσεις, καθώς θα

έχει υπό την επίβλεψή της και τον περιβάλλοντα χώρο του εργοστασίου, τον οποίο και θα συντηρεί με τη συνδρομή επαγγελματία αρχιτέκτονα-γεωπόνου. Το μέσο ετήσιο κόστος για τη συντήρηση του εργοστασίου παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί με αφετηρία το έτος 2007 που θα είναι και το έτος λειτουργίας της υπό μελέτη εταιρίας. Το κόστος συντήρησης θα αναπροσαρμόζεται κάθε έτος κατά 3,5% με βάση το μέσο πληθωρισμό.

Πίνακας V-6
Μέσο Ετήσιο Κόστος Συντήρησης Εργοστασίου

Έτος	Κόστος (€)
2007	11.400
2008	11.800
2009	12.200
2010	12.600
2011	13.000
2012	13.400
2013	13.800

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑ ΞΕΟΔΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

6.1 Οργάνωση, Γενικά Ξεοδα και Οργανωτικό Διάγραμμα

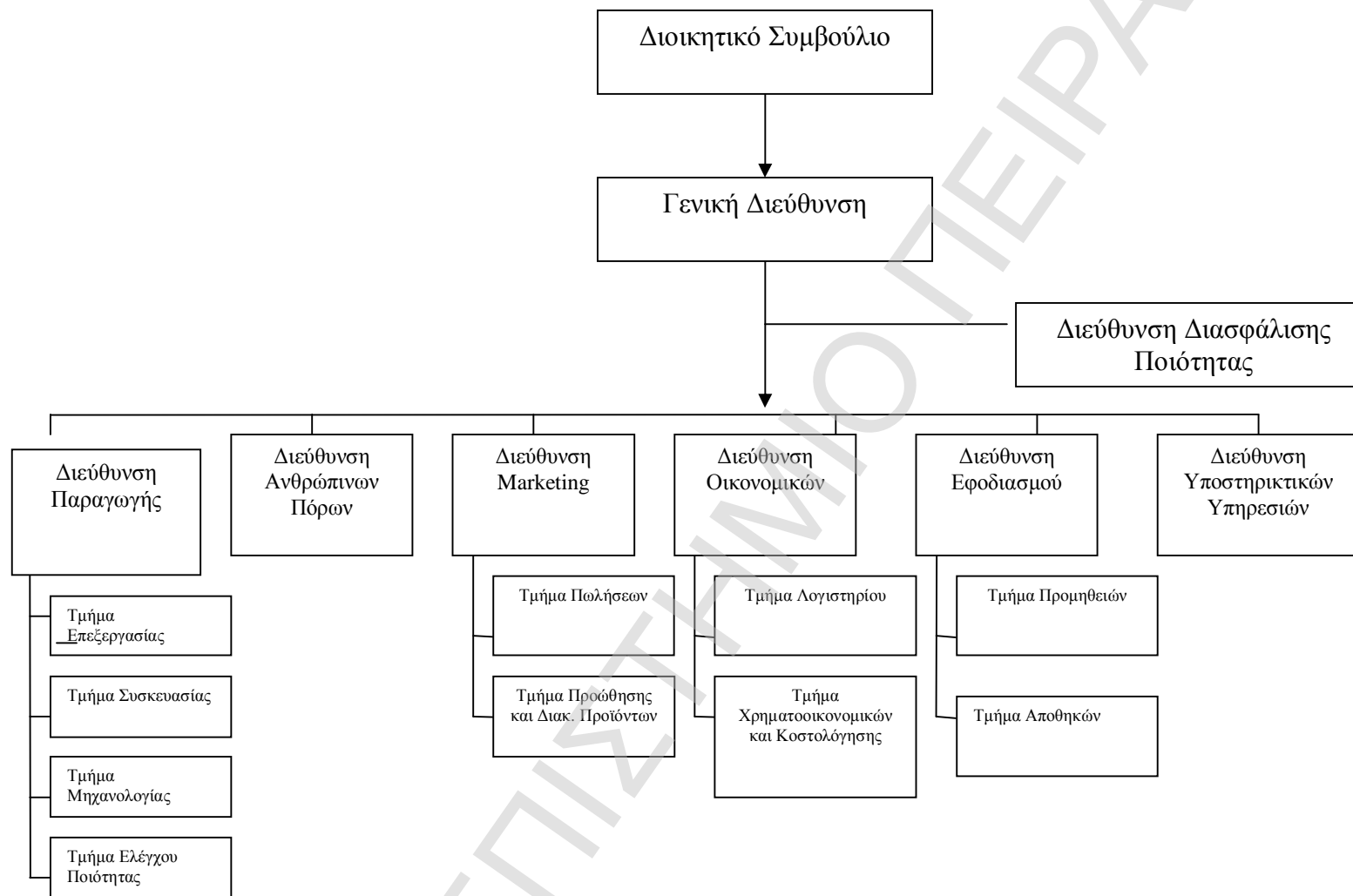
Όλοι οι σύγχρονοι οργανισμοί, παρουσιάζουν μια αυξημένη πολυπλοκότητα με την πάροδο του χρόνου και εξελίσσονται, σταδιακά, από το απλό στο σύνθετο με έντονη την τάση για εξειδίκευση. Όταν όμως οι διάφορες ομάδες του οργανισμού αρχίζουν να αυξάνονται σε αριθμό, να μεγαλώνουν σε μέγεθος και να εξειδικεύονται, η διοίκηση γίνεται πιο πολύπλοκη και δύσκολη. Η αποτύπωση επομένως, της οργανωτικής δομής ενός οργανισμού σε οργανογράμματα είναι αναγκαία, γιατί το οργανόγραμμα απεικονίζει, έστω και ατελώς, τη θέση κάθε οργανωτικής μονάδας μέσα στον οργανισμό, την υπηρεσιακή θέση κάθε ατόμου μέσα στον οργανισμό και τις πολύ βασικές σχέσεις του με άλλα άτομα, τόσο εντός της Υπηρεσίας όσο και εκτός. Πέραν όμως από την οργανωτική δομή, μέσα από ένα οργανόγραμμα μπορεί να δοθούν και άλλες χρήσιμες πληροφορίες ως προς την οργάνωση, όπως η ύπαρξη πιθανών κέντρων κόστους και προϋπολογισμού, επιχειρησιακών ή άλλων οργανωτικών μονάδων, βασικών καναλιών επίσημης επικοινωνίας κλπ. Επομένως, ένα σωστά καταρτισμένο οργανόγραμμα μπορεί να αποτελέσει ένα σημαντικό στρατηγικό εργαλείο επικοινωνίας.⁴⁵

Με τον όρο οργάνωση εννοείται ο τρόπος με τον οποίο δομούνται και καθορίζονται σε οργανωσιακές μονάδες οι λειτουργίες και οι δραστηριότητες της εκάστοτε επιχείρησης. Ο όρος οργανωσιακή δομή επίσης, δείχνει τη μεταβίβαση υπευθυνότητας, στις διάφορες λειτουργικές μονάδες της εταιρία και εκφράζεται ως οργανόγραμμα της εταιρίας.

Οι τύποι οργανωτικών διαγραμμάτων που υφίστανται είναι τρεις στον αριθμό και συγκεκριμένα κατακόρυφα, οριζόντια και κυκλικά ή σφαιρικά οργανογράμματα. Για την υπό μελέτη εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», επιλέχθηκε ο κατακόρυφος τύπος οργανωτικού διαγράμματος, ο οποίος παρουσιάζει την οργανωτική δομή της εταιρίας, υπό μορφή πυραμίδας, καθώς οι γραμμές εντολών προχωρούν από την κορυφή προς τη βάση, εκτός από τη

λειτουργική οργάνωση, όπου οι γραμμές εντολών δύναται να κατευθύνονται και διαγωνίως με κλίση πάντα προς τη βάση.⁴⁶ Στο διάγραμμα VI-1 που ακολουθεί παρουσιάζεται το οργανόγραμμα της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.».

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

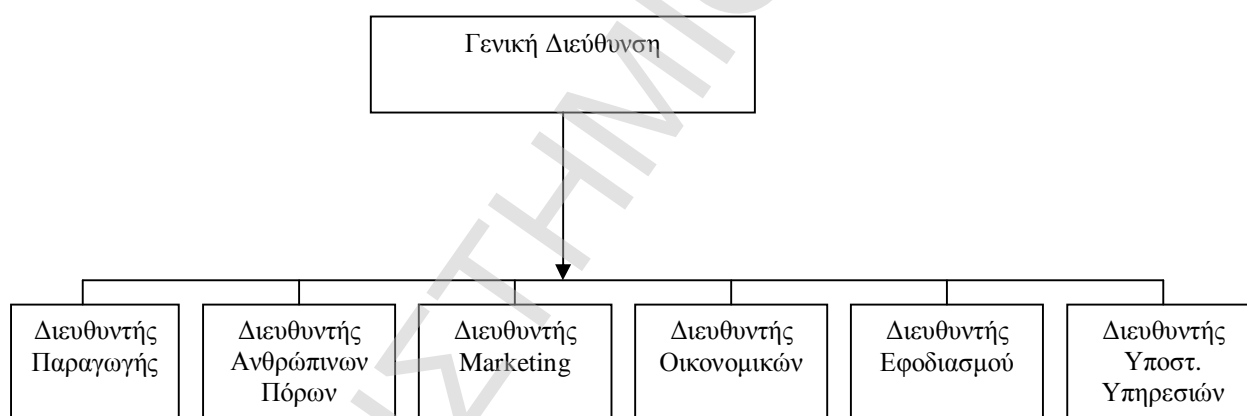

Διάγραμμα VI-1
Οργανωτικό Διάγραμμα Εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.»

6.1.1 Περιγραφή Επιμέρους Διευθύνσεων

- **Γενική Διεύθυνση**

Οι αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα είναι: ο προγραμματισμός των δραστηριοτήτων και ο συντονισμός της λειτουργίας των οργανικών μονάδων της εταιρίας, η αξιολόγηση της ποιότητας των παραγομένων διοικητικών αποτελεσμάτων και η διατύπωση εναλλακτικών προτάσεων και εισηγήσεων προς το Διοικητικό Συμβούλιο της υπό μελέτη βιομηχανικής μονάδας, η αξιολόγηση των Διευθυντών και λοιπών προϊσταμένων των επιμέρους Διευθύνσεων της εταιρίας, καθώς και η αξιοποίηση του υπηρετούντος προσωπικού και εν κατακλείδι η άσκηση οποιοδήποτε άλλου καθήκοντος ανατεθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο. Στο παρακάτω Διάγραμμα VI-2 παρουσιάζεται το οργανόγραμμα της Γενικής Διεύθυνσης.

Διάγραμμα VI-2

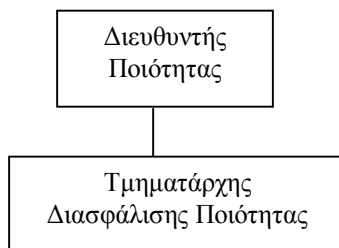
Οργανόγραμμα Γενικής Διεύθυνσης

- **Διεύθυνση Ποιότητας**

Η Διεύθυνση Ποιότητας της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα αποτελείται από το Τμήμα Διασφάλισης της Ποιότητας και θα έχει την εξουσιοδότηση, να ελέγχει την τήρηση των προδιαγραφών ποιότητας και να προτείνει σε συνεννόηση με τους διευθυντές των τμημάτων την λήψη διορθωτικών και προληπτικών μέτρων σε όλα τα τμήματα της μονάδας. Στο Διάγραμμα VI-3

που ακολουθεί, παρουσιάζεται το οργανόγραμμα της Διεύθυνσης Ποιότητας της νέας εταιρικής μορφής που θα προκύψει.

Διάγραμμα VI-3

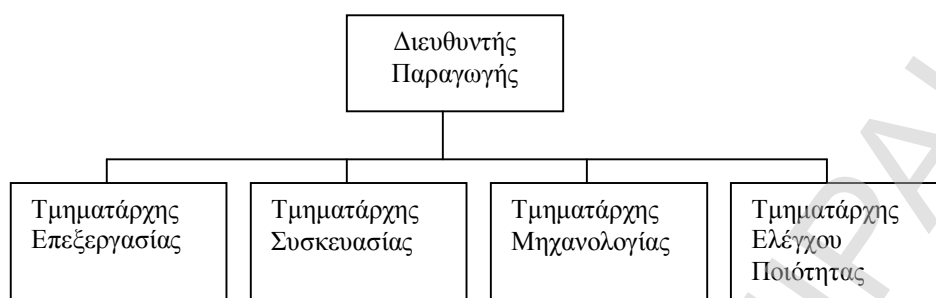
Οργανόγραμμα Διεύθυνσης Ποιότητας

- **Διεύθυνση Παραγωγής**

Οι προκλήσεις από το διεθνή ανταγωνισμό, τα προβλήματα του περιβάλλοντος και οι τεχνολογικές εξελίξεις καθιστούν τη διεύθυνση παραγωγής ένα από τους σημαντικότερους τομείς στον κόσμο των επιχειρήσεων σήμερα. Η Διεύθυνση Παραγωγής θα λαμβάνει στρατηγικές αποφάσεις, έτσι ώστε να οδηγεί την εταιρία σε κατάκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.

Η Διεύθυνση Παραγωγής της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα απαρτίζεται από 4 επιμέρους τμήματα, το Τμήμα Επεξεργασίας, το Τμήμα Συσκευασίας, το Τμήμα Μηχανολογίας και τέλος το Τμήμα Ελέγχου Ποιότητας. Πιο αναλυτικά, το Τμήμα Επεξεργασίας, θα επωμίζεται τον προγραμματισμό και το συντονισμό της παραγωγής και της επεξεργασίας του ελαιοκάρπου έως ότου παραχθεί ελαιόλαδο. Το Τμήμα Συσκευασίας, θα είναι υπεύθυνο για την άρτια λειτουργία της γραμμής συσκευασίας του ελαιολάδου σε πλαστικά μπουκάλια και τενεκέδες. Επιπροσθέτως το Τμήμα Μηχανολογίας, θα επιλύει προβλήματα που σχετίζονται με το μηχανολογικό εξοπλισμό που λαμβάνει χώρα κατά την επεξεργασία και εμφιάλωση του προϊόντος. Εν τέλει το Τμήμα Ελέγχου Ποιότητας, θα είναι υπεύθυνο για ανακλύπτοντα ποιοτικά προβλήματα κατά τη διάρκεια της παραγωγής του προϊόντος και θα ενημερώνει για τις ενέργειές του, τόσο τη Διεύθυνση Διασφάλισης Ποιότητας, όσο και τη Γενική

Διεύθυνση της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.» Στο Διάγραμμα VI-4 ου ακολουθεί, παρουσιάζεται το οργανόγραμμα της Διεύθυνσης Παραγωγής της υπό εξέταση εταιρίας.

Διάγραμμα VI-4

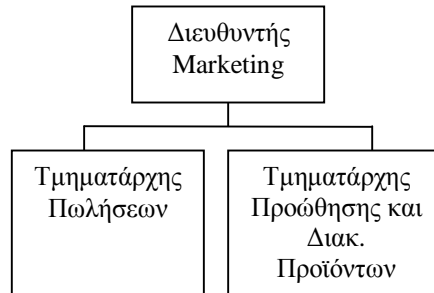
Οργανόγραμμα Διεύθυνσης Παραγωγής

- **Διεύθυνση Ανθρώπινων Πόρων**

Η Διεύθυνση Ανθρώπινων Πόρων της υπό μελέτη βιομηχανικής μονάδας, θα έχει τόσο συμβουλευτικό, όσο και λειτουργικό και οργανωτικό ρόλο. Θα αναφέρεται απ' ευθείας στη Γενική Διεύθυνση της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», για θέματα που αφορούν στη διοίκηση προσωπικού. Οι αρμοδιότητες της εταιρίας διακρίνονται στα ακόλουθα 7 πεδία: α) προγραμματισμός ανθρώπινου δυναμικού, στρατολόγηση και επιλογή προσωπικού, εκπαίδευση και ανάπτυξη προσωπικού, αξιολόγηση της απόδοσης, συστήματα αμοιβών, υγιεινή και ασφάλεια και εργασιακές σχέσεις. Η Διεύθυνση Ανθρώπινων Πόρων της εταιρίας, θα απαρτίζεται από 2 άτομα, το διευθυντή και έναν υπάλληλο.

- **Διεύθυνση Μάρκετινγκ**

Η Διεύθυνση Μάρκετινγκ της νέας εταιρικής μορφής που θα προκύψει, θα έχει την ευθύνη διαχείρισης όλων των ενεργειών που σχετίζονται με την προώθηση της εταιρικής δραστηριότητας ενώ συγχρόνως φροντίζει για την ορθή ενημέρωση και την ικανοποίηση όλων των πελατών της εταιρείας. Στη Διεύθυνση Μάρκετινγκ εντάσσεται και η ευθύνη της ανάπτυξης της αγοράς στην οποία απευθύνεται η εταιρεία και της προώθησης των προϊόντων.

Διάγραμμα VI-5

Οργανόγραμμα Διεύθυνσης Μάρκετινγκ

- **Διεύθυνση Οικονομικών**

Η Διεύθυνση Οικονομικών, αποτελεί μία από τις νευραλγικές λειτουργίες των επιχειρήσεων. Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Οικονομικών, θα κατανέμονται ανάλογα στα δύο τμήματα από τα οποία αποτελείται, ήτοι στο Τμήμα Λογιστηρίου και στο Τμήμα Χρηματοοικονομικών και Κοστολόγηση. Πιο αναλυτικά, το Τμήμα Λογιστηρίου της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα είναι επιφορτισμένο με το έργο της απογραφής των αποτελεσμάτων χρήσης, της σύνταξη οικονομικών καταστάσεων, της εφαρμογής των ισχυουσών διατάξεων της φορολογικής νομοθεσίας καθώς και τη νομοθεσία της κοινωνικής ασφάλισης, ενώ είναι υπεύθυνο για τη συγκέντρωση, έλεγχο, κωδικοποίηση και έκδοση των παραστατικών του λογιστηρίου. Το Τμήμα Λογιστηρίου, επίσης, θα αναλαμβάνει τη μισθοδοσία των εργαζομένων. Όσον αφορά στο Τμήμα Κοστολόγησης και Χρηματοοικονομικών, αυτό είναι υπεύθυνο για την ανάλυση, επεξεργασία και αξιοποίηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων της επιχείρησης, την κοστολόγηση των προϊόντων της εταιρίας, ενώ συγχρόνως συμβάλει στη χρηματοοικονομική οργάνωση και στη χάραξη της επιχειρησιακής πολιτικής. Στο Διάγραμμα VI-6 που ακολουθεί παρουσιάζεται το οργανόγραμμα της Διεύθυνσης Οικονομικών.

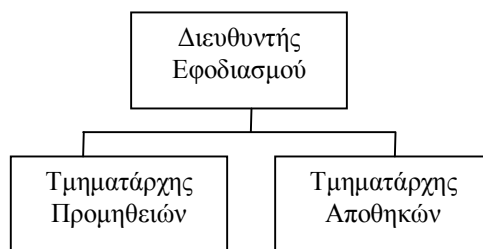
Διάγραμμα VI-6

Οργανόγραμμα Διεύθυνσης Οικονομικών

- **Διεύθυνση Εφοδιασμού Πρώτων και Βοηθητικών Υλών**

Η Διεύθυνση Εφοδιασμού Πρώτων και Βοηθητικών Υλών και Υπηρεσιών της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα είναι επιφορτισμένη με τη λειτουργία της προμήθειας των υλικών και των υπηρεσιών, τη μεταφορά και αποθήκευση και τέλος των έλεγχο των αποθεμάτων. Η Διεύθυνση Εφοδιασμού της υπό μελέτη εταιρίας, θα απαρτίζεται από δύο τμήματα ήτοι το Τμήμα Προμηθειών και το Τμήμα Αποθηκών.

Πιο συγκεκριμένα το Τμήμα Προμηθειών θα είναι υπεύθυνο για την επιλογή και αξιολόγηση των προμηθευτών, την αξιολόγηση προσφορών, την παραγγελία και διεκπεραίωση, τη φόρτωση και τον έλεγχο ποιότητας των εμπορευμάτων καθώς και για τον έλεγχο των τιμολογίων και τις πληρωμές των προμηθευτών. Το Τμήμα Αποθηκών της εταιρίας, θα αναλάβει τον έλεγχο της ροής των υλικών, από τη στιγμή της προμήθειας μέχρι την πώληση των τελικών προϊόντων. Ο έλεγχος των αποθεμάτων, θα πρέπει να πραγματοποιείται κατά τρόπο ώστε να διατηρούνται τα αποθέματα των υλικών σε χαμηλά επίπεδα, για να αποφεύγεται η ανάγκη για υψηλά κεφάλαια κίνησης. Τα δύο τμήματα της Διεύθυνση Εφοδιασμού, θα πρέπει να βρίσκονται σε στενή συνεργασία μεταξύ τους, όσο και με τη Γενική Διεύθυνση της εταιρίας, προκειμένου να εξασφαλίζεται η αδιατάρακτη λειτουργία της υπό εξέταση βιομηχανικής μονάδας. Στο Διάγραμμα VI-7 που ακολουθεί, παρουσιάζεται το οργανόγραμμα της διεύθυνσης Εφοδιασμού της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.»

Διάγραμμα VI-7

Οργανόγραμμα Διεύθυνσης Εφοδιασμού Πρώτων και Βοηθητικών Υλών

- **Διεύθυνση Υποστηρικτικών Υπηρεσιών**

Η Διεύθυνση Υποστηρικτικών Υπηρεσιών της Εταιρίας, θα είναι υπεύθυνη για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των εργαζομένων, στο χώρο του εργοστασίου, για την εστίαση των τελευταίων, ενώ τέλος θα είναι επιφορτισμένη με την υποδοχή πελατών ή επισκεπτών και την περιήγηση των στους χώρους του εργοστασίου για εκπαιδευτικούς ή μη σκοπούς.

6.2 Καθορισμός Κέντρων Κόστους

Ως κέντρα κόστους θεωρείται κάθε μοναδιαία εργασία στις οποίες μπορεί να επιμερισθεί ένα έργο.⁴⁷ Τα κέντρα κόστους, χωρίζονται σε κέντρα κόστους παραγωγής, κέντρα κόστους υποστηρίξεως και κέντρα κόστους διοικήσεως και διαχειρίσεως.

6.2.1 Κέντρα Κόστους Παραγωγής

Τα κέντρα κόστους παραγωγής στην υπό μελέτη επιχείρηση, αντικατοπτρίζουν, τα διαφορετικά στάδια επεξεργασίας και τυποποίησης του προϊόντος. Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενο κεφάλαιο, η υπό μελέτη εταιρία, θα προβεί στην παραγωγή ενός τύπου προϊόντος, σε δύο διαφορετικές συσκευασίες. Επομένως τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας που αντικατοπτρίζουν και τα διαφορετικά κέντρα κόστους παραγωγής είναι τα

εξής: παραλαβή και ζύγισμα, τροφοδοσία- αποφύλλωση, πλύσιμο, σπάσιμο- άλεση ελαιοκάρπου, μάλαξη, παραλαβή ελαιολάδου, τελικός διαχωρισμός, συσκευασία.

6.2.2 Κέντρα Κόστους Υποστηρίξεως

Τα κέντρα κόστους υποστηρίξεως, εξυπηρετήσεως, της βιομηχανικής μονάδας, αφορούν σε συνδράμουν έμμεσα στην εύρυθμη λειτουργία της μονάδας. Πιο αναλυτικά, τα κέντρα κόστους υποστηρίξεως κι εξυπηρετήσεως, αφορούν στις ακόλουθες κατηγορίες:

- Κοινωνικές υπηρεσίες, ήτοι υγειονομική περίθαλψη των εργαζομένων, στο χώρο του εργοστασίου, και εστίαση των τελευταίων σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους (καντίνες).
- Προμήθειες πρώτων υλών και λοιπών εφοδίων.
- Αποθήκες, για πρώτες ύλες, ανταλλακτικά και άλλα εφόδια απαραίτητα για την άρτια λειτουργία της εταιρίας.
- Παροχή ηλεκτρικής ισχύος και νερού, γενικής ή ειδικής χρήσης.
- Εργαστήρια και έλεγχος παραγωγικών και διοικητικών εργασιών.
- Διάθεση αποβλήτων.

6.2.3 Κέντρα Κόστους Διοικήσεως και Διαχειρίσεως

Τα Κέντρα Κόστους Διοικήσεως και Διαχειρίσεως, αφορούν στα κόστη που πραγματοποιούνται από τη Γενική Διοίκηση και τις υπηρεσίες γραφείου.

6.3 Κόστος Γενικών Βιομηχανικών Εξόδων

Στα έξοδα αυτά περιλαμβάνονται εκείνα που πραγματοποιούνται στο στάδιο μετατροπής της πρώτης ύλης σε έτοιμο προϊόν ή μετατροπής ενός υλικού από μια μορφή σε άλλη, κατά τη διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας. Τα βιομηχανικά έξοδα διακρίνονται σε άμεσα και έμμεσα:

Άμεσα έξοδα είναι εκείνα που βαρύνουν απευθείας τα προϊόντα ενώ έμμεσα έξοδα είναι εκείνα που βαρύνουν τα προϊόντα με εφαρμογή κριτηρίου επιμερισμού.⁴⁸

Δαπάνες που εντάσσονται στα Γενικά Βιομηχανικά Έξοδα, είναι: ασφάλιστρα, έξοδα συντήρησης και επισκευών, έξοδα διανομής, κόστος επικοινωνίας, αμοιβές Διοικητικού Συμβουλίου καθώς και κόστος Νομικών Συμβούλων. Στον Πίνακα VI-1 που ακολουθεί δίδεται το Κόστος Γενικών Βιομηχανικών Εξόδων για το πρώτο έτος λειτουργίας της εταιρίας, ήτοι το 2007, ενώ στον Πίνακα VI-2 προβλέπονται τα κόστη Γενικών Βιομηχανικών Εξόδων για την περίοδο 2007-2013, αναπροσαρμόζοντας ετησίως το κόστος με το μέσο ετήσιο δείκτη πληθωρισμού.

Πίνακας VI-1

Κόστος Γενικών Βιομηχανικών Εξόδων για το Έτος 2007

Είδος Κόστους	Κόστος (€)
Έξοδα Συντήρησης Εξοπλισμού	30.000
Ασφάλιστρα	15.000
Τηλέφωνο	5.000
Αμοιβές Διοικητικού Συμβουλίου	21.000
Νομικά Έξοδα	15.000
Έξοδα Μεταφορών	350.000
Σύνολο Γενικών Βιομηχανικών Εξόδων	436.000

Πίνακας VI-2

Προβλεπόμενα Γενικά Βιομηχανικά Έξοδα για την Περίοδο 2007-2013

Έτος	Κόστος (€)
2007	436.000
2008	451.260
2009	467.054
2010	483.400
2011	500.319
2012	517.830
2013	535.954

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ

7.1 Κατηγορίες και Λειτουργίες Ανθρώπινων Πόρων

Οι Ανθρώπινοι Πόροι αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερη σημασία στην επιτυχή λειτουργία των επιχειρήσεων, γι αυτό το λόγο και η διοίκηση του ανθρώπινου παράγοντα αποτελεί και έναν από τους πρωταγωνιστές στο πεδίο της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων αποτελεί το μοντέρνο όρο για αυτό που παραδοσιακά ονομαζόταν, Διοίκηση Προσωπικού. Σύμφωνα με τον όρο Ανθρώπινοι Πόροι, οι άνθρωποι παρουσιάζονται ως κεφαλαιουχικός πόρος που χρειάζεται επένδυση.⁴⁹ Επιπροσθέτως το ανθρώπινο κεφάλαιο μπορεί να οριστεί ως η γνώση, οι δεξιότητες και οι ικανότητες των ατόμων που έχουν οικονομική αξία σε έναν οργανισμό.⁵⁰

Επομένως η Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων, ή εναλλακτικά η Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού θα αποτελείται από τις δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί για να συντονίζουν τους ανθρώπους ενός οργανισμού.⁵¹ Ειδικότερα για την υπό μελέτη επιχείρηση η Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων θα περιλαμβάνει τις ακόλουθες επτά δραστηριότητες:

1. Προγραμματισμός
2. Ανάλυση εργασίας
3. Προσέλκυση και Επιλογή Υποψηφίων
4. Εκπαίδευση και ανάπτυξη εργαζομένων
5. Ανταμοιβή εργαζομένων
6. Αξιολόγηση της απόδοσης
7. Εργασιακές σχέσεις⁵²

7.2 Ανάλυση Εργασίας-Προσδιορισμός Αναγκών

Η ανάλυση εργασίας ορίζεται ως η διαδικασία συλλογής περιγραφικών πληροφοριών για την εργασία, την γνώση του υπαλλήλου καθώς και των ικανοτήτων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για την εκτέλεσή της. Στην υπό μελέτη εταιρία η ανάλυση εργασίας θα πραγματοποιείται από τη Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων, υπό την επίβλεψη του Γενικού Διευθυντή της εταιρίας.

Η ανάλυση της εργασίας που θα ακολουθήσει στη συνέχεια προκειμένου για το επιτελικό και εργατικό δυναμικό της εταιρίας, στοχεύει στο να καθορίζει το περιεχόμενο της θέσεως εργασίας, να προσδιορίσει τις απαραίτητες δεξιότητες για την εκτέλεση της εργασίας, να καθορίσει τις αμοιβές και την εκπαίδευση των εργαζομένων, να βελτιώσει τις συνθήκες εργασίας και να προάγει την ασφάλεια και την ανάπτυξη του οργανισμού, να συνεπικουρήσει στην ορθή σχεδίαση της θέσεως καθώς και στην κατάλληλη επιλογή των εργαζομένων.

7.2.1 Διευθυντικό και Εποπτικό Προσωπικό

- 1. Γενική Διεύθυνση:** Τη Γενική Διεύθυνση της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε», θα αναλάβει η κυρία Σαλαμαλίκη Χριστίνα, υποστηρίκτρια του επενδυτικού σχεδίου. Η Γενική Διεύθυνση θα απασχολεί επίσης και ένα άτομο με γνώσεις γραμματειακής υποστήριξης, προκειμένου για τη διευκόλυνση των υποθέσεων της Γενικής Διεύθυνσης.
- 2. Διεύθυνση Ποιότητας:** Η Διεύθυνση Ποιότητας, αποτελεί ουσιώδους σημασίας διεύθυνση, καθώς η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε», θα λειτουργήσει έχοντας ως ακρογωνιαίο λίθο την ποιότητα. Είναι επομένως πασιφανές, ότι τα άτομα που θα απασχολήσει η εταιρία στην προαναφερθείσα Διεύθυνση, θα πρέπει να είναι άριστοι γνώστες του αντικείμενου της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας, με αρκετή πείρα στο αντικείμενο και ανάλογες σπουδές. Την εποπτεία της Διεύθυνσης Ποιότητας της εταιρίας, θα αναλάβει η κυρία Σαλαμαλίκη Χριστίνα, Γενική Διευθύντρια της υπό μελέτη επιχείρησης.
- Τμήμα Διασφάλισης Ποιότητας:** Το τμήμα Διασφάλισης Ποιότητας, θα αποτελείται από τον τμηματάρχη, δύο υπαλλήλους, που θα ασχολούνται με την ορθή εφαρμογή των αρχών της Ποιότητας στην εταιρία, ενώ επίσης θα απασχολεί σε οκτάωρη καθημερινή βάση, ένα τηλεφωνητή, που θα παρέχει πληροφορίες, σχετικά με το προϊόν και θα καταγράφει πιθανά παράπονα των

ενδιάμεσων και τελικών καταναλωτών και έναν υπάλληλο για το διαδίκτυο, που θα λαμβάνει ηλεκτρονικά μηνύματα από καταναλωτές και θα αναβαθμίζει την ιστοσελίδα της εταιρίας.

3. Διεύθυνση Παραγωγής: Τη Διεύθυνση Παραγωγής της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα αναλάβει ο κύριος Παπαστολόπουλος Αλέξανδρος, υποστηρικτής του επενδυτικού σχεδίου. Όπως έχει αναφερθεί και στο Κεφάλαιο II, ο κύριος Παπαστολόπουλος Αλέξανδρος είναι Πολιτικός Μηχανικός κάτοχος MSc Process Design, με εργασιακή εμπειρία στο σχεδιασμό παραγωγικών διεργασιών. Η Διεύθυνση Παραγωγής, θα απαρτίζεται από τα ακόλουθα τέσσερα τμήματα:

- **Τμήμα Επεξεργασίας:** Στο τμήμα Επεξεργασίας της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα απασχοληθεί ένας υπάλληλος με εμπειρία σε ανάλογη θέση εργασίας, προκειμένου για την απρόσκοπτη και επιτυχή λειτουργία της διαδικασίας επεξεργασίας του ελαιολάδου.
- **Τμήμα Συσκευασίας:** Στο τμήμα Συσκευασίας θα απασχοληθεί ένας υπάλληλος που θα εξετάζει και θα ασχολείται αποκλειστικά με τη διαδικασία συσκευασίας του ελαιολάδου, ενώ για ανακύπτοντα προβλήματα θα ενημερώνει τόσο το Διευθυντή Ποιότητας, όσο και τον υπεύθυνο του Τμήματος Ελέγχου Ποιότητας.
- **Τμήμα Μηχανολογίας:** Στο τμήμα Μηχανολογίας της υπό εξέταση εταιρίας, θα απασχολείται ένας υπάλληλος, κατά προτίμηση απόφοιτος ΤΕΙ Μηχανολογίας, με γνώσεις μηχανολογίας και παραγωγικών διεργασιών και εμπειρία σε ανάλογη θέση εργασίας.
- **Τμήμα Ελέγχου Ποιότητας:** Το τμήμα Ελέγχου Ποιότητας της εταιρίας ασχολείται με :
Έλεγχο όλων των παραλαμβανόμενων υλικών προκειμένου να διαπιστωθεί η καταλληλότητά τους.
Επισταμένο έλεγχο σε όλα τα στάδια της παραγωγής.

Τήρηση αρχείων ποιότητας για την αποφυγή λαθών στο μέλλον και εφαρμογή πλήρους ιχνηλασιμότητας των προϊόντων σε όλες τις φάσεις παραγωγής.

Εφοδιασμό ελεγκτικού και μετρήσιμου εξοπλισμού, αναγνωρίσιμος και σημασμένος για την αξιοπιστία των μετρήσεων.

Προγραμματισμένες συντηρήσεις του παραγωγικού εξοπλισμού.

Συνεχή εκπαίδευση των στελεχών και των χειριστών επάνω σε θέματα ποιότητας.

Το Τμήμα Ελέγχου Ποιότητας, απασχολεί 2 άτομα, τον τμηματάρχη και έναν υπάλληλο.

4. Διεύθυνση Ανθρώπινων Πόρων: Η Διεύθυνση Ανθρώπινων Πόρων της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε», θα αναληφθεί από υποψήφιο κάτοχο Πανεπιστημιακού και Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων, ενώ θα συνεκτιμηθεί και εμπειρία σε ανάλογη θέση. Η Διεύθυνση Ανθρώπινων Πόρων, θα είναι εξουσιοδοτημένη για την πρόσληψη και την περαιτέρω ανάπτυξη του προσωπικού (μέσω εκπαιδευτικών σεμιναρίων), σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση της εταιρίας, για τη διενέργεια συνεντεύξεων, για την επίλυση συγκρούσεων ανάμεσα στους εργαζομένους, για την εξέταση αιτημάτων των τελευταίων, ενώ μετά από ανάλογη έρευνα θα καθορίζει τα μισθολογικά κλιμάκια στα οποία θα εντάσσονται οι εργαζόμενοι και την πιθανότητα χρηματικών ή μη επάθλων που θα δίδονται σε αυτούς για τη βράβευση της προσπάθειάς τους και της αυξημένης παραγωγικότητάς τους. Στην προαναφερθείσα Διεύθυνση, θα απασχολείται ακόμα ένας υπάλληλος, προτιμότερο κάτοχος πανεπιστημιακού τίτλου στη Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων.

5. Διεύθυνση Marketing: Τη Διεύθυνση Marketing της υπό μελέτη εταιρίας θα αναλάβει η κυρία Δωρικού Λήδα, υποστηρίκτρια του επενδυτικού προγράμματος, μαθηματικός με μεταπτυχιακό σε Marketing Management ενώ έχει εργασιακή εμπειρία σε βιομηχανίες τροφίμων όπως στην Coca-Cola και στην Kraft. Η Διεύθυνση Marketing της εταιρίας, θα απαρτίζεται από τα δύο ακόλουθα τμήματα:

- **Τμήμα Πωλήσεων:** Το τμήμα Πωλήσεων της εταιρίας, θα απασχολεί έναν υπάλληλο, κάτοχο Πανεπιστημιακού τίτλου σπουδών, έμπειρο σε θέματα πωλήσεων και γνώστη στατιστικών πακέτων πρόβλεψης των πωλήσεων.
  - **Τμήμα Προώθησης και Διακίνησης Προϊόντων:** Το τμήμα Προώθησης Προϊόντων σκοπεύει να απασχολήσει τρία άτομα, τον τμηματάρχη και δύο υπαλλήλους, που θα προωθούν το προϊόν σε υπεραγορές τροφίμων, μίνι-μάρκετ, εστιατόρια και γενικότερα σε χώρους μαζικής εστίασης. Ο τμηματάρχης, θα είναι επιφορτισμένος με το έργο της προώθησης και διαφήμισης του προϊόντος στα μέσα μαζικής ενημέρωσης καθώς και με τη διενέργεια πρωτότυπων τακτικών μάρκετινγκ προκειμένου το προϊόν να γίνει εύκολα και γρήγορα αποδεκτό στην αγορά και η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε», να αποκτήσει σημαντικό μερίδιο στην αγορά-στόχο. Επιπροσθέτως το τμήμα Προώθησης και Διακίνησης Προϊόντων, θα είναι επιφορτισμένο με τη ασφαλή και έγκαιρη μεταφορά του προϊόντος στην αγορά με το μικρότερο δυνατό κόστος.
- 6. Διεύθυνση Οικονομικών:** Η Διεύθυνση Οικονομικών της εταιρίας θα αναληφθεί από την κυρία Φωτοπούλου Κατερίνα, οικονομολόγο. κάτοχο MBA με εργασιακή εμπειρία στο οικονομικό τμήμα της ιδιωτικής τράπεζα Eurobank. Η Διεύθυνση Οικονομικών της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε», θα απαρτίζεται από τα ακόλουθα τμήματα:
- **Τμήμα Λογιστηρίου:** Το τμήμα Λογιστηρίου της εταιρίας θα απασχολεί δύο άτομα, τον τμηματάρχη και έναν υπάλληλο, προτιμότερα από Ανώτερα Τεχνολογικά Ιδρύματα με γνωστικό αντικείμενο τη Μηχανογραφημένη Λογιστική, ή αποφοίτους του Πάντειου Πανεπιστημίου Αθηνών.

- **Τμήμα Χρηματοοικονομικών και Κοστολόγησης:** Το τμήμα Χρηματοοικονομικών και Κοστολόγησης θα απασχολεί δύο άτομα, τον τμηματάρχη και έναν υπάλληλο κοστολόγησης.

7. Διεύθυνση Εφοδιασμού Πρώτων και Βοηθητικών Υλών: Τη Διεύθυνση Εφοδιασμού Πρώτων και Βοηθητικών Υλών της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε», που αποτελεί και ουσιώδους σημασίας Διεύθυνση της εταιρίας, θα αναλάβει ο κύριος Τσάκωνας, Χημικός κάτοχος μεταπτυχιακού Logistics, με πολυετή εργασιακή εμπειρία στο χώρο των τροφίμων. Η Διεύθυνση Εφοδιασμού, θα αποτελείται από δύο τμήματα:

- **Τμήμα Προμηθειών:** Το τμήμα Προμηθειών θα αναλάβει την παραγγελία των πρώτων και βοηθητικών υλών, των απαραίτητων για την απρόσκοπτη λειτουργία του εργοστασίου. Θα εξετάζει την πλέον συμφέρουσα λύση για την εξοικονόμηση χρημάτων, ενώ θα αξιολογεί τους προμηθευτές με τους οποίους συνεργάζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Το τμήμα Προμηθειών, θα απασχολεί 3 άτομα, τον τμηματάρχη, έναν υπάλληλο προτιμότερα Γεωπόνο, που θα διενεργεί επιτόπιους ελέγχους στους προμηθευτές-ελαιοπαραγωγούς, καθώς και έναν ακόμη υπάλληλο που θα πραγματοποιεί έρευνα αγοράς, για λοιπά βοηθητικά υλικά, στοχεύοντας πάντα στη βέλτιστη οικονομικά και ποιοτικά λύση για την εταιρία.
- **Τμήμα Αποθηκών:** Το τμήμα Αποθηκών θα είναι επιβαρημένο με τον έλεγχο των αποθεμάτων της επιχείρησης, ενώ θα απασχολεί έναν υπάλληλο, τον τμηματάρχη ως επιτελικό προσωπικό.

8. Διεύθυνση Υποστηρικτικών Υπηρεσιών: Η Διεύθυνση Υποστηρικτικών υπηρεσιών, θα απασχολεί πέντε άτομα, το Διευθυντή, ένα νοσηλεύτη, ένα ιατρό εργασίας όπως προβλέπεται από τα διεθνή πρότυπα εργασίας, τον υπάλληλο της καντίνας του

εργοστασίου, μία γραμματέα καθώς και τον υπάλληλο υποδοχής του εργοστασίου

7.2.2 Εργατικό Δυναμικό

Οι ανάγκες σε εργατικό δυναμικό της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε», είναι άμεσα συνυφασμένες με την παραγόμενη ποσότητα προϊόντων, καθώς και με το χρόνο λειτουργίας του εργοστασίου. Επομένως και δεδομένης της μίας οκτάωρης βάρδιας του εργοστασίου και της πενθήμερης λειτουργίας του, το εργατικό δυναμικό που απαιτείται ανά διεύθυνση και τμήμα παρουσιάζεται στη συνέχεια.

1. Διεύθυνση Παραγωγής

- **Τμήμα Επεξεργασίας:** Στο τμήμα Επεξεργασίας της εταιρίας, θα απασχοληθεί ένας εξειδικευμένος εργοδηγός, δύο εξειδικευμένοι εργάτες σύνθλιψης και άλεσης του ελαιοκάρπου, ένας βοηθός γενικών καθηκόντων καθώς και ένας μεταφορέας έτοιμου προϊόντος.
- **Τμήμα Συσκευασίας:** Στο τμήμα Συσκευασίας της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε», θα απασχοληθούν δύο συσκευαστές, προτιμότερο απόφοιτοι ΙΕΚ ή ΤΕΕ και ένας βοηθός γενικών καθηκόντων.
- **Τμήμα Μηχανολογίας:** Στο τμήμα Μηχανολογίας της υπό μελέτη εταιρίας, θα απασχοληθούν τέσσερα άτομα, εκ των οποίων ένας μηχανολόγος, ένας βοηθός μηχανολόγου, ένας υδραυλικός και ένας ηλεκτρολόγος. Οι παραπάνω εξειδικευμένοι εργάτες, είναι προτιμότερο να προέρχονται από Τ.Ε.Ε, Ι.Ε.Κ. ή Ανώτερα Τεχνολογικά Ιδρύματα.

- **2. Διεύθυνση Ανθρώπινων Πόρων:** Η Διεύθυνση Ανθρώπινων Πόρων της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε», θα απασχολεί τρεις φύλακες, οι οποίοι

θα απασχολούνται καθημερινά σε δύο βάρδιες, (απογευματινή και βραδυνή), ενώ το Σαββατοκύριακο θα υφίστανται τρεις βάρδιες, (μία να οκτώωρο. Η υπό μελέτη βιομηχανική μονάδα επίσης, θα απασχολεί και 2 καθαριστές για την απολύμανση των χώρων του εργοστασίου. Ο αριθμός καθαριστών παρουσιάζεται ελλιπής, καθώς η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε», εκτός από την ύπαρξη δύο μόνιμων καθαριστών στο χώρο του εργοστασίου, θα συνεργάζεται με την εταιρία «192 Α.Ε.», που θα αναλάβει την απολύμανση των χώρων παραγωγής του εργοστασίου, τον τακτικό καθαρισμό των διοικητικών χώρων και την περιποίηση του περιβάλλοντα χώρου.

3. Διεύθυνση Εφοδιασμού Πρώτων και Βοηθητικών Υλών:

- **Τμήμα Αποθηκών και Διακίνησης Προϊόντων:** Το τμήμα Αποθηκών και Διακίνησης Προϊόντων, θα απασχολήσει τρεις μεταφορείς και δύο εργάτες για τη φόρτωση και την εκφόρτωση των προϊόντων από τα φορτηγά, δευτεροβάθμιας, ή υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

7.3 Κοινωνικοπολιτικό και Νομοθετικό Περιβάλλον και Συνθήκες Εργασίας και Υγιεινής

Σε κάθε επιχείρηση υπάρχουν κίνδυνοι σχετικοί με τον εργασιακό χώρο. Οι συνθήκες εργασίας επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα την υγεία των εργαζομένων ενώ το κόστος για την αντιμετώπιση ενός ατυχήματος ή μιας αρρώστιας στον χώρο εργασίας είναι οικονομικά ασύμφορο. Αξίζει βεβαίως να σημειωθεί ότι το θέμα της υγιεινής και ασφάλειας αποκτάει μια σαφή προτεραιότητα στη σύγχρονη επιχειρηματική πρακτική. Η σύγχρονη νομοθεσία επιβάλλει τη συστηματική καταγραφή και αντιμετώπιση όλων των πιθανών κινδύνων για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία. Η υιοθέτηση ενός συστήματος διαχείρισης για την υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία, καλύπτει, όσο βέβαια είναι πρακτικά δυνατό, όλες τις απαιτήσεις υγιεινής και ασφάλειας όπου ενδεικτικά τα οφέλη είναι: η μείωση των

ατυχημάτων, η μείωση των ασθενειών, η βελτίωση της ποιότητας της εργασίας, η μείωση του κόστους της επιχείρησης κ.λ.π. Για την επίτευξη των ανωτέρω σε όλες τις επιχειρήσεις ανεξαρτήτως αριθμού εργαζομένων ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να τηρεί την σχετική νομοθεσία και να χρησιμοποιεί Τεχνικό Ασφαλείας. Για όσες επιχειρήσεις απασχολούν από 50 άτομα και πάνω ο εργοδότης είναι υποχρεωμένος να χρησιμοποιεί και τις υπηρεσίες του Ιατρού Εργασίας. Κανένας εργοδότης δεν απαλλάσσεται από τις ευθύνες του, ακόμα και όταν οι εργαζόμενοι δεν τηρούν τις υποχρεώσεις τους.

Ορισμένες από τις υποχρεώσεις των εργοδοτών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία είναι η γραπτή εκτίμηση κινδύνων κατά τη διάρκεια της εργασίας και η πρόληψή τους, η 24ωρη αναφορά ατυχημάτων στους αρμόδιους ασφαλιστικούς οργανισμούς, η τήρηση βιβλίου ατυχημάτων, η ενημέρωση και εκπαίδευση των εργαζομένων.⁵³

Σχετική νομοθεσία:

1. Ν.1568 (ΦΕΚ 177Α/18.10.1985)
2. Π.Δ.95 (ΦΕΚ 102Α/26.5.199)
3. Π.Δ.17 (ΦΕΚ11Α/18.1.1996)
4. Π.Δ.294 (ΦΕΚ138Α/21.6.1998)
5. Π.Δ.159 (ΦΕΚ 157Α/3.8.1999)

7.6 Προγραμματισμός των Ανθρώπινων Πόρων

Σπουδαίο βήμα για την επιτυχή λειτουργία των επιχειρήσεων, αποτελεί και ο προγραμματισμός Ανθρώπινων Πόρων. Ειδικότερα ο προγραμματισμός ανθρώπινων πόρων σχετίζεται με τη συγκέντρωση των καλύτερων δυνατών ανθρώπινων πόρων και στοχεύει στη διατήρηση και βελτίωση της δυνατότητας του οργανισμού να επιτύχει εταιρικούς στόχους, μέσω της ανάπτυξης στρατηγικών που έχουν σχεδιαστεί για να αυξήσουν τη συνεισφορά του ανθρώπινου παράγοντα στο μέλλον.⁵⁴ Έχει επίσης υποστηριχτεί ότι ο προγραμματισμός οδηγεί στην επιτυχία και βοηθά τις επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν την αλλαγή.

Ο προγραμματισμός ανθρώπινων πόρων εστιάζει στην προσφορά και τη ζήτηση ανθρώπινου δυναμικού και αποτελεί ευθύνη όχι μόνο για το Τμήμα Ανθρώπινων Πόρων, αλλά όλων των διευθυντικών στελεχών. Ο προγραμματισμός των ανθρώπινων πόρων θα διασφαλίσει ότι κατάλληλα άτομα θα εργαστούν σε κατάλληλες θέσεις εργασίας.⁵⁵

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε», επομένως, με γνώμονα την επιτυχία θα απασχολήσει άτομα ικανά και κατάλληλα να αντεπεξεέλθουν στις απαιτήσεις της εκάστοτε θέσεως εργασίας. Το εργατικό και επιτελικό προσωπικό της υπό μελέτη επιχείρησης παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας VII-1
Εργατικό Δυναμικό της Εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.»

Ειδίκευση	Αριθμός
Εργοδηγοί	
Αρχιτεχνίτες	1
Σύνολο Εργοδηγών	1
Ειδικευμένοι Εργάτες	
Ειδικό Χειριστές	2
Συσκευαστές	2
Μηχανολόγοι	1
Υδραυλικοί	1
Ηλεκτρολόγοι	1
Σύνολο Ειδικευμένων Εργατών	7
Ανειδίκευτοι Εργάτες	
Βοηθοί	3
Μεταφορείς	6
Φύλακες	3
Καθαριστές	2
Σύνολο Ανειδίκευτων Εργατών	14
Σύνολο Εργατικού Δυναμικού	22

Πίνακας VII-2

Επιτελικό και Εποπτικό Προσωπικό της Εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε»

Θέση	Αριθμός
Επιτελικό Προσωπικό	
Διευθυντές	8
Τμηματάρχες	10
Σύνολο Επιτελικού Προσωπικού	18
Εποπτικό Προσωπικό	
Γραμματείς	2
Λογιστές	1
Υπάλληλοι Διασφάλισης Ποιότητας	2
Υπάλληλοι Ελέγχου Ποιότητας	1
Υπάλληλος Ανθρώπινων Πόρων	1
Υπάλληλοι Προώθησης Προϊόντος	2
Υπάλληλος Καντίνας	1
Υπάλληλος Υποδοχής	1
Υπάλληλος Κοστολόγησης	1
Ελεγκτές Πρώτων Υλών και Λοιπών Εφοδίων	2
Νοσηλεύτες/Ιατροί	1
Τηλεφωνητές/Υπεύθυνοι Διαδικτύου	2
Σύνολο Εποπτικού Προσωπικού	17
Σύνολο Επιτελικού/Εποπτικού Προσωπικού	35

7.5 Στρατολόγηση Ανθρώπινου Δυναμικού

Η στρατολόγηση του ανθρώπινου δυναμικού, είναι ουσιώδους σημασίας παράγοντας στην άρτια λειτουργία της επιχείρησης, γιατί αποτελεί ουσιαστικά την προσέλκυση και την τελική επιλογή των κατάλληλων εργαζομένων που θα επανδρώσουν την επιχείρηση.

7.5.1 Διαδικασία Προσέλκυσης Υποψηφίων

Ο όρος προσέλκυση υποψηφίων, αναφέρεται στη διαδικασία εντοπισμού και πρόσκλησης των κατάλληλων εργαζομένων για την κάλυψη των κενών θέσεων της εταιρίας.⁵² Βασικός στόχος της Διοίκησης Ανθρώπινων Πόρων, είναι η προαναφερθείσα διαδικασία να ολοκληρωθεί επιτυχώς με το ελάχιστο δυνατό κόστος.

Η υπό μελέτη επιχείρηση ««Ελαιόλαδον Α.Ε»», σκοπεύει να προσελκύσει τους υποψήφιους μέσω των εξωτερικών πηγών προσέλκυσης, που παρουσιάζονται στη συνέχεια:

- **Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και Επαγγελματικές Σχολές**

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε», προκειμένου για τη στελέχωσή της θα έρθει σε επαφή με τα παραπάνω Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, προκειμένου να εντοπίσει άτομα ικανά και κατάλληλα για την επάνδρωσή της.

- **Ημέρες Καριέρας**

Οι Ημέρες Καριέρας, θα αποτελέσουν και αυτές ένα μέσο για την προσέλκυση των κατάλληλων υποψηφίων, όπου με χαμηλό κόστος η υπό μελέτη εταιρία, θα συγκεντρώνει πληθώρα βιογραφικών ενώ παράλληλα θα της δίνεται η ευκαιρία να αποκτήσει μία πρώτη εικόνα για τους υποψηφίους.

- **Επαγγελματικές Ενώσεις και Εργατικά Σωματεία**

- **Ανακοίνωση των Κενών Θέσεων στο Διαδίκτυο**

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε», σκοπεύει να δημιουργήσει ιστοσελίδα στο διαδίκτυο, όπου θα δημοσιεύει τις κενές θέσεις εργασίας, ενώ θα συνεργάζεται και με τις ιστοσελίδες www.skywalker.gr και www.kariera.gr προκειμένου να καλύπτει ένα ευρύ φάσμα υποψηφίων.

- **Δημοσίευση Αγγελιών σε Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας**

Προκειμένου να γνωστοποιήσει τις ανάγκες της σε προσωπικό, η εταιρία σκοπεύει να δημοσιεύει αγγελίες τόσο σε τοπικές εφημερίδες όπως η «Πελοπόννησος», όσο και σε μεγάλης κυκλοφορίας εφημερίδες, όπως είναι η «Χρυσή Ευκαιρία».

- **Ανταγωνίστριες Εταιρίες**

- **Γραφεία Ευρέσεως Εργασίας**

Η υπό μελέτη επιχείρηση, θα συνεργαστεί και με γραφεία ευρέσεως εργασίας, κρατικά και ιδιωτικού δικαίου, όπως ο ΟΑΕΔ και η ManPower αντίστοιχα προκειμένου να εντοπίσει το κατάλληλο διευθυντικό, επιτελικό και εργατικό προσωπικό που θα τη στελεχώσει.⁵²

7.5.2 Διαδικασία Επιλογής Υποψηφίων

Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων, αποτελεί το αμέσως επόμενο βήμα μετά από τη διαδικασία προσέλκυσης των τελευταίων και είναι ουσιαστικά μία διεργασία συγκέντρωσης και αξιολόγησης στοιχείων σχετικών με τους υποψηφίους, έτσι ώστε η εκάστοτε επιχείρηση, να οδηγηθεί στην επιλογή των πλέον ικανών και κατάλληλων για τη στελέχωσή της.

Η Διεύθυνση Ανθρώπινων Πόρων της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε», θα ακολουθήσει τη διαδικασία που ακολουθεί προκειμένου για την επιλογή των υποψηφίων, η οποία θα διαφοροποιείται σε ορισμένα στάδια αναλόγως εάν πρόκειται για επιλογή διευθυντικού ή επιτελικού προσωπικού, ή για στελέχωση του εργατικού δυναμικού της εταιρίας.

- **Αίτηση Απασχόλησης-Κατάθεση Βιογραφικών**

- **Εξέταση-Αξιολόγηση Βιογραφικών**

Η Διεύθυνση των Ανθρώπινων Πόρων της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε», σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση της εταιρίας, θα μελετούν τα βιογραφικά των υποψηφίων και θα εξετάζουν εάν οι υποψήφιοι καλύπτουν τις προδιαγραφές της θέσης για την οποία εκδήλωσαν ενδιαφέρον. Κατά την εξέταση του βιογραφικού θα λαμβάνονται υπόψη ποικίλα κριτήρια όπως: προϋπηρεσία, ακαδημαϊκές γνώσεις, ξένες γλώσσες, γνώσεις ηλεκτρονικών υπολογιστών, εξειδίκευση κ.ο.κ.

- **Δοκιμασίες (Τεστ)**

Οι υποψήφιοι των οποίων τα βιογραφικά πέρασαν με επιτυχία το στάδιο της αξιολόγησης, θα καλούνται στην εταιρία για την ολοκλήρωση του επόμενου σταδίου που είναι οι δοκιμασίες. Οι δοκιμασίες, αποτελούν το τρίτο βήμα της διαδικασίας επιλογής των υποψηφίων και θα διαφοροποιούνται ανάλογα στην περίπτωση επιτελικού-εποπτικού προσωπικού και εργατικού δυναμικού.

Όσον αφορά τις δοκιμασίες του επιτελικού-εποπτικού προσωπικού, αυτές θα είναι κυρίως τεστ νοημοσύνης, τεστ γνώσεων για την εργασία και στην περίπτωση κάλυψης θέσεων ανώτατων στελεχών θα διενεργείται και τεστ προσωπικότητας. Στην περίπτωση κάλυψης θέσεων ειδικευμένων και ανειδίκευτων εργατών, θα πραγματοποιούνται δοκιμασίες εκτέλεσης εργασίας (Job Sample Analysis).

- **Συνέντευξη Επιλογής**

Μετά το πέρας των δοκιμασιών και τη γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων, οι υποψήφιοι που κρίνονται δυνητικά κατάλληλοι για την κάλυψη της θέσης, καλούνται να περάσουν από το στάδιο της συνέντευξης. Η συνέντευξη στην υπό μελέτη εταιρία θα διενεργείται από το Διευθυντή του Τμήματος Ανθρώπινων Πόρων το Διευθυντή του τμήματος που πρόκειται να απασχολήσει τον εκάστοτε υποψήφιο και έναν ακόμη διευθυντή ή τμηματάρχη για την εξασφάλιση της αντικειμενικότητας και ακεραιότητας της τελικής επιλογής. Στην περίπτωση πρόσληψης υψηλόβαθμων στελεχών ωστόσο, στη συνέντευξη επιλογής θα παρευρίσκεται και ο Γενικός Διευθυντής της επιχείρησης.

- **Επιβεβαίωση Πληροφοριών που Αφορούν στο Παρελθόν του Υποψηφίου**

Για όσους υποψήφιους εκτιμάται μετά από τη συνέντευξη ότι διαθέτουν τα προσόντα και τις δεξιότητες για την προσφερόμενη θέση εργασίας,

διενεργείται επιβεβαίωση των στοιχείων του βιογραφικού τους. Η υπό μελέτη εταιρία, πρόκειται να χρησιμοποιήσει την επιβεβαίωση κυρίως για υποψηφίους διοικητικών θέσεων, ενώ οι πηγές ελέγχου που προτείνεται να χρησιμοποιήσει είναι κυρίως: α) προηγούμενοι εργοδότες, β) σχολές και πανεπιστήμια, γ) δικαστικές υπηρεσίες, δ) εφορίες, τράπεζες, ε) προτεινόμενα από τον υποψήφιο πρόσωπα για την λήψη συστατικών επιστολών.

- **Τελική Επιλογή-Προσφορά Θέσεως**

Η προσφορά θέσεως στον υποψήφιο, αποτελεί και το τελικό στάδιο της διαδικασίας αυτής. Κατά το στάδιο αυτό η Διεύθυνση Ανθρώπινων Πόρων θα έρχεται σε τηλεφωνική ή άμεση επικοινωνία με τον υποψήφιο προκειμένου να του προσφέρει συμβόλαιο συνεργασίας με την εταιρία. Στην περίπτωση δε του εργατικού δυναμικού που θα έρχεται σε επαφή με υλικά και μηχανήματα που δύνανται να οξύνουν ένα ήδη επιβαρημένο ιατρικό ιστορικό, θα ζητούνται από τους υποψηφίους πιστοποιητικά υγείας και φυσικής κατάστασης, προκειμένου για την άμεση ανάληψη ευθυνών.

7.6 Πρόγραμμα Καταρτίσεως-Εκπαιδεύσεως Ανθρώπινων Πόρων

Μέσα στα πλαίσια της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας που πρόκειται να εφαρμόσει η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε», ουσιώδους σημασίας παράγοντας επιτυχίας, κρίνεται και η εκπαίδευση του προσωπικού της εταιρίας. Το πρόγραμμα κατάρτισεως των ανθρώπινων πόρων, θα συντάσσεται ετησίως μετά από εισήγηση του διευθυντή Ανθρώπινων Πόρων της εταιρίας, σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση και τους άμεσα ενδιαφερόμενους, ήτοι τους υπαλλήλους της εταιρίας.

Η εκπαίδευση του Ανθρώπινου Δυναμικού της υπό μελέτη εταιρίας, θα ανατεθεί στην εταιρία «Ανάπτυξη Α.Ε.», φορέα παροχής υπηρεσιών με εμπειρία στον σχεδιασμό ανθρώπινου δυναμικού. Σε ετήσια βάση θα πραγματοποιούνται σεμινάρια τόσο για την κατάρτιση του Διευθυντικού-Εποπτικού προσωπικού της εταιρίας, όσο και για την εξειδίκευση του

εργατικού δυναμικού. Η εκπαίδευση των διοικητικών υπαλλήλων της εταιρίας, θα περιλαμβάνει κυρίως:

- Βασικές Αρχές Βιομηχανικής Ψυχολογίας (Industrial – Organizational Psychology)
- Αρχές Διοίκησης Επιχειρήσεων (Business Administration)
- Αρχές Διαχείρισης Ανθρώπινων Πόρων (Human Resources Management)
- Τεχνικές Επικοινωνίας (Βιωματικές Τεχνικές, Role playing)
- Αρχές Συμβουλευτικής (Βιωματικές Τεχνικές)
- Θεωρίες εκπαίδευσης Ενηλίκων
- Εργατική Νομοθεσία

Όσον αφορά στην εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», αυτή θα περιλαμβάνει κυρίως:

- Τον εκσυγχρονισμό των εργατών και την αφομοίωση νέων-καινοτόμων τεχνολογιών.
- Τη διάδοση συστημάτων και εφαρμογών Ασφαλείας και Υγιεινής στο χώρο εργασίας.
- Την εκπαίδευση σε θέματα Εργατικού Δικαίου.

Τα σεμινάρια, θα πραγματοποιούνται στην αίθουσα συνεδρίων της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», από έμπειρους επιστήμονες και επαγγελματίες, που ανήκουν στο ανθρώπινο δυναμικό της εταιρίας «Ανάπτυξη Α.Ε.». Η τελευταία θα έχει την υποχρέωση να υπάρχουν τα απαραίτητα οπτικοακουστικά μέσα και το έντυπο υλικό, που θα συντελέσουν στην ορθή και άρτια εκπαίδευση των Ανθρώπινων Πόρων της εταιρίας. Μετά το πέρας των σεμιναρίων, η εταιρία «Ανάπτυξη Α.Ε.», θα είναι υπεύθυνη να συντάξει έκθεση αξιολόγησης του προγράμματος και να ενημερώσει το Διευθυντή Ανθρώπινων Πόρων της εταιρίας.⁵⁶

Στον παρακάτω πίνακα, δίνεται το συνολικό ετήσιο κόστος εκπαίδευσης των Ανθρώπινων Πόρων της εταιρίας, με αφετηρία το έτος 2007, αναπροσαρμοσμένο με το μέσο δείκτη πληθωρισμού για τα χρόνια που έπονται.

Πίνακας VII-3

Ετήσιο Κόστος Εκπαίδευση Ανθρώπινων Πόρων

Έτος	Κόστος Εκπαίδευσης Ανθρώπινων Πόρων (€)
2007	9.000
2008	9.315
2009	9.640
2010	9.980
2011	10.330
2012	10.690

7.7 Εκτιμήσεις του Κόστους Εργασίας

7.7.1 Η Αμοιβή της Εργασίας

Η αμοιβή της εργασίας, διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο στην προσέλκυση ικανών και κατάλληλων για την εταιρία υποψηφίων εργαζομένων. Με γνώμονα επομένως την ικανοποίηση των «εσωτερικών πελατών της», (δηλαδή των εργαζομένων της,) η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε» σκοπεύει να τους προσφέρει ικανοποιητικό πακέτο τόσο άμεσων όσο και έμμεσων αποδοχών. Οι άμεσες αποδοχές αφορούν κυρίως στο μισθό και στα κίνητρα παραγωγικότητας που θα λαμβάνουν οι εργαζόμενοι είτε μεμονωμένα είτε στην ολότητά τους, όταν ξεπερνούν τους επιδιωκόμενους στόχους της εταιρίας. όσον αφορά στις έμμεσες αμοιβές, η εταιρία σκοπεύει να παρέχει στους εργαζομένους της κοινωνική και ιατρική ασφάλιση, δώρα κατά τη διάρκεια των Χριστουγέννων και του Πάσχα, ειδικά επιδόματα για τέκνα, επιδόματα αδείας, ενώ ετησίως θα προσφέρει 5 κιλά συσκευασμένου ελαιολάδου σε κάθε πρώτου βαθμού συγγενή των εργαζομένων της.

7.7.2 Πολιτική Αμοιβών

Η πολιτική αμοιβών της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε» θα επηρεαστεί σε σημαντικό βαθμό από τους εξής παράγοντες:

- Αμοιβές που επικρατούν στην αγορά εργασίας
- Ικανότητα πληρωμής του αναδόχου και μέγεθος αυτού
- Κόστος ζωής

- Παραγωγικότητα
- Διαπραγματευτική δύναμη των εργαζόμενων.
- Απαιτήσεις της θέσης εργασίας και η φύση αυτής, σύμφωνα με τις οποίες καθορίζεται η αξία της.
- Η αρχαιότητα του υπαλλήλου και τα προσόντα⁵⁷

Στην εικόνα που ακολουθεί, παρουσιάζονται τόσο οι εξωεπιχειρησιακοί, όσο και οι ενδοεπιχειρησιακοί παράγοντες που επιδρούν στο ύψος των αμοιβών.

Εικόνα VII-1

Προσδιοριστικοί Παράγοντες Αμοιβών

7.7.3 Κόστος Ανθρώπινων Πόρων

Το Κόστος των Ανθρώπινων Πόρων της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε» θα υπολογιστεί με βάση το μηνιαίο μισθό που θα λαμβάνει ο εκάστοτε υπάλληλος, πολλαπλασιασμένο επί τους μήνες λειτουργίας της επιχείρησης πολλαπλασιασμένο επίσης με το συντελεστή 1,3 που αντιπροσωπεύει τις υποχρεώσεις του εργοδότη έναντι των εργαζομένων και περιλαμβάνει δώρο Χριστουγέννων, δώρο Πάσχα, εισφορές σε ασφαλιστικό ταμείο, επιδόματα αδείας και επιδόματα τέκνων.

Δεδομένου του γεγονότος ότι η εταιρία θα εντατικοποιεί τη λειτουργία της από το μήνα Σεπτέμβριο, έως το μήνα Μάρτιο, ενώ τους υπόλοιπους μήνες θα εστιάζει την προσοχή της στη συσκευασία και την προώθηση των πωλήσεων της, είναι προφανές, ότι θα λύνει τη σύμβαση εργασίας με τους χειριστές των μηχανημάτων του τμήματος επεξεργασίας, τους μεταφορείς ετοιμών προϊόντων, το βοηθό μηχανολόγο, ενώ θα διατηρεί τη συνεργασία με το μηχανολόγο, τον υδραυλικό, τον ηλεκτρολόγο, τον έναν από τους δύο καθαριστές, τους φύλακες και όλο το επιτελικό και εποπτικό προσωπικό. Επομένως το κόστος Ανθρώπινων Πόρων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα, διαχωρισμένο σε Κόστος Εργατικού Δυναμικού και κόστος Επιτελικού και Εποπτικού Προσωπικού.

Πίνακας VII-4

Κόστος Εργατικού Δυναμικού της Εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε» (2007)

Ειδίκευση	Μηνιαίες Αποδοχές	Ετήσιο Κόστος (€)
7μηνη Σύμβαση		
Εργοδηγοί(1)	720	6.550
Ειδικευμένοι Εργάτες(2)	680	12.400
Ανειδίκευτοι Εργάτες(4)	550	20.020
		38.970
12μηνη Σύμβαση		
Ειδικευμένοι Εργάτες(5)	680	53.050
Ανειδίκευτοι Εργάτες(10)	550	85.800
		138.850
Σύνολο		177.820

Πίνακας VII-5

Κόστος Επιτελικό και Εποπτικό Προσωπικό της Εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.» (2007)

Θέση	Μηνιαίες Αποδοχές	Ετήσιο Κόστος (€)
Γενικός Διευθυντής(1)	1.600	24.940
Διευθυντές(7)	1.450	135.720
Τμηματάρχες(10)	1.150	179.400
Εξειδικευμένοι Υπάλληλοι(14)	850	182.580
Ανειδίκευτοι Υπάλληλοι(4)	650	40.560
Σύνολο		563.200

Επομένως υπολογιζόμενο από τους παραπάνω πίνακες, το ετήσιο Κόστος Ανθρώπινων Πόρων για το έτος 2007, που θα είναι και το πρώτο έτος λειτουργίας της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε», θα είναι 741.020 €. Στον Πίνακα VII-6 που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα κόστη Ανθρώπινων Πόρων για την περίοδο 2007-2013, με τη χρήση του μέσου ετήσιου δείκτη πληθωρισμού.

Πίνακας VII-6
Εκτίμηση Κόστους Ανθρώπινων Πόρων για την Περίοδο 2007-2013

Έτος	Κόστος Ανθρώπινων Πόρων(€)
2007	741.020
2008	766.955
2009	793.798
2010	821.581
2011	850.336
2012	880.097
2013	910.900

7.8 Αξιολόγηση της Απόδοσης

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της εκάστοτε επιχείρησης, χρειάζεται να γίνει ένα σύνολο εργασιών, από όλους τους εργαζομένους, σε ένα συγκεκριμένο χώρο και χρόνο και με συγκεκριμένο τρόπο. Η εκτέλεση-ολοκλήρωση του συνόλου των εργασιών ορίζεται ως απόδοση και αποτελεί αντικείμενο αξιολόγησης. Ως αξιολόγηση απόδοσης, ορίζεται η διαδικασία με την οποία υπολογίζεται ή μετριέται το πόσο καλά ή όχι ο κάθε εργαζόμενος εκτελεί το έργο του, σύμφωνα με κριτήρια που έχουν εκ των προτέρων τεθεί.

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε», σκοπεύει να ακολουθήσει τη μέθοδο της αξιολόγησης του εργαζομένου, από τον άμεσο προϊστάμενο. Παραδοσιακά άλλωστε, ο άμεσος προϊστάμενος, είναι και εκείνος που καθημερινά παρακολουθεί τη συμπεριφορά των υφισταμένων του, τις προσπάθειες που οι τελευταίοι καταβάλλουν, ενώ είναι και εκείνος που θα εισηγηθεί για ενδεχόμενη προαγωγή, επιβράβευση, μετάθεση και εκπαίδευση του εργαζομένου.⁵⁸ Η ακριβής μέθοδος, που σκοπεύει να χρησιμοποιήσει η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε», είναι η μέθοδος του σταθμισμένου καταλόγου

ελέγχου, που συγκαταλέγεται ανάμεσα στις μεθόδους με βάση τη συμπεριφορά. Σύμφωνα με την παραπάνω μέθοδο τα αξιολογούμενα χαρακτηριστικά σταθμίζονται με ένα συντελεστή βαρύτητας, ανάλογα με τη σημασία τους για την επιτυχή εκτέλεση της ανατιθέμενης εργασίας. Ο αξιολογητής στη συνέχεια βαθμολογεί τον εργαζόμενο, αγνοώντας τους συντελεστές βαρύτητας. Η συνολική βαθμολογία του εργαζομένου, υπολογίζεται από τον Διευθυντή Ανθρώπινων Πόρων. Το πλεονέκτημα της παραπάνω μεθόδου, είναι η αντικειμενικότητα που παρέχει και το χαμηλό κόστος σε χρήμα και χρόνο που παρουσιάζει σε σχέση με τις άλλες μεθόδους αξιολόγησης της απόδοσης.⁵²

Τα αποτελέσματα των παραπάνω μετρήσεων, όπως προαναφέρθηκε θα χρησιμοποιηθούν για το σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων, για τα συστήματα προαγωγών, μεταθέσεων και αμοιβών, ενώ σε περίπτωση που κρίνεται αναγκαίο, το σύστημα αξιολόγησης θα τροποποιείται για την εξαγωγή αντικειμενικών και δίκαιων αποτελεσμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII. ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ, ΧΩΡΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

8.1 Εκτίμηση των Αναγκών σε Χώρους της Νέας Μονάδας

Η υπό μελέτη ελαιοπαραγωγική βιομηχανία, θα είναι μικρομεσαίου μεγέθους με ανάλογες ανάγκες σε έκταση, επιφάνεια και όγκο. Συνεπώς θα πρέπει να καταλαμβάνει τέτοια έκταση, ώστε να είναι ανεμπόδιστη η λειτουργία της. Η εταιρία, θα πρέπει να έχει την ανάλογη επιφάνεια, έτσι ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες των εργαζομένων σε χώρους, να υπάρχει ο απαραίτητος αριθμός γραφείων, αποθηκών, γραμμών παραγωγής, καθώς και όλων των λοιπών χώρων που κρίνονται απαραίτητοι για την απρόσκοπτη λειτουργία της.

8.2 Αναζήτηση και Επιλογή Τοποθεσίας

Η αναζήτηση και επιλογή της τοποθεσίας εγκατάστασης της εκάστοτε βιομηχανικής μονάδας, αποτελεί ουσιώδους σημασίας παράγοντα στην επιτυχή λειτουργία της μονάδας και στη βιώσιμη ανάπτυξή της. Οι βασικές απαιτήσεις επιλογής οι οποίες έχουν εκ των προτέρων τεθεί από τη διοίκηση της υπό μελέτη μονάδας, παρουσιάζονται παρακάτω:

- Εγγύτητα στις πρώτες ύλες
- Διαθεσιμότητα κατάλληλου εργατικού και επιτελικού προσωπικού.
- Ευνοϊκές περιβαλλοντικές συνθήκες.
- Κατάλληλο οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο, για την ασφαλή μεταφορά του προϊόντος.
- Κόστος απόκτησης γης και κατασκευής της υπό μελέτη βιομηχανικής μονάδας στην υπό εξέταση περιοχή.
- Ετήσιο κόστος λειτουργίας του εργοστασίου.
- Ειδικά κίνητρα, επιχορηγήσεις επιδοτήσεις που προσφέρει η περιοχή.
- Ύπαρξη ικανοποιητικά δομημένης αγοράς.

8.2.1 Χαρακτηριστικά Στοιχεία Εναλλακτικών Τοποθεσιών

Έπειτα από προσεκτική εξέταση και ανάλυση πιθανών τοποθεσιών, η ομάδα μελέτης, κατέληξε σε τρεις εναλλακτικές περιοχές για την εγκαθίδρυση της υπό μελέτη μονάδας. Οι δύο εκ των τριών τοποθεσιών, βρίσκονται σε βιομηχανικές περιοχές της Πελοποννήσου, ενώ η τρίτη πλησίον της περιοχής της περιοχής του Αιγίου. Εν συνεχεία θα αναλυθούν εκτενέστερα οι τρεις εναλλακτικές τοποθεσίες, προκειμένου να γίνει η επιλογή της πλέον συμφέρουσας, τόσο από κοινωνικοοικονομικής απόψεως, όσο και από άποψη περιβαλλοντολογικών συνθηκών.

Τοποθεσία Α Βιομηχανική Περιοχή Τρίπολης

Η Βιομηχανική Περιοχή Τρίπολης εκτείνεται σε μια έκταση 1620 στρεμμάτων από τα οποία τα 1504 στέμματα είναι Βιομηχανικά γήπεδα και τα 222 στρέμματα είναι Βιοτεχνικά γήπεδα.

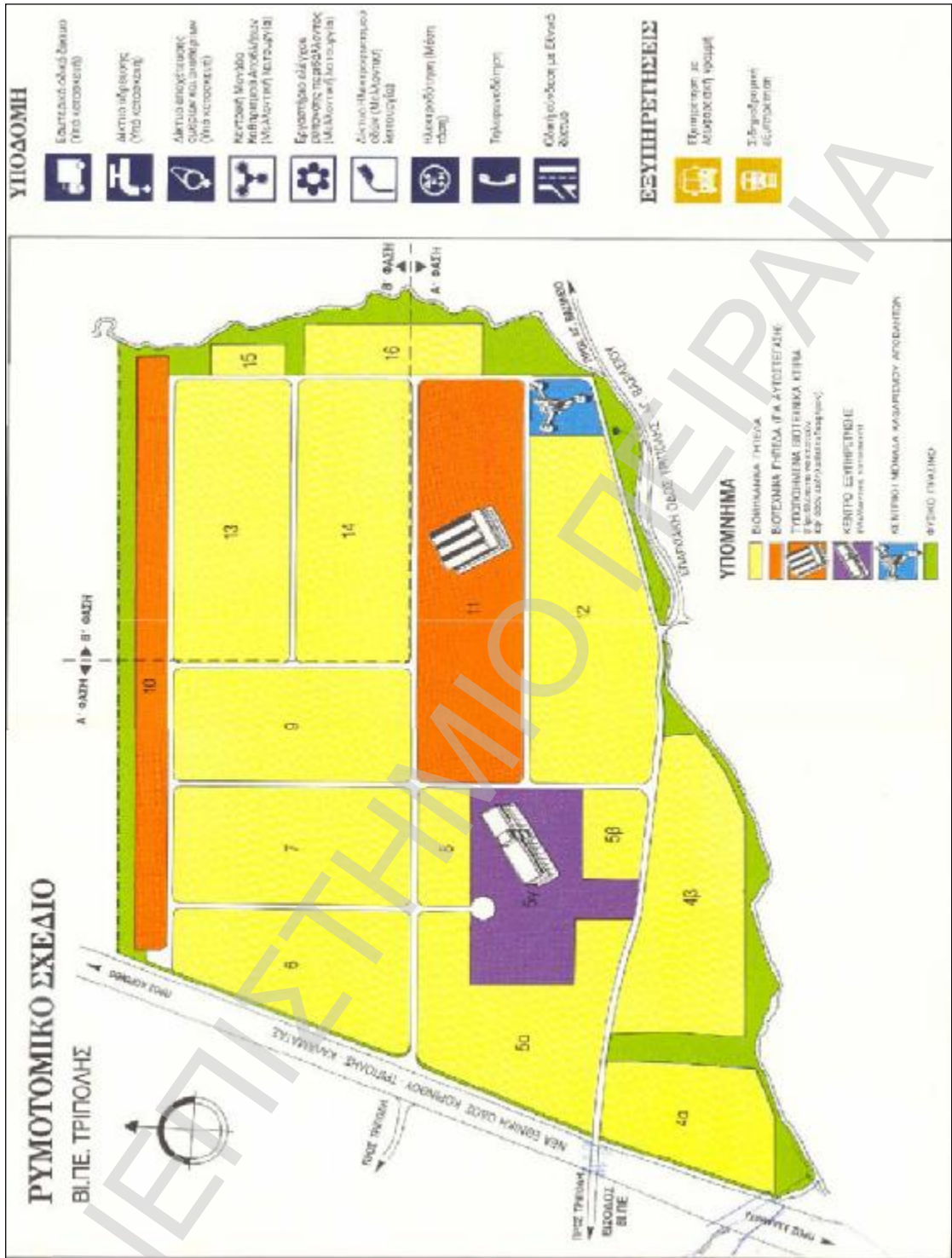
Διαθέτει εσωτερικό οδικό δίκτυο, δίκτυο ύδρευσης, δίκτυο αποχέτευσης ομβρίων και ακαθάρτων υδάτων, ηλεκτροδότηση, τηλεφωνική σύνδεση και οδική σύνδεση με το οδικό Εθνικό Δίκτυο. Επίσης αυτή την εποχή κατασκευάζεται κεντρική Μονάδα Καθαρισμού Αποβλήτων ενώ υπάρχει πρόβλεψη για μελλοντική λειτουργία εργαστηρίου ελέγχου ρύπανσης περιβάλλοντος και δίκτυο ηλεκτροφωτισμού οδών.

Οι κύριες παράμετροι, που καθιστούν τη Βιομηχανική Περιοχή Τρίπολης πλεονεκτικότερη ως τόπο εγκατάστασης νέων βιομηχανικών μονάδων, παρατίθενται στη συνέχεια:

- Η Βιομηχανική Περιοχή Τρίπολης έχει καθαρούς τίτλους ιδιοκτησίας και απαλλάσσει την επιχείρηση από την υποχρέωση έκδοσης άδειας εγκατάστασης μέσα στην Βιομηχανική Περιοχή.
- Ανήκει στην Γ περιοχή κινήτρων και οι επιχειρήσεις που εγκαθίστανται απολαμβάνουν τα κίνητρα της περιοχής, απαλλάσσονται από τα έξοδα φόρου μεταβίβασης, δικαιωμάτων, συμβολαιογράφου και υποθηκοφύλακα προκειμένου για αγορά οικοπέδου καθώς και από

τους φόρους μεταβίβασης και φόρους εισοδήματος για ποσό που εισπράχθηκε από την εκποίηση των μέχρι της μεταφοράς κατεχομένων οικοπέδων, ακινήτων και λοιπών εγκαταστάσεων.

- Περιορίζει τα έξοδα δανεισμού ή άλλων συμβάσεων χρηματοδότησης και πράξεων σύστασης ή εξάλειψης υποθήκης ή προσημείωσης και τέλος
- Δίνει προνομιακά πιστωτικά μέτρα, όπως ευνοϊκούς όρους εξόφλησης οικοπέδων με προκαταβολή ποσοστού 25% της τιμής του οικοπέδου και για το υπόλοιπο ποσό εξόφληση σε 16 εξαμηνιαίες τοκοχρεολυτικές δόσεις με το εκάστοτε ισχύον επιτόκιο για πάγιες επενδύσεις, καθώς και μειωμένες εμπράγματα ασφάλειες για επιχειρήσεις που δανειοδοτούνται από την πρώην ΕΤΒΑ νυν τράπεζα Πειραιώς.⁵⁹

Εικόνα VIII-1
Ρυμοτομικό Σχέδιο ΒΙ.Π.Ε. Τρίπολης

Όσον αφορά, πιο συγκεκριμένα, στους όρους δόμησης βιομηχανικών και βιοτεχνικών οικοπέδων, αυτοί υπόκεινται στους όρους του Προεδρικού Διατάγματος 10.4.81 (ΦΕΚ 227 Δ'/20.4.81) Ειδικότερα για τα βιομηχανικά οικόπεδα, αυτά θα πρέπει να έχουν ποσοστό κάλυψης τουλάχιστον 60%, συντελεστή κατ'όγκον εκμετάλλευσης 12 κ.μ./τ.μ. του οικοπέδου, μέγιστο ύψος κτιρίων το οποίο εξαρτάται τόσο από την κατ'όγκο εκμετάλλευση του οικοπέδου, όσο και από το συντελεστή κάλυψης της επιφάνειάς του. Επιπροσθέτως άλλες παράμετροι που ισχύουν για τα βιομηχανικά γήπεδα, είναι οι αποστάσεις των κατασκευασθέντων κτιρίων, που υπολογίζονται έμμεσα και πρέπει να είναι ίσες με το γινόμενο 0,6* ύψος κτιριακών εγκαταστάσεων και απαραίτητα όχι μικρότερες από πέντε μέτρα. Ωστόσο αναφορικά με ειδικές λειτουργικές εγκαταστάσεις, όπως γερανογέφυρες, καπνοδόχους, δεν απαιτείται η τήρηση των παραπάνω αποστάσεων.

Στο παρακάτω σχεδιάγραμμα, φαίνεται το ακριβές σημείο που βρίσκεται η Βιομηχανική Περιοχή Τριπόλεως σε σχέση με το αστικό κέντρο και με τις κεντρικές εθνικές οδικές αρτηρίες.

Εικόνα VIII-2
Γεωγραφική Θέση Β.Π.Ε. Τρίπολης

Πέραν των προαναφερθέντων θετικών στοιχείων της Βιομηχανικής Περιοχής Τριπόλεως, η περιοχή ευρίσκεται στο κέντρο της Πελοποννήσου, σε μικρή απόσταση από αστικά κέντρα, και με το πλεονέκτημα ότι πλησίον της καλλιεργούνται μεγάλες εκτάσεις με ελαιόδεντρα, με αποτέλεσμα η βιομηχανική μονάδα, να έχει τη δυνατότητα να προμηθεύεται μεγάλες ποσότητες πρώτης ύλης με χαμηλό κόστος μεταφορικών. Ωστόσο μειονέκτημα δύναται να θεωρηθεί ότι δεν βρίσκεται κοντά σε λιμάνια, με αποτέλεσμα να αναστέλλει μελλοντική απόφαση της εταιρίας για εξαγωγές σε κοντινές χώρες.

Από άποψη ανθρώπινου δυναμικού, η ευρύτερη περιοχή της Αρκαδίας, υπερτερεί σε ανειδίκευτο προσωπικό, ενώ όσον αφορά τους ειδικευμένους υπαλλήλους και το επιτελικό προσωπικό φαίνεται να υστερεί.

Τα προβλήματα και οι αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής της Τριπόλεως συνοψίζονται παρακάτω:

- Εγκατάλειψη των γεωργικών εκτάσεων και σημαντικές ελλείψεις σε υποδομές απαραίτητες για την εξασφάλιση της ανάπτυξης και την αποδοτικότητα του γεωργικού τομέα
- Έλλειψη επενδύσεων στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα
- Ανυπαρξία τεχνικών και κοινωνικών υποδομών για την κάλυψη των καθημερινών αναγκών των κατοίκων
- Απουσία χωροταξικού σχεδιασμού με σοβαρές αλλοιώσεις στο φυσικό περιβάλλον
- Ανεπάρκεια υποδομών (ύδρευση, άρδευση και προστασία του περιβάλλοντος)
- Χαμηλή παραγωγικότητα.
- Απουσία εξειδικευμένου προσωπικού καταρτισμένου κατάλληλα για να δώσει λύσεις στα τοπικά προβλήματα
- Σπατάλη των φυσικών πόρων.
- Ανεκμετάλλευτη ιστορική ταυτότητα του Νομού.
- Ανεπάρκεια στις βασικές υποδομές (αποχέτευση και οδικό δίκτυο).

Το σχέδιο ανάπτυξης που θα πρέπει να ακολουθηθεί, έτσι ώστε η περιοχή να θεωρηθεί κατάλληλη για την εγκατάσταση της υπό μελέτη μονάδας, θα επικεντρωθεί στα επόμενα 8 κριτήρια:

- Εκσυγχρονισμός και αποκατάσταση των δικτύων, ύδρευσης, αποχέτευσης και των επαρχιακών δρόμων
- Επέκταση και πύκνωση του δικτύου φωτισμού
- Χωροταξική και περιβαλλοντική αναβάθμιση.
- Βελτίωση των υπηρεσιών υγείας
- Διερεύνηση τρόπων ενίσχυσης των απασχολούμενων με την γεωργική παραγωγή με την εξέταση δυνατοτήτων για νέες καλλιέργειες, την δημιουργία τυποποιητικών μονάδων και την στήριξη δικτύων εμπορίας-διάθεσης των προϊόντων
- Προβολή και διατήρηση της πολιτισμικής κληρονομιάς
- Προστασία περιβάλλοντος.

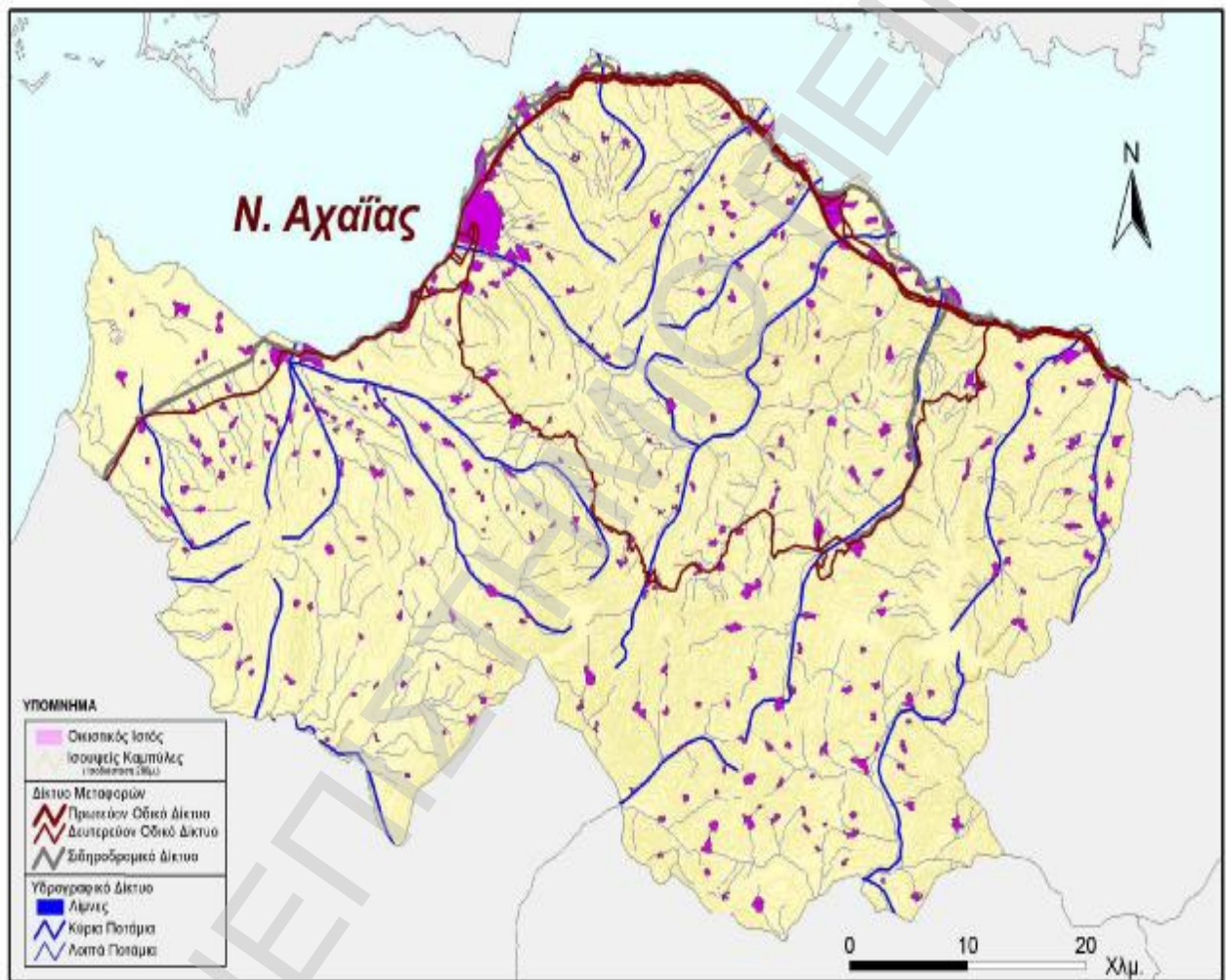
Τοποθεσία Β: Βιομηχανική Περιοχή Πάτρας

Η Βιομηχανική Περιοχή της Πάτρας ευρίσκεται στο Δήμο Φαρρών και καταλαμβάνει συνολική έκταση 4.050 στρεμμάτων, εκ των οποίων τα 2.804 είναι βιομηχανικά γήπεδα τα 50 στρέμματα είναι βιοτεχνικά γήπεδα, τα 199 στρέμματα καλύπτουν κοινόχρηστες εξυπηρετήσεις, τα 688 είναι δρόμοι, ενώ τα 268 στρέμματα της Βιομηχανικής Περιοχής, καλύπτονται από πράσινο.

Οι όροι δόμησης στη Βιομηχανική Περιοχή Πατρών, «υπακούουν» στις διατάξεις του Προεδρικού Διατάγματος τις 20.5.77 (ΦΕΚ 212 Δ'/4.7.77) και στις διατάξεις του Προεδρικού Διατάγματος 2.8.79 (ΦΕΚ 555 Δ'/11.10.79).

Αναφορικά με τα βιομηχανικά και βιοτεχνικά οικοπέδα, αυτά θα πρέπει να παρουσιάζουν 40% ποσοστό κάλυψης της επιφάνειας, ενώ ο συντελεστής κατ' όγκον εκμετάλλευσης, ορίζεται σε 9 κ.μ./τ.μ. του οικοπέδου. Άλλες παράμετροι που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την ανοικοδόμηση βιομηχανικών μονάδων σε βιομηχανικά ή βιοτεχνικά γήπεδα της περιοχής είναι ότι το οικοδομικό σύστημα είναι πανταχόθεν ελεύθερο, επίσης ότι το

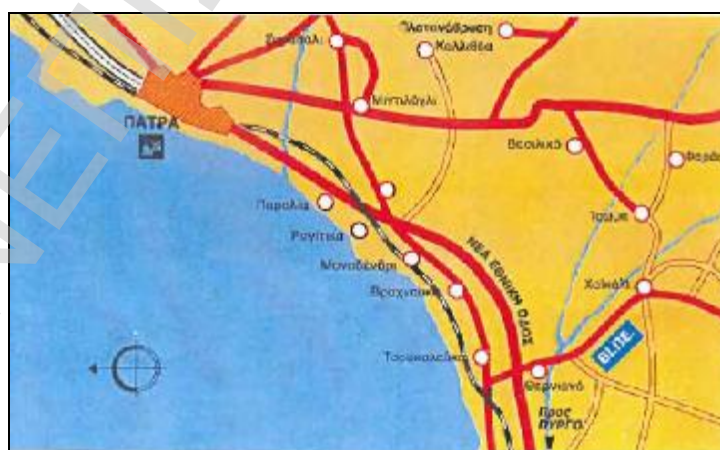
μέγιστο ύψος κτιρίων ορίζεται ως το διπλάσιο της απόστασης των κτιρίων από τα όρια του πλησιέστερου οικοδομήσιμου τμήματος των όμορων οικοπέδων. Εν κατακλείδι, όσον αφορά στις αποστάσεις μεταξύ των κτιρίων, αυτές πρέπει να είναι μεγαλύτερες από επτά μέτρα από τα πλάγια και οπίσθια όρια των οικοπέδων και τουλάχιστον δέκα μέτρα από τη ρυμοτομική γραμμή.

Εικόνα VIII-3
Γεωγραφικός Χάρτης Νομού Αχαΐας

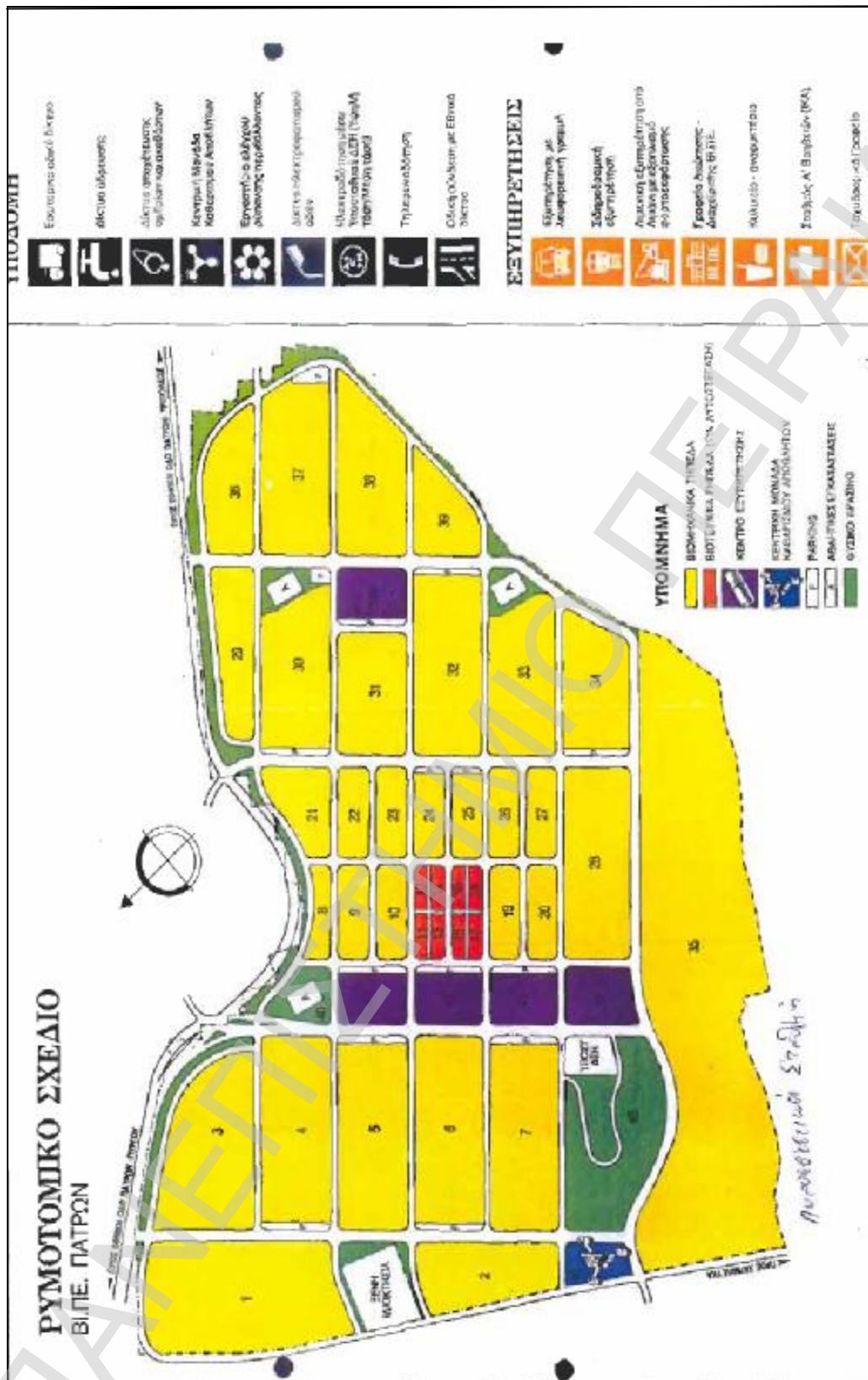
Οι σημαντικότεροι παράγοντες, που καθιστούν τη Βιομηχανική Περιοχή Πατρών πλεονεκτικότερη ως τόπο εγκατάστασης νέων βιομηχανικών μονάδων, παρατίθενται στη συνέχεια:

- Η Βιομηχανική Περιοχή Πατρών έχει καθαρούς τίτλους ιδιοκτησίας, απαλλάσσει την επιχείρηση από την υποχρέωση έκδοσης άδειας εγκατάστασης μέσα στην Βιομηχανική Περιοχή.
- Ανήκει στην Β΄ περιοχή κινήτρων, ενώ οι νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις απολαμβάνουν των κινήτρων της Γ΄ περιοχής με επιχορηγήσεις επενδύσεων της τάξεως του 15-40% και επιδότηση επιτοκίου, όπως και οι επιχειρήσεις που είναι ήδη εγκατεστημένες στην ΒΙ.ΠΕ. και σκοπεύουν να προβούν σε επέκταση και εκσυγχρονισμό.
- Προκειμένου για αγορά υφιστάμενου οικοπέδου της Βιομηχανικής Περιοχής, οι επιχειρήσεις απαλλάσσονται από τα έξοδα φόρου μεταβίβασης, δικαιωμάτων, συμβολαιογράφου και υποθηκοφύλακα προκειμένου για αγορά οικοπέδου καθώς και από τους φόρους μεταβίβασης και φόρους εισοδήματος για ποσό που εισπράχθηκε από την εκποίηση των μέχρι της μεταφοράς κατεχομένων οικοπέδων, ακινήτων και λοιπών εγκαταστάσεων.
- Περιορίζει τα έξοδα δανεισμού ή άλλων συμβάσεων χρηματοδότησης και πράξεων σύστασης ή εξάλειψης υποθήκης ή προσημείωσης και τέλος

Εικόνα VIII-4

Θέση ΒΙ.ΠΕ. Αχαΐας

Εικόνα VIII-5

Ρυμοτομικό Σχέδιο ΒΙ.ΠΕ. Πατρών

Η ευρύτερη περιοχή των Πατρών, που αποτελεί και τη δεύτερη εναλλακτική τοποθεσία εγκατάστασης της υπό μελέτη βιομηχανικής μονάδας, διαφέρει από την περιοχή της Αρκαδίας, κυρίως στο ότι πρόκειται για μεγαλύτερο αστικό κέντρο. Η Βιομηχανική Περιοχή Πατρών, επιπλέον, ευρίσκεται πλησίον σε λιμάνι, με αποτέλεσμα να ευνοεί μελλοντικές εξαγωγές τυποποιημένου ελαιολάδου.

Η ΒΙ.ΠΕ. Πατρών, χωροθετείται και αυτή κοντά στην πρώτη ύλη, καθώς στην περιοχή τόσο της Αχαΐας όσο και της Ηλείας, η ελαιοκαλλιέργεια καταλαμβάνει μεγάλες εκτάσεις. Επιπλέον, έχει η ΒΙ.ΠΕ. έχει άριστη υποδομή, όσον αφορά το δίκτυο ύδρευσης, ηλεκτρισμού, διαθέτει εργαστήριο περιβαλλοντικής ρύπανσης, εσωτερικό οδικό δίκτυο, μονάδα καθαρισμού αποβλήτων, μονάδα αποχέτευσης, δίκτυο τηλεφωνικών γραμμών και σύνδεση με το εθνικό οδικό δίκτυο, με αποτέλεσμα την απρόσκοπτη διανομή του προϊόντος στους τελικούς και ενδιάμεσους καταναλωτές.

Η επιλογή του επιτελείου και του εργατικού δυναμικού, είναι συνήθως σημαίνων παράγοντας για τη βιωσιμότητα ενός επενδυτικού σχεδίου. Ειδικευμένη εργασία και διευθυντικά/ηγετικά στελέχη συχνά είναι δύσκολο να βρεθούν. Για την εγκατάσταση της υπό μελέτης μονάδος στη Βιομηχανική Περιοχή Πατρών, το εξειδικευμένο προσωπικό θα αποτελείται τόσο από τους κύριους παράγοντες του σχεδίου τα ονόματα των οποίων και η ακαδημαϊκή και επαγγελματική τους εμπειρία έχουν αναφερθεί σε προγενέστερο κεφάλαιο, όσο και από τοπικούς επιστήμονες. Όσον αφορά στις ανάγκες σε ανειδίκευτο προσωπικό, ή σε άτομα γνωρίζοντα καλώς τις αγροτικές εργασίες, θα τις καλύψει από κατοίκους των γύρω οικισμών, προκειμένου να προάγει και την οικονομική ανάπτυξη όσο το δυνατόν της περιοχής.⁶⁰

Τοποθεσία Γ: Περιοχή Αιγίου

Ως τρίτη εναλλακτική τοποθεσία εγκατάστασης του παρόντος επενδυτικού σχεδίου, επιλέχθηκε η περιοχή του Αιγίου. Το Αίγιο απέχει χρονικά περίπου 35 λεπτά από την περιοχή της Πάτρας ενώ η χιλιομετρική τους απόσταση είναι περίπου 40 χιλιόμετρα. Πρόκειται για μία κατεξοχήν αγροτική περιοχή, καθώς η κύρια απασχόληση των κατοίκων είναι η ελαιοκαλλιέργεια και η

σταφιδοκαλλιέργεια. Οι παραγωγοί της περιοχής είναι οργανωμένοι και εγγεγραμμένοι στον Παναιγιάλειο Συνεταιρισμό. Η περιοχή χαρακτηρίζεται για το υψηλής ποιότητας ελαιόλαδο. Η επιλογή της συγκεκριμένης τοποθεσίας, ως τόπου εγκατάστασης της βιομηχανίας ελαιολάδου, είχε ως κύριο γνώμονα την εγγύτητα στις πρώτες ύλες, καθώς και το σχετικά χαμηλότερο κόστος της γης. Η εγκατάσταση ωστόσο της παρούσας βιομηχανικής μονάδας στην περιοχή του Αιγίου, έναντι των βιομηχανικών περιοχών, θα παρουσίαζε το βασικό μειονέκτημα της έλλειψης της κατάλληλης υποδομής. Οι Βιομηχανικές Περιοχές, χαρακτηρίζονται από την καταλληλότητά τους να «φιλοξενήσουν» μία μονάδα, καθώς όλες τις προδιαγραφές τις απαραίτητες για την επιτυχή λειτουργία τους. Αντιθέτως, στην περιοχή του Αιγίου, το χαμηλότερο κόστος της γης θα αντισταθμιζόταν από το κόστος των ενεργειών που θα έπρεπε να γίνουν (υδροδότηση, ηλεκτροδότηση, τηλεφωνοδότηση), προκειμένου η περιοχή να καταστεί έτοιμη να δεχθεί την εγκατάσταση της εταιρίας.

Σημαντικό μειονέκτημα, της τρίτης εναλλακτικής τοποθεσίας, αποτελεί και η έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού, όπως επίσης και η αδυναμία ενδεχομένως να πείσει τους παραγωγούς να συνεταιριστούν με την εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.» και να λύσουν την υφιστάμενη συνεργασία τους με την Παναιγιάλειο Ένωση.

8.2.2 Αξιολόγηση Εναλλακτικών Τοποθεσιών

Η αξιολόγηση των εναλλακτικών τοποθεσιών στις οποίες έχει καταλήξει η ομάδα των επενδυτών και η επιλογή τελικά της πλέον κατάλληλης για το επενδυτικό σχέδιο, αποτελεί ουσιώδους σημασίας παράγοντα της ευμαρούς λειτουργίας της επιχείρησης. Η ομάδα των μελετητών, θέτει a priori ορισμένα αντικειμενικά κριτήρια τα οποία αντιστοιχεί με διαφορετικούς συντελεστές βαρύτητας. Εν συνεχεία, βαθμολογεί τις εναλλακτικές τοποθεσίες και αθροίζει τη βαθμολογία τους. Η τοποθεσία με τη μεγαλύτερη βαθμολογία, είναι συνήθως και αυτή που τελικά επιλέγεται ως χώρος εγκατάστασης της υπό μελέτη επιχείρησης.

Παρακάτω παρατίθενται τα αντικειμενικά κριτήρια και οι συντελεστές βαρύτητάς τους, καθώς και η συνολική βαθμολογία που συγκεντρώνει κάθε εναλλακτική πρόταση.

Αντικειμενικά κριτήρια αξιολόγησης εναλλακτικών τοποθεσιών:

1. Ευνοϊκό Κλίμα. (συντελεστής βαρύτητας 5)
2. Περιβάλλον. (συντελεστής βαρύτητας 5)
3. Εγγύτητα στις Πρώτες ύλες. (συντελεστής βαρύτητας 10)
4. Ευκολία προσέλκυσης ανθρώπινων πόρων. (συντελεστής βαρύτητας 10)
5. Οικονομικοκοινωνική και Τεχνική Υποδομή. (συντελεστής βαρύτητας 10)
6. Κίνητρα για επενδύσεις. (συντελεστής βαρύτητας 20)
7. Εγγύτητα στην αγορά. (συντελεστής βαρύτητας 10)
8. Συνολικό Κόστος επένδυσης (συντελεστής βαρύτητας 15)
9. Ευελιξία τοποθεσίας σε μελλοντικές αλλαγές. (συντελεστής βαρύτητας 10)
10. Αναπτυξιακό αποτέλεσμα. (συντελεστής βαρύτητας 5)

Πίνακας VIII-1

Μέθοδος Αξιολόγησης Εναλλακτικών Τοποθεσιών με τη Χρήση Σταθμισμένων Συντελεστών Βαρύτητας

A/A	Αντικειμενικό Κριτήριο	Τοποθεσία Α	Τοποθεσία Β	Τοποθεσία Γ	Συντελεστής Βαρύτητας	Τοποθεσία Α	Τοποθεσία Β	Τοποθεσία Γ
1	Ευνοϊκό Κλίμα	7	8	8	5	35	40	40
2	Περιβάλλον	8	8	8	5	40	40	40
3	Εγγύτητα στις Πρώτες ύλες	7	8	9	10	70	80	90
4	Ευκολία προσέλκυσης ανθρώπινων πόρων	5	7	4	10	50	70	40
5	Οικονομικοκοινωνική και Τεχνική Υποδομή	6	8	3	10	60	80	30
6	Κίνητρα για επενδύσεις.	7	7	2	20	140	140	40
7	Εγγύτητα στην αγορά	8	7	6	10	80	70	60
8	Συνολικό Κόστος επένδυσης	7	5	8	15	105	75	120
9	Ευελιξία τοποθεσίας σε μελλοντικές αλλαγές	5	7	4	10	50	70	40
10	Αναπτυξιακό αποτέλεσμα	7	6	8	5	35	30	40
	Συνολική Βαθμολογία					665	695	540

Σύμφωνα με τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα, φαίνεται ότι τοποθεσία που συγκεντρώνει τη μεγαλύτερη συνολική σταθμισμένη βαθμολογία, είναι η τοποθεσία Β΄, η ΒΙ. ΠΕ. Πατρών. Η τοποθεσία Β΄ συγκεντρώνει 695 πόντους έναντι της τοποθεσίας Α΄, ΒΙ. ΠΕ. Τρίπολης με βαθμολογία ίση με 665. Ως αποτέλεσμα, η περιοχή που τελικά θα επιλεγεί προκειμένου για την ανέγερση και εγκατάσταση της ελαιοπαραγωγικής επιχείρησης, είναι η τοποθεσία Β΄, τούτο δε οφείλεται κυρίως στην καλύτερη τεχνοοικονομική υποδομή της Βιομηχανικής Περιοχής Πατρών, σε σχέση με τη Βιομηχανική Περιοχή Τρίπολης, στην ευελιξία της πρώτης να αντιμετωπίσει επιτυχώς μελλοντικές αλλαγές, καθώς και στην εγγύτητά της προς τις πρώτες ύλες. Όσον αφορά στα κίνητρα η ΒΙ.ΠΕ. Τρίπολης ανήκει στη Γ΄ Περιοχή Κινήτρων του αναπτυξιακού νόμου 2601/98, ενώ η ΒΙ.ΠΕ. Πατρών στη Β΄ Περιοχή Κινήτρων. Ωστόσο οι δύο τοποθεσίες ισοβαθμούν ως προς το κριτήριο αυτό, καθώς οι νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις στην τοποθεσία Β΄, απολαμβάνουν τα πλεονεκτήματα της Γ΄ Περιοχής Κινήτρων.

8.3 Τελική Επιλογή Χώρου (Οικοπέδου)

Η τελική επιλογή του οικοπέδου, όπου θα εγκατασταθεί η υπό μελέτη βιομηχανική μονάδα, αποτελεί το αμέσως επόμενο στάδιο έπειτα από την επιλογή της τοποθεσίας. Το οικόπεδο θα πρέπει να πληρεί ορισμένες προδιαγραφές έτσι ώστε να θεωρηθεί κατάλληλο για εγκατάσταση της μονάδας. Η επιλογή του οικοπέδου, στην παρούσα μελέτη περιορίζεται απλώς στην αξιολόγηση των διαθέσιμων βιομηχανικών οικοπέδων στη Βιομηχανική Περιοχή Πατρών. Ωστόσο για την αξιολόγηση των οικοπέδων, ακολουθείται η ίδια ακριβώς μεθοδολογία, όπως και στην περίπτωση της αξιολόγησης των τοποθεσιών, με βάση ορισμένα αντικειμενικά κριτήρια.

8.3.1 Γενικά Χαρακτηριστικά Χώρου Εγκατάστασης

Η Βιομηχανική Περιοχή Πατρών στην οποία πρόκειται να εγκατασταθεί η υπό ίδρυση βιομηχανική μονάδα, αποτελεί μία από τις 21 ΒΙ.ΠΕ. ιδιοκτησίας της

έως πρότινος Ελληνικής Τράπεζας Βιομηχανικής Ανάπτυξης (ΕΤΒΑ), η οποία εξαγοράσθηκε από την τράπεζα Πειραιώς.⁶¹

Αναλυτικότερα η Βιομηχανική Περιοχή Πατρών, βρίσκεται στο δήμο Φαρρών, πλησίον του δημοτικού διαμερίσματος Ισώματος. Εντοπίζεται νοτιοανατολικά της πρωτεύουσας της Αχαΐας και απέχει από αυτήν περίπου 20 χιλιόμετρα. Η συνολική έκταση της Βιομηχανικής Περιοχής είναι 4050 στρέμματα, ενώ σε κοντινή ακτίνα από αυτήν βρίσκεται το Αεροδρόμιο του Αράξου, η Εθνική οδός Πατρών-Πύργου και άλλες κοινωνικές υποδομές της περιοχής.

Η Βιομηχανική Περιοχή Πατρών, διαθέτει 31 βιομηχανικά γήπεδα, 8 βιοτεχνικά οικοπέδα, ενώ χαρακτηρίζεται από το άρτια οργανωμένο δίκτυο ηλεκτροδότησης, τηλεφωνιοδότησης και υδροδότησης που διαθέτει. Επιπροσθέτως διαθέτει εσωτερικό οδικό δίκτυο, φωτισμό για τη διευκόλυνση των οδηγών τις νυκτερινές ώρες, μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων και πρόσφατα πυροσβεστική φωλέα. Ωστόσο, πέραν της τεχνοοικονομικής υποδομής, η ΒΙ.ΠΕ., εξυπηρετεί τους εργαζομένους σε αυτήν μέσω σιδηροδρομικής γραμμής τρένου και αστικών συγκοινωνιών, διαθέτει κυλικεία για την αναψυχή των και σταθμό Πρώτων Βοηθειών για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών.

Πίνακας VIII-2

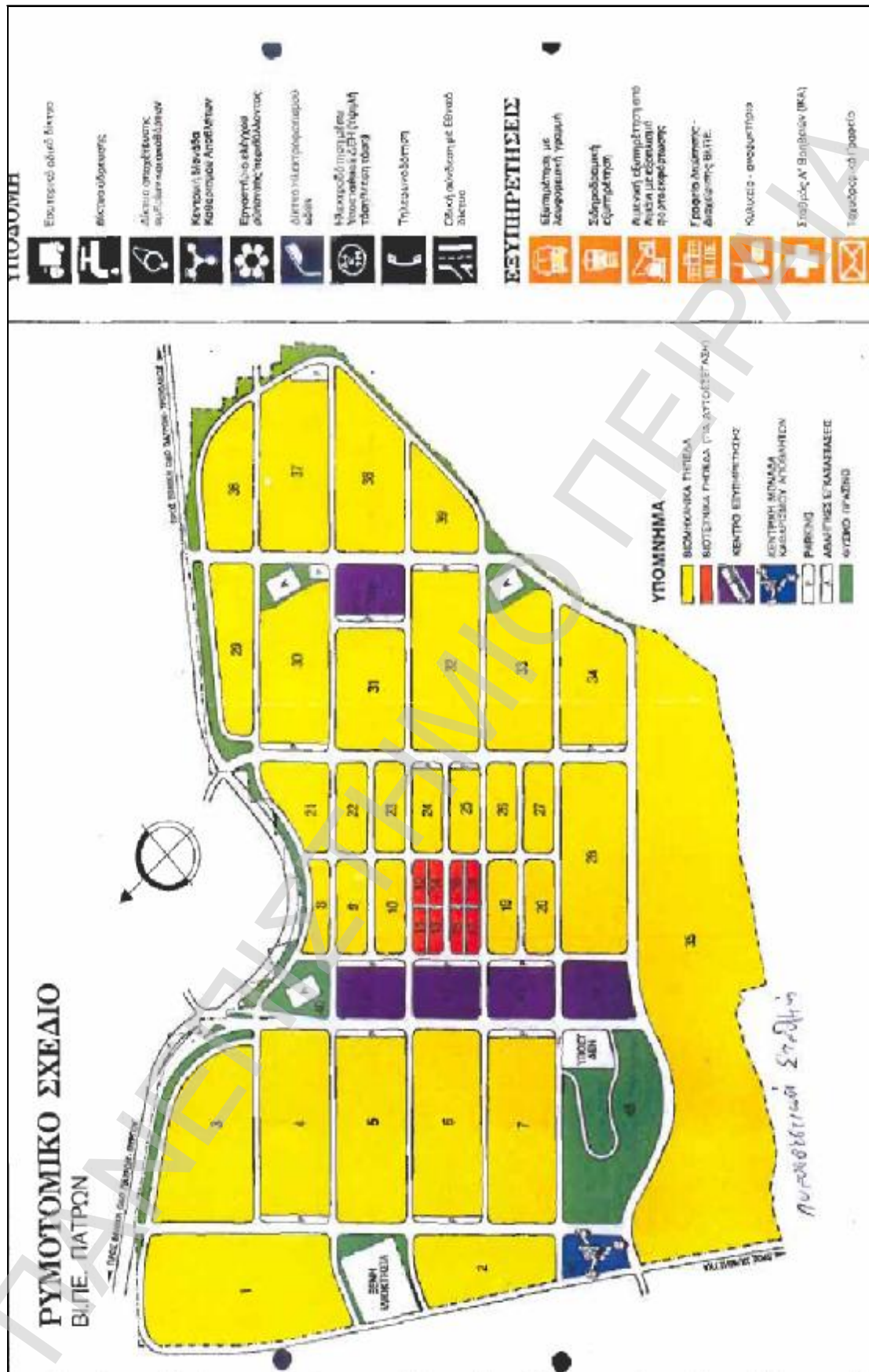
Χαρακτηριστικά Βιομηχανικής Περιοχής Πατρών

Χαρακτηριστικό	Έκταση/Στρέμματα
Συνολική έκταση	4050
Βιομηχανικά γήπεδα	2804
Βιοτεχνικά γήπεδα	50
Κοινόχρηστες εξυπηρετήσεις	199
Δρόμοι	688
Πράσινο	268
Διάφορες άλλες χρήσεις	41

8.3.1.1 Επιλογή Ορισμένου Οικοπέδου

Όπως αναφερθεί και σε προηγούμενη παράγραφο της παρούσας μελέτης, αμέσως μετά από την αξιολόγηση των εναλλακτικών τοποθεσιών, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί εμπειριστατωμένη αξιολόγηση των πιθανών οικοπέδων

για την ανέγερση και εγκατάσταση της βιομηχανικής μονάδας. Κατά το χρόνο διεκπεραίωσης της μελέτης επενδύσεως, στη Βιομηχανική Περιοχή Πατρών, υπήρχαν 4 βιομηχανικά οικοπέδα διαθέσιμα προς πώληση με τους αριθμούς 8,22,36,32, όπως φαίνεται στο ρυμοτομικό σχέδιο που παρατίθεται στη συνέχεια. Το βιομηχανικό οικόπεδο που τελικά επιλέχθηκε ως τελικός τόπος εγκατάστασης της υπό εξέταση επένδυσης, είναι το γήπεδο 8. Τα κυριότερα πλεονεκτήματα του συγκεκριμένου οικοπέδου, έναντι των υπολοίπων είναι αφενός ότι είναι μικρότερο σε έκταση από τα υπόλοιπα και επομένως κατάλληλο για της ανάγκες της υπό ίδρυση επιχείρησης, αφετέρου δε ότι η θέση του στη ΒΙ.ΠΕ. χαρακτηρίζεται από την εγγύτητά της, σε χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων, σε χώρους πρασίνου, αθλητικών εγκαταστάσεων και το σημαντικότερο βρίσκεται πλησίον στην εθνική οδό Πατρών-Πύργου. Το συνολικό εμβαδόν του οικοπέδου είναι 15 στρέμματα.

Εικόνα VIII-6
Ρυμοτομικό Σχέδιο Β.Π.Ε. Πατρών

Για την εγκατάσταση της υπό εξέταση επιχείρησης στη ΒΙ.ΠΕ., απαιτείται η υποβολή των πιο κάτω δικαιολογητικών, προς τις αρμόδιες κεντρικές ή περιφερειακές υπηρεσίες της Τράπεζας Πειραιώς.

1. Αίτηση αγοράς οικοπέδου, με τα απαραίτητα τεχνικά και οικονομικά στοιχεία επένδυσης.
2. Αρχιτεκτονικά σχέδια και τεχνική έκθεση για τον τρόπο κατασκευής της μονάδας.
3. Διάγραμμα ροής παραγωγικής διαδικασίας
4. Αντίγραφο της αίτησης και της μελέτης που υποβλήθηκαν για ένταξη της επένδυσης στα κίνητρα του Νόμου 1892/90.
5. Μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων προκειμένου να διασφαλιστεί το περιβάλλον της περιοχής και να προστατευτεί από ενδεχόμενη υποβάθμιση

Η αγορά οικοπέδου σε ΒΙ.ΠΕ γίνεται είτε μετρητοίς είτε με δόσεις. Στη δεύτερη περίπτωση προκαταβάλλεται ποσοστό 25-30% της αξίας του οικοπέδου και η εξόφληση γίνεται σε 16 εξαμηνιαίες τοκοχρεωλύσιες δόσεις με το εκάστοτε ισχύον επιτόκιο παγίων επενδύσεων. Οι τιμές καθορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας Πειραιώς και παραμένουν σταθερές μέχρι την αναθεώρησή τους.⁶² Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», σκοπεύει να προβεί στην αγορά του οικοπέδου.

8.3.2 Περιγραφή Τοπικών Παραγόντων

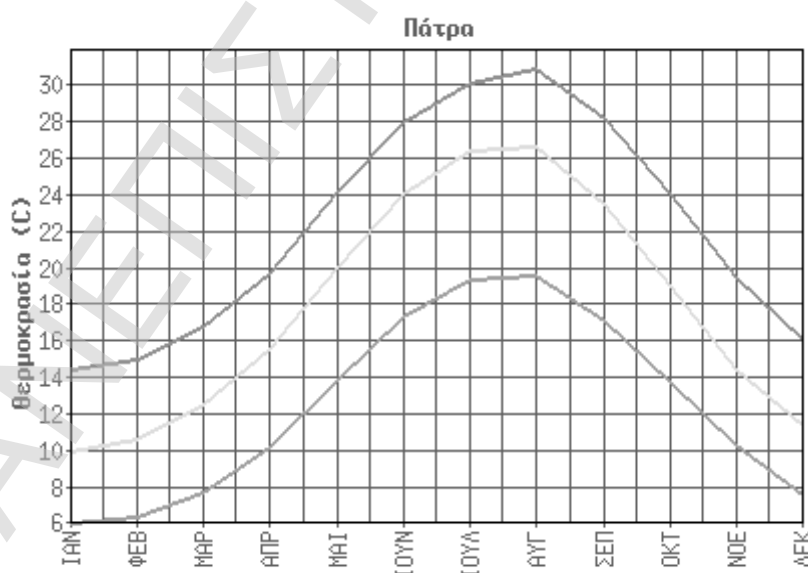
Προκειμένου να γίνει μία εμπειριστατωμένη μελέτη του χώρου εγκατάστασης, θα παρουσιαστούν οι κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή καθώς και η σεισμικότητα της περιοχής.

Συγκεκριμένα και όσον αφορά στις επικρατούσες συνθήκες, αυτές φαίνεται να διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο για την επιλογή του χώρου εγκατάστασης της μονάδας. Επιπροσθέτως διαμορφώνουν έως ένα βαθμό το κόστος της επένδυσης, καθώς απαιτούνται κλιματισμοί για τη ρύθμιση της θερμοκρασίας και της υγρασίας, κατασκευή σκοτεινών χώρων για την αποθήκευση των πρώτων υλών και του τελικού προϊόντος κ.ο.κ. Με βάση στατιστικά στοιχεία της Ε.Μ.Υ. θα παρατεθούν πίνακες με την επικρατούσα θερμοκρασία, υγρασία, βροχόπτωση και ένταση ανέμων.

Πίνακας VIII-3

Ετήσια Διακύμανση της Θερμοκρασίας στην Περιοχή της Αχαΐας

1ο Εξάμηνο	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙ	ΙΟΥΝ
Ελάχιστη Μηνιαία Θερμοκρασία	6.1	6.4	7.7	10.2	13.9	17.4
Μέση Μηνιαία Θερμοκρασία	10.0	10.6	12.5	15.6	20.1	24.1
Μέγιστη Μηνιαία Θερμοκρασία	14.5	15.0	16.8	19.7	24.2	28.0
2ο Εξάμηνο	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Ελάχιστη Μηνιαία Θερμοκρασία	19.4	19.6	17.2	13.8	10.3	7.6
Μέση Μηνιαία Θερμοκρασία	26.4	26.7	23.5	19.0	14.5	11.4
Μέγιστη Μηνιαία Θερμοκρασία	30.1	30.9	28.2	24.1	19.5	16.1

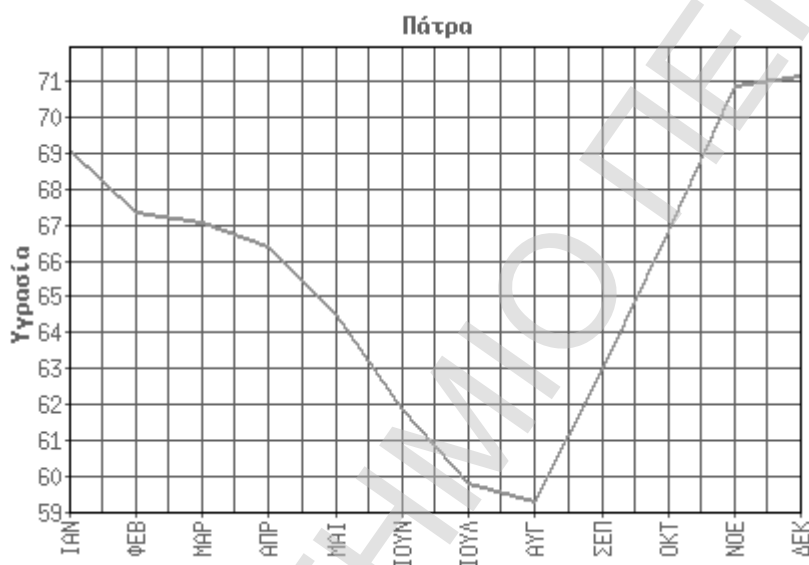
Διάγραμμα VIII-1

Ετήσια Διακύμανση της Θερμοκρασίας στην Περιοχή της Αχαΐας

Πίνακας VIII-4

Ετήσια Διακύμανση της Υγρασίας στην Περιοχή της Αχαΐας

1ο Εξάμηνο	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙ	ΙΟΥΝ
Μέση Μηνιαία Υγρασία	69.1	67.4	67.1	66.4	64.5	61.9
2ο Εξάμηνο	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Μέση Μηνιαία Υγρασία	59.8	59.3	63.0	66.9	70.9	71.2

Διάγραμμα VIII-2

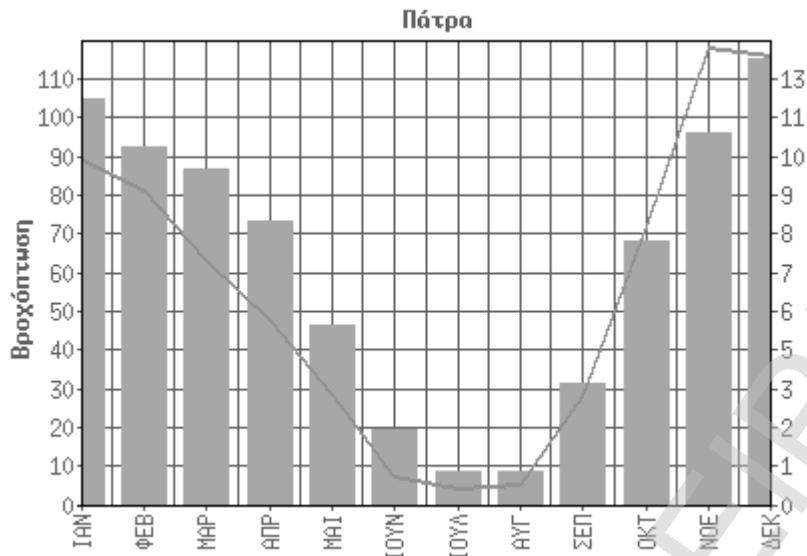
Ετήσια Διακύμανση της Υγρασίας στην Περιοχή της Αχαΐας

Πίνακας VIII-5

Ετήσια Διακύμανση της Βροχόπτωσης στην Περιοχή της Αχαΐας

1ο Εξάμηνο	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙ	ΙΟΥΝ
Μέση Μηνιαία Βροχόπτωση	89.1	81.7	63.3	47.8	28.9	7.5
Συνολικές Μέρες Βροχής	12.0	10.6	9.9	8.4	5.3	2.2
2ο Εξάμηνο	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Μέση Μηνιαία Βροχόπτωση	4.6	5.2	28.3	72.2	118.0	116.1
Συνολικές Μέρες Βροχής	1.0	1.0	3.6	7.8	11.0	13.2

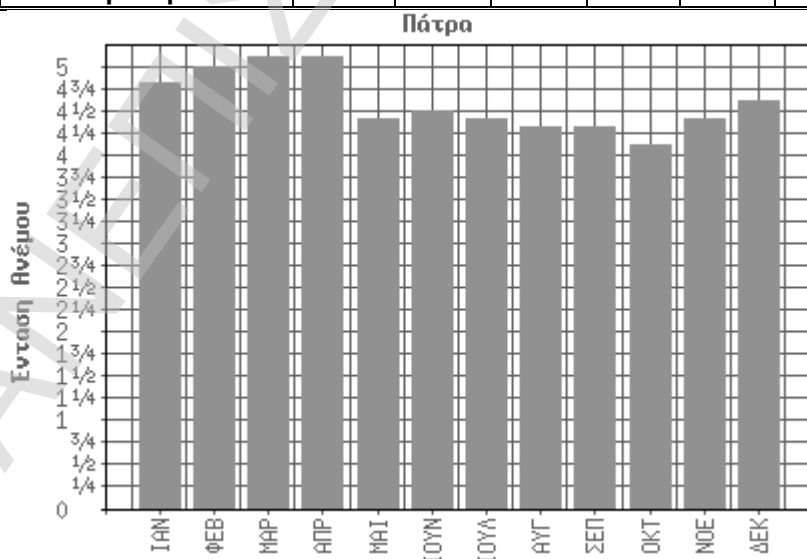
Διάγραμμα VIII-3

Ετήσια Διακύμανση της Βροχόπτωσης στην Περιοχή της Αχαΐας

Πίνακας VIII-6

Ετήσια Διακύμανση της Έντασης των Ανέμων στην Περιοχή της Αχαΐας

1ο Εξάμηνο	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙ	ΙΟΥΝ
Μέση Μηνιαία Διεύθυνση Ανέμων	ΒΑ	ΒΑ	ΒΑ	ΝΔ	ΝΔ	ΝΔ
Μέση Μηνιαία Ένταση Ανέμων	4.8	5.0	5.1	5.1	4.4	4.5
2ο Εξάμηνο	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Μέση Μηνιαία Διεύθυνση Ανέμων	ΝΔ	ΝΔ	ΝΔ	ΒΑ	ΒΑ	ΒΑ
Μέση Μηνιαία Ένταση Ανέμων	4.4	4.3	4.3	4.1	4.4	4.6

Διάγραμμα VIII-4

Ετήσια Διακύμανση της Έντασης των Ανέμων στην Περιοχή της Αχαΐας

Από τα παραπάνω δεδομένα, προκύπτει ότι η μέση μηνιαία θερμοκρασία στον επιλεγέντα τόπο εγκατάστασης θα κυμαίνεται από 10° C-26,7° C, με τη χαμηλότερη μέση θερμοκρασία το μήνα Ιανουάριο και τη υψηλότερη το μήνα Αύγουστο. Αναφορικά με την υγρασία στην περιοχή, αυτή φαίνεται να κυμαίνεται σε υψηλά σχετικά επίπεδα, καθώς η Βιομηχανική Περιοχή Πατρών, χαρακτηρίζεται για την εγγύτητά της σε θαλάσσιες μάζες. Επιπροσθέτως η βροχόπτωση στην περιοχή των Πατρών, χαρακτηρίζεται υψηλή, εκτός των καλοκαιρινών μηνών που περιορίζεται, ενώ όσον αφορά στην ένταση των ανέμων, αυτή δε φαίνεται να ξεπερνά τα 5,1 μποφόρ.⁶³

Έπειτα από λεπτομερή ανάλυση των παραπάνω στοιχείων, θα ακολουθήσει σχεδίαση των συστημάτων εξαερισμού, κλιματισμού του εργοστασίου καθώς και σχεδίαση των χώρων αποθήκευσης τόσο των πρώτων υλών, όσο και του τελικού προϊόντος.

Ο τόπος εγκατάστασης της υπό μελέτη βιομηχανικής μονάδας, χαρακτηρίζεται ως σεισμικά ενεργός αφού η Βιομηχανική Περιοχή Πατρών εντοπίζεται κοντά στο ρήγμα του Κορινθιακού. Προκειμένου επομένως οι κτιριακές εγκαταστάσεις να είναι ασφαλείς για τους εργαζομένους, θα πρέπει να γίνει στατική μελέτη του κτιρίου και γεωλογική μελέτη.

Το εργατικό δυναμικό και η σύσταση αυτού, είναι επίσης ένας σημαίνων τοπικός παράγοντας που πρέπει να διερευνηθεί έτσι ώστε να αναλυθούν οι πιθανότητες που έχει η επιχείρηση να ελκύσει και τελικά να επανδρωθεί με το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό. Προκειμένου για την άρτια λειτουργία της νεοϊδρυθείσας βιομηχανικής μονάδας, θα απαιτηθεί η πρόσληψη τόσο ειδικευμένου, όσο και ανειδίκευτου προσωπικού. Στην Περιφέρεια της Αχαΐας ειδικότερα, το εργατικό δυναμικό με εκπαίδευση μέχρι και το Δημοτικό υπερτερεί σημαντικά έναντι των υπόλοιπων κατηγοριών καλύπτοντας το 54,8% του συνόλου και είναι σημαντικά ανώτερο του αντίστοιχου ποσοστού της χώρας που είναι 38,1% (1997). Το εργατικό δυναμικό Γυμνασιακής εκπαίδευσης αποτελεί το 11,2%, ενώ το εργατικό δυναμικό Λυκειακής Εκπαίδευσης καλύπτει το 23% του συνόλου (αντίστοιχα ποσοστά χώρας: 10,4% και 28,6%). Πολύ μικρό μέρος του εργατικού δυναμικού καλύπτει το

εργατικό δυναμικό Ανωτέρας, Ανωτάτης και Μεταπτυχιακής εκπαίδευσης, που αποτελεί το 11% του συνολικού εργατικού δυναμικού. Ωστόσο, χαρακτηριστικό για την Περιφέρεια είναι το γεγονός ότι σ' αυτήν απασχολείται το 5,2% του συνόλου των κατόχων μεταπτυχιακού τίτλου, ποσοστό που την κατατάσσει τρίτη στην χώρα.

Από τα στοιχεία απασχόλησης που είναι διαθέσιμα προκύπτει ανάγλυφα η σημασία του πρωτογενή τομέα για την Περιφέρεια. Ο πρωτογενής τομέας αποτελεί την κύρια πηγή απασχόλησης απορροφώντας το 41,5% των απασχολουμένων στην Περιφέρεια (στοιχεία 1997).

8.3.3 Πλεονεκτήματα-Αδυναμίες του Τόπου Εγκατάστασης

∅ Πλεονεκτήματα:

- Η θέση της περιφέρειας στο εθνικό και διεθνές σύστημα μεταφορών.
- Το κλίμα και η γεωμορφολογία της. Το πλούσιο υδάτινο δυναμικό. Τα σημαντικά οικοσυστήματα.
- Ικανή αγροτική παραγωγή για την στήριξη μεταποιητικών δραστηριοτήτων.
- Η βιομηχανική παράδοση της περιφέρειας και πιο συγκεκριμένα του νομού Αχαΐας. Η ύπαρξη σημαντικών βιομηχανικών υποδομών (ΒΙΠΕ, ΝΑΒΙΠΕ).
- Ύπαρξη επαρκούς και ικανού, επιστημονικού και ερευνητικού δυναμικού.
- Ικανοποιητικά μεγέθη της Πρωτεύουσας της Περιφέρειας για την συγκράτηση εξειδικευμένων στελεχών.
- Κατανόηση των πλεονεκτημάτων των νέων τεχνολογιών από τον επιχειρηματικό κόσμο. Ύπαρξη μεγάλου αριθμού δομών στήριξης.
- Τηλεπικοινωνιακές υποδομές σε ικανοποιητικό επίπεδο.
- Οι πολιτιστικοί της πόλοι.
- Η αξιοποίηση των διάφορων μεγάλων έργων που εκτελούνται στην περιφέρεια.

- Ικανοποιητικός αριθμός δομών κατάρτισης.
- Η διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων, η ανακήρυξη της Πάτρας ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης και άλλα πολιτιστικά γεγονότα (Καρναβάλι, φεστιβάλ) και η συνακόλουθη διεθνής προβολή τους.
- Τομεακοί σχεδιασμοί του Γ' ΚΠΣ στους τομείς: Παιδεία, Πολιτισμός, Δημόσια Διοίκηση, Υγεία, Μεταφορές.

Ø Αδυναμίες:

- Η κρίση που έπληξε την περιφέρεια και ειδικότερα τον μεταποιητικό τομέα.
- Το υψηλό ποσοστό απασχολούμενων στον γεωργικό τομέα.
- Το μεγάλο ποσοστό των ορεινών και ημιορεινών περιοχών, η ανεπάρκεια υποδομών και η αποψίλωσή τους.
- Το πολύ υψηλό ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων με έμφαση σε πληθυσμιακές ομάδες όπως οι γυναίκες, οι οικονομικοί μετανάστες κλπ.
- Χαμηλή ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος.
- Η ανεπάρκεια του σιδηροδρομικού δικτύου, η απουσία αεροπορικής υποδομής. Υπερβολική επιβάρυνση του οδικού δικτύου σε αστικό και υπεραστικό επίπεδο.
- Η ύπαρξη ως ένα βαθμό ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων στις τηλεπικοινωνιακές υποδομές.
- Η ενδεχόμενη στο μέλλον υποβάθμιση της θέσης της περιφέρειας λόγω της δημιουργίας νέων αρτηριών μεταφοράς εμπορευμάτων σε άλλες περιφέρειες και εκτροπής του μεταφορικού έργου.
- Η ενδεχόμενη υποβάθμιση του περιβάλλοντος από ανεξέλεγκτες δραστηριότητες.

8.3.4 Επιπτώσεις στο Περιβάλλον και Μέτρα για την Προστασία του

Προκειμένου για την προστασία του περιβάλλοντος, υφίστανται σήμερα ο νόμος 1650/86, καθώς και το άρθρο 24 του Συντάγματος. Προκειμένου η υπό μελέτη βιομηχανία να τεθεί σε λειτουργία, θα πρέπει να διεξαχθεί περιβαλλοντική μελέτη προκειμένου να παρουσιαστούν οι επιπτώσεις που θα έχει η λειτουργία της στο φυσικό περιβάλλον, στους υδάτινους πόρους, στην ατμόσφαιρα, στο ανθρωπογενές περιβάλλον, τι επίπεδα θορύβου καθώς και ρύπων θα παράγει, καθώς και τι μέτρα θα θεσπίσει προκειμένου να ελαχιστοποιήσει τις επιπτώσεις αυτές.⁶⁴

Ειδικότερα για τη λειτουργία της υπό μελέτη βιομηχανία, οι επιπτώσεις που αναμένεται να έχει στο φυσικό περιβάλλον δε φαίνεται να είναι ακυρωτικού χαρακτήρα για την άρτια λειτουργία της. Η μονάδα άλλωστε θα εγκατασταθεί σε Βιομηχανική Περιοχή, μακριά από οικισμούς, σε ειδικά διαμορφωμένη περιοχή. Δεν προβλέπεται να επηρεάσει έμμεσα ή άμεσα βιότοπους ή να προβεί στην αλλοίωση φυσικών τοπίων.

Μία μονάδα παραγωγής ελαιολάδου, παράγει υγρούς ρύπους, στερεά απόβλητα και δυσάρεστες μυρωδιές. Συγκεκριμένα, το σημαντικότερο υγρό απόβλητο που παράγει ένα ελαιοτριβείο, είναι ο κασίγαρος. Συνήθως τα περισσότερα ελαιοτριβεία προωθούν τα λύματά τους, προς ρεματιές, ποτάμια, λίμνες, πηγάδια, ορυχεία, στη θάλασσα ή στα ελαιοχώραφα, δημιουργώντας έτσι τεράστια οικολογικά προβλήματα, όπως της εκτεταμένης εδαφολογικής ρύπανσης, της καταστροφής του Ενωάλιου πλούτου, της μόλυνσης των υπογείων υδάτων, της φραγής των πόρων των πετρωμάτων, (το συγκεκριμένο λύμα περιέχει μη αποικοδομήσιμες ύλες όπως φαινόλες, αλδεύδες, τανίνες, εστέρες κ.τ.λ.) της μεταβολής των καιρικών φαινομένων εφόσον είναι μονωτικό υλικό και δεν επιτρέπει έτσι την συγκέντρωση νερών-βροχοπτώσεων λόγω εξουδετέρωσης του ηλεκτρικού φορτίου του γαιωειδούς, με συνέπεια την βαθμιαία ξηρασία των ζωνών όπου απαντάται.

Το θεσμικό και νομικό πλαίσιο απαγορεύει πλέον την ανεξέλεγκτη διοχέτευση του κασίγαρου στη φύση. Προς το παρόν και σε ορισμένες περιοχές της Ελλάδος και ειδικά στην Κρήτη εναποτίθεται ο κασίγαρος σε τεχνητές

δεξαμενές – στοιχειωδώς κατασκευασμένες- προς μερική αποικοδόμηση και εξάτμιση, ενώ συνήθως καταλήγει αυτούσιος στο περιβάλλον με όλες της γνωστές συνέπειες

Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», έχει ωστόσο βρει τη λύση. Η υπό μελέτη επιχείρηση σκοπεύει να συνεργαστεί με την εταιρία ΕΠΤΑ, που προστατεύει το περιβάλλον από τα βλαβερά υπολείμματα του ελαιοτριβείου, και παράλληλα τα αξιοποιεί για τη δημιουργία κερδοφόρων προϊόντων που είναι άριστης ποιότητας, με μοναδικές ευεργετικές δυνατότητες και φιλικότητα στον άνθρωπο και στο περιβάλλον.

Η εταιρία ΕΠΤΑ, παρέχει τις εξής υπηρεσίες:

- Συλλέγει τα παραγόμενα κατάλοιπα των ελαιοτριβείων (εκδίδει απόδειξη συλλογής και αυτόματα απαλλάσσει το ελαιοτριβείο από την ευθύνη διαχείρισης τους). Τα μεταφέρει στο χώρο συλλογής και καραντίνας.
- Τα κατεργάζεται και τα μεταποιεί.
- Εξατμίζει τον κύριο όγκο τους.
- Παράγει εξ αυτών χημικά προϊόντα και πρώτες ύλες προς πώληση.

Η κατεργασία των καταλοίπων μπορεί να γίνεται:

- Στις μονάδες υποδοχής
- Στα κατά τόπους ελαιοτριβεία με την χρήση και την τεχνογνωσία δικών της συστημάτων.

Η συλλογή περιλαμβάνει καταλλήλους σε μέγεθος και σχήμα εμπεριέκτες (containers) οι οποίοι αποστέλλονται, σταθμεύουν, συμπληρώνονται, αδειάζουν από βυτία που περιέχουν τους καταλύτες αδρανοποίησης, και μεταφέρεται το περιεχόμενο τους στο κέντρο παραλαβής και εναποτίθεται προς ταξινόμηση, καραντίνα και τέλος έκθεση προς εξάτμιση.

Παράλληλα εκδίδεται δελτίο παραλαβής που καταγράφει την ποσότητα και το είδος του παραλαμβανόμενου λύματος. Με σκοπό την απαλλαγή του

ελαιοτριβείου από τη διαχείριση του συγκεκριμένου αποβλήτου, εφόσον οι ποσότητες που παρέδωσε είναι ανάλογες με την δυναμικότητα του.

Η ταξινόμηση περιλαμβάνει έλεγχο για την ταυτότητα του λύματος και αξιολόγηση του προς την ανάλογη αποθήκη.

Η αποθήκευση περιλαμβάνει αποστολή και αποθήκευση στην ανάλογη με ομοειδή υλικά αποθήκη για κατεργασία.

Τα προϊόντα που παράγονται κυρίως από τα κατάλοιπα ενός ελαιοτριβείου, είναι κύρια υγρά καθαριστικά για οικιακή χρήση και για προσωπική υγιεινή.

Όσον αφορά στα στερεά υπολείμματα, πρόκειται κυρίως για τον ελαιοπυρήνα. Ως πυρήνας, νοείται τόσο το ενδοκάρπιο της ελιάς (σπόρος) όσο και το εξωτερικό περίβλημά της. Ο πυρήνας διαχωρίζεται, και στη συνέχεια προωθείται σε βιομηχανίες παραγωγής πυρηνελαίου.

Όσον αφορά, τις δυσάρεστες οσμές που αναδύονται από το εργοστάσιο, η εταιρεία σκοπεύει να τοποθετήσει φίλτρα καθαρισμού του αέρα, προκειμένου ο αέρας να εξέρχεται απαλλαγμένος οσμών και να παρέχει έτσι στο προσωπικό της ένα ευχάριστο και υγιεινό περιβάλλον εργασίας. Επιπροσθέτως το εργοστάσιο θα εγκατασταθεί σε βιομηχανική περιοχή, μακριά από κατοικημένη περιοχή, με σκοπό να μην επηρεάσει στο ελάχιστο τον τρόπο ζωής των κατοίκων. Επίσης, η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.» σκοπεύει να χρησιμοποιήσει για την κατασκευή του εργοστασίου ειδικά ηχομονωτικά υλικά, έτσι ώστε οι θόρυβοι να παγιδεύονται στο χώρο του ισογείου, όπου θα υπάρχουν άλλωστε και τα μηχανήματα τυποποίησης και επεξεργασίας του ελαιολάδου. Όσον αφορά την αισθητική αναβάθμιση του περιβάλλοντα χώρου, η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα προβεί στην φύτευση ελαιοδέντρων στον προαύλιο χώρο της επιχείρησης δημιουργώντας ένα ευχάριστο περιβάλλον για τους εργαζομένους της.

Η υπό μελέτη εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», ανήκει στην Έκτακτη Κατηγορία έργων και δραστηριοτήτων και κατατάσσεται με βάση τον Αγορανομικό Κώδικα στη Ομάδα II. Προκειμένου η εταιρία να λάβει την απαραίτητη έγκριση από το

Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. θα πρέπει να καταθέσει μία μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων στον παραπάνω φορέα. Η μελέτη θα διεκπεραιωθεί από τη Σαλαμαλίκη Χριστίνα, υποστηρίκτρια της επένδυσης, σε συνεργασία με το Γραφείο Περιβαλλοντολογικών Μελετών «Περιβάλλον Α.Ε.»

8.4 Συνολικό Κόστος

Πίνακας VIII-7

Συνολικό Κόστος Απόκτησης Γης και Αρχικής Τοποθέτησης

A/A	Περιγραφή	Κόστος
1	Γη	175.000
2	Νομικά Έξοδα	15.000
3	Γεωλογική Μελέτη	10.000
4	Περιβαλλοντική Μελέτη	8.000
5	Συνολικό Κόστος	208.000

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΧ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

9.1 Στόχοι του Προγραμματισμού και Προϋπολογισμού Εκτελέσεως του Έργου

Βασικοί στόχοι του προγραμματισμού εκτελέσεως έργου, είναι ο προσδιορισμός των οικονομικών επιπτώσεων της φάσεως εκτελέσεως με ταυτόχρονη προσπάθεια εξασφάλισης αποτελεσματικής χρηματοδότησης προωθήσεως του προγράμματος μέχρι και πέρα από την έναρξη παραγωγής, η επιλογή του άριστου προγράμματος εκτελέσεως του έργου και το χρονοδιάγραμμα των εργασιών και τέλος η εκτίμηση του κόστους ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου.

Επομένως συνάγεται από τα παραπάνω το συμπέρασμα, ότι ο προγραμματισμός εκτελέσεως του έργου, περιλαμβάνει το χρονικό διάστημα από την θετική απόφαση για επένδυση, έως το χρονικό σημείο όπου η εταιρία θα τεθεί σε παραγωγική λειτουργία. Το στάδιο επομένως του προγραμματισμού και προϋπολογισμού εκτελέσεως του έργου, περιλαμβάνει τις εξής εργασίες:

- Καθορισμό του τύπου των εργασιών, εντός και εκτός των εγκαταστάσεων, που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση του επενδυτικού σχεδίου.
- Καθορισμό της λογικής αλληλουχίας των γεγονότων στις εργασίες του συνολικού έργου.
- Προετοιμασία ενός χρονοπρογράμματος εκτελέσεως του έργου που να δείχνει σωστά, χρονικά, τις διάφορες εργασίες και να αφήνει τον κατάλληλο χρόνο για τη συμπλήρωση κάθε συγκεκριμένης εργασίας.
- Καθορισμό των πόρων που απαιτούνται για να συμπληρωθεί η κάθε συγκεκριμένη εργασία και αναφορά του αντίστοιχου κόστους.
- Προετοιμασία ενός προϋπολογισμού εκτελέσεως του έργου και κατάσταση χρηματικών ροών που θα διασφαλίζουν τη διαθεσιμότητα των απαραίτητων κεφαλαίων κατά τη διάρκεια της φάσεως εκτελέσεως του επενδυτικού σχεδίου.

- Τεκμηρίωση όλων των στοιχείων εκτελέσεως του έργου που επιτρέπουν τον χρονικό και χρηματοοικονομικό προγραμματισμό, καθώς και των προβλέψεων που έγιναν στη μελέτη σκοπιμότητας ως την ημέρα που πραγματοποιείται αυτή η τεκμηρίωση.⁶⁵

9.2 Στάδια Εκτελέσεως του Επενδυτικού Σχεδίου

Τα στάδια εκτελέσεως του επενδυτικού σχεδίου, χωρίζονται σε αυτά που θα λάβουν χώρα στην προπαρασκευαστική και στην κατασκευαστική φάση.

Προπαρασκευαστική Φάση

A. Σύσταση Ομάδας Εκτελέσεως του Έργου

Η διαχείριση της εκτελέσεως του επενδυτικού έργου, ανατέθηκε στην εταιρία Χελάς και Υιός Α.Ε., που διαθέτει το κατάλληλο προσωπικό για την επιτυχή περάτωση του έργου, μέσα στα χρονικά πλαίσια που αργότερα έχουν τεθεί από την εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.» Το στάδιο αυτό του προγραμματισμού εκτελέσεως έργου θα διαρκέσει περίπου 2 μήνες. Το παραπάνω χρονικό διάστημα των δύο μηνών, δικαιολογείται από το γεγονός, ότι για τη σύσταση ενός αποτελεσματικού επιτελείου διαχείρισεως έργου, (project management), απαιτείται η αξιολόγηση των προσφορών των διάφορων κατασκευαστών και εντοπισμός του πιο ικανού κατασκευαστή ή προμηθευτή εξοπλισμού και διαπραγματεύσεις με αυτούς, η αξιολόγηση των καθυστερήσεων, η προσπάθεια να αποφευχθούν υπερβάσεις στο κόστος, καθώς και η εξασφάλιση ότι οι προδιαγραφές ποιότητας του έργου θα συμμορφώνονται με αυτές που έχουν ήδη ορισθεί.

B. Σύσταση Εταιρίας και Νομικές Απαιτήσεις

Η Ανώνυμη Εταιρεία είναι ένα νομικό πρόσωπο που έχει ως επί το πλείστον κερδοσκοπικό χαρακτήρα με κυριότερο πλεονέκτημα, οι

συμμετέχοντες σ αυτή (μέτοχοι) να ευθύνονται μόνο μέχρι το ύψος της συμμετοχής τους.⁶⁶

Η εταιρία «Ελαιόλαδον», θα συσταθεί, ως Ανώνυμη Εταιρία, για το λόγο αυτό θα πρέπει να ελεγχθούν όλες οι ισχύουσες διεθνείς και εθνικές διατάξεις και να ακολουθηθούν όλες οι προβλεπόμενες διαδικασίες όπως αυτές αναλύονται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας ΙΧ-1
Διαδικασία Σύστασης Ανώνυμης Εταιρίας

A/A	Φορέας	Ενέργεια	Απαιτούμενα Δικαιολογητικά	Αποκομιζόμενα Έγγραφα
1	Δικηγόρος	Σύνταξη σχεδίου καταστατικού	Διάφορες πληροφορίες (Επωνυμία, έδρα, σκοπός, κεφάλαιο, τύπος μετοχών, κτλ)	Σχέδιο καταστατικού
2	Επιμελητήριο (Βιομηχανικό, Βιοτεχνικό)	Προέγκριση επωνυμίας και διακριτικού τίτλου	Αίτηση – Παράβολο 4,5 ευρώ	Βεβαίωση προέγκρισης
3	Δικηγορικός Σύλλογος	Καταβολή γραμματίου προείσπραξης για παράσταση δικηγόρου	Σχέδιο καταστατικού υπογεγραμμένο από τον δικηγόρο	Γραμμάτιο προείσπραξης δικηγόρου (για τον συμβολαιογράφο)
4	Συμβολαιογράφος	Σύνταξη και υπογραφή καταστατικού	Σχέδιο καταστατικού, Γραμμάτιο Προείσπραξης ΔΣ, Νομιμοποίηση εταιριών-μετόχων που είναι ιδρυτές	Καταστατικό σε πολλά αντίγραφα,
5	Επιμελητήριο	Έλεγχος επωνυμίας και διακριτικού τίτλου	Καταστατικό x 2, (1 απλό)	Βεβαίωση έγκρισης επωνυμίας και διακριτικού τίτλου “σεντονάκι” επισυνάπτεται στο καταστατικό
6	ΦΑΕ,ΦΑΒΕ	Υποβολή δήλωσης καταβολής Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου (ΦΣΚ), 1% επί του κεφαλαίου	Καταστατικό x 2, επιταγή με το ποσό, έντυπα TAXIS	Σφραγίδα καταβολής πάνω στο καταστατικό Διπλότυπο πληρωμής Θεωρημένο αντίγραφο δήλωσης

7	Δ.Ο.Υ.	Πληρωμή παραβόλου δημοσίου & ΤΑΠΕΤ		Παράβολο & ΤΑΠΕΤ
8	Νομαρχία ή ΓΓ Εμπορίου	Άδεια σύστασης & έγκριση καταστατικού	Καταστατικό x 2, “σεντονάκι” με σφραγίδα ΦΣΚ, αντίγραφο δήλωσης ΦΣΚ παράβολο + ΤΑΠΕΤ, ανακοίνωση x 3 (προαιρετικό), αίτηση	Άδεια σύστασης + εγγραφή στο ΜΑΕ Και ανακοίνωση για δημοσίευση στο ΦΕΚ Ή (το συχνότερο) Τροποποιήσεις στο καταστατικό
9	Συμβολαιογράφος	Τροποποίηση καταστατικού σύμφωνα με υποδείξεις διοικητικής αρχής	Καταστατικό με διορθώσεις Νομαρχίας ή ΓΓΕμπ	Τροποποιητική πράξη καταστατικού
10	Νομαρχία ή ΓΓ Εμπορίου	Άδεια σύστασης & έγκριση καταστατικού	Τροπ/κή πράξη καταστατικού x 2, Νέα ανακοίνωση x 3, (αν έχουν αλλάξει στοιχεία της) Νέα αίτηση	Άδεια σύστασης + εγγραφή στο ΜΑΕ Και ανακοίνωση για δημοσίευση στο ΦΕΚ
11	Εθνικό Τυπογραφείο	Έναρξη εργασιών (λογιστική)	Ανακοίνωση υπογεγραμμένη από Νομαρχία ή ΓΓ Εμπορίου ΤΑΠΕΤ + Διπλότυπο εφορίας	Κωδικός δημοσιεύματος ΦΕΚ (μετά από περίπου 2 μήνες)
12	ΦΑΕ,ΦΑΒΕ	Θεώρηση βιβλίων και στοιχείων	Καταστατικό x 2 Άδεια σύστασης Πλήρη στοιχεία μελών ΔΣ + ΑΦΜ τους. Βεβαίωση έναρξης επιτηδεύματος Εταιρικά βιβλία, μπλοκ, κλπ, σφραγισμένα, αριθμημένα, ...	Βεβαίωση έναρξης επιτηδεύματος ΑΦΜ εταιρίας. Βιβλία, μπλοκ αποδείξεων, τιμολογίων, Βιβλίο πρακτικών ΔΣ, Βιβλίο πρακτικών ΓΣ, Βιβλίο μετόχων, κλπ
13	Επιμελητήριο	Εγγραφή ως μέλος	Ανακοίνωση υπογεγραμμένη από Νομαρχία Αίτηση	

Οι παραπάνω διαδικασίες, απαιτούν ένα χρονικό διάστημα δυόμισι περίπου μηνών, προκειμένου η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», να εγγραφεί νόμιμα στα μητρώα Ανώνυμων Εταιριών.⁶⁷

Γ. Απόκτηση και Μεταφορά Τεχνολογίας και Λήψη Αδειών

Κατά τη διάρκεια του σταδίου αυτού, η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», έχοντας αποφασίσει την τεχνολογία που σκοπεύει να χρησιμοποιήσει για την εμπορική παραγωγή της, θα οδηγηθεί σε όλες εκείνες τις ενέργειες που απαιτούνται, προκειμένου να λάβει τις απαραίτητες άδειες για χρησιμοποίηση της παραπάνω τεχνολογίας. Το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την ολοκλήρωση του παρόντος σταδίου, έχει εκτιμηθεί στον ένα μήνα.

Δ. Έργα Πολιτικού Μηχανικού

Το τέταρτο κατά σειρά στάδιο του προγραμματισμού εκτελέσεως έργου, είναι ο σχεδιασμός των έργων πολιτικού μηχανικού. Την ανάληψη της σύμβασης, όπως αναφέρθηκε και στο Κεφάλαιο V της παρούσας μελέτης, θα πραγματοποιηθεί από το γραφείο πολιτικών μηχανικών «Χελάς και Υιός Α.Ε.» Η διάρκεια του τέταρτου σταδίου, αναμένεται να λάβει τη χρονική έκταση των τριών μηνών.

Ε. Λεπτομερή Μηχανολογικά Σχέδια και Ανάθεση της Κατασκευής των Μηχανολογικών

Κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού των μηχανολογικών και της κατασκευή των τελευταίων, θα αξιολογηθούν εναλλακτικές προτάσεις, από διάφορους κατασκευαστές, με σκοπό να εντοπισθεί η πλέον συμφέρουσα για την υπό μελέτη εταιρία, πρόταση. Θα συνεκτιμηθούν παράγοντες, όπως το κόστος σχεδιασμού των μηχανολογικών, το κόστος εγκατάστασης, η συμμόρφωση με τις προδιαγραφές της εταιρίας, καθώς και η προκύπτουσα ποιότητα κατασκευής. Η διάρκεια του προαναφερθέντος σταδίου, εκτιμάται ότι δε θα ξεπεράσει τον ένα μήνα.

ΣΤ. Προγραμματισμός χρηματοδότησεως

Ο προγραμματισμός χρηματοδότησεως της επένδυσης, αντιπροσωπεύει το έκτο στάδιο, κατά την προπαρασκευαστική περίοδο εκτέλεσεως της επένδυσης, και αφορά στην εύρεση των πηγών χρηματοδότησεως για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου. Η διάρκεια του προαναφερθέντος σταδίου αναμένεται να είναι ένας μήνας.

Κατασκευαστική Φάση

A. Απόκτηση των Γηπέδων

Η απόκτηση των γηπέδων, και συγκεκριμένα της εδαφικής έκτασης που πρόκειται να αγορασθεί προκειμένου για την εγκατάσταση της υπό μελέτη βιομηχανικής μονάδας, αποτελεί το πρώτο στάδιο προϋπολογισμού της επενδύσεως κατά την κατασκευαστική φάση. Η διάρκεια του σταδίου αυτού, αναμένεται να είναι περίπου δύο μήνες, ενώ κατά τη διάρκεια του θα λάβουν χώρα όλες οι απαραίτητες νομικές ενέργειες, προκειμένου το προς αγορά οικόπεδο να περιέλθει στην ιδιοκτησία της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.»

B. Κατασκευή και Εγκατάσταση

Η κατασκευή και εγκατάσταση της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», αποτελεί ουσιώδους σημασίας στάδιο, καθώς η έγκαιρη παράδοση τόσο των κτιρίων, όσο και των μηχανολογικών εγκαταστάσεων, θα θέσει έγκαιρα την εταιρία σε εμπορική λειτουργία. Το παραπάνω στάδιο, αποτελεί και το πλέον χρονοβόρο στάδιο του προϋπολογισμού, ενώ απορροφά και το μεγαλύτερο μέρος του κόστους της επένδυσης. Για την εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», η κατασκευή και η εγκατάσταση αναμένεται να ανέλθει στους δέκα μήνες.

Γ. Επάνδρωση της Εταιρίας με το Κατάλληλο Ανθρώπινο Δυναμικό

Κατά τη διάρκεια της κατασκευαστικής φάσης του προϋπολογισμού της επένδυσης, απαραίτητη είναι και η επάνδρωση της εταιρίας, με το

κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό. Πέραν των υποστηρικτικών του προγράμματος, που θα καταλάβουν καίριες θέσεις μέσα στο οργανόγραμμα της εταιρίας, τρεις μήνες πριν την θέση της υπό εξέταση εταιρίας σε λειτουργία, θα κινηθούν οι διαδικασίες, για την πρόσληψη των διοικητικών υπαλλήλων, ενώ ενάμιση μήνα πριν την έναρξη της λειτουργίας, θα πραγματοποιηθεί η πρόσληψη του εργατικού δυναμικού της εταιρίας. Κατά τη διάρκεια του σταδίου αυτού, θα λάβει χώρα και η εκπαίδευση του προσωπικού, σε ειδικές επαγγελματικές σχολές.

Δ. Προμήθεια Υλικών και Υπηρεσιών

Η προμήθεια υλικών και υπηρεσιών, είναι απαραίτητη για την άρτια λειτουργία της υπό μελέτη εταιρίας. Το στάδιο αυτό, περιλαμβάνει την αξιολόγηση πηγών προμήθειας και τη σύναψη συμβάσεων με τους πλέον κατάλληλους, ενώ παράλληλα συμφωνούνται οι ποσότητες και η ποιότητα των προμηθευόμενων υλικών. Η διάρκεια του σταδίου αυτού, θα ανέλθει στους δύο μήνες.

Ε. Προπαραγωγικό Μάρκετινγκ

Προκειμένου η εταιρία να παρουσιάσει υψηλό δείκτη επιστροφής της επένδυσης (return on investment), θα πρέπει προτού τεθεί σε εμπορική λειτουργία, να προωθήσει την επωνυμία και το εμπορικό σήμα του προϊόντος της, έτσι ώστε να αποκτήσει σημαντικά μερίδια, μελλοντικά, στην αγορά της Αχαΐας και να κερδίσει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών. Η διάρκεια του σταδίου αυτού, αναμένεται να είναι 2 μήνες.

ΣΤ. Επιθεώρηση, Συντονισμός, Έλεγχος και Παραλαβή του Μηχανολογικού Εξοπλισμού και των Κτιρίων

Το έκτο και τελευταίο στάδιο του προϋπολογισμού της επένδυσης, αναμένεται να διαρκέσει δεκαπέντε ημέρες και αφορά κυρίως στην τελική επιθεώρηση τόσο των κτιριακών εγκαταστάσεων, όσο και ενδεχόμενων δυσλειτουργιών που επιδέχονται επίλυση.

9.2.1 Χρονοδιάγραμμα Προϋπολογισμού Εκτελέσεως Έργου

Στο διάγραμμα ΙΧ-1 που ακολουθεί, παρουσιάζεται, τόσο η διάρκεια κάθε σταδίου της εκτελέσεως της επένδυσης, όσο και η χρονική αλληλουχία με την οποία θα εκτελεστούν.

Ενέργεια	2005												2006											
	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				
Σύσταση Ομάδας																								
Σύσταση Εταιρίας και Νομικές Απαιτήσεις																								
Απόκτηση και Μεταφορά Τεχνολογίας και Λήψη Αδειών																								
Έργα Πολιτικού Μηχανικού																								
Λεπτομερή Μηχανολογικά Σχέδια και Ανάθεση Κατασκευής Μηχανολογικών																								
Προγραμματισμός Χρηματοδότησεως																								
Απόκτηση Γηπέδων																								
Κατασκευή και Εγκατάσταση																								
Επάνδρωση της Εταιρίας με το Κατάλληλο Ανθρώπινο Δυναμικό																								
Προμήθεια Υλικών και Υπηρεσιών																								

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Χ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

10.1 Χρηματοοικονομική Αξιολόγηση της Επένδυσης

Κατά τη χρηματοοικονομική αξιολόγηση της επένδυσης, πραγματοποιείται η χρηματοοικονομική και οικονομική ανάλυση προκειμένου να αξιολογηθεί η σκοπιμότητα υλοποίησης της επένδυσης. Η ανάλυση αυτή περιλαμβάνει τη θεώρηση θεμάτων όπως είναι ο ορίζοντας προγραμματισμού και η ζωή του σχεδίου, καθώς και οι κίνδυνοι (ρίσκο) και η αβεβαιότητα που υπεισέρχεται, ενώ η χρηματοοικονομική αξιολόγηση βασίζεται σε κριτήρια κέρδους όπως η καθαρή παρούσα αξία (ΚΠΑ ή NPV), ο χρόνος αποδόσεως του επενδυμένου κεφαλαίου (payback period), ο εσωτερικός συντελεστής απόδοσης (ΕΣΑ ή IRR), η απόδοση επί της επένδυσης (return on investment - ROI), η ανάλυση «νεκρού» σημείου (break even analysis) και τέλος η ανάλυση ευαισθησίας.

10.1.1 Στόχοι Χρηματοοικονομικής Αξιολόγησης

Γενικά, η χρηματοοικονομική ανάλυση και η τελική αξιολόγηση του επενδυτικού σχεδίου περιλαμβάνει την εκτίμηση και την αξιολόγηση των απαιτούμενων, από το σχέδιο, εισροών, των εκροών που θα παραχθούν και των μελλοντικών καθαρών ωφελειών, εκφραζόμενων σε χρηματοοικονομικούς όρους. Επίσης, η μετατροπή των χρηματοοικονομικών πόρων (κεφαλαίων) σε παραγωγικό ενεργητικό αντιστοιχεί στη χρηματοδότηση της επένδυσης. Αυτή η χρηματοδότηση περιλαμβάνει το σχεδιασμό κατάλληλης χρηματοοικονομικής δομής, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες κάτω από τις οποίες τα κεφάλαια θα μπορούσαν να διατεθούν, και την αριστοποίηση της χρηματοδότησης του σχεδίου, από την άποψη τόσο της επιχείρησης, όσο και των επενδυτών. Τα ανωτέρω προϋποθέτουν την ύπαρξη μιας τεχνικά εφικτής λύσης, δηλαδή προϋποθέτουν ότι η επένδυση δύναται να εφαρμοσθεί μέσα στο οικονομικό, τεχνολογικό, κοινωνικό και οικολογικό περιβάλλον που καθορίζεται από το επενδυτικό σχέδιο, το οποίο, από τη μεριά του, θα πρέπει να είναι χρηματοοικονομικά εφικτό και να συνεχίζει να είναι εφικτό, τουλάχιστον για το χρόνο που καθορίζει η έκτασή του. Κατά συνέπεια, γίνεται εμφανές ότι θα πρέπει η έκταση και οι στόχοι της χρηματοοικονομικής αξιολόγησης να καθορίζονται, να αναλύονται και να

ερμηνεύονται. Το γεγονός αυτό είναι απαραίτητο, ούτως ώστε να εντοπίζονται όλες οι χρηματοοικονομικές συνέπειες της επένδυσης, οι οποίες είναι υψηλής σημασίας για τη λήψη της απόφασης χρηματοδότησής της.

10.2 Συνολικό Κόστος Επένδυσης

Η ορθή εκτίμηση του συνολικού κόστους της επένδυσης, συνιστά καθοριστικό παράγοντα για την αξιολόγηση της επένδυσης. Θα πρέπει επομένως να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή, στον υπολογισμό των επιμέρους στοιχείων κόστους που διαμορφώνουν το συνολικό κόστος. Το συνολικό κόστος, ορίζεται ως το άθροισμα του πάγιου ενεργητικού και του καθαρού κεφαλαίου κίνησης.

Πιο αναλυτικά, το πάγιο ενεργητικό αντιπροσωπεύει οικοδομικές κατασκευές και την αγορά του μηχανολογικού εξοπλισμού, ενώ το καθαρό κεφάλαιο κίνησης αντιπροσωπεύει τους πόρους που απαιτούνται για να λειτουργήσει η μονάδα.

10.2.1 Πάγιο Ενεργητικό

Το πάγιο ενεργητικό περιλαμβάνει τα περιουσιακά στοιχεία που προορίζονται για διαρκή και μόνιμη χρήση και διακρίνεται στις εξής υποκατηγορίες:

- Ασώματες ακινητοποιήσεις, που περιλαμβάνουν τα άυλα περιουσιακά στοιχεία (σήματα, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας).
- Ενσώματες ακινητοποιήσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν υλική υπόσταση (γήπεδα, κτίρια, μηχανήματα, μεταφορικά μέσα, έπιπλα και ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση).
- Συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10% με σκοπό τη διαρκή κατοχή τους, και μακροπρόθεσμες απαιτήσεις από τρίτους (προθεσμία εξόφλησης μετά το τέλος του επομένου έτους).

Στην υπό μελέτη εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», το πάγιο ενεργητικό αφορά στις πάγιες επενδύσεις (απόκτηση γης, μηχανολογικού εξοπλισμού και έργα πολιτικού μηχανικού), καθώς και προπαραγωγικές δαπάνες (κόστος εκτελέσεως επενδυτικού σχεδίου και προεπενδυτικές μελέτες).¹

Πίνακας Χ-1
Πάγιο Ενεργητικό

Κατηγορία	Πηγή	Κόστος(€)
Πάγιες Επενδύσεις		2.710.000
Γη	VIII-7	208.000
Μηχανολογικός Εξοπλισμός και Τεχνολογία	V-4	1.242.000
Έργα Πολιτικού Μηχανικού	V-5	1.260.000
Προπαραγωγικές Δαπάνες		515.000
Προεπενδυτικές Μελέτες	II-4	64.000
Κόστος Εκτελέσεως Επενδυτικού Σχεδίου	IX-2	451.000
Σύνολο Παγίου Ενεργητικού		3.225.000

10.2.2 Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης

Το κεφάλαιο κίνησης είναι το ποσό των χρημάτων που είναι δεσμευμένο για τις συνήθεις λειτουργίες της επιχείρησης (εκτός από το πάγιο ενεργητικό) και τα στοιχεία από τα οποία αποτελείται συνιστούν τους παράγοντες εκείνους που κυρίως επηρεάζουν το συνολικό ρυθμό ταμειακής κίνησης.

Τα μέρη από τα οποία αποτελείται το κεφάλαιο κίνησης είναι το κυκλοφορούν ενεργητικό και το παθητικό της επιχείρησης και η διαφορά ανάμεσα στα ποσά των δύο αυτών μερών αποτελεί τον υπολογισμό για το ύψος του κεφαλαίου κίνησης που απαιτείται. Το κεφάλαιο κίνησης αποτελεί ένα ουσιαστικό μέρος των αρχικών κεφαλαιακών δαπανών, που απαιτούνται για ένα επενδυτικό σχέδιο για τη χρηματοδότηση της λειτουργίας της μονάδας.²

Κατά τον υπολογισμό του απαιτούμενου κεφαλαίου κίνησης, θα πρέπει αρχικά να καθορισθεί η ελάχιστη κάλυψη ημερών για το τρέχον ενεργητικό και παθητικό. Εν συνεχεία θα πρέπει να προσδιορισθεί ο συντελεστής του κύκλου εργασιών για τα στοιχεία του τρέχοντος ενεργητικού και παθητικού, διορώντας 360 ημέρες με τον αριθμό των ημερών ελάχιστης κάλυψης. Το επόμενο βήμα

που ακολουθείται για τον υπολογισμό του καθαρού κεφαλαίου κίνησης είναι η διαίρεση κάθε στοιχείου κόστους του τρέχοντος παθητικού και ενεργητικού με το συντελεστή του κύκλου εργασιών και έτσι το καθαρό κεφάλαιο κίνησης της επιχείρησης αντιπροσωπεύει τη διαφορά του τρέχοντος παθητικού, από το άθροισμα των στοιχείων κόστους του τρέχοντος ενεργητικού.

Όπως έγινε αντιληπτό επομένως από τα προαναφερθέντα, το κεφάλαιο κίνησης, αποτελεί μία διαφορετική μορφή επένδυσης, απαραίτητης για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του επενδυτικού σχεδίου. Ειδικότερα για την εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», παρότι παρουσιάζει εποχικότητα σε σχέση με την παραγωγή του προϊόντος της, ωστόσο το κεφάλαιο κίνησης θα υπολογιστεί ενιαία για κάθε έτος λειτουργίας της, και αυτό γιατί η εταιρία δε θα διακόπτει τη λειτουργία της κατά τη διάρκεια του έτους, αλλά θα συνεχίζει τις δραστηριότητές της εφιστώντας την προσοχή της στην πώληση και προώθηση του προϊόντος της.

Πίνακας Χ-2

Ελάχιστες Απαιτήσεις Τρέχοντος Ενεργητικού και Τρέχοντος Παθητικού

A. Λογαριασμοί εισπρακτέοι	40 ημέρες
B. Αποθέματα	
Πρώτες Ύλες	30 ημέρες
Βοηθητικά Υλικά	45 ημέρες
Υλικά Συσκευασίας	40 ημέρες
Ανταλλακτικά	180 ημέρες
Εξοπλισμός Εργαζομένων	360 ημέρες
Απορρυπαντικά-Απολυμαντικά	180 ημέρες
Εφόδια για Κοινωνικές και Εξωτερικές Ανάγκες	90 ημέρες
Τελικά Προϊόντα	15 ημέρες
Γ. Μετρητά στο Ταμείο	15 ημέρες
Δ. Λογαριασμοί Πληρωτέοι	30 ημέρες

Πίνακας Χ-3

Ετήσιο Κόστος Παραγωγής (2007)

Τύπος Κόστους	Κόστος(€)
Πρώτες Ύλες και Λοιπά Εφόδια	6.536.242
Ανθρώπινοι Πόροι	741.020
Εργασίες Συντήρησης	11.400
Γενικά Βιομηχανικά Έξοδα	436.000
Δαπάνες Μάρκετινγκ	680.850
Τόκοι (περίοδος χάριτος 26 μήνες)	-
Αποσβέσεις (γραμμική μέθοδος 15 έτη)	215.000
Συνολικό Κόστος Παραγωγής	8.620.512

Πίνακας Χ-4
Υπολογισμός Κεφαλαίου Κίνησης

Τύπος	Κόστος (€)	Ελάχιστη Κάλυψη (ημέρες)	Συντελεστής Κύκλου εργασιών	Ανάγκες (2007)
I. Τρέχον Ενεργητικό				
A. Λογαριασμοί εισπρακτέοι	8.620.512	40	9	957.834
B. Αποθέματα				
Πρώτες Ύλες	5.929.000	30	12	494.083
Βοηθητικά Υλικά	18.040	45	8	2.255
Υλικά Συσκευασίας	563.850	40	9	62.650
Ανταλλακτικά	400	180	2	200
Εξοπλισμός Εργαζομένων	1.102	360	1	1.102
Απορρυπαντικά-Απολυμαντικά	3.600	180	2	1.800
Εφόδια για Κοινωνικές και Εξωτερικές Ανάγκες	20.250	90	4	5.062,5
Τελικά Προϊόντα	8.620.512	15	24	359.188
Γ. Μετρητά στο Ταμείο	1.869.270	15	24	77.886
Δ. Τρέχον Ενεργητικό				1.962.060,5
II. Τρέχον Παθητικό				
A. Λογαριασμοί Πληρωτέοι	6.536.242	30	12	544.686
III. Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης				1.417.374,5
IV. Συνολικό Κόστος Παραγωγής				
Μείον Πρώτες Ύλες και Λοιπά Εφόδια				(8.620.512)
Αποσβέσεις				(215.000)
				1.869.270
V. Απαιτούμενα Μετρητά				77.886

10.2.3 Συνολικό Κόστος Επένδυσης

Το συνολικό κόστος επένδυσης, ορίζεται ως το άθροισμα του παγίου ενεργητικού και του καθαρού κεφαλαίου κίνησης, όπως παρουσιάζεται και στον Πίνακα Χ-5.

Πίνακας Χ-5
Υπολογισμός Συνολικού Κόστους Επένδυσης

Τύπος Κόστους	Κόστος(€)
Πάγιο Ενεργητικό	3.225.000
Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης	1.417.374
Συνολικό Κόστος Επένδυσης	4.642.374

Από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα φαίνεται, ότι απαιτείται ποσοστό της τάξεως του 30,5% σε κεφάλαιο κίνησης για την υλοποίησης της επένδυσης, και ποσοστό 69,5% σε πάγιες δαπάνες.

10.3 Πηγές Χρηματοδότησης της Επένδυσης

Προκειμένου να υλοποιηθεί η υπό μελέτη επένδυση, η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα πρέπει να προβεί στην εύρεση πηγών χρηματοδότησης. Η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», όπως έχει αποτυπωθεί και στο Κεφάλαιο VIII της παρούσας μελέτης, σκοπεύει να εγκατασταθεί στη ΒΙ.ΠΕ. της Αχαΐας που για τις νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις, ανήκει στη Γ΄ Περιοχή κινήτρων του Αναπτυξιακού Νόμου 2601/98 (ΦΕΚ 81^Α/98). Η Γ΄ Περιοχή Κινήτρων θεωρείται ζώνη μέσου βαθμού ενίσχυσης, ενώ τα οι παρεχόμενες ενισχύσεις που παρέχονται περιγράφονται πιο αναλυτικά στη συνέχεια.

Η Επιχορήγηση στη Γ΄ Περιοχή Κινήτρων αγγίζει το 30% του συνολικού κόστους της επένδυσης, ενώ βασική προϋπόθεση είναι οι δημιουργούμενες νέες θέσεις απασχόλησης που είναι άμεσα συνυφασμένες με την αυξημένη έμφαση που αποδίδεται στην αντιμετώπιση της ανεργίας. Όσον αφορά στην επιδότηση των τόκων, θα είναι της τάξεως του 30%, ενώ το επενδυτικό δάνειο πρέπει να έχει εγκριθεί από τη χρηματοδοτούσα Τράπεζα και να είναι μεσομακροπρόθεσμο τετραετούς τουλάχιστον διάρκειας. Η επιδότηση των τόκων παρέχεται για χρονικό διάστημα 6 ετών. Τέλος, τα φορολογικά κίνητρα συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος μη διανεμομένων κερδών της πρώτης δεκαετίας από την πραγματοποίηση της επένδυσης ή του προγράμματος, με το σχηματισμό ισόποσου αφορολόγητου αποθεματικού.

Στον Πίνακα Χ-6 που ακολουθεί, παρουσιάζονται οι πηγές χρηματοδότησης του παρόντος επενδυτικού σχεδίου.

Πίνακας Χ-6
Πηγές Χρηματοδότησης Επενδυτικού Σχεδίου

Πηγή Χρηματοδότησης	Ποσοστό Συμμετοχής	Κόστος(€)
Κρατική Επιχορήγηση	30%	1.392.712,2
Μετοχικό Κεφάλαιο	50%	2.321.187,0
Τραπεζικός Δανεισμός	20%	928.474,8
Συνολικό Κόστος Επένδυσης		4.642.374

Από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα, φαίνεται ότι η εταιρία θα προβεί στη λήψη μεσομακροπρόθεσμου δανείου προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες

της σε χρηματικούς πόρους για την υλοποίηση της υπό μελέτη επένδυσης. Η εταιρία σκοπεύει να λάβει δάνειο από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ύψους 928.474,8€. Ο τόκος του συναφθέντος δανείου, θα υπολογίζεται με βάση ετήσιο σταθερό ονομαστικό επιτόκιο ίσο με 7.15%, πλέον εισφοράς του Ν. 127/75 και ΕΦΤΕ επί του επιτοκίου της εισφοράς ίσης με 0,6%. Το επιτόκιο θα επιδοτείται κατά 30% από το Κράτος, επομένως το τελικό επιτόκιο με το οποίο θα επιβαρυνθεί η υπό μελέτη εταιρία, θα είναι της τάξεως του 5,425%. Η περίοδος αποπληρωμής του δανείου, έχει ορισθεί στα 6 έτη, χρονικό διάστημα πέραν των 6 ετών, θεωρείται οικονομικά ασύμφορο, καθώς παύεται η επιδότηση των τόκων από το Κράτος. Η Εθνική θα δώσει περίοδο χάριτος ίση με 26 μήνες, ήτοι η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα πρέπει να καταβάλλει την πρώτη δόση τον Ιανουάριο του 2008.

Οι ισόποσες δόσεις που θα υποχρεούται η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα υπολογιστούν με βάση τον παρακάτω τύπο ανατοκισμού:

$A = \frac{P \cdot i \cdot (1+i)^N}{(1+i)^N - 1}$ Συντελεστής Ανάκτησης Κεφαλαίου.

Όπου A = Δόση Δανείου για χρονικό διάστημα 6 ετών

P = Παρούσα αξία χρήματος ή διαφορετικά ίση με 928.474,8€

Ο Συντελεστής ανάκτησης κεφαλαίου, θα υπολογιστεί με βάση το επιτόκιο του δανείου (i), που είναι ίσο με 5.425% και με βάση τον αριθμό των περιόδων τοκισμού (N) που είναι 6 έτη.

Συντελεστής Ανάκτησης Κεφαλαίου = $\frac{i \cdot (1+i)^N}{(1+i)^N - 1} = 0,1997 = 0,2$

Ετήσια Δόση Δανείου = $A = 928.474,8 \cdot 0,2 = 185.695 \text{€}$

Το επόμενο βήμα είναι ο υπολογισμός του τόκου και του χρεολυσίου, που θα καταβάλλει η εταιρία «Ελαιόλαδον Α.Ε.». Ο τόκος ορίζεται ως το γινόμενο του ετησίου επιτοκίου (5,425%), επί του ανεξόφλητου ποσού του δανείου.

Πίνακας Χ-7
Υπολογισμός Τόκου και Χρεολυσίου Δανείου

Έτος	Δόση	Τόκος(€)	Χρεολύσιο(€) Δόση-Τόκος	Υπόλοιπο(€) Κεφάλαιο-Χρεολύσιο
2007	-	-	-	928.474,8
2008	185.695	50.369	135.325	793.149,8
2009	185.695	43.028	142.666	650.483,8
2010	185.695	35.288	150.406	500.077,8
2011	185.695	27.129	158.565	341.512,8
2012	185.695	18.527	167.168	174.344,8
2013	185.695	9.458	176.236	-

10.4 Συνολικό Κόστος Παραγωγής

Το συνολικό κόστος παραγωγής (Σ.Κ.) είναι το σύνολο των οικονομικών θυσιών, τις οποίες κάνει μια επιχείρηση για να ανταποκριθεί στις ανάγκες της παραγωγής και διακρίνεται σε συνολικό σταθερό κόστος, και συνολικό μεταβλητό κόστος.

- Το συνολικό σταθερό κόστος (Σ.Σ.Κ) περιλαμβάνει τις δαπάνες τις οποίες κάνει η επιχείρηση, και που είναι ανεξάρτητες από το σύνολο του επιπέδου της παραγωγής. (π.χ. ενοίκια, μισθοί κλπ.)
- Το συνολικό μεταβλητό κόστος (Σ.Μ.Κ.), περιλαμβάνει εκείνες τις δαπάνες των οποίων το ύψος εξαρτάται από το μέγεθος της παραγωγής. (πρώτες ύλες, υλικά αναγκαία για την παραγωγής κλπ.)

Χαρακτηριστικό των δύο παραπάνω κατηγοριών κόστους, είναι ότι σε επίπεδο μονάδας προϊόντος λειτουργούν αντίστροφα.³

10.4.1 Μελλοντική Διαμόρφωση Συνολικού Κόστους Παραγωγής

Το συνολικό κόστος παραγωγής, διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο για την οικονομική ευρωστία της υπό μελέτη βιομηχανικής μονάδας. Δέον θα ήταν επομένως να υπολογισθεί το συνολικό κόστος παραγωγής για τα πρώτα έτη λειτουργίας της μονάδας.

Πίνακας Χ-8
Μελλοντική Διαμόρφωση Συνολικού Κόστους Παραγωγής

Επιμέρους Κόστη	Πηγή	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Πρώτες Ύλες και Λοιπά Εφόδια	IV-6	6.536.242	6.765.008	7.001.781	7.246.842	7.500.480	7.762.995	8.034.700
Ανθρώπινοι Πόροι	VII-6	741.020	766.955	793.798	821.581	850.336	880.097	910.900
Εργασίες Συντήρησης	V-6	11.400	11.800	12.200	12.600	13.000	13.400	13.800
Γενικά Βιομηχανικά Έξοδα	VI-2	436.000	451.260	467.054	483.400	500.319	517.830	535.954
Κόστος Μάρκετινγκ	III-20	680.850	704.679	729.343	754.870	781.290	808.636	836.938
Τόκοι	X-6	-	50.369	43.028	35.288	27.129	18.527	9.458
Αποσβέσεις	X-4	215.000	215.000	215.000	215.000	215.000	215.000	215.000
Συνολικό Κόστος Παραγωγής		8.620.512	8.965.071	9.262.204	9.569.581	9.887.554	10.216.485	10.556.750

10.4.2 Μελλοντικές Ανάγκες σε Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης

Πίνακας Χ-9
Μελλοντικές Ανάγκες σε Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης

Τύπος	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I. Τρέχον Ενεργητικό							
A. Λογαριασμοί εισπρακτέοι	957.834	996.119	1.029.134	1.063.287	1.098.617	1.135.165	1.172.972
B. Αποθέματα	926.340	960.246	993.472	1.027.542	1.062.799	1.099.283	1.137.038
Γ. Μετρητά στο Ταμείο	77.886	80.591	83.415	86.338	89.359	92.488	95.727
Τρέχον Ενεργητικό (A+B+Γ)	1.962.060	2.036.956	2.106.021	2.177.167	2.250.775	2.326.936	2.405.737
II. Τρέχον Παθητικό							
Λογαριασμοί Πληρωτέοι	544.686	563.750	583.481	603.903	625.040	646.916	669.558
III. Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης							
	1.417.374	1.473.205	1.522.540	1.573.263	1.625.735	1.680.020	1.736.179
IV. Συνολικό Κόστος Παραγωγής	8.620.512	8.965.071	9.262.204	9.569.581	9.887.554	10.216.485	10.556.750
Μείον: Πρώτες Ύλες και Λοιπά Εφόδια	6.536.242	6.765.008	7.001.781	7.246.842	7.500.480	7.762.995	8.034.700
Αποσβέσεις+Τόκοι	215.000	265.864	258.450	250.635	242.449	233.765	224.611
	1.962.060	2.036.956	2.106.021	2.177.167	2.250.775	2.326.936	2.405.737
V. Απαιτούμενα Μετρητά							
	77.886	80.591	83.415	86.338	89.359	92.488	95.727

10.5 Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων

Η ανάλυση λογιστικών καταστάσεων συνιστά σημαντικό εργαλείο αξιολόγησης της επένδυσης και περιλαμβάνει την ανάλυση των ακόλουθων κατηγοριών:

- Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης
- Πίνακας Χρηματικών Ροών
- Ισολογισμός

10.5.1 Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης

Η κατάσταση των αποτελεσμάτων χρήσεως συνοδεύει τον ισολογισμό και παρέχει τα αποτελέσματα από την λειτουργία της επιχείρησης την αντίστοιχη χρονική περίοδο. Είναι μια κατάσταση εσόδων εξόδων από την οποία εξάγεται το καθαρό κέρδος ή η οικονομική ζημία που προέκυψε από τη λειτουργία της επιχείρησης.⁴

Στον Πίνακα Χ-10 που ακολουθεί, δίδονται οι καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσεις για την περίοδο 2007-2013.

Πίνακας Χ-10
Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσης για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Πωλήσεις	13.617.000	14.093.595	14.586.870	15.097.410	15.625.819	16.172.722	16.738.767
Μείον Κόστος Παραγωγής	8.620.512	8.965.071	9.262.204	9.569.581	9.887.554	10.216.485	10.556.750
Μικτό Κέρδος	4.996.488	5.128.524	5.324.666	5.527.829	5.738.265	5.956.237	6.182.017
Μείον Φόρος Εισοδήματος (35%)	1.748.771	1.794.983	1.863.633	1.934.740	2.008.392	2.084.683	2.163.706
Καθαρό Κέρδος	3.247.717	3.333.541	3.461.033	3.593.089	3.729.872	3.871.554	4.018.311

Από τα δεδομένα της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης, παρουσιάζεται ότι η εταιρία, θα έχει αυξανόμενα κέρδη κατά τη διάρκεια της περιόδου 2007-2013, γεγονός ιδιαίτερα ευόινο για τη βιωσιμότητα και αποδοτικότητα της επένδυσης.

10.5.2 Κατάσταση Ταμειακών Ροών

Η κατάσταση ταμειακών ροών, δείχνει τις πηγές και τις χρήσεις των κεφαλαίων, τις ανάγκες σε νέα κεφάλαια και καταλήγει σε ένα καθαρό ποσό ταμειακού αποθέματος. Η κατάσταση ταμειακών ροών, πλεονεκτεί σε σχέση με τον ισολογισμό και την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, καθώς παρουσιάζει με ακρίβεια τις πηγές και τις χρήσεις των κεφαλαίων και τις ταμειακές εισροές και εκροές, διευκολύνοντας κατά τον τρόπο αυτό, το χρονικό προγραμματισμό του επενδυτικού προγράμματος. Στον Πίνακα Χ-11 που ακολουθεί, παρουσιάζονται οι καταστάσεις ταμειακών ροών, για την περίοδο 2007-2013.

**Πίνακας Χ-11
Καταστάσεις Ταμειακών Ροών για την Περίοδο 2007-2013**

	5/2005- 12/2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A. Ταμειακές Εισροές	4.642.374	13.617.000	14.093.595	14.586.870	15.097.410	15.625.819	16.172.722	16.738.767
Κεφάλαια Χρηματοδότησεως	4.642.374	0	0	0	0	0	0	0
Πωλήσεις	0	13.617.000	14.093.595	14.586.870	15.097.410	15.625.819	16.172.722	16.738.767
B. Ταμειακές Εκροές	3.225.000	10.595.212	10.939.410	11.318.982	11.711.883	12.118.534	12.539.524	12.975.304
Πάγιο Ενεργητικό	3.225.000	0	0	0	0	0	0	0
Κόστος Παραγωγής-Τόκοι-Αποσβέσεις	0	8.405.512	8.699.207	9.003.754	9.318.946	9.645.105	9.982.720	10.332.139
Φόρος Εισοδήματος	0	1.748.771	1.794.983	1.863.633	1.934.740	2.008.392	2.084.683	2.163.706
Χρεολύσια	0	185.695	185.695	185.695	185.695	185.695	185.695	185.695
Τακτικό Αποθεματικό (5%Καθαρά Κέρδη)	0	162.385	166.677	173.051	179.654	186.493	193.577	200.915
Μερίσματα (4%Μετοχικού Κεφαλαίου)	0	92.848	92.848	92.848	92.848	92.848	92.848	92.848
Γ. Πλεόνασμα (Α-Β)	1.417.374	3.021.788	3.154.185	3.267.888	3.385.527	3.507.285	3.633.198	3.763.463
Δ. Συσσωρευμένο Ταμειακό Υπόλοιπο	1.417.374	4.439.162	7.593.347	10.861.235	14.246.762	17.754.047	21.387.245	25.150.708

Από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα, παρατηρείται ότι η επιχείρηση θα παρουσιάζει σημαντικό πλεόνασμα κατά τα πρώτα έτη λειτουργίας της, γεγονός που θα συντελέσει στην επιτυχημένη και απρόσκοπτη λειτουργία της,

προκειμένου να ανταπεξέλθει τόσο στις βραχυπρόθεσμες όσο και στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

10.5.3 Ισολογισμός

Ο ισολογισμός αποτελεί μία από τις βασικές λογιστικές καταστάσεις μιας εταιρείας. Ο ισολογισμός χωρίζεται σε δύο μέρη, στο ενεργητικό και στο παθητικό.

- Ενεργητικό: Λίστα των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας
- Παθητικό: Λίστα των υποχρεώσεων της εταιρείας

Στο ενεργητικό περιλαμβάνονται τα πάγια στοιχεία της εταιρείας (οικόπεδα, εργοστάσια κτλ.), τα αποθέματα σε πρώτες ύλες και προϊόντα, οι οφειλές από πελάτες, τα διαθέσιμα του ταμείου της εταιρείας καθώς και οι επενδύσεις της εταιρείας σε χρεόγραφα.

Στο παθητικό περιλαμβάνονται τα βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα χρέη της εταιρείας προς τρίτους καθώς και οι υποχρεώσεις προς τους μετόχους της. Στις υποχρεώσεις προς τους μετόχους περιλαμβάνεται το καταβεβλημένο από αυτούς μετοχικό κεφάλαιο καθώς και τα αποθεματικά από τα αδιανέμητα κέρδη των προηγούμενων χρήσεων.

Στον ισολογισμό επίσης, ισχύει η ισότητα : Ενεργητικό = Παθητικό, αυτό συμβαίνει διότι η απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας έγινε με τα χρήματα του μετοχικού κεφαλαίου, με τα αδιανέμητα στους μετόχους της κέρδη καθώς και με τα βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα χρέη της προς τους πιστωτές της.⁵ Στον Πίνακα Χ-12 που ακολουθεί, παρατίθενται οι ισολογισμοί για την περίοδο 2007-2013.

Πίνακας Χ-12
Ισολογισμοί Τέλους Χρήσης για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I. Ενεργητικό							
A. Πάγιο Ενεργητικό							
1. Προπαραγωγικές Δαπάνες	515.000						
2. Πάγιες Επενδύσεις	2.710.000						
Πάγιο Ενεργητικό	3.225.000	3.010.000	2.795.000	2.580.000	2.365.000	2.150.000	1.935.000
Μείον Συνολικές Αποσβέσεις	215.000	215.000	215.000	215.000	215.000	215.000	215.000
Σύνολο	3.010.000	2.795.000	2.580.000	2.365.000	2.150.000	1.935.000	1.720.000
B. Κυκλοφορούν Ενεργητικό							
1. Αποθέματα	926.340	960.246	993.472	1.027.542	1.062.799	1.099.283	1.137.038
2. Πελάτες	957.834	996.119	1.029.134	1.063.287	1.098.617	1.135.165	1.172.972
3. Διαθέσιμα	77.886	80.591	83.415	86.338	89.359	92.488	95.727
Σύνολο	1.962.060	2.036.956	2.106.021	2.177.167	2.250.775	2.326.936	2.405.737
Γ. Ισοζύγιο Μετρητών	4.439.162	7.593.347	10.861.235	14.246.762	17.754.047	21.387.245	25.150.708
Σύνολο Ενεργητικού	9.411.222	12.425.303	15.547.256	18.788.929	22.154.822	25.649.181	29.276.445
II. Παθητικό							
A. Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις							
1. Προμηθευτές	544.686	563.750	583.481	603.903	625.040	646.916	669.558
2. Φόροι	1.748.771	1.794.983	1.863.633	1.934.740	2.008.392	2.084.683	2.163.706
3. Μερίσματα Πληρωτέα	92.848	92.848	92.848	92.848	92.848	92.848	92.848
B. Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις							
1. Δάνειο	928.474,8	793.149,8	650.483,8	500.077,8	341.512,8	174.344,8	0
Γ. Προβλέψεις Για Κινδύνους και Έξοδα	123.000	134.000	145.000	156.000	167.000	178.000	189.000
Σύνολο Παθητικού	3.437.780	3.378.731	3.335.446	3.287.569	3.234.793	3.176.792	3.115.112
III. Καθαρή Θέση							
1. Μετοχικό Κεφάλαιο	2.321.187	2.321.187	2.321.187	2.321.187	2.321.187	2.321.187	2.321.187
2. Κρατική Επιχορήγηση	1.392.712	1.253.441	1.114.170	974/899	835.628	696.357	557.086
Μείον Αποσβέσεις	139.271	139.271	139.271	139.271	139.271	139.271	139.271
3. Τακτικό Αποθεματικό	162.385	166.677	173.051	179.654	186.493	193.577	200.915
4. Κέρδη εις Νέο	1.957.887	5.165.996	8.464.131	11.886.349	15.437.450	19.121.997	22.942.874
Σύνολο Καθαρής Θέσης	5.973.442	9.046.572	12.211.810	15.501.360	18.920.029	22.472.389	26.161.333
Σύνολο Παθητικού και Καθαρής Θέσης	9.411.222	12.425.303	15.547.256	18.788.929	22.154.822	25.649.181	29.276.445

10.6 Κριτική Διερεύνηση Δεικτών

Μετά την παράθεση και την ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.», θα ακολουθήσει η περαιτέρω ανάλυση των στοιχείων που παρουσιάστηκαν με τη χρήση αριθμοδεικτών. Οι κυριότερες κατηγορίες αριθμοδεικτών που θα χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση της υπό μελέτη επένδυσης, είναι:

1. Συνολική Αποδοτικότητα
2. Περιθώριο Κέρδους
3. Κυκλοφοριακή Ταχύτητα
4. Ρευστότητα
5. Δανειακή επιβάρυνση
6. Κάλυψη
7. Παγιοποίηση Περιουσίας
8. Χρηματοδότηση Ενεργητικού⁶

10.6.1 Δείκτες Αποδοτικότητας

10.6.1.1 Δείκτης Συνολικής Αποδοτικότητας (%)

Συνολική αποδοτικότητα = $[Μικτό Κέρδος - Αποσβέσεις + Τόκοι] * 100 / \text{Σύνολο Ενεργητικού}$. Ο δείκτης συνολικής αποδοτικότητας μετράει την ικανότητα της επιχείρησης να πραγματοποιεί κέρδη και να προσελκύει κεφάλαια για επενδυτικούς σκοπούς. Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης τόσο μικρότερη ρευστότητα αντιμετωπίζει η επιχείρηση. Η μικρή ρευστότητα ισοδυναμεί με αδυναμία της επιχείρησης να πληρώνει υποχρεώσεις που λήγουν.

Στον Πίνακα Χ-13 που ακολουθεί παρουσιάζεται ο δείκτης συνολικής αποδοτικότητας της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε.» για την περίοδο 2007-2013.

Πίνακας Χ-13
Δείκτης Συνολικής Αποδοτικότητας για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης							
Συνολικής	96,17	102,73	109,96	117,74	126,12	135,14	144,86
Αποδοτικότητας							

10.6.2 Δείκτες Περιθωρίου Κέρδους

10.6.2.1 Μικτό Περιθώριο Κέρδους

Μικτό περιθώριο κέρδους = $[\text{Μικτό Κέρδος} - \text{Αποσβέσεις} + \text{Τόκοι}] * 100 / \text{Πωλήσεις}$.

Ο δείκτης μεικτού περιθωρίου κέρδους μετράει πόσο επικερδής είναι η επιχείρηση. Δείχνει την λειτουργική αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα της επιχείρησης. Ο δείκτης αυτός μετράει επίσης και την πολιτική των τιμών που ακολουθεί η συγκεκριμένη επιχείρηση. Όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης τόσο μεγαλύτερη είναι η ικανότητα της επιχείρησης να καλύπτει τα λειτουργικά της έξοδα καθώς ενδεχόμενες άλλες δαπάνες που θα παρουσιαστούν με την πάροδο του χρόνου, να αντιμετωπίζει μια πιθανή αύξηση του κόστους των πωλούμενων προϊόντων της και να επιτυγχάνει φθηνές αγορές πουλώντας σε υψηλές τιμές

Πίνακας Χ-14
Δείκτης Μικτού Περιθωρίου Κέρδους για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης							
Μικτού							
Περιθωρίου	35,11	35,22	35,32	35,42	35,52	35,61	35,70
Κέρδους							

10.6.2.2 Καθαρό Περιθώριο Κέρδους

Ο δείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους δείχνει το ποσοστό του καθαρού κέρδους που επιτυγχάνει η επιχείρηση από τον κύκλο εργασιών της, δηλαδή από τις πωλήσεις της, δηλαδή το κέρδος από τις λειτουργικές της δραστηριότητες. Όσο υψηλότερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο περισσότερο επικερδής είναι η λειτουργία της επιχείρησης.

Πίνακας Χ-15
Δείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους	95,70	96,79	96,77	96,75	96,73	96,70	96,68

10.6.3 Δείκτες Κυκλοφοριακής Ταχύτητας

10.6.3.1 Συνολική Κυκλοφοριακή Ταχύτητα

Συνολική κυκλοφοριακή ταχύτητα = Καθαρές πωλήσεις / Σύνολο καθαρού ενεργητικού όπου, Καθαρές πωλήσεις = Πωλήσεις – επιστροφές - εκπτώσεις και Σύνολο καθαρού ενεργητικού = Ενεργητικό – Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Ο δείκτης συνολικής κυκλοφοριακής ταχύτητας εκφράζει τον βαθμό χρησιμοποίησης του ενεργητικού σε σχέση με τις πωλήσεις. Φανερώνει δηλαδή τον αριθμό των κύκλων που πραγματοποίησε στο διάστημα ενός χρόνου το κεφάλαιο που είχε επενδυθεί. Δείχνει αν υπάρχει ή όχι υπερεπένδυση κεφαλαίων στην επιχείρηση σε σχέση με το ύψος των πωλήσεων που πραγματοποιεί.

Πίνακας Χ-16

Δείκτης Συνολικής Κυκλοφοριακής Ταχύτητας για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης Συνολικής Κυκλοφοριακής Ταχύτητας	2,74	2,92	3,11	3,32	3,55	3,79	4,00

10.6.3.2 Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Πάγιου Ενεργητικού

Κυκλοφοριακή ταχύτητα παγίου = Καθαρές πωλήσεις / Πάγιο όπου,
Καθαρές πωλήσεις = Πωλήσεις – επιστροφές - εκπτώσεις.

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας παγίου εκφράζει το βαθμό χρησιμοποίησης των παγίων της επιχείρησης, σε σχέση πάντα με το ύψος των πωλήσεών της. Ο δείκτης αυτός παρέχει μία ένδειξη για το εάν αν υπάρχει υπερεπένδυση σε πάγια σε σχέση με τις πωλήσεις. Όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης τόσο εντατικότερη είναι η χρησιμοποίηση παγίων στοιχείων της επιχείρησης σε σχέση με τις πωλήσεις της.

Πίνακας Χ-17

Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίου για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίου	4,22	4,68	5,21	5,85	6,60	7,52	8,65

10.6.3.3. Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Κυκλοφορούντος Ενεργητικού

Κυκλοφοριακή ταχύτητα κυκλοφορούντος = Καθαρές πωλήσεις / Κυκλοφορούν όπου, Καθαρές πωλήσεις = Πωλήσεις – επιστροφές - εκπτώσεις. Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας κυκλοφορούντος εκφράζει τον βαθμό χρησιμοποίησης του κυκλοφορούντος ενεργητικού της επιχείρησης σε σχέση με τις πωλήσεις της.

Πίνακας Χ-18

Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Κυκλοφορούντος για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Κυκλοφορούντος	6,94	6,91	6,92	6,93	6,94	6,95	6,95

10.6.3.4 Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Αποθεμάτων

Κυκλοφοριακή ταχύτητα αποθεμάτων = Καθαρές πωλήσεις / Αποθέματα όπου, Καθαρές πωλήσεις = Πωλήσεις – επιστροφές - εκπτώσεις.

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων εκφράζει τον βαθμό ανανέωσης των αποθεμάτων της επιχείρησης σε σχέση με τις πωλήσεις της. Δείχνει την ικανότητα της επιχείρησης να πωλεί τα αποθέματά της γρήγορα και αποτελεσματικά. Όσο υψηλότερη είναι η τιμή του δείκτη της κυκλοφοριακής ταχύτητας των αποθεμάτων, τόσο αποτελεσματικότερα λειτουργεί η επιχείρηση. Οι καλά οργανωμένες επιχειρήσεις προσπαθούν να διατηρούν το ελάχιστο ποσό αποθεμάτων που χρειάζονται, προκειμένου να ελαχιστοποιούν το ύψος του κόστους λόγω διατήρησης αποθεμάτων. Είναι προφανές, ότι μία επιχείρηση όταν διατηρεί αποθέματα, είναι αναγκασμένη να

πληρώνει ασφάλιστρα, αποθήκευτρα, συντήρηση των αποθεμάτων, και να δεσμεύει κεφάλαια, που αν διατηρούσε το απαραίτητο ύψος αποθεμάτων, θα ήταν σε θέση να τα επενδύσει αλλού και διαφορετικά.

Πίνακας Χ-19

Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων	14,69	14,67	14,68	14,69	14,70	14,71	14,72

10.6.3.5. Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Απαιτήσεων

Κυκλοφοριακή ταχύτητα πελατών = Καθαρές πωλήσεις / Πελάτες όπου,
Καθαρές πωλήσεις = Πωλήσεις – επιστροφές - εκπτώσεις.

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας απαιτήσεων εκφράζει τον βαθμό εξυπηρέτησης των πελατών της επιχείρησης σε σχέση με τις πωλήσεις της. Δείχνει την ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των πελατών της γρήγορα και αποτελεσματικά. Είναι ένας δείκτης που μας φανερώνει πόσες φορές κάνουμε τον κύκλο περιστροφής χρήμα-πράγμα-χρήμα μέσω των πελατών. Όσο υψηλότερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο πιο αποτελεσματική και αποδοτική είναι η λειτουργία της επιχείρησης σε σχέση πάντα με τους πελάτες. Ο δείκτης της κυκλοφοριακής ταχύτητας των πελατών δηλαδή, δείχνει, εάν και κατά πόσο : «επιστρέφουν οι πελάτες και όχι τα προϊόντα». Ο δείκτης εκφράζει έως ένα επίπεδο το βαθμό ικανοποίησης των πελατών. Εφόσον, το πνεύμα της παγκόσμιας αγοράς κινείται γύρω από τον πελάτη, δηλαδή η φιλοσοφία είναι πελατοκεντρική, οι περισσότερες επιχειρήσεις, και ειδικότερα εκείνες που προσδοκούν σε αύξηση τόσο των κερδών τους, όσο και του μεριδίου αγοράς τους, προσπαθούν να βελτιώσουν

τον παραπάνω δείκτη, με σκοπό να διατηρήσουν τους ήδη πελάτες αλλά και να προσελκύσουν και νέους. Η κάθε επιχείρηση επομένως θα ήταν θεμιτό να έχει κατά νου ότι λειτουργεί σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον , όπου ο πελάτης είναι το κέντρο καθώς το σύστημα είναι πελατοκεντρικό.

Πίνακας Χ-20

Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων	14,21	14,14	14,17	14,19	14,22	14,24	14,27

10.6.4 Δείκτες Ρευστότητας

10.6.4.1 Τρέχουσα Ρευστότητα

Τρέχουσα ρευστότητα = Κυκλοφορούν ενεργητικό / Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Ο δείκτης τρέχουσας ρευστότητας απεικονίζει όχι μόνο το μέτρο της ρευστότητας της επιχείρησης αλλά και γενικά τι μέτρα ασφαλείας διατηρεί η επιχείρηση, προκειμένου να αντιμετωπίζει τυχόν δυσχερείς καταστάσεις. Τα μέτρα αυτά λαμβάνονται κυρίως από τη διοίκηση της εταιρείας, και γενικότερα από τα υψηλά ιστάμενα στελέχη. Όσο υψηλότερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο η επιχείρηση δύναται να καλύπτει τις υποχρεώσεις της. Επομένως η επιχείρηση αντιμετωπίζει καλή ρευστότητα και άρα είναι σε θέση να αντιμετωπίζει τις ενδεχόμενες απαιτήσεις τόσο των καταναλωτών, όσο και των προμηθευτών.

Πίνακας Χ-21

Δείκτης Τρέχουσας Ρευστότητας για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης Τρέχουσας Ρευστότητας	0,82	0,83	0,83	0,83	0,83	0,82	0,82

10.6.4.2 Άμεση Ρευστότητα

Άμεση ρευστότητα = (Κυκλοφορούν ενεργητικό-αποθέματα) / Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Ο δείκτης άμεσης ρευστότητας περιλαμβάνει όλα εκείνα τα στοιχεία που μετατρέπονται εύκολα και γρήγορα σε ρευστά αγνοώντας όσα δεν μετατρέπονται σε μετρητά. Αποτελεί καλύτερη ένδειξη απ' ότι ο δείκτης τρέχουσας ρευστότητας της ικανότητας μιας επιχείρησης να εξοφλεί τις τρέχουσες υποχρεώσεις της. Δείχνει πόσες φορές τα ταχέως ρευστοποιήσιμα στοιχεία της επιχείρησης καλύπτουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Ο δείκτης άμεσης ρευστότητας αν είναι κοντά στην μονάδα είναι ικανοποιητικός. Μειονέκτημα του δείκτη θεωρείται το γεγονός ότι δεν αναφέρεται στην χρονική κατανομή των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της επιχείρησής.

Πίνακας Χ-22

Δείκτης Άμεσης Ρευστότητας για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης Άμεσης Ρευστότητας Ρευστότητας	0,43	0,44	0,44	0,44	0,44	0,43	0,43

10.6.5 Δείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης

10.6.5.1 Δανειακή Επιβάρυνση I

Δανειακή επιβάρυνση = Ξένα κεφάλαια / Ίδια κεφάλαια

Ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης απεικονίζει το ποσοστό δανεισμού που καλύπτεται από τα ίδια κεφάλαια. Όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης τόσο μεγαλύτερη είναι η δανειακή επιβάρυνση που υφίσταται η επιχείρηση. Όσο ο δείκτης είναι μικρότερος της μονάδας τα ίδια κεφάλαια θα μπορούν να καλύπτουν τις δανειακές υποχρεώσεις της επιχείρησης

Πίνακας X-23

Δείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης I για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης I	0,54	0,35	0,26	0,20	0,16	0,13	0,11

10.6.5.2 Δανειακή Επιβάρυνση II

Δανειακή επιβάρυνση μακροπρόθεσμων κεφαλαίων = Ξένα κεφάλαια μακροπρόθεσμα / Απασχοληθέντα κεφάλαια. Ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης μακροπρόθεσμων κεφαλαίων απεικονίζει το ποσοστό του μακροπρόθεσμου δανεισμού που καλύπτεται από κεφάλαια μεγάλης διάρκειας. Όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης τόσο μεγαλύτερη είναι η μακροπρόθεσμη δανειακή επιβάρυνση που υφίσταται η επιχείρηση.

Πίνακας Χ-24

Δείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης II για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης II	13,22	7,95	5,00	3,10	1,76	0,76	0,00

10.6.6 Δείκτες Κάλυψης

10.6.6.1 Κάλυψη Τόκων I

Δείκτης κάλυψης τόκων = Συνολικά κέρδη / Χρηματοπιστωτικά έξοδα, όπου
Συνολικά κέρδη = Κέρδη εκμετάλλευσης + Χρηματοπιστωτικά έξοδα
(χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα) και Χρηματοπιστωτικά έξοδα =
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα.

Ο δείκτης κάλυψης τόκων απεικονίζει την επάρκεια των κερδών της επιχείρησης ως προς την κάλυψη των χρηματοπιστωτικών της εξόδων. Δείχνει πόσες φορές οι χρεωστικοί τόκοι και τα συναφή έξοδα καλύπτονται από τα συνολικά κέρδη της επιχείρησης. Όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης τόσο περισσότερο επαρκούν τα κέρδη της επιχείρησης, για να καλύψουν τους χρεωστικούς τόκους και τα συναφή έξοδά της. Όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης τόσο μεγαλύτερη είναι η ικανότητα της επιχείρησης να πληρώνει τους τόκους της και τόσο μικρότερος είναι ο κίνδυνος αθέτησης στην εξόφληση των υποχρεώσεών της. Το ιδανικό μέγεθος του δείκτη εξαρτάται από το είδος της επιχείρησης.

Πίνακας X-25

Δείκτης Κάλυψης Τόκων για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης Κάλυψης Τόκων		98,55	119,75	151,56	204,59	310,88	631,90

10.6.6.2 Κάλυψη Μερισμάτων

Δείκτης κάλυψης μερισμάτων = Μικτό Κέρδος / Μερίσματα.

Ο δείκτης κάλυψης μερισμάτων απεικονίζει την επάρκεια των κερδών της επιχείρησης ως προς την πληρωμή μερισμάτων. Όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης τόσο περισσότερο επαρκούν τα κέρδη της επιχείρησης, για να πληρώσουν μερίσματα

. Πίνακας X-26

Δείκτης Κάλυψης Μερισμάτων για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης Κάλυψης Μερισμάτων	53,81	55,24	57,35	59,54	61,80	64,15	66,58

10.6.7 Δείκτες Παγιοποίησης Περιουσίας

10.6.7.1 Παγιοποίηση Περιουσίας I

Δείκτης βαθμού παγιοποίησης περιουσίας = Πάγιο ενεργητικό / Κυκλοφορούν ενεργητικό.

Ο δείκτης βαθμού παγιοποίησης περιουσίας εκφράζει το ποσοστό του κυκλοφορούντος ενεργητικού που είναι επενδυμένο σε πάγια στοιχεία (συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια). Όταν ο δείκτης είναι μεγαλύτερος της μονάδας η επιχείρηση χαρακτηρίζεται ως εντάσεως κεφαλαίου ενώ όταν ο δείκτης είναι μικρότερος της μονάδας η επιχείρηση χαρακτηρίζεται ως εντάσεως εργασίας.

. Πίνακας Χ-27

Δείκτης Παγιοποίησης Περιουσίας Ι για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης Παγιοποίησης Περιουσίας Ι	1,64	1,48	1,33	1,19	1,05	0,92	0,80

10.6.8 Δείκτες Χρηματοδότησης Ενεργητικού

10.6.8.1 Χρηματοδότηση Πάγιου Ενεργητικού με Κεφάλαια Μεγάλης Διάρκειας

Δείκτης 1^{ης} Αρχής Χρηματοδότησης = Απασχοληθέντα κεφάλαια / Πάγιο ενεργητικό όπου Απασχοληθέντα κεφάλαια = Ίδια κεφάλαια + Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις. Ο δείκτης 1^{ης} Αρχής Χρηματοδότησης εκφράζει το ποσοστό του πάγιου ενεργητικού που καλύπτεται από κεφάλαια μεγάλης διάρκειας της επιχείρησης. Εκφράζει το ποσοστό των κεφαλαίων μεγάλης διάρκειας που είναι επενδυμένα στο πάγιο ενεργητικό της. Σύμφωνα με την 1^η αρχή χρηματοδότησης το πάγιο ενεργητικό και οι εξωεπιχειρηματικές τοποθετήσεις πρέπει να χρηματοδοτούνται με κεφάλαια μεγάλης διάρκειας. Όταν ο δείκτης είναι μεγαλύτερος της μονάδας ικανοποιείται η 1^η αρχή χρηματοδότησης ενώ όταν είναι μικρότερος η

επιχείρηση θα πρέπει να καταφύγει σε ξένα μακροπρόθεσμα κεφάλαια ώστε να χρηματοδοτήσει τις επενδύσεις της σε πάγια.

. Πίνακας Χ-28

Δείκτης 1^{ης} Αρχής Χρηματοδότησης για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης							
1^{ης} Αρχής Χρηματοδότησης	1,01	1,03	1,06	1,09	1,13	1,16	1,20

10.6.8.2 Χρηματοδότηση Πάγιου Ενεργητικού με Ίδια Κεφάλαια

Δείκτης 2^{ης} Αρχής Χρηματοδότησης = Ίδια κεφάλαια / Πάγιο ενεργητικό.

Ο δείκτης 2^{ης} Αρχής Χρηματοδότησης εκφράζει το ποσοστό του πάγιου ενεργητικού που καλύπτεται από τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης. Εκφράζει τον βαθμό χρηματοδότησης του πάγιου ενεργητικού από τα ίδια της κεφάλαια. Όταν τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης είναι μεγαλύτερα από το πάγιο ενεργητικό τότε αυτό σημαίνει ότι ένα μέρος του κεφαλαίου κίνησής της προέρχεται από τους μετόχους της. Όταν τα ίδια κεφάλαια είναι μικρότερα από το πάγιο ενεργητικό τότε αυτό σημαίνει ότι η χρηματοδότηση των παγίων έγινε από τα ίδια κεφάλαια αλλά και ξένα κεφάλαια. Όταν ο δείκτης είναι μεγαλύτερος της μονάδας ικανοποιείται η 2^η αρχή χρηματοδότησης ενώ όταν είναι μικρότερος η επιχείρηση θα πρέπει να καταφύγει σε ξένα κεφάλαια αλλά κάτω από τέσσερις προϋποθέσεις :

- 1) Τα δανειακά κεφάλαια να μην επηρεάζουν δυσμενώς την μελλοντική ρευστότητα της επιχείρησης,
- 2) Τα δανειακά κεφάλαια να μην επηρεάζουν δυσμενώς την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης, δηλαδή την ικανότητά της να αντλεί δάνεια. Συνήθως, μη ελεγχόμενη αύξηση στα δάνεια οδηγεί σε αύξηση της δανειακής επιβάρυνσης και μείωση της πιστοληπτικής ικανότητας,

- 3) Το δάνειο που συνάπτεται για χρηματοδότηση παγίου θα πρέπει να μπορεί να εξυπηρετηθεί με παρακράτηση καθαρών κερδών και όχι με την εφαρμογή της πρακτικής, δάνειο να εξοφλεί δάνειο,
- 4) Η αποδοτικότητα της επένδυσης που θα προκύψει από το δάνειο να είναι μεγαλύτερη από το επιτόκιο δανεισμού εκτός αν είναι αναγκαστική επένδυση

Πίνακας Χ-29

Δείκτης 2^{ης} Αρχής Χρηματοδότησης για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης 2 ^{ης} Αρχής Χρηματοδότησης	0,72	0,77	0,83	0,90	0,98	1,08	1,20

10.6.8.3 Χρηματοδότηση Κυκλοφορούντος Ενεργητικού με Κεφάλαια Μεγάλης Διάρκειας

Δείκτης 3^{ης} Αρχής Χρηματοδότησης = Καθαρό κεφάλαιο κίνησης / Κυκλοφορούν ενεργητικό όπου Καθαρό κεφάλαιο κίνησης = Κυκλοφορούν ενεργητικό – Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Ο δείκτης 3^{ης} Αρχής Χρηματοδότησης εκφράζει το ποσοστό του κυκλοφορούντος ενεργητικού που καλύπτεται από το καθαρό κεφάλαιο κίνησης της επιχείρησης. Εκφράζει το ποσοστό του καθαρού κεφαλαίου κίνησης (κεφάλαια μεγάλης διάρκειας) που είναι επενδυμένο στο κυκλοφορούν ενεργητικό. Σύμφωνα με την 3^η αρχή χρηματοδότησης μέρος του κυκλοφορούντος ενεργητικού πρέπει να χρηματοδοτείται με κεφάλαια μεγάλης διάρκειας, γιατί τα στοιχεία του κυκλοφορούντος έχουν πολύ μικρή κυκλοφοριακή ταχύτητα και συμπεριφέρονται ως πάγια. Επιζητούμε αποθέματα ασφαλείας και η διάρκεια του κύκλου χρήμα-πράγμα-χρήμα να είναι μεγαλύτερη από την διάρκεια των πιστώσεων που χορηγεί η αγορά χρήματος. Όταν ο δείκτης είναι μεγαλύτερος του μηδενός ικανοποιείται η 3^η αρχή χρηματοδότησης διασφαλίζοντας ότι η

επιχείρηση κατέχει τα απαιτούμενα ενεργητικά στοιχεία, για να ικανοποιήσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της

Πίνακας Χ-30

Δείκτης 3^{ης} Αρχής Χρηματοδότησης για την Περίοδο 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δείκτης 3 ^{ης} Αρχής Χρηματοδότησης	0,72	0,72	0,72	0,72	0,72	0,72	0,72

10.7 Χρηματοοικονομική Αξιολόγηση της Επένδυσης

10.7.1 Μέθοδος Επανείσπραξης του Κόστους της Επένδυσης

Η μέθοδος επανείσπραξης του κόστους της επένδυσης, (payback period), υπολογίζει το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την επανείσπραξη του κόστους μιας επένδυσης από τις καθαρές εισπράξεις της. Όσο μικρότερο είναι το τελευταίο, τόσο πιο «σίγουρη» θεωρείται η επένδυση και τόσο μεγαλύτερη η ρευστότητα που θα παρουσιάσει. Το κυριότερο μειονέκτημα χρησιμοποίησης της παραπάνω μεθόδου, είναι ότι δε λαμβάνει υπόψη της τις καθαρές ταμειακές ροές, μετά την περίοδο επανείσπραξης. Ωστόσο κρίνεται κατάλληλη καθώς δίνει μία ένδειξη της ρευστότητας και του κινδύνου, της επένδυσης, λαμβάνει υπόψη της έμμεσα τη διαχρονική αξία του χρήματος και θεωρείται ιδανική για την αρχική αξιολόγηση της εκάστοτε επένδυσης.

Προκειμένου να υπολογιστεί η περίοδος επανείσπραξης του κόστους της υπό μελέτη επένδυση, θα πρέπει αρχικά να υπολογιστούν οι καθαρές ταμειακές ροές. Ως καθαρή ταμειακή ροή, ορίζεται η διαφορά των ταμειακών εκροών από τις ταμειακές εισροές, ή ως το άθροισμα των καθαρών κερδών και των αποσβέσεων. Η εξίσωση που θα χρησιμοποιηθεί στην παρούσα μελέτη για την εύρεση των καθαρών ταμειακών ροών, θα είναι η 2^η, επομένως θα πρέπει αρχικά να υπολογιστούν τα καθαρά κέρδη της επιχείρησης, όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας Χ-31

Καθαρά Κέρδη Εταιρίας για την Περίοδο 2007-2013

Έτος	Πωλήσεις (1)	Λειτουργικό Κόστος (2)	Κέρδη Προ Φόρων (1-2)	Φόρος (35%)	Καθαρά Κέρδη
2007	13.617.000	8.405.512	5.211.488	1.824.021	3.387.467
2008	14.093.595	8.699.207	5.394.388	1.888.036	3.506.352
2009	14.586.870	9.003.754	5.583.116	1.954.091	3.629.025
2010	15.097.410	9.318.946	5.778.464	2.022.462	3.756.002
2011	15.625.819	9.645.105	5.980.714	2.093.250	3.887.464
2012	16.172.722	9.982.720	6.190.002	2.166.501	4.023.501
2013	16.738.767	10.332.139	6.406.628	2.242.320	4.164.308

Πίνακας Χ-32

Καθαρές Ταμειακές Ροές για την Περίοδο 2007-2013

Έτος	Καθαρά Κέρδη (1)	Πρόσθετη Απόσβεση (2)	ΚΤΡ (1+2)	Αθροιστική ΚΤΡ
2007	3.387.467	215.000	3.602.467	3.602.467
2008	3.506.352	215.000	3.721.352	7.323.819
2009	3.629.025	215.000	3.844.025	11.167.844
2010	3.756.002	215.000	3.971.002	15.138.846
2011	3.887.464	215.000	4.102.464	19.241.310
2012	4.023.501	215.000	4.238.501	23.479.811
2013	4.164.308	215.000	4.379.308	27.859.119

Από τα δεδομένα που παρατίθενται στον παραπάνω πίνακα, παρατηρείται ότι το κόστος της επένδυσης θα επανεισπραχθεί σε λιγότερο από 2 χρόνια γεγονός που κάνει την επένδυση πιο «σίγουρη».

Πιο αναλυτικά, τα 3.602.467€ θα καλυφθούν σε περίοδο ενός έτους, επομένως θα απομείνουν 1.039.907€ για να συμπληρώσουν το κόστος της επένδυσης. Για να υπολογιστούν οι μήνες που απαιτούνται για την κάλυψη του κόστους της επένδυσης, θα χρησιμοποιηθεί το πηλίκο:= 1.039.907/7.323.819. Επομένως υπολογίζεται ότι η περίοδος επανείσπραξης θα είναι 14 μήνες και επειδή ο στόχος των ιδρυτών της εταιρίας «Ελαιόλαδον Α.Ε», ήταν η περίοδος επανείσπραξης να μην ξεπεράσει τα 2.5 χρόνια, η επένδυση κρίνεται συμφέρουσα.

10.7.2 Μέθοδος Απλού Συντελεστή Απόδοσης του Κεφαλαίου της Επένδυσης

Ο απλός συντελεστής απόδοσης του κεφαλαίου, αντιπροσωπεύει τη σχέση μεταξύ του καθαρού κέρδους της επιχείρησης (συμπεριλαμβανομένων τόκων, φόρων, αποσβέσεων), προς το κεφάλαιο που έχει επενδυθεί. Σε επενδύσεις όπως η παρούσα, που υφίσταται μετοχικό κεφάλαιο, χρησιμοποιούνται δύο συντελεστές για την αξιολόγηση της επένδυσης:

- Ο συντελεστής r_1 , που εκφράζει τη σχέση του καθαρού κέρδους της επιχείρησης προς το συνολικό κεφάλαιο.
- Ο συντελεστής r_2 , που εκφράζει τη σχέση του καθαρού κεφαλαίου της επιχείρησης προς το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας.

Στους Πίνακες Χ-33 και Χ-34 υπολογίζονται οι 2 διαφορετικοί συντελεστές απόδοσης κεφαλαίου.

Πίνακας Χ-33
Δείκτης Απόδοσης Συνολικού Κεφαλαίου

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Καθαρό Κέρδος	3.247.717	3.333.541	3.461.033	3.593.089	3.729.872	3.871.554	4.018.311
Συνολικό Κεφάλαιο	4.642.374	4.642.374	4.642.374	4.642.374	4.642.374	4.642.374	4.642.374
r_1	69,96%	71,81%	74,55%	77,40%	80,34%	83,40%	86,56%

Πίνακας Χ-34
Δείκτης Απόδοσης Μετοχικού Κεφαλαίου

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Καθαρό Κέρδος	3.247.717	3.333.541	3.461.033	3.593.089	3.729.872	3.871.554	4.018.311
Μετοχικό Κεφάλαιο	2.321.187	2.321.187	2.321.187	2.321.187	2.321.187	2.321.187	2.321.187
r2	139,92%	143,61%	149,11%	154,80%	160,69%	166,79%	173,11%

Από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα παρατηρείται ότι οι τιμές των δεικτών της αποδοτικότητας, των κεφαλαίων διαμορφώνονται σε υψηλά επίπεδα και ιδιαίτερα της αποδοτικότητας του μετοχικού κεφαλαίου, γεγονός που οδηγεί σε θετική αξιολόγηση της υπό μελέτη επένδυσης.

10.7.3 Μέθοδος της Καθαρής Παρούσας Αξίας

Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διαχρονική αξία του χρήματος θα χρησιμοποιηθεί και η μέθοδος της καθαρής παρούσας αξίας για την αξιολόγηση των επενδύσεων. Πιο αναλυτικά, υπολογίζεται η καθαρή παρούσα αξία της επένδυσης, και στην περίπτωση που η τελευταία βρεθεί μεγαλύτερη του μηδενός, τότε η επένδυση, κρίνεται συμφέρουσα. Η καθαρή παρούσα αξία, ορίζεται ως η διαφορά του κόστους επένδυσης από την συνολική παρούσα αξία. Στον Πίνακα Χ-35 που ακολουθεί πραγματοποιείται υπολογισμός της συνολικής παρούσας αξίας της επένδυσης.

Πίνακας Χ-35
Υπολογισμός Παρούσας και Συνολικής Παρούσας Αξίας της Επένδυσης

Έτος	Καθαρή Ταμειακή Ροή	Συντελεστής Παρούσας Αξίας	Παρούσα Αξία (ΚΤΡ*ΣΠΑ12%,v)
2007	3.602.467	0.8929	3.216.643
2008	3.721.352	0.7972	2.966.662
2009	3.844.025	0.7118	2.736.177
2010	3.971.002	0.6355	2.523.572
2011	4.102.464	0.5674	2.327.738
2012	4.238.501	0.5066	2.147.225
2013	4.379.308	0.4523	1.980.761
			17.898.777

Επομένως Καθαρή Παρούσα Αξία = Συνολική Παρούσα Αξία-Κόστος Επένδυσης, άρα ΚΠΑ=17.898.777-4.642.374=13.256.403>0 και συνάγεται ότι η επένδυση κρίνεται ιδιαίτερος συμφέρουσα.

10.7.4 Μέθοδος της Λογιστικής Αποδοτικότητας

Λογιστική αποδοτικότητα, καλείται η ικανότητα της επένδυσης να πραγματοποιεί κέρδη και υπολογίζεται ως το πηλίκο του μέσου ετήσιου μικτού κέρδους προς το κόστος της επένδυσης. Στον Πίνακα Χ-36 υπολογίζεται το μέσο ετήσιο μικτό κέρδος της υπό μελέτη εταιρίας.

Πίνακας Χ-36
Υπολογισμός Μέσου Ετήσιου Μικτού Κέρδους της Επένδυσης

	Μικτό Κέρδος
2007	4.996.488
2008	5.128.524
2009	5.324.666
2010	5.527.829
2011	5.738.265
2012	5.956.237
2013	6.182.017
Συνολικό Μικτό Κέρδος	33.725.502
Μέσο Ετήσιο Μικτό Κέρδος	4.817.929

Επομένως η λογιστική αποδοτικότητα της επένδυσης θα είναι ίση με Μέσο Ετήσιο Μικτό Κέρδος/Κόστος Επένδυσης=4.817.929/4.642.374=103,78%. Επομένως η επένδυση γίνεται αποδεκτή, αφού η ελάχιστη λογιστική αποδοτικότητα-στόχος που είχε τεθεί, ήταν ίση με 40%.

10.7.5 Μέθοδος Δείκτη Αποδοτικότητας

Ο Δείκτης Αποδοτικότητας είναι το πηλίκο της Παρούσας Αξίας δια το Κόστος της επένδυσης.

Εν προκειμένω, είναι ίσο με $27.859.119/4.642.374=6 \geq 1$, άρα η επένδυση κρίνεται συμφέρουσα.

10.7.6 Μέθοδος του Εσωτερικού Συντελεστή Απόδοσης

Ζητούμενο είναι το r , ώστε να ισχύει Κόστος Επένδυσης = Παρούσα Αξία Επένδυσης που ισοδυναμεί με $KTP1/(1+r) + KTP2/(1+r)^2 + KTP3/(1+r)^3 + KTP4/(1+r)^4 + KTP5/(1+r)^5 + KTP6/(1+r)^6 + KTP6/(1+r)^7$

Προκύπτει ότι $r = 0,7926351$, δηλαδή 79,26%.

Επειδή ισχύει $r = \geq 0,7926351$ $\kappa = 0,12$ (ο συντελεστής προεξόφλησης), η επένδυση κρίνεται συμφέρουσα

10.8 Αξιολόγηση σε Συνθήκες Αβεβαιότητας

10.8.1 Ανάλυση Νεκρού Σημείου

Το νεκρό σημείο (Break Even Point) ορίζεται ως το σημείο όπου τα συνολικά έσοδα από πωλήσεις, ισούνται με τα συνολικά έξοδα, μεταβλητά και σταθερά, ή διαφορετικά, το νεκρό σημείο αντιπροσωπεύει το σημείο εκείνο που αντιστοιχεί σε επίπεδο απασχολήσεως της παραγωγικής δυναμικότητας τέτοιο κάτω από το οποίο η επιχείρηση θα παρουσιάσει ζημιές.

Στο νεκρό σημείο το κέρδος θα είναι ίσο με το μηδέν. Επομένως το νεκρό σημείο υπολογίζεται από την παρακάτω μέθοδο εξισώσεως:

Πωλήσεις=Μεταβλητό Κόστος+Σταθερό Κόστος

$(5,5 \cdot 0,6 + 24,5 \cdot (0,4/5)) \cdot \text{όγκος παραγωγής} = \text{Μεταβλητό Κόστος} + \text{Σταθερό Κόστος}$

$5,26 \cdot \text{όγκος παραγωγής} = \text{Μεταβλητό Κόστος} + \text{Σταθερό Κόστος}$

Όπου 5,5 =τιμή μονόλιτρου προϊόντος

24,5=τιμή πεντόλιτρου προϊόντος

0,6 = ποσοστό παραγωγής μονόλιτρων

0,4 = ποσοστό παραγωγής πεντόλιτρων

Στον Πίνακα Χ-37 που ακολουθεί δίδονται τα σταθερά και τα μεταβλητά κόστη παραγωγής.

Πίνακας Χ-37
Σταθερό και Μεταβλητό Κόστος (2007)

Τύπος	Σταθερά Έξοδα(€)	Μεταβλητά Έξοδα(€)	Πηγή
Συνολικό Κόστος Μάρκετινγκ		680.850	III-19
Κόστος Πρώτων Υλών και Λοιπών Εφοδίων		6.536.642	IV-6
Κόστος Συντήρησης	11.400		V-6
Γενικά Βιομηχανικά Έξοδα	436.000		VI-2
Κόστος Εργατικού Δυναμικού		177.820	VII-4
Κόστος Διοικητικού Προσωπικού	563.200		VII-5
Τόκοι	0		
Αποσβέσεις	215.000		X-8
Σύνολο	1.225.600	7.394.912	

Από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα, υπολογίζεται το μεταβλητό κόστος ανά μονάδα προϊόντος (κιλό/λίτρο), ως το πηλίκο του συνολικού μεταβλητού κόστους προς τη συνολική παραγωγή ήτοι $7.394.912/2.550.000=2,899\text{€/λίτρο}$

Επομένως το νεκρό σημείο παραγωγής υπολογίζεται ως εξής:

$5,26 \cdot \text{όγκος παραγωγής} = 2,899 \cdot \text{όγκος παραγωγής} + 1.255.600$

$2,361 \cdot \text{όγκος παραγωγής} = 1.255.600$

όγκος παραγωγής=1.255.600/2,3616

όγκος παραγωγής=531.808 λίτρα

Το νεκρό σημείο παραγωγής, εκφρασμένο με βάση το συνολικό όγκο παραγωγής ισούται με $531.808/2.550.000= 20\%$.

Το νεκρό σημείο εσόδων αντίστοιχα υπολογίζεται ως εξής:

$5,26*531.808=2.797.313\text{€}$

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. www.Greekproducts.com
2. <http://www.tee.gr/online/epikaira/1997/29-09-97/m2.htm>
3. Ειδική έκδοση του περιοδικού Απτικό Μετρό-Εταιρεία Λειτουργίας Α.Ε. Μετρό, Ο Πολιτισμός της Ελιάς
4. Σερβιτόρος της Εύβοιας
5. Μελέτη ICAP
6. www.knowhow.com
7. http://europa.eu.int/comm/agriculture/publi/fact/olive/index_el.htm
8. Κυριτσάκης 1988, Βιολογικές και άλλες ιδιότητες του ελαιολάδου .Agricultural Cooperative Editions, Θεσσαλονίκη, Ελλάδα, 285-294
9. Κωδικοποίηση Αγορανομικών Διατάξεων (2001) Άρθρο 151. Ηλιάς Αλουπογιάννης, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα
- 10 Μπεζεριάνος Π., Τζιά Κ., «Χαρακτηριστικά ποιότητας ελαιολάδου και παράγοντες που τα επηρεάζουν στην αλυσίδα παραγωγής του» - Χημειομετρική μελέτη, Εργαστήριο Χημείας και Τεχνολογίας Τροφίμων ΕΜΠ Ελληνική Ένωση Εργαστηρίων, Πρακτικά Ημερίδας, Ποιότητα Ελαιολάδου, Έλεγχος, Διασφάλιση, Έρευνα, Αθήνα Δεκέμβριος 2002)(www.lesvosline.gr)
11. www.testfood.gr
- 12 .www.thessalia.gr/diktio/period1-5-2.asp
13. www.iobe.gr
14. www.elga.gr
15. www.presspoint_gr
16. <http://www.upbusiness.net/upbusiness/docs/mercados/3.pdf>
17. Αργουσλίδης Πάρις, Ο Τομέας του Ελαιολάδου, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας,
18. www.ethnos.gr, Έρευνα Ελλήνων Βιομηχάνων Τυποποίησης Ελαιολάδου, Νοέμβριος 2002.
19. www.aceitesborges.es

20. Κυριτσάκης 1988 Βιολογικές και Άλλες Ιδιότητες του Ελαιολάδου, Agricultural Cooperative Editions, Θεσσαλονίκη, Ελλάδα, 285-294
21. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας, LEADER 2000-2006
22. www.Nutria.com
23. [www. Agrovim.gr](http://www.Agrovim.gr)
24. www.gaea.gr
25. www.elais.gr
26. www.hfo.gr
27. www.kouridakis.gr
28. www.blauel.gr
29. www.creta-oil.gr
30. www.olympia-oliveoil.gr
31. www.oliveoil-olives.gr
32. www.epta-kebio.com
33. Εισηγητική Έκθεση 2005, Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
34. www.oliveoil.gr
35. Μεταπτυχιακή μελέτη Τζουβάρα Όλγα, «Λειτουργία ελαιουργείων στον Ελληνικό χώρο. Μεθοδολογία αξιολόγησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων υγρών αποβλήτων» Αθήνα 2003
36. www.go_online.gr/training/pdfs/E3/kef3/math1/pdf
37. Queensland Government, Department of Public Works, September 2000.
38. Developing and Managing Arrangements with Suppliers, Queensland Government, September 2000
39. Καρβούνης Σωτήριος Οικονομοτεχνικές Μελέτες, Μεθοδολογία, Τεχνικές, Θεωρία, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης
40. State of Kansas, Department of Administration Division of Purchases, Policy and Procedures Manual
41. <http://socrates.lib.unipi.gr/Dienst/Repository/2.0/Body/pa.pei/DT2003>.

42. Περιοδικό για το ελαιόλαδο από ΔΗΩ, Ιούνιος 2004.
43. <http://www.geocities.com/nutripolis/elaiolado.htm>
44. <http://www.plant-management.gr/suppliersonline/results>
45. <http://www.ucy.ac.cy/vice-rector.dsod/Attachments/EkthesiDY.doc>
46. http://www.econ.uoi.gr/epixirimatikotita/doc_ppt_files/epixirimatikotita.ppt
47. <http://www.ergotech.gr/finances.pdf>.
48. <http://www.esee.gr/el/AgoranomikesDiatakseis/Kefalaio2.shtml>
49. Hitt M.A., Ireland D.R. and Hoskisson R.E. 1999 Strategic Management Competitiveness Globalisation. South-Western College Publishing, Ohio
50. Sherman A.W., Bohlander G. and Snell S. 1998, Managing Human Resources, South-Western College Publishing, Ohio
51. Byars L.L. and Rue L.W., 1991, Human Resource Management, 3rd edition, Homewood, IL, Richard D. Irwin
52. Χυτήρης 2001, Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων, Interbooks, Αθήνα
53. <http://www.elkep.com/ohsas1.html>
54. Cuming M.W. ,1986, The Theory and Practice of Personnel Management, William Heinemann Ltd, Great Britain
55. Βουλγαρίδου Ελ., Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων και Διοίκηση Ολικής Ποιότητας, Ο Σύγχρονος Προβληματισμός, Πειραιάς 2003
56. http://www.makine.gr/makine/aristeia/enothta_1/114.htm
57. <http://dde.sdo.teilar.gr/material/odigos/1>
58. J.Ghorpade & M.M. Chen, Creating Quality-Driven Performance Appraisal Systems, Academy of Management Executive, Vol. 9, 1995, p. 32-39
59. www.arkadia.gr
60. www.westerngreece.gr
61. www.axiosvios.gr
62. www.patrascc.gr/enimerosi7_frame.htm
63. www.emy.gr

64. www.tee.gr/teeassoc/central/library/docum/digital
65. http://www.econ.uoi.gr/epixirimatikotita/doc_ppt_files/epixirimatikotita.ppt
66. <http://www.esee.gr/el/Emporio/IdrisiEpixeiriseon/Anonymi.shtml>
67. www.gyp.gr/licencing
68. http://ta-nea.dolnet.gr/print_article.php?e=A&f=18302&m=N32&aa=1
69. http://www.piscestt.com/pisces/webtools/delta/greek/gr_pages
70. <http://www.istoselides.gr/week11/11.html>
71. <http://gbosmis.tripod.com/isologismos.htm>
72. <http://gbosmis.tripod.com/isologismos.htm>
73. Αρτίκης Γ. (2002), Χρηματοοικονομική Διοίκηση Αποφάσεις Επενδύσεων, Interbooks, Αθήνα